HENRY LAWSON

RIVALUL LUI ANDY PAGE

COLECŢIA MERIDIANE

EM

Desenul copertei de *Mircea Dumitrescu*

THE STORIES OF HENRY LAWSON

Edited by Cecil Mann

Angus and Robertson
Halstead Press, Sydney.

Henry Lawson

Rivalul lui Andy Page

În românește de *Elena Herovanu*

Editura pentru Literatură Universală

București • 1969

CORTUL ŞI ARBORELE

Îmi amintesc ca prin vis de o casă ca o colibă ; ai mei spuneau că era un cort bine construit — căci tata era dulgher ; dar mama zicea că partea din faţă era o cameră căptuşită cu pînză groasă, dublată cu ziare, cu podeaua văruită şi acoperită cu rogojini, cu o vatră lîngă uşă şi cu o uşă cu geam ! — relicvă a peregrinării, presupun. Cortul era acelaşi în care mă născusem eu, cu vreo trei ani în urmă, în regiunea auriferă Grenfell şi care acum fusese adus înapoi la Pipeclay.

În faţa cortului — sau a colibei — era un copac, un eucalipt, cred, de care îmi amintesc că avea trunchiul foarte ramificat. Pe locul dintre copac şi colibă, fusese pe vremuri, în zilele înfloritoare ale Pipeclay-ului, o mare cîrciumă, una din cele şapte ale rîpei. Mai rămăseseră cîteva gropi pe locurile unde fuseseră stîlpii, şi adesea cădeam în ele, pînă cînd tata le-a astupat. Pipeclay secătuise încă înainte ca familia mea să fi sosit la Grenfell, în goana după aur. Pipeclay

era o creastă de munte pietroasă şi aridă, cu două mici rîpe pline de gropi, făcute de săpători, o cîmpie cafenie nu prea întinsă, cîteva colibe prăvălite, una sau două vechi ferme la margine, arbuşti piperniciţi de-o culoare albastră-cenuşie, scaieţi ţepoşi, roci silicoase, buruieni înalte şi firave, cîteva capre, şi o totală tristeţe şi dezolare. Dar munţii, în depărtare, erau totuşi albaştri... Se spune că aveam accese de rîs, cînd mă rostogoleam afară din colibă, sau prin cameră, sau pe lîngă casă, pînă oboseam şi atunci adormeam. Dar aceasta se întîmpla înainte de a-mi da seama de Lume.

Prima mea copilărie a fost obsedată de copacul acela. Aveam o copilărească spaimă că va cădea peste cort. Eram sigur că va cădea într-o zi. Poate că privind în sus, la norii care alunecau pe deasupra, mi se părea că vîrful copacului se mişcă. Cortul şi copacul sînt primele lucruri de care-mi amintesc. Stăteau acolo în umbră, de la începutul Lumii, şi a trecut mult timp pînă am putut concepe că vreunul din ele ar putea fi mişcat din loc.

Eram înconjurat de tata, de mama şi de un frate mai mic, dar mi se părea că sînt singur pe lume — ei au venit în viaţa mea mult mai tîrziu. Tata spunea că avusesem ideea să-l aruncăm pe frăţior într-o groapă de mineri sau să-l înecăm ca pe-un pisoi. Se spunea că într-o zi am şterpelit un borcan cu gem, dar am negat faptul cu încăpăţînare, deşi eram plin de gem şi pe şorţuleţ şi pe mîini şi pînă peste urechi — ceea ce mi se pare ciudat, căci din păcate

am fost mult timp foarte cinstit şi conştiincios. Cînd aveam trei ani, sau poate trei şi jumătate, se spune că citeam ziarul sau cel puţin îmi închipuiam că citesc. Îl luam şi-l cercetam cu seriozitate şi-l făceam să foşnească, aşa cum făcea tata cînd îl răsfoia. Cam pe vremea aceea m-a împuns un ţap — am şi pînă în ziua de azi la cap cicatricea şi multe alte semne, dar de ţap nu-mi amintesc de loc. Ţapul era al bunicii. Bunicul avea căruţe cu boi şi un fierăstrău mare. Bunicuţa stătea cam cu o sută de iarzi mai departe, în Lume, într-o veche casă de lemn, care pe vremuri fusese o cîrciumă. Mă duceam adesea la ea să beau cafea. Îmi plăcea foarte mult cafeaua. Într-o zi bunica îmi spuse că au venit negrii şi au băut toată cafeaua. Din ziua aceea nu i-am mai putut suferi pe negri. Nu-mi amintesc ca bătrîna să fi avut în înfăţişare ceva deosebit, afară doar de nas şi de bărbie, dar am ţinut la ea foarte mult pînă în ziua în care a închis ochii. Cînd eram de vreo patru ani, iar frate-meu de doi, mama ne-a învăţat un cîntec despre mătuşa — cred că era vorba de mătuşa Phoebe. Cîntecul o chema pe mătuşa să vie. Uneori mama ne spunea că dacă vom cînta cîntecul, mătuşa va veni. Noi ne executam şi pe cînd cîntam, mătuşa chiar sosea, alergînd spre noi şi sărutîndu-ne ; ceea ce nouă ni se părea extraordinar.

Apoi a avut loc un mare eveniment. Tata a clădit o colibă cu două camere, podită cu lespezi şi învelită cu scoarţă de copac, pe cîmpie, de cealaltă parte a rîpei şi de cealaltă parte a Lumii, cum mi se părea pe atunci, şi bunicul a venit

cu o sarcină de scoarță de copac și cu o legătură de țăruși pentru o bucătărie. Bunicuța și ceilalți erau la Mudgee (cam cu cinci mile mai departe) sau în alt loc, undeva în afara Lumii. Sufrageria avea o podea bună de lemn de pin, pe policioara căminului erau doi cățeluși de porțelan, o biserică cu două turle și o santinelă, iar sofaua avea o cuvertură de olandă. Îmi amintesc aceasta pentru că noi, copiii, nu aveam voie să ne așezăm pe ea.

Cam pe vremea aceea am început să port pantaloni lungi — „devenisem bărbat" și începeam să privesc cu interes femeile care veneau în vizită. Aveam două perechi de pantaloni, unii de stofă, și alții de olandă, cred, și într-o dimineață am rupt pantalonii cei groși agățîndu-i de un buștean. Tocmai atunci a sosit la noi o domnișoară, o fată drăguță și elegantă, pentru care nutream o mare admirație. M-au chemat în casă, dar nu m-am arătat decît după un oarecare timp. M-am spălat pe obraz, mi-am udat părul și l-am pieptănat, dar era prea umed și prea creț. Am tras pantalonii de olandă peste cei rupți. Am dat mîna cu tînăra domnișoară spunîndu-i că speram să mă ierte că am făcut-o să m-aștepte, dar cauza era, spusei eu, că mi se rupseseră pantalonii într-un loc de rușine. Mai tîrziu i-am spus mamei în mare confidență că domnișoara nu prea era manierată : altfel n-ar fi rîs atîta. Mă simțisem foarte jignit.

Nu stătusem prea mult în casa cea nouă, cînd se petrecu un alt eveniment important. Mă văd într-o căruță cu boccele, cu o capră, cu o pisică

într-un coşuleţ şi orătănii într-o cuşcă şi văd copaci înalţi de-a lungul drumului şi căruţe cu cai încărcate cu poveri de copaci cojiţi şi lemne de construcţie şi mese răsturnate, cu aşternuturi şi boarfe îngrămădite printre picioarele meselor, şi găleţi şi oale atîrnînd pe de lături, leagăne şi site pentru aur, scripeţi, tîrnăcoape şi lopeţi ; şi erau multe camioane şi căruţe şi copii şi femei şi capre — unele legate dinapoia căruţelor — şi oameni călări şi alţii mergînd pe jos. Şi toată lumea asta se deplasa cît putea de repede.

Gulgond, ultima din marile fugi după aur ale „bietului om", izbucnise parcă dintr-o dată, dar trebuie să fi fost de luni întregi şi poate să fi trecut încă un an sau cam aşa ceva, cînd s-a întîmplat un fapt şi mai important. Grupul din care făcea parte tata ajunsese să găsească aur, iar noi ne-am dus cu mama şi cu cîteva mătuşi într-o călătorie la Sydney. La Mudgee l-am văzut pe bunicul — presupun că venise cu una din căruţele lui : era într-o cîrciumă şi cînta. Apoi o văzurăm pe bunica, la Wallerawang, unde era calea ferată şi unde locuia ea. Îmi amintesc puţine lucruri despre vagonul în care am călătorit la dus, doar că eram foarte înghesuiţi şi că o dată sau de două ori am simţit că mă sufoc, dar era foarte frumos. Trebuie să fi dormit mai tot timpul. Am dormit şi pe scaunele din sala de aşteptare a gării, iar cînd m-am trezit, cineva spunea că sîntem la Sydney. Era fum şi ploua.

Nu-mi amintesc mare lucru din Sydney, doar că stăteam într-o casă pe strada Castlereagh şi că pe gazda noastră o chema doamna Kelly.

Probabil că am fost şi pe plaja de la Manly sau pe undeva pe aproape, căci aveam acasă un tablou cu un cîine de Newfoundland, cu marea în spatele lui, tablou care foarte mult timp după aceea pentru mine a însemnat Sydney. Doamna Kelly avea un scrînciob în curtea din dos şi într-o zi, pe cînd mă avîntam cu scrînciobul cît mai sus, am spus fetiţei doamnei Kelly că mă voi sui pînă la cer iar ea mi-a răspuns că trebuie să fiu un băieţaş tare rău dacă spun asemenea lucruri. N-am înţeles pentru ce. Băieţelul doamnei Kelly ne-a învăţat să spunem „Aleluia ! Abia te-am recunoscut". Trebuie să fi văzut şi Pinchgut, sau poate băiatul doamnei Kelly să-mi fi povestit ceva despre acest oraş, deoarece cînd m-am întors la Gulgong am spus unei doamne că am descoperit de unde vin copiii — eram foarte sigur că vin de la Pinchgut.

Aveam haine noi cu pantaloni de catifea. Nu-mi amintesc de hainele lui Charlie. Într-o zi, ieşind în stradă, s-a închis uşa în urma noastră. Speriaţi şi pierduţi, am sunat şi bătut la o altă uşă, care s-a deschis şi ne-am pomenit într-o casă străină. Era îngrozitor, dar n-am păţit nimic, nu ni s-a făcut nici un rău. Nişte fete ne-au luat în braţe, ne-au sărutat şi ne-au dat prăjituri iar una din ele ne-a condus acasă. Îmi amintesc că doamna Kelly era foarte supărată de cele întîmplate, deoarece, spunea ea, era o casă rea ; dar nouă nu ni s-a părut rea de loc — ar fi putut să ne oprească acolo sau să ne omoare

sau să ne dea pe mîna poliţaiului. După părerea noastră era o casă foarte bună.

Dar s-a întîmplat un lucru şi mai teribil. În fundul curţii doamnei Kelly era o spărtură în gard, unde lipseau cîteva scînduri ; de partea cealaltă stătea un caretaş, sau era poate un atelier de rotărie, iar înspre gardul nostru, o mare grămadă de talaj şi de surcele. Într-o zi am trecut împreună cu Charlie prin spărtura gardului şi ne-am apucat să cărăm talaj şi surcele în curtea doamnei Kelly, ca să aibă cu ce-şi aprinde focul. Presupun că ne-am gîndit să-i facem o surpriză plăcută. Dar deodată vedem un om venind în fugă spre noi cu un ferestrău în mînă, în timp ce un altul striga la el din pragul prăvăliei :

— Taie-le capul, Bill ! Taie-le capul la amîndoi !

Nu ştiu dacă eu am trecut mai întîi prin spărtură, sau poate a fost Charlie, dar cred că a fost cam în acelaşi timp. Ajunşi în casă, după ce ne-au mîngîiat şi ne-am liniştit puţin, eram siguri amîndoi că nu doream nimic altceva decît să ne întoarcem imediat şi cît mai repede acasă, la Gulgong.

Dacă îmi amintesc puţine lucruri despre drumul nostru spre Sydney, şi mai puţin încă mi-aduc aminte de drumul de întoarcere. Ştiu că am rămas peste noapte la un han (aşa că trebuie să fi luat diligenţa cu bagaje nu pe cea a lui Cobb & Co's). Hangiţa a bătut la uşa noastră şi ne-a întrebat dacă nu vrem să mai primim un băieţel să doarmă cu noi peste noapte, ceea ce însemna că hanul era plin. A doua zi a fost un

mic scandal în jurul unui flacon cu săruri parfumate pe care-l spărsesem şi în legătură cu pantalonii mei pe care vărsasem nu ştiu ce.

Şi apoi din nou coliba de la Gulgong şi tata care tăiase un porc. Mama ne-a întrebat dacă-l mai cunoaştem, iar eu i-am spus tatei :

— Aleluia ! Abia te-am recunoscut, tată ! ceea ce-l surprinse foarte mult.

Pe tata mi-l amintesc întotdeauna meşterind ceva sau ducîndu-se cu un topor sau cu tîrnăcopul şi cu lopata pe umăr şi întorcîndu-se seara tîrziu. Pîndeam să zăresc prin întuneric licărirea pantalonilor lui albi şi uneori după ceai, dacă era lună, mă ţineam după el cînd se ducea, cu toporul pe umeri, să despice lemne de foc din vreo buturugă. Tata lucra într-o concesiune minieră din Valea Fericită şi, în afară de asta, şi la Filonul Canadian. Simţeam o atracţie copilărească pentru Valea Fericită, din cauza numelui, dar am văzut-o cu ani mai tîrziu şi rareori mi-a fost dat să văd o vale mai deprimantă. Uneori ne duceam să ne plimbăm cu şareta pe cîmpiile învecinate, cu mama şi cu vreuna sau două dintre soţiile altor mineri, oprindu-ne la mina unde lucra vreunul din bărbaţii lor. Şi dacă acela era cumva în schimbul care lucra jos, îl striga cîte unul din tovarăşii lui de lucru :

— Hei, acolo jos ! Peter (sau Tom) ! Ţi-a venit cineva de-acasă.

Şi omul era ridicat sus, acoperit tot de praful gălbui. Am o vagă părere că săpătorii aceia nu erau de loc bucuroşi să fie deranjaţi de familiile lor în timpul cînd săpau, căutînd aur.

Pare ciudat să spun că în copilăria mea au fost perioade cînd aveam impresia că trăiesc singur ; cînd mama şi fraţii (tata mai rar) păreau să dispară complet din viaţa mea. Poate că visam foarte mult, sau poate că ei erau plecaţi în vizite. Dar îmi amintesc de o căsuţă şi de un băiat cu care apoi nu ne-au mai lăsat să ne jucăm, spunîndu-ne că era un copil rău. Cu cît creşteam, impresia de singurătate şi dorinţa de izolare creşteau. Îmi plăceau foarte mult păpuşile, mai ales cele de lemn, iar mai tîrziu mi-am descoperit o mare slăbiciune pentru pisici, slăbiciune pe care o mai am şi în ziua de azi.

Mătuşa Phoebe locuia la Gulgong şi avea o maşină de cusut şi un papagal, iar în faţa casei, tufe de caprifoi (numeam casă colibele care aveau mai mult de o cameră). Eu credeam că papagalul înţelege cînd i se vorbeşte, aşa că stăteam foarte mult de vorbă cu el. Mă duceam adesea pe acolo, iar cînd aveam vreo şase ani m-am îndrăgostit de o doamnă mai în vîrstă, măritată, care ţinea o prăvălie de dulciuri chiar lîngă mătuşa Phoebe. Soţul ei era mereu plecat, şi părea că se simte foarte singură şi tristă. Era de vreo patruzeci sau cincizeci de ani şi avea aluniţe şi mustaţă. Mi-aduc aminte că o dată m-am dus în prăvălia ei să-mi cumpăr bomboane, dar ea, ocupată cu cusutul, mi-a strigat supărată că o deranjasem : — O, plicticosule ! ceea ce m-a jignit atît de adînc încît am început să plîng. Venisem pe uşa din dos, aşa că m-am dus la bucătărie şi mi-am şters ochii cu un şervet. Părea şi ea grozav de afectată, m-a mîngîiat,

şi mi-a dat o grămadă de bomboane, fără să-mi ia bani. Nu m-am dus la mătuşa Phoebe pînă cînd n-am fost sigur că ochii nu mă mai dădeau de gol c-am plîns. Întîmplări mari de felul acesta le păstram strîns închise în inima mea, dar doamna cu bomboanele a povestit totul mătuşii mele. Eram un copil foarte sensibil.

Apoi mai erau şi minerii, flăcăi zdraveni ca Harry Brentnal şi Jack Rattcliffe şi alţii. Şi aveam puşculiţe. Şi erau circuri, şi într-o zi pe cînd ne plimbam cu mătuşa, ea ne spuse :

— Priviţi repede ! E actriţa Maggie Oliver.

M-am uitat şi am zărit cea mai frumoasă femeie pe care o văzusem vreodată. Aranja viţa de vie în jurul unei verande. Iar într-o noapte, într-o casă căreia i se spunea teatru, am auzit o altă femeie nespus de frumoasă, cîntînd :

În lumea cea largă pe străzi rătăcesc
Luînd bani oricui ce în drum întîlnesc.
Cutreier, tîrînd după mine tristeţea
Şi plîng, irosindu-mi în chin tinereţea.

Infernalul cîntec m-a urmărit ani întregi, în special ultimul vers.

Mai era pe acolo şi altă femeie drăguţă, care trăia într-o colibă aproape de noi, şi obişnuia să cînte „Dragoste printre roze" şi avea un ochi învineţit. Eu mă lăudam că o să mă duc să-l bat pe bărbatu-său, dar cine ştie ? — poate că-l iubea. În vremea aceea obişnuiam să spun că merg pe şapte ani. Mi se părea că merg pe

şapte de mult timp, dar începeam să mă simt bătrîn.

Se spunea că Gulgong era secătuit şi, într-o bună zi, mama şi tata au început să împacheteze toate lucrurile. În dimineaţa următoare eram în picioare dis-de-dimineaţă ; un camion aştepta în faţa uşii şi deasupra noastră se auzea un tîrşîit grozav. Deodată văzurăm cerul, iar în clipa următoare furăm aproape orbiţi de o ploaie de praf cu miros pătrunzător de eucalipt. Tata scotea acoperişul de pe colibă — pentru că pe vremea aceea purtam casa cu noi.

Eram din nou înapoi la Pipeclay. În casă stătea altcineva, astfel că pentru o noapte sau două ne adăpostirăm la Spenceri. Se mutaseră şi ei la cîmpie şi îşi construiseră o casă. Pe vremuri trăiau într-o colibă aproape de cortul de lîngă copac, dar nu-mi mai aminteam de ei. Doream să trec rîpa cu unii din copiii Spencerilor să văd cortul în care trăisem, dar ei ne-au spus că nu mai exista ; oricum, vroiam să văd cu ochii mei sau să găsesc măcar locul şi să-mi dau seama dacă copacul mai era acolo, dar se întunecase, şi rîpa era plină de gropi periculoase, astfel că nu ni s-a dat voie să mergem.

Adusesem cu noi şi căptuşeala colibei din Gulgong, care purta încă lipite pe ea ziarele, iar masa noastră sta afară, unde o descărcase camionul, împreună cu restul bagajului. Noi, copiii, am tras o mare bucată de căptuşeală peste masă, lăsînd-o să atîrne de jur împrejur, astfel ca să formeze un fel de căsuţă, în care ne îngrămădirăm cu toţii. Spencerii erau o familie

numeroasă, astfel că era o mare înghesuială. Schimbarăm impresii, ne povestirăm întîmplări şi devenirăm cei mai buni prieteni. Au fost primii noştri tovarăşi de joacă, şi cred că şi ei ne socoteau la fel, şi am rămas prieteni pînă cînd ne-am împrăştiat în lume.

Cortul şi copacul nu mai existau. Spencerii îşi făcuseră o grădină pe locul acela, dar atît cortul cît şi copacul mai dăinuie încă şi azi într-un fel de ciudată, nepămînteană semi-umbră, mai tristă decît orice înserare pe care am cunoscut-o vreodată, atît de departe, acolo, în urmă, la celălalt capăt al trecutului.

UN VECHI PRIETEN AL TATEI

Vă amintiți cum, uneori, cînd veneam de la școală și o porneam în grabă spre casă, tresăream la vederea cîte unui individ bărbos, care ne zîmbea cu bunătate și pe care mama ni-l prezenta, pe cînd noi ne scoteam pălăriile : „Un vechi prieten al tatălui vostru, minerul Johnny." Iar el ne mîngîia pe cap și ne spunea că sîntem băieți drăguți, sau fete drăguțe — după cum era cazul — și că aveam nasul tatei, iar ochii mamei, sau invers ; și spunea că cel mic e leit maică-sa, apoi adăuga pentru plăcerea tatei : „Totuși, seamănă cu tine, Tom." Nouă ni se părea curios ca cineva să se adreseze bătrînului cu numele cel mic, avînd în vedere că mama, cînd vorbea despre el, spunea întotdeauna „tata". Ea spunea vechiului prieten Domnul Cutare, iar tata îi spunea Bill sau așa ceva.

Uneori vechiul prieten era îmbrăcat după ultima modă de la oraș, iar alteori într-un nou rînd de haine de gata, sau în pantaloni de catifea, haină de stofă, cămașă căzăcească, ciz-

muliţe, pălărie moale de fetru şi o basma nouă cu picăţele în jurul gîtului. Faţa lui era aproape totdeauna rotundă, bronzată şi frumoasă ; mîinile îi erau bătătorite, iar barba, căruntă. Uneori, la început, trebuie să ni se fi părut ciudat şi necioplit, dar pe tata nu-l surprindea niciodată nimic din tot ce făcea sau spunea prietenul său — se înţelegeau atît de bine amîndoi — şi în curînd am îndrăgit şi noi această relicvă din trecutul tatei, care ne aducea fructe şi zaharicale — curios cum nu uita niciodată — şi care strecura pe furiş cîte-un şiling în mîinile noastre mici şi murdare şi ne povestea întîmplări din vremurile de altă dată, „cînd eu şi cu taică-tău săpam în mină, şi cînd tu, băiete, nici nu erai pornit spre lumea asta".

Uneori, vechiul prieten rămînea la noi duminica, şi atunci, în cursul dimineţii, sau după prînz, el şi cu tata se duceau să se plimbe printre puţurile părăsite de pe Rîpa Sapling, sau de-a lungul Crestei de Quarţ şi criticau terenurile vechi şi vorbeau despre greşelile minerilor din trecut şi despre al doilea strat ; despre sondări şi cufundări şi filoane şi despre cele lăsate în paragină ; uneori, distraţi, ridicau de jos bucăţi de cuarţ şi de ardezie, le frecau de mîneci, le priveau absent, apoi le aruncau jos. Cîte o dată vorbeau despre vreun vechi filon la care lucraseră.

— Echipa lui Hogan era aici, de aceeaşi parte cu noi ; Macintosh era colo, de cealaltă parte ; Mac găsea mult aur, tot aşa şi Hogan — şi acum de ce dracu o fi secat ?

Şi prietenul tatei era întotdeauna de părere că încă mai exista aur în acele rîpi şi creste de munţi, numai dacă cineva ar avea bani să ajungă pînă la el. Sau poate că tata îi va arăta într-o zi un loc unde intenţiona să sape un puţ. Bătrînul se gîndea mereu să sape un puţ. Şi cei doi sexagenari hoinăreau, aşezîndu-se pe vine, pe mormane de pămînt, sfărîmînd în mîinile lor bulgări de lut, făcînd planuri să sape puţuri şi fumînd, pînă cînd un puşti era trimis să-l caute pe „tata şi pe domnul Cutare şi să le spună să vie la masă".

Apoi din nou, mai ales în răcoarea dimineţii, dădeau tîrcoale ţarcului unde se selecţiona şeptelul. Vreo cinci vaci scheletice şi prăfuite, unul sau doi viţei flămînzi, o scandaloasă mostră de privelişte cabalină, pe care, cînd venea vorba, bătrînul prieten o lăuda totdeauna. Dar inima selectorului nu era nici la treburile fermei nici la selecţionări, ci departe, la ultima goană după aur, în Australia de vest sau în Queensland sau poate îngropată în pămîntul epuizat de la Tambarrora, Married Man's Creek sau Araluen ; şi în curînd amintirea vreunui recif sau filon pe jumătate uitat sau minele „Ultima şansă", „Nil disperandum", ori „Şarpele brun" le duceau gîndurile înapoi, departe de prăfuitul petic de iarbă şi învălmăşeala de muguri numite recoltă sau puţinele răsaduri pipernicite, pe jumătate pierite din livadă. Atunci conversaţia se îndrepta spre minele Golden Points, Bakery Hills, Deep Creeks, Maitland Bars, Specimen Flats şi Chinamen's Gullies.

Şi povesteau aşa într-una pînă cînd puştiul venea din nou să le spună că „mama a zis că se răceşte mîncarea", şi atunci vechiul prieten se ridica, se întindea şi spunea :

— Ei bine, Tom, să n-o lăsăm pe stăpîna casei să aştepte.

Iar după ceai, stăteau pe-o buturugă din grămada de lemne sau pe marginea verandei — asta cînd era vremea caldă — şi sporovăiau despre Ballarat şi Bendigo — din zilele cînd mai adesea se spunea *„pe"* în loc decît *„la"* acel loc, *pe* Ballarat, *pe* Gulgong, *pe* Lambing Flat, *pe* Creswick — şi întrebuinţau articolul definit al numelor, ca : pe Turonul, pe Lahlanul, pe Filonul. Apoi iar începeau să povestească despre vechi prieteni ca Tom Brook, Jack Henright şi bietul Martin Ratcliffe, care a fost ucis chiar în groapa sa de aur şi despre alţi oameni despre care nu păreau să ştie multe lucruri şi care erau pomeniţi sub numele de „Adolphus din Adelaide", „George din Corney" şi alte nume care le-ar fi putut fi mai mult sau mai puţin aplicate.

Uneori vorbeau încet şi misterios, despre lucruri ca „Stockada Eureka". Iar dacă noi nu înţelegeam şi puneam întrebări : „Ce era Stockada Eureka ?" sau „Pentru ce au făcut-o ?", tata spunea : „Hai, pleacă afară, băiete şi nu ne plictisi. Eu şi cu domnul Cutare avem de vorbit".

Tata avea un semn la un picior care, spunea el, era urma unui glonte — un accident pe care-l avusese cînd era băiat ; şi avea şi o cicatrice pe care am văzut-o cînd am mers cu el

la înot şi despre care spunea că i-a făcut-o o maşină de zdrobit cuarţ. Şi domnul Cutare avea o cicatrice mare la frunte, pe care i-o făcuse un tîrnăcop căzînd întîmplător din bucla unei frînghii, drept în puţul unde lucra. Dar pentru ce vorbeau încet şi pentru ce le străluceau ochii în cap şi nu se uitau unul la altul, ci departe, dincolo de apusul soarelui şi de ce trebuiau să se ridice şi să facă o plimbare în răcoarea nopţii, cînd vorbeau de Eureka ?

Şi iarăşi vorbeau, parcă şi mai încet şi mai misterios şi poate că mama, prinzînd în treacăt cîte-un cuvînt, întreba :

— Cine era ea, Tom ?

Iar Tom — tata — răspundea :

— Ei, n-o ştii tu, Mary, era dintr-o familie pe care o ştia Bill de-acasă.

Şi Bill stătea serios pînă se depărta mama, apoi schimbînd cu tata un zîmbet liniştit, se întindea şi spunea :

— Hai, lasă, destul.

Şi începeau să vorbească despre altceva.

Cîţiva din aceşti vechi prieteni ai tatei ştiau multe poveşti extraordinare, de spus la gura sobei, iar unul dintre ei ne povestea adesea cum o fată — o regină a minelor — s-a măritat şi şi-a făcut inelul de logodnă din aur chiar de pe terenul acesta şi cum minerii, ca să le poarte noroc, îşi cîntăreau aurul cu veriga ei, atîrnînd inelul de cîrligul cîntarului şi fixînd de el săculeţele lor din piele de căprioară (ea se lăuda că prin inelul ei de nuntă au trecut patru sute de uncii din preţiosul metal) şi cum au coborît

mireasa legată la ochi jos în galerie într-o mare căldare şi au silit-o să le spună de unde anume vine aurul din care şi-a făcut inelul. Poanta acestei istorioare pare să se fi pierdut — sau poate am uitat-o noi — dar era caracteristică. Dacă fata ar fi fost coborîtă într-un loc secătuit şi cerîndu-i-se să arate drumul către aur, ar fi reuşit, povestea ar mai avea un sens.

Şi vorbeau despre King şi despre Maggie Oliver şi de G.V. Brooke şi de alţii şi îşi aminteau cum au mers minerii pînă la cinci mile depărtare ca să întîmpine caleaşca care o aducea pe tînăra actriţă şi cum au deshămat caii de la trăsură şi au purtat-o în triumf şi au aclamat-o şi cum îi aruncau bulgări de aur în poală şi cum ea s-a suit pe capra trăsurii şi rupîndu-şi pălăria de pai în bucăţele, le arunca mulţimii şi cum minerii se băteau pentru bucăţelele acelea, şi şi le puneau în sîn, sub cămaşă şi cum ea a izbucnit în plîns şi cum şi ea la rîndul ei i-a aclamat şi i-a îndrăgit pe acei oameni. Erau toţi băieţi tineri şi gentlemeni. Erau printre ei studenţi, artişti, poeţi, muzicanţi, ziarişti — şi toţi boemi. Bărbaţi din toate colţurile lumii şi care înţelegeau arta — iar sărăcia nu mai exista.

Şi poate că bătrînul prieten să fi întrebat sfios, dar cu un zîmbet trist şi liniştit :

— Mai păstrezi bucăţica aceea de pai, Tom ?

Cei doi prieteni vechi aveau trei trecuturi în urma lor. Cele două pe care şi le-au povestit unul altuia cînd s-au împrietenit şi cel la care au fost părtaşi.

Şi după ce vizitatorul pleca cu diligenţa, băgam de seamă că bătrînul fuma mai mult şi tot rămînea pe gînduri şi se uita mereu la focul din sobă şi poate că era chiar şi puţin cam nervos.

Aceşti vechi prieteni ai tatei sînt tot mai puţini şi mai împrăştiaţi şi într-un fel numai ei ştiu să păstreze proaspete amintirile bătrînului. Am întîlnit azi pe unul din ei. Am stat de vorbă împreună şi după aceea am rămas pe gînduri şi am început să ne întrebăm dacă aceşti bătrîni prieteni erau sau nu mai buni şi mai îngăduitori cu prietenii lor decît sîntem noi, generaţia nouă, cu părinţii noştri. Şi balanţa îndoielii e dureros de înclinată spre partea cea proastă.

STIFFNER ŞI JIM

(Şi în al treilea rînd Bill)

Mergeam — eu şi cu Bill — prin Canterbury, sau cum i se spunea pe atunci Maoriland, căutînd de lucru la noua linie de cale ferată. Şi, într-o după-amiază, după ce umblasem prin căldură ceasuri întregi, intrarăm la hotelul lui Stiffner, între Biserica creştină şi piaţa aceea — i-am uitat numele — cu gîtlejurile uscate şi în buzunare fără nici o leţcaie.

Simţeam nevoia să bem neapărat ceva, aşa că ne-am încercat norocul. Am mers drept la bar, ne-am pus boccelele jos şi am cerut patru pahare de băutură, încercînd să arătăm ca şi cînd ne-am fi încasat cecurile şi nu ne-am fi sinchisit de nimeni. Păream destul de solvabili, pe cît puteau părea nişte oameni în căutare de lucru. Eram murdari, şi zdrenţăroşi, traşi la faţă, şi cu un aer obosit. Şi acesta era un motiv în plus să se creadă că aveam cecurile în ordine.

Acest Stiffner era un tip aspru. Fusese jucător, luptător, preot, predicator de temperanţă, poliţist, comis-voiajor şi tot ce putea fi condam-

nabil ; fusese şi ziarist şi editor, de asemenea şi avocat. Era o bestie urîtă care devenea şi mai urîtă dacă aveai vreo ceartă cu el — de vreo şase picioare înălţime, mai mare şi mai puternic decît Donald Dinnie.

Era mai meschin decît un chinez ce-ar explora un cîmp aurifer şi mai amarnic decît un şobolan înotător ; n-ar fi dat ceva de mîncare nici propriului său tată, nici nu i-ar fi împrumutat vreun bănuţ — afară doar dacă vreo persoană sigură, pe care se putea conta, ar fi garantat pentru el.

Ştiam foarte bine că de la Stiffner nu ne puteam aştepta la milă ; dar ceva trebuia făcut, aşa că i-am spus lui Bill :

— Trebuie să facem ceva, Bill, ce părere ai ?

Bill era un băiat din Sydney, foarte blînd, afară de cazul cînd era beat, — ceea ce se întîmpla rar — şi atunci devenea arţăgos pentru toţi din jurul lui. Era ca nebun cînd era vorba de trişori. Considera că lumea se împarte în două categorii : trişori şi nătăfleţi. Era de părere că el nu era un nătăfleţ. La început am crezut şi eu despre el că era un trişor dar mai tîrziu m-am convins că nu era decît un nătăfleţ. Avea obiceiul să spună că în vremurile de azi omul trebuie să acţioneze, că a fost şi el odată cinstit, dar prost, şi a fost jefuit de prieteni şi de rude şi lăsat să se prăpădească de foame ; dar acum era decis să nu lase să-i scape nici o ocazie ce i s-ar fi ivit. Spunea că în viaţă trebuie ori să mănînci, ori să fii mîncat ; că oa-

menii trebuie să fie fără scrupule, altfel nu se poate.

Bill spuse :

— Trebuie să încercăm să tapăm pe careva.

— Da, dar pe cine ? am întrebat.

Erau mulți marinari în cîrciumă și eu cunoșteam pe unul sau doi din vedere. Bill spuse :

— Cunoști vreo doi din nătăfleții ăștia. Încearcă.

Astfel am luat deoparte un tip pe care-l cunoșteam și l-am tapat de zece șilingi pe care i-am dat lui Bill la păstrare, gîndindu-mă că sînt mai în siguranță la el decît la mine.

— Ține-i bine i-am spus, și vezi, nu-i pierde pentru Dumnezeu, căci altfel Stiffner ne face harcea-parcea.

Am băut în noaptea aceea, eu și cu Bill, de vreo nouă șilingi, și Stiffner n-a protestat ; era prea deștept. A strigat o dată sau de două ori.

În curînd l-am lăsat pe Bill și m-am dus la culcare, iar dimineața, cînd m-am deșteptat, Bill stătea lîngă mine arătînd tot atît de treaz ca și cangurul luptător din Londra pe timp de ceață. Avea un ochi învinețit și optsprezece penny. Pusese la pămînt cîțiva nătăfleți.

— Stiffner ne poate face pilaf pe amîndoi cu o singură labă și dacă nu plătim, o să ne confiște boccelele și o să ne schilodească ; este tocmai omul potrivit pentru una ca asta. Preferă o încăierare decît să se lase tras pe sfoară.

— Ei, poftim ! Ce-i de făcut acum ? am întrebat.

— Nu-i decît un singur lucru de făcut, Jim, spuse Bill, pe un ton obosit şi dezinteresat care mă scotea din fire.

— Ei, care ?

— Să fumăm.

— Dă-l dracului de fumat, m-am stropşit eu, scos din fire. Ştii foarte bine că boccelele noastre sînt la bar şi fără ele nu putem fuma.

— Bine, spuse Bill, atunci o să dăm cu banul să vedem cine dă ochi cu hangiul.

— Să fiu al dracului, am spus eu. Sau mai bine să te ia dracu pe tine ! Tu ai fost nătăfleţul care ne-a băgat în povestea asta, acum tu trebuie să ne scoţi din încurcătură.

Faptul de a-l fi făcut nătăfleţ îl înfurie grozav, aşa că ne înjurarăm şi mîrîirăm unul la altul o bucată de vreme, dar nu îndrăzneam să vorbim destul de tare şi să ne batem. Pînă la urmă a trebuit să admit să aruncăm cu banul şi am pierdut.

Bill începuse să-mi dea sfaturi, dar i-am închis repede gura.

— Tu să taci ! Ai fi putut face ceva şi ai încurcat-o, i-am spus. Pentru numele lui Dumnezeu, lasă-mă să mă apăr. Ascultă ! Merg acum la bar, cer boccelele, le scot pe verandă şi apoi mă întorc să plătesc nota. Tu vezi de-l ţine de vorbă tot timpul. Aruncă sacii împreună şi fumează ca un drac. Asta-i tot ce ai de făcut.

M-am dus la bar, am luat boccelele de la hangiţă, le-am dus afară pe verandă şi m-am întors.

A intrat şi Stiffner.

— Bună-dimineaţa !

— Bună-dimineaţa, domnule, zise Stiffner.

— Cred că o să fie o zi frumoasă.

— Da, aşa se pare. Văd că plecaţi.

— Da, trebuie să plecăm.

Apoi, nepăsător, m-am sprijinit cu cotul de tejghea şi am privit plictisit afară peste cîmp ; apoi imediat, scoţînd un uşor oftat, am spus :

— Păi, cred c-am să beau o bere.

— Foarte bine. Dar unde ţi-e prietenul ?

— A, e pe-aici, prin spatele hanului. Vine şi el îndată. Dar el nu bea în dimineaţa asta.

Stiffner rîse cu rîsul lui sec şi neprietenos. Credea că Bill trăgea mîţa de coadă.

— Dar dumneata şefule nu iei nimic ? am întrebat eu.

— Mulţumesc nu. Noroc !

— Noroc !

De jur împrejur era cîmp deschis, cel mai apropiat copac se găsea la o depărtare de mai mult de-o milă, şi vroiam să-i dau lui Bill suficient timp să taie cîmpul înainte de-a începe scandalul. Aşa că am tot vorbit şi pe cînd vorbeam, mă gîndeam că aş putea face lucrurile pe de-a-ntregul, aş putea tot atît de bine să mor pentru o liră ca şi pentru un penny, dacă trebuia să mor ; iar dacă nu trebuia, atunci aveam în orice caz avantajul unei lire, ca să spun aşa. În orice caz, riscul ar fi aproape acelaşi sau mai mic, pentru că aş fi putut avea mai mult curaj să alerg, cu cît aş fi avut pentru

ce ; şi de fapt, după cum reieşea, aveam pentru ce — aşa că am spus :

— Aş vrea să iau o sticlă de whisky, din cele de colo, să avem la drum.

— Foarte bine, spuse Stiffner. Din care vrei, sticlă mică sau mare ?

— O, una mare, cred, dacă încape în buzunar.

— O să stea cam înghesuită, zise el şi rîse.

— Am să încerc, am spus eu. Pui rămăşag pe două rînduri că încape ?

— S-a făcut, admise el. În buzunarul din interior al hainei şi fără să-l rupi.

Era o sticlă mare şi toate buzunarele mele erau cam mici ; totuşi am reuşit s-o înghesui în buzunarul pentru care pariase el. Abea a încăput, dar a intrat.

Rîserăm amîndoi, dar rîsul lui era şi mai neplăcut ca de obicei căci voia să pară amabil deşi pierduse două rînduri de băutură şi nici rîsul meu nu era cum trebuie — eram îngrijorat şi mă gîndeam care din noi va rîde la urmă.

În clipa aceea am băgat de seamă ceva, şi deodată mi-a venit o idee — poate cea mai grozavă idee care mi-a trecut vreodată prin minte. Am observat că Stiffner şchiopăta puţin de piciorul drept în dimineaţa aceea, aşa că l-am întrebat :

— Dar ce e cu piciorul dumitale ? Şi am pus mîna în buzunar.

— Ei, am un afurisit de cui în gheată. Credeam că l-am scos azi dimineață, dar văd că nu.

Întîlmplarea făcea ca tocmai atunci să se găsească pe tejghea o prăpădită de geantă cu uneltele aparținînd unui bătrîn cizmar care zăcea pe verandă, beat-mort. Așa că am spus, scoțînd din nou mîna din buzunar :

— Dă gheata încoace și ți-l bat eu cît ai zice pește. Asta e vechea mea meserie.

— Așa ? spuse el. Vra să zică ești cizmar ? N-aș fi crezut.

Rîse cu unul din rîsetele lui fără rost, destul de neplăcute, își scoate gheata — nu-i strînsese șireturile — și mi-o dă peste tejghea. Era o gheată de săpător, urîtă, mare, groasă, bătută în ținte, care mă făcea să sufăr numai privind-o.

Am luat geanta cu unelte și m-am făcut că bat cuiul, dar nu l-am bătut.

— Lipsesc vreo două cuie din talpă, am spus. Dacă găsesc ținte potrivite, am să le pun, și prindem talpa.

Și scormonind în geantă, am găsit un cui lung, strașnic, pe care pe furiș l-am înfipt drept în talpă. Stiffner fusese și alergător în vremea lui, așa că m-am gîndit că ar fi mai bine pentru mine dacă țintele ghetelor lui vor fi pe dinăuntru.

— Iată, i-am spus, cred că acum va fi mai bine, punînd gheata pe tejghea, dar ținînd încă mîna pe ea, așa ca și cum aș fi fost distrat. Apoi imediat am căscat, m-am întins și am întrebat cu un aer indiferent :

— Ei, bine, cît e de plată ?

El se scărpină în cap şi se făcu că se gîndeşte.

— Păi să spunem treizeci de şilingi.

Poate îşi închipuia că voi pune jos două lire sterline.

— Bine, am zis. Şi presupunînd că nu-ţi vom plăti, ce vei face ?

Pentru moment păru descumpănit, apoi se înfurie, şi respiră greu, gîfîi, se sufocă o dată sau de două ori, apoi dintr-o dată se linişti şi rîse cu cel mai dezgustător rîs — făcea parte din acei oameni care întotdeauna rîd cînd îşi ies din fire şi spuse pe un ton liniştit şi crud :

— Păduchi ce sînteţi ! Dacă nu plătiţi, fire-aţi voi să fiţi, am să vă iau boccelele, — mama mumii voastre — şi am să vă trag atîtea picioare în nădragii voştri puturoşi, pînă cînd n-o să mai puteţi sta jos o lună, şi nici în picioare.

— Bine, cu cît vei începe mai repede, cu atît mai bine, am spus şi, aruncînd gheata într-un colţ al camerei, am rupt-o la fugă.

El sări peste tejghea, îşi luă gheata şi veni după mine. Se opri o clipă să şi-o încalţe, dar nu făcu decît un pas şi scoase un urlet cumplit, apoi aruncă gheata cît colo şi se repezi înapoi. Cînd m-am uitat din nou în urmă, încălţase un papuc şi venea după mine aproape să mă ajungă. În următoarele cinci minute am schimbat repede decorul. Dar în curînd m-am simţit istovit. Inima începu să-mi bată tare, şi simţeam că mă sufoc. Cînd am înţeles că se apropiase destul ca să se poată ţine de promisiune, m-am uitat împrejur căutînd să evit lo-

vitura. Stiffner trase cu piciorul, dar m-am ferit la timp ; lovitura era ratată iar papucul zburase în aer departe şi căzuse într-o baltă.

Aşadar, era pierdut, căci pămîntul era pietros şi plin de cioturi. L-am zărit pe Bill înainte, la orizont. M-am ţinut după el şi am ajuns la copac cît am putut de repede, căci o văzusem pe nevasta lui Stiffner venind cu o lopată (probabil ca să ne îngroape rămăşiţele) iar cei doi, Stiffner şi nevastă-sa, făceau o bună pereche.

Bill se uită repede în jur apoi se făcu nevăzut în tufăriş. Cînd l-am ajuns, era aproape mort, dar am înhăţat sacul şi zorirăm mai departe, căci, cum i-am spus şi lui Bill, cînd mă uitasem ultima oară în urmă, îl văzusem pe Stiffner cotind înspre grajd, iar Bill fu de părere să ne pierdem în pădurice cît mai repede şi să rămînem acolo ascunşi, căci Stiffner nu era omul care să se dea bătut.

Primul lucru pe care l-a spus Bill cînd ne-am văzut teferi în ascunziş a fost :

— Ţi-am spus eu c-o s-o scoatem bine la capăt ? Cînd mergi cu mine nu trebuie să-ţi fie frică. Ascultă sfatul meu şi lasă lucrurile pe seama mea şi totul va fi în ordine. Acum...

Dar i-am închis repede gura. Mă făcea să-mi ies din fire.

— Cum tu ?! Dar ce dracu ai făcut *tu ?*

— Ce-am făcut ? zise el. Am luat boccelele, este ? Dacă nu le luam eu, unde ar fi ele acum ?

Atunci l-am răsplătit pentru pretenţiile lui ; i-am plătit pentru toată protecţia ce mi-o acordase şi i-am spus de-a dreptul că e un nătăfleţ.

M-am rotit în jurul lui şi l-am pleznit şi l-am sfătuit să nu mai pretindă în viaţa lui că e un descurcăreţ. Apoi, cînd am socotit că l-am chelfănit destul, m-am liniştit şi am început să-l iau mai cu binişorul ; dar niciodată nu mi-aş fi închipuit că avea în rezervă pentru mine o triplă surpriză care mergea în gradaţii pînă la un punct culminant.

Bill luă lucrurile cu mult calm ; mă lăsă să mă răcoresc, îmi dădu timp să-mi recapăt respiraţia, apoi se întinse nepăsător pe partea dreaptă, îşi băgă mîna stîngă în buzunarul din stînga al pantalonilor şi scoase un şiret de ghete, o cutie de chibrituri şi nouă şilingi şi şase penny.

Cînd le-am văzut am întrebat cu respiraţia tăiată :

— De unde dracu ai scos astea ?

— Le-am avut tot timpul, zise, dar am văzut la han că ardeai de dorinţa de a tapa numai-decît pe cineva, aşa că m-am gîndit să le cruţ — nouă şilingi şi şase penny nu-i găseşti pe toate drumurile.

Apoi se întoarse pe partea stîngă, căută în celălalt buzunar şi scoase un pachet de tutun şi zece şilingi. Îmi ieşiseră ochii din orbite.

— De unde naiba le ai ? am urlat eu.

— Asta, zise el, e jumătatea de liră sterlină pe care mi-ai dat-o seara trecută ; jumătăţile de liră nu sînt de risipit în vremurile noastre şi, afară de asta, aveam şi o socoteală veche cu Stiffner şi voiam să i-o plătesc. M-am gîndit că dacă nu sîntem destul de isteţi ca să-i tra-

gem chiulul lui Stiffner, nu mai avem nici un motiv să ne mai socotim în viaţă. În orice caz, mi-am închipuit c-o s-o scoatem la capăt, şi chiar aşa a fost, ba am mai cîştigat şi o sticlă de whisky pe deasupra.

Se întinse pe spate, ca de oboseală, îşi cercetă buzunarul de sus al vestei şi scoase o monedă de aur de douăzeci de şilingi înfăşurată într-o bancnotă de-o liră sterlină. Apoi aşteptă să vadă ce spun eu. Dar nu mai puteam spune nimic. Am deschis gura şi n-am mai putut s-o închid.

— Am luat asta de la idioţii de aseară — m-am gîndit că ne-ar putea prinde bine şi că ar trebui s-o păstrăm. Lirele, în ziua de azi, nu e uşor să le obţii şi afară de asta, avem mai multă nevoie de gologani decît Stiffner, aşa că...

— Şi el ştia că ai banii ăştia ? am întrebat, respirînd repede.

— Bine-nţeles. Tocmai aici e hazul ! Asta l-a înfuriat aşa de rău. A fost în sală tot timpul cît am jucat. Dar parcă aş bea ceva !

Şi am băut. Aveam chiar nevoie.

În curînd Bill adormi şi aşa cum dormea în lumina lunii, părea un copilaş nevinovat. Eu am stat mult timp treaz, am fumat, m-am gîndit adînc, l-am vegheat pe Bill ; apoi m-am culcat dar m-am gîndit pînă aproape de zorii zilei şi, în sfîrşit, am adormit şi am avut un coşmar în legătură cu tot ce se întîmplase. Visam că parcă l-am urmărit pe Stiffner patruzeci de

mile ca să-i cumpăr cîrciuma şi că Bill descoperise că era nepotul lui.

Bill mi-a dat o jumătate de coroană — m-am despărţit în termeni buni de el, dar mult timp după asta n-am mai călătorit cu el. Era el băiat bun pe cît de bun putea fi un băiat ca el, şi un bun tovarăş pe cît de bun putea fi un tovarăş, dar mergea mult prea departe faţă de un tip comod şi paşnic ca mine. M-ar fi dat gata într-un an de zile dacă m-aş fi ţinut în pas cu el.

OMUL CARE UITA

— Iaca, zise Tom Marshall, cunoscut sub numele de „Oracolul" — am mai auzit şi înainte despre astfel de cazuri ; e drept, nu se prea întîmplă, dar parcă am mai auzit de aşa ceva — şi îşi strîmbă partea stîngă a feţei, în timp ce-şi curăţa cu mult dichis urechea dreaptă cu lama unui briceag.

Stăteau în capătul dinspre apus al cabanei docherilor, bucurîndu-se de briza care se ridica la apusul soarelui, fumînd şi povestind. „Cazul" de care era vorba era un tip nenorocit cu o înfăţişare disperată, din tagma acelora care caută de lucru şi pe care un grănicer îl găsise rătăcind pe o cîmpie din apropiere şi-l adusese în staţiune. Era un om mic, uscăţiv, blond, cu un cap mare de copil, cu ochi spălăciţi lipsiţi de expresie, cu mîini lungi, subţiri şi păroase care păreau nişte bucăţi umede de alge şi cu o privire uimită şi o purtare supusă, ascultătoare. Pretindea că uitase cine e şi nu mai ştia nimic despre sine.

Oracolul se simți grozav de interesat de acest caz, cum de altfel îl interesa orice lucru care „arăta ciudat." Era un mare și naiv tunzător de oi, mai mult inimos decît mintos, mai mult cu experiență decît cu judecată și înzestrat cu mai multă curiozitate decît oricine. Era de mirare că nu profitase mai mult, măcar indirect, de pe urma acestei caracteristici. Inima îi era plină de un fel de duioșie pentru oricine ar fi fost destul de norocos sau nenorocos ca să aibă un necaz și printre prietenii lui se numărase un surd, un orb, un poet, și unul care „avea sticleți". Tom îi întîlnise pe fiecare din ei din întîmplare, cînd erau în situații jalnice. Îi ocrotise și îi studiase cu mult interes, mai ales pe poet; iar ei rămăseseră cu o părere bună despre el și îi erau recunoscători — în afară de individul cu sticleți, care zicea că Tom urmărea un interes personal, că voia de fapt să taie ficatul sticleților săi ca o nadă pentru pești, așa că renunțase să mai fie prieten cu Tom.

Era natural, așadar, ca Oracolul să ia sub aripa lui și cazul de față. Se folosi de influența lui pe lîngă șef ca să dezlege misterul; studia omul în timpul liber și făcea tot ce putea să ajute biata memorie bolnavă, dar nu putea nimeni să facă sau să spună ceva prin care să se meargă mai departe de ziua cînd străinul fusese găsit pe cîmpie cu o boccea lîngă el. Bocceaua fusese cercetată și cotrobăită ca o cheie a problemei, dar fără nici un folos. La început băieții erau neîncrezători și porniți să se distreze pe socoteala misterului, dar Tom

interveni şi le făcu cunoscut că dacă erau atît de ticăloşi încît să încerce vreuna din glumele lor cu un „biet om nenorocit", el, Tom va fi obligat să dea o reprezentaţie. Mulţi din oamenii de acolo fuseseră martori la reprezentaţiile lui Tom, şi nici unul din ei nu avea ambiţia să joace rolul principal. Preferau să fie spectatori.

— Da, reflectă Oracolul, e un caz ciudat şi cred că mulţi din doctorii cei mari, ca Morell Mackenzie, ar fi bucuroşi să dea o mie sau două pentru a putea studia un asemenea caz.

— Bravo, strigă Mitchell. Împărţim pe jumătate, — sau stai, mai bine să formăm un sindicat şi să lucrăm pentru Misterios.

Cîţiva dintre cei de faţă rîseră, dar gluma ca orice altă glumă, nu avu nici un succes la Tom.

— Partea cea mai proastă e, spuse însuşi Misteriosul, cu tonul plîngăreţ care îi era obişnuit şi cu o privire timidă spre Tom, partea cea mai proastă e că s-ar putea să fiu lord sau duce şi să nu ştiu nimic despre asta. S-ar putea să fiu un om bogat, cu o grămadă de case şi de bani, sau un lord.

Băieţii izbucniră în rîs...

— De ce rîdeţi ? întrebă Mitchell. Nu văd nimic nerezonabil în asta. După înfăţişare ar putea fi un lord ; am văzut doi lorzi şi ştiu cum arată.

— Da, reflectă Tom, ignorînd ceea ce spusese Mitchell, e ceva în asta, dar atunci, înseamnă că tu ai putea fi şi Jack Spintecătorul.

Mai bine las-o baltă, prietene ; îngroapă trecutul şi ia-o de la capăt.

— Dar nu ştiu nici măcar cum mă cheamă ; sau dacă sînt sau nu însurat, scînci exilatul ; s-ar putea să am nevastă şi copii.

— Mai bine uită-i, prietene, spuse Mitchell ; cît despre nume, n-are nici o importanţă. Nici eu nu-l ştiu pe-al meu ; şi am avut vreo opt. Ai la dispoziţie destule nume. Uite, am cunoscut un om pe care-l chema Jim Smith şi care a murit. Ia numele lui, ţi se potriveşte foarte bine şi nu cred că o să aibă vreo pretenţie ; şi chiar dacă ar avea, poţi spune că te-ai născut cu numele ăsta.

Astfel că îl numiră Smith şi curînd începură să-l socotească un lunatic inofensiv şi să nu mai ia în seamă excentricităţile lui.

Cîtva timp oamenii l-au privit cu mult interes, şi chiar Mitchell s-a amestecat şi a încercat tot felul de metode pentru a-l ajuta pe Misteriosul în încercările-i slabe, neajutorate şi chiar impresionante, de a-şi reaminti cine era. Un caz similar a fost relatat în vremea aceea în ziare şi lucrul luă o asemenea extindere, încît Oracolul fu împins să dea unele sfaturi din stocul său de înţelepciune.

— În locul tău, nu m-aş gîndi prea mult la asta, îi spunea el lui Mitchell. Sute de oameni cu judecată au înnebunit după cazul Tichborne, cu care nu aveau nimic de-aface, dar numai gîndindu-se la el ; şi tu, Jack, eşti şi aşa plin de gărgăuni. Lasă-l în pace şi ai încredere în mine ;

am să descopăr eu cine e Smith, îndată ce-l voi supraveghea mai bine.

În timpul acesta Smith lucra, mînca, dormea şi împrumuta tutun, dar uita să-l înapoieze — fapt care se observă. Vorbea liber despre cazul său, cînd era întrebat, dar dacă se adresa el cuiva, o făcea cu aerul unui tînăr cumsecade dar sfios, conştient de întinderea şi puterea răutăţii acestei lumi, al unui tînăr oarecum respectuos, care te roagă să susţii un umil lucrător şi să ai bunăvoinţa de a accepta o cărticică pe care s-o treci prietenilor tăi după ce ai citit-o cu atenţie.

Într-o sîmbătă dimineaţă, cam cu două săptămîni înainte de închiderea sezonului, Oracolul sosi tîrziu la locul său de muncă, parcă preocupat de ceva. Smith nu-şi făcuse apariţia, iar zilierul de lîngă el lucra pentru amîndoi, spre nemulţumirea întregii echipe.

— L-ai văzut cumva pe Smith ? îl întrebă Mitchell pe Oracol. Se pare că a uitat să se scoale în dimineaţa asta.

Tom părea descurajat şi dezamăgit.

— *Iar a uitat,* spuse el încet, şi pe un ton impresionant.

— Ce să fi uitat ? Ştim cu toţii că a uitat al dracului să vie la lucru.

— Iar a uitat, repetă Tom. Azi dimineaţă cînd s-a trezit, voia să ştie cine e el şi unde se află.

Comentarii...

— Ai face mai bine să nu te mai ocupi de el, Oracol, spuse Mitchell imediat. Dacă nu poate

descoperi cine e şi unde se află, o să descopere şeful în curînd pentru el.

— Nu, spuse Tom, cînd iau un lucru pe mînă, îl duc pînă la capăt.

Aceasta era şi caracteristica şefului, numai că în altă direcţie.

Se duse la cabană şi se interesă de Smith.

— De ce nu eşti la lucru ?

— Cine sînt eu, domnule ? Unde mă aflu ? scînci Smith. Puteţi vă rog să-mi spuneţi cine sînt şi unde mă aflu ?

Şeful trase în piept o înghiţitură bună de aer şi se holbă la Misterios, cu o privire fără expresie, apoi izbucni.

— la ascultă, urlă el, nu ştiu cine moaş-ta eşti decît că eşti un ţîcnit şi dacă vrei să ştii, nici nu mă interesează. Dar am să-ţi arăt eu îndată unde te afli. Să te cari imediat la magazie să-ţi iei banii şi pe urmă poţi să te duci învîrtindu-te, dar vezi să nu-ţi uiţi bocceaua.

Întîmplarea a fost discutată în timpul mesei. Oracolul jura că a fost o cruzime şi o josnicie faţă de un biet nenorocit şi îl înjura pe şef. Admiratorii lui Tom înjurau şi ei din simpatie şi agitaţia părea ameninţătoare, cînd vocea lui Mitchell se auzi ridicîndu-se pe un ton voit indiferent, deasupra troncănitului de farfurii şi de tacîmuri.

— Mă întreb, spunea vocea, mă întreb dacă Smith nu şi-a uitat cumva cecul ?

Ori, Smith nu uitase.

Continuară să mănînce şi să reflecteze.

Curînd se auzi din nou vocea lui Mitchell, de data asta adresîndu-i-se Oracolului. Spunea :

— Aveai ceva lucruri de valoare în cabină, Oracolule ?

Tom îl privi pătrunzător pe Mitchell :

— De ce mă întrebi ?

— A, nimic, numai că mă gîndesc că n-ar fi o idee rea pentru tine să te uiți în cabină și să vezi dacă Smith n-a uitat.

Băieții deveniră grozav de atenți, își fixară privirea asupra lui Tom dar el se uita cu bunătate de la o față la alta ; apoi își împinse farfuria și își scoase încet picioarele-i lungi din spațiul dintre scaun și masă. Se urcă în patul său și controlă cu grijă lucrurile din boccea. Smith nu uitase.

Cînd Oracolul se întoarse înapoi, pe față cu o expresie ciudată care, studiată mai îndeaproape, ar fi dat la iveală mai mult mînie decît supărare. Dar asta nu era tot. Era expresia unui om care ar suferi o operație teribilă, fără anestezie, dar care e hotărît să nu lase să-i scape nici un geamăt. Tom nu înjură și prin aceasta ei înțeleseră cît de furios era. Era o baracă de oameni aspri, cu un vocabular liber și îngrozitor, dar chiar dacă ar fi înjurat cu toții în cor, în frunte cu Bogan, chiorul, tot nu ar fi domolit simțămintele lui Tom, lucru de care și-a dat seama fiecare.

Oracolul luă jos căpăstrul din cui și porni spre ușă, în mijlocul unei tăceri pline de respect și de simpatie, întreruptă doar o dată de vocea

lui Mitchell, care întrebă într-o şoaptă plină de spaimă :

— Te duci să iei calul, Tom ?

Oracolul încuviinţă din cap şi trecu mai departe ; nu scoase nici o vorbă — era prea plin de vorbe.

Trecură cinci minute, şi vocea lui Mitchell se auzi din nou, neîntreruptă de zgomotul tacîmurilor. Spuse în termeni impresionanţi :

— N-ar fi o idee rea pentru unii dintre cei care dorm în paturile din apropiere să-şi controleze lucrurile. Patul lui Scotty e lîngă al lui Tom.

Scotty sări de la locul său de parcă l-ar fi muşcat de picior un şarpe, deplasînd o scîndură a mesei şi răsturnînd trei farfurii de supă. Se aruncă pe pat ca un om care se îneacă şi se agăţă de o scîndură şi smulse aşternutul. Din nou Smith nu uitase.

Urmă atunci un control general şi se constată în cele mai multe cazuri că Smith îşi amintise. În fine, rezervorul închis al înjurăturiior şi blestemelor explodă.

Oracolul îl găsi pe Smith chiar în noaptea aceea la cea mai apropiată baracă şi văzu că iar îşi pierduse şi mai mult memoria, sub influenţa romului şi al interesului măgulitor pe care i-l arăta un licenţiat în arte care se întîmpla să se afle în cîrciumă. Tom intră linştit pe uşa din dos şi îi făcu semn cu degetul îngrijitorului de baracă. Îl luă deoparte şi vorbiră cîtva timp împreună foarte aprins, apoi controlă în secret bocceaua lui Smith, al cărui conţinut principal se compu-

nea din obiectele de valoare ale lui Tom şi ale prietenilor săi.

Apoi Oracolul stîrni amintirile lui Smith şi plecă.

Smith fu din nou pe picioare cam după două săptămîni. Era oarecum vătămat fiziceşte, dar memoria nu-i mai era zdruncinată.

CÎINELE MEU

Lui Macquarie, tunzătorul de oi, i se întîmplase un accident. Pentru a spune adevărul, omul se îmbătase şi se încăierase într-o cîrciumă de la marginea drumului, şi se alesese cu trei coaste rupte, cu capul spart şi cîteva julituri. Cîinele său, Tally, nu băuse, dar participase cu sălbăticie la încăierare şi avea şi el un picior rupt. După aceea, Macquarie îşi luă bocceaua pe umăr şi mai clătinîndu-se, mai tîrîndu-se, după zece mile de drum ajunse în fine la spitalul din oraş. Numai Dumnezeu ştie cum a reuşit. El singur nu-şi dă seama cum. În urma lui, Tally a şchiopătat tot timpul în trei labe.

Medicii examinară rănile omului şi fură surprinşi de rezistenţa lui. Chiar medicii sînt surprinşi uneori, deşi nu arată întotdeauna. Bineînţeles că au vrut să-l interneze, dar au obiectat în privinţa lui Tally. Nu se admiteau cîini în spital.

— Trebuie să dai cîinele afară, spuseră ei tunzătorului, care stătea pe marginea patului.

Macquarie nu zise nimic.

— Nu putem admite cîini aici în spital, omule, spuse doctorul cu o voce mai puternică, crezînd că omul era surd.

— Atunci legaţi-l în curte.

— Nu. Trebuie alungat. Cîinii nu sînt permişi pe terenul spitalului.

Macquarie se ridică încet în picioare, strînse din dinţi, ca să-şi stăpînească durerea, îşi încheie cu greu cămaşa peste pieptul păros, îşi puse vesta şi se tîrî spre colţul unde-şi aruncase bocceaua.

— Ce faci ? îl întrebară doctorii.

— Nu puteţi primi şi cîinele ?

— Nu. E împotriva regulamentului. Nu e permis să intre cîini în spital.

Omul se aplecă să-şi ridice bocceaua, dar durerea fu atît de mare încît se sprijini de zid.

— Ei, hai, omule, ce Dumnezeu ? exclamă doctorul, impacientat. Trebuie să fii nebun. Ştii bine că nu eşti în stare să pleci. Lasă-l pe infirmier să-ţi ajute să te dezbraci.

— Nu, spuse Macquarie. Nu. Dacă nu vreţi să primiţi şi cîinele, nu stau nici eu. Şi-a rupt şi el piciorul şi are tot atîta nevoie ca şi mine de îngrijire. Dacă eu merit să fiu internat, merită şi el, ba... încă mai mult.

Tăcu un timp, respirînd greu, apoi urmă :

— Ăsta, cîinele ăsta al meu, m-a urmat cu credinţă în cei doisprezece ani lungi şi grei de foamete. E aproape... aproape singurul care s-a sinchisit vreodată dacă trăiesc sau cad şi putrezesc pe drumul ăsta blestemat.

Se opri din nou, apoi continuă :

— Ăsta, cîinele ăsta a fost fătat pe drum, spuse el cu un fel de zîmbet trist. L-am purtat luni întregi într-o oală de ceai și apoi și mai tîrziu cînd obosea, în sacul meu. Și bătrîna, mă-sa, venea din urmă foarte mulțumită și mirosea sacul din cînd în cînd, numai așa, ca să vadă dacă totul era în regulă... Cățeaua m-a urmat, numai Dumnezeu știe cît de mulți ani. M-a urmat pînă a orbit, și încă un an după aia. M-a urmat pînă n-a mai putut să se tîrască prin praf și... și atunci am ucis-o, pentru că n-am putut s-o las în urmă, vie !

Se opri din nou.

— Și cîinele ăsta bătrîn, continuă el atingînd cu degetele-i noduroase botul ridicat al lui Tally, cîinele ăsta bătrîn a umblat după mine zece ani, prin ploi, și pe zăduf, în vremuri bune și... și vremuri grele... de fapt mai mult grele ; ajutîndu-mă să nu înnebunesc cînd nu aveam nici bani nici prieteni, pe drumuri singuratice. Și m-a vegheat săptămîni întregi cînd eram beat, drogat sau otrăvit în afurisitele de crîșme și mi-a salvat viața de multe ori, și drept mulțumire a primit adesea cîte un picior în spinare și blesteme ; dar mă ierta pentru toate și... și a luptat pentru mine. A fost singura ființă care mi-a luat apărarea contra ticăloșilor care tăbărîseră pe mine, acolo la baracă, și și-a lăsat și urma dinților pe unii din ei și... și eu la fel.

Mai trecu un timp.

Apoi respiră adînc, strînse tare din dinți, își puse sacul pe umeri, făcu un pas spre ușă și iar își întoarse capul.

Cîinele apăru șchiopătînd, din colțul în care stătuse, și privi în sus cu îngrijorare.

— Cîinele ăsta pe care-l vedeți în fața dumneavoastră, se adresă Macquarie personalului spitalului, e un cîine mai bun decît sînt eu om bun, sau decît sînteți dumneavoastră, și, după cît se pare mai bun creștin. A fost pentru mine un prieten mai bun decît am fost eu vreodată pentru vreun om — sau decît a fost orice om pentru mine. M-a vegheat, m-a apărat de multe ori ca să nu fiu jefuit, a luptat pentru mine, mi-a salvat viața și drept mulțumire a primit picioare de bețiv și înjurături — și m-a iertat. A fost pentru mine un prieten adevărat, sincer, cinstit și credincios și acum nici prin gînd nu-mi trece să-l părăsesc. Nu pot să-l alung în drum cu un picior rupt. Eu... Of ! Dumnezeule ! Spatele meu !

Gemu și se împletici, dar îl prinseră, îi luară sacul și-l culcară în pat.

O jumătate de oră mai tîrziu, tunzătorul de oi era instalat confortabil într-un pat.

— Unde mi-e cățelu' ? întrebă el cînd își reveni.

— Ei, cîinele e foarte bine, îi spuse infirmiera, nerăbdătoare. Nu-ți bate capul. Doctorul îi pune la loc piciorul, afară în curte.

DEȘTEPTĂTORUL LUI ARVIE ASPINALL

Într-una din iernile din urmă a apărut o notă într-un ziar, anunțînd că un polițist descoperise un băiețel adormit pe scările fabricii Grinder, la ora patru a unei dimineți ploioase. Trezindu-l, i-a cerut explicații.

Băiatul a spus că lucra acolo și îi fusese frică să nu întîrzie ; începea lucrul la ora șase și după cît se părea, era foarte mirat auzind că nu era decît ora patru. Polițistul a examinat pachețelul pe care copilul, speriat, îl avea în mînă, și care conținea un șorț curat, și trei felii de pîine unse cu magiun.

Copilul a explicat mai departe că s-a trezit și s-a gîndit că era tîrziu și că n-a vrut s-o trezească pe maică-sa ca s-o întrebe cît e ceasul, deoarece ea fusese peste zi la spălat. Nu s-a uitat la ceas pentru că nu aveau. N-a putut da nici o explicație cum de se aștepta ca maică-se să știe ce oră era ; poate că, la fel ca mulți alți copii de vîrsta lui, avea o nemărginită încredere în infinita înțelepciune a mamei. Se numea „Arvie

Aspinall, domnule, vă rog", şi locuia în străduţa Jones. Tată-său murise.

Cîteva zile mai tîrziu, acelaşi ziar avea marea plăcere să anunţe în legătură cu acel „mişcător incident" că o binevoitoare doamnă din lumea bună a iniţiat o listă de subscripţie printre prietenii ei, cu scopul de a cumpăra un ceas deşteptător pentru băieţelul care fusese găsit dormind la uşa atelierelor Grinder.

Ceva mai tîrziu, s-a menţionat în legătură cu „mişcătorul incident" că ceasul deşteptător fusese cumpărat şi înmînat mamei băiatului, care părea să fi fost copleşită de recunoştinţă. S-a aflat de asemenea, din altă sursă, că această din urmă aserţiune era mult exagerată.

Mişcătorul incident a fost epuizat în alt articol, care nu lăsa nici o îndoială că binevoitoarea doamnă din înalta societate nu era altcineva decît încîntătoarea şi talentata fiică a Casei Grinder.

Era destul de tîrziu, în ultima zi a vacanţei de Paşti, în timpul căreia Arvie Aspinall stătuse în pat cu o răceală urîtă. Se simţea încă foarte slăbit. Era aproape ora nouă şi activitatea în străduţa Jones era în toi.

— Mă simt mai bine, mamă, mult mai bine, spuse Arvie. Oţetul cu zahăr a copt flegma, iar tusea o scoate acum afară.

În următoarele minute o scoase afară aşa de bine, încît nici nu mai putu vorbi. Cînd îşi recăpătă respiraţia, spuse :

— Mai bine sau mai rău, mîine trebuie să mă duc la lucru. Să pui ceasul să sune, mamă.

— Şi eu îţi spun că n-ai să te duci. Ar însemna să cauţi moartea.

— Degeaba vorbeşti mamă, nu putem sta flămînzi, şi s-ar putea ca altcineva să-mi ia locul ! Pune ceasul să sune mamă !

— Am să trimit pe unul din copii să le spuie că eşti bolnav. Au să te lase, desigur, o zi sau două, acasă.

— Degeaba, n-au să aştepte. Îi cunosc eu — ce-i pasă lui Grinder că sînt bolnav. Nu-i nimic, mamă. Am să trec şi peste asta. Dă-mi ceasul, mamă.

Ea îi dădu ceasul, iar Arvie îl întoarse şi-l puse să sune.

— Nu prea merge bine soneria, murmură el. De două nopţi nu merge bine, dar am să încerc. Am să pun să sune la cinci, ca să am timp să mă îmbrac şi să ajung acolo devreme. Aş vrea să n-am de mers aşa departe.

Se opri apoi ca să citească cele cîteva cuvinte gravate în jurul cadranului :

Devreme culcat, devreme sculat,
Face pe om sănătos şi bogat.

Mai citise versurile acestea şi înainte, şi îi plăceau ritmul şi rimele lor. Le repetase în gînd de nenumărate ori, fără să le pătrundă înţelesul filozofic. Niciodată nu-i trecuse prin minte să se îndoiască de vorbele tipărite — iar acestea erau gravate. Dar acum o nouă lumină păru că

se coboară asupra lui. Studie fraza o bucată de vreme şi apoi o citi tare pentru a doua oară. Reflectă din nou asupra ei în tăcere.

— Mamă, spuse el deodată, cred că e minciună.

Maică-sa puse ceasul pe policioară, înveli băiatul în patul lui mic şi stinse lumina.

Arvie părea să fi adormit, dar femeia stătea trează, gîndindu-se la necazurile ei. La bărbatul ei, pe care i-l aduseseră într-o dimineaţă de la lucru mort ; la fiul ei cel mai mare care n-a venit acasă decît ca să trîndăvească, după ce ieşise din puşcărie ; la al doilea fiu, care-şi clădise cuibul în alt oraş şi nu mai avea nevoie de ea ; la micul Arvie, atît de şubred şi luptînd bărbăteşte s-o ajute ; irosindu-şi anii fragezi la Grinder cînd ar trebui să fie la şcoală ; la cei cinci copii mai mici, neajutoraţi, care dormeau în camera de-alături ; la viaţa ei grea — frecînd podele de la cinci şi jumătate pînă la opt, cînd îşi începea munca zilnică — spălatul ! — trebuind să-şi crească copiii în atmosfera mahalalelor, pentru că nu-şi putea permite să se mute în altă parte şi să plătească o chirie mai mare ; şi la chirie.

Arvie începu să murmure prin somn.

— Nu poţi dormi, Arvie ? întrebă ea. Te doare pieptul ? Vrei să-ţi dau ceva ?

— Aş vrea să dorm, şopti el ca prin vis, dar nu cred să mai fie mult... înainte de...

— Înainte de ce, Arvie ? întrebă ea repede, fiindu-i teamă că delirează.

— Înainte de-a suna ceasul.

Vorbise prin somn.

Maică-sa se ridică uşor şi puse ceasul să sune la ora două. Acum va putea să se odihnească, îşi spuse ea.

Dar Arvie sări imediat în sus şi spuse repede :

— Mamă, mi s-a părut că a sunat ceasul. Apoi, fără să aştepte răspunsul, se culcă şi adormi imediat, dintr-o dată.

Ploaia se oprise şi un cer luminos şi înstelat se întindea peste mare şi peste oraş, peste mahalale şi peste vile deopotrivă, dar puţin din el se putea vedea din fundătura Jones — doar o licărire a Crucii Sudului şi cîteva stele în jurul ei. Era ceea ce doamnele numesc „o noapte fermecătoare", aşa cum se vede din casa Grinder — „Grinderville" — cu terasele ei luminate de lună şi grădinile coborînd uşor către apă, cu ferestrele frumos luminate pentru balul de Paşti şi saloanele de recepţie, ticsite de piese unice, unde una dintre încîntătoarele şi desăvîrşitele ei fete aduce o selectă societate la lacrimi, prin patetica ei recitare despre un mic măturător.

Era ceva deranjat la ceasul deşteptător, sau poate doamna Aspinall îl potrivise greşit, căci soneria sună în mod surprinzător în toiul nopţii. Ea se trezi cu greu şi rămase liniştită, aşteptînd să-l audă pe Arvie sculîndu-se. Dar el nu se mişcă. Femeia întoarse o faţă albă şi înfricoşată către sofaua unde zăcea băiatul ; lumina singurului felinar de pe străduţa lor lumina jos prin fereastră şi văzu că nu se mişcase.

De ce nu-l trezise ceasul ? Doar dormea atît de uşor ! — Arvie, strigă ea ; nici un răspuns. —

Arvie, strigă din nou, cu un ciudat tremur de reproș în voce, amestecat cu o teamă imensă. Arvie nu răspunse.

— Vai, Dumnezeule ! gemu ea.

Se ridică și se opri lîngă sofa. Arvie zăcea pe spate, cu brațele îndoite, în poziția sa preferată pentru dormit ; dar ochii îi erau mari deschiși și holbați în sus, ca și cînd ar fi vrut să privească prin plafon și acoperiș spre locul unde ar trebui să fie Dumnezeu.

UNIUNEA ÎŞI ÎNGROAPĂ MORŢII

Într-o duminică după-amiază, în timpul unei plimbări cu barca pe rîu, văzurăm un tînăr călare, mînînd cîţiva cai de-a lungul malului. El ne spuse că era o zi frumoasă şi ne întrebă dacă apa era adîncă în locul acela. Cel mai glumeţ din grupul nostru îi răspunse că era destul de adîncă ca să se poată îneca în ea, iar el rîse, şi trecu mai departe. Nici nu i-am dat prea multă atenţie.

În ziua următoare oamenii se adunară la cîrciuma din colţ, pentru o înmormîntare, poftinduse unii pe alţii cu cîte ceva de băut, în aşteptarea cortegiului. Îşi petrecură o parte din timp dansînd plini de veselie după zdrăngănelile unui pian, în sala barului. Restul timpului s-au zbenguit şi s-au luat la trîntă.

Defunctul fusese un tînăr lucrător unionist, de vreo douăzeci şi cinci de ani, care se înecase cu o zi în urmă încercînd să treacă înot cu cîţiva cai peste un braţ al rîului Darling.

Era aproape un străin în acel oraş, dar faptul că fusese membru al Uniunii explica înmormîntarea ce i se făcea. Poliţia găsise în sacul său acte emanînd de la Uniune şi se adresase oficiului Uniunii Generale a Muncitorilor, pentru a cere informaţii despre el. Şi iată ce am aflat. Secretarul avea foarte puţine informaţii de dat. Defunctul fusese catolic, iar majoritatea oraşului erau de alte confesiuni — dar unionismul e mai tare decît credinţa. Iar băutura, oricum, e mai tare şi decît unionismul, şi cînd a sosit cortegiul funebru, mai mult de două treimi din oameni nu l-au mai putut urma.

Procesiunea număra cincisprezece oameni ; paisprezece suflete urmînd carapacea spartă a unui alt suflet. Poate că nici unul din cei paisprezece nu avea suflet, la fel ca şi cadavrul — dar asta n-are-a face.

Patru sau cinci din cortegiu, care stăteau la han, împrumutaseră o trăsurică, pe care hangiul o întrebuinţa să aducă şi să ducă la gară pasagerii. Ei ne erau străini, iar noi, cei care mergeam pe jos, le eram străini lor, şi cu toţii eram străini faţă de mort.

Un călăreţ care arăta a fi un negustor de vite, proaspăt întors dintr-o mare călătorie, pică pe urmele noastre prăfuite şi ne urmă cîteva sute de iarzi, trăgînd în urma lui un cal de povară, dar un prieten îi făcu semne disperate şi demonstrative de pe veranda unui hotel, chemîndu-l cu mîna dreaptă, iar cu degetul cel mare de la mîna stîngă arătînd peste umăr înspre bar — aşa că negustorul schimbă direcţia şi nu

se mai ţinu după noi. Era un străin pentru întreaga scenă.

Mergeam în grupuri de cîte patru. Era foarte cald şi foarte mult praf. Arşiţa se revărsa în raze crude şi orbitoare peste orice acoperiş metalic sau zid luminos ce s-ar fi aflat în bătaia soarelui. Una sau două cîrciumi trăgeau obloanele, din respect pentru mort, pînă treceam. Închideau uşile barului iar patronii intrau şi ieşeau prin vreo uşă dosnică pentru cîteva minute. Arareori se văietau bosimenii de astfel de inconveniente pricinuite de vreo înmormîntare. Aveau prea mare respect pentru morţi.

În drumul spre cimitir trecurăm pe lîngă trei tunzători care stăteau la umbra unui gard. Unul era beat — dar beat-mort. Ceilalţi doi îşi acopereau urechile din dreapta cu pălăriile, din respect pentru mort, oricine-ar fi fost el, iar unul din ei trăgea cu piciorul în cel beat, şoptindu-i ceva.

Beţivul se ridică puţin, se uită, îşi pipăi pălăria pe care o împinse în sus, apoi o trase la loc. Făcu o mare sforţare să-şi vină în fire — şi reuşi. Se ridică în picioare, se rezemă de gard, îşi smulse pălăria şi plin de remuşcări o aruncă jos şi puse piciorul pe ea, ca să-şi păstreze capul descoperit cît timp trecu cortegiul funerar.

Un negustor de vite, înalt şi sentimental, care mergea alături de mine, recita cu cinism versuri de Byron, potrivite cu împrejurarea — adică moartea — şi întreba cu un umor plin de patetism : ce părere aveam, tichetul omului va fi valabil şi „dincolo" ? Era un tichet al Uniunii

Generale a Muncitorilor ; opinia generală era că tichetul va fi acceptat.

Deodată, prietenul meu spuse :

— Îţi aminteşti că ieri, cînd eram în barcă, am văzut un om ducînd nişte cai de-a lungul malului ?

— Da.

Arătă spre cortegiu şi spuse :

— Ei, bine, ăsta era.

M-am gîndit cîtva timp.

— N-am prea fost atent. Parcă ne-a spus ceva, nu ?

— Da, spunea că e o zi frumoasă. Ai fi fost mai atent dacă ai fi ştiut că era sortit să moară în aceeaşi oră şi că acelea erau ultimele cuvinte pe care le adresa cuiva în lumea aceasta.

— Desigur, spuse o voce din urmă, dacă ai fi prevăzut una ca asta, ai fi lungit vorba.

Trecurăm cu greu peste linia ferată, apoi o luarăm pe drumul fierbinte şi plin de praf ce ducea la cimitir, unii dintre noi vorbind despre accidentul acesta sau născocind altele pe care le-am fi avut noi înşine şi am fi scăpat ca prin urechile acului. Deodată cineva spuse :

— Iacă şi dracul de popă.

Mi-am ridicat ochii şi am văzut un preot stînd la umbra unui pom, lîngă gardul cimitirului.

Carul funebru se opri şi fură deschise părţile laterale. Toţi îşi acoperiră urechea dreaptă cu pălăriile, în timp ce patru oameni ridicară coşciugul şi-l purtară spre groapă. Preotul — un tînăr palid şi liniştit — stătea în picioare la umbra unui copăcel care creştea lîngă groapă. Îşi

scoase pălăria, o aruncă jos cu nepăsare și începu să-și facă datoria. Am băgat de seamă că unul sau doi păgîni se strîmbară ușor cînd coșciugul fu stropit cu agheasmă. Picăturile se evaporară repede și urmele lor rotunde și negre se acoperiră cu praf, dar petele scoteau parcă în evidență, prin contrast, învelitoarea ieftină și sărăcăcioasă a sicriului. Mai înainte păruse negru, și acum era de un cenușiu prăfuit.

Și tocmai în locul acesta vanitatea și ignoranța omenească jucară o farsă funeraliilor. Un cîrciumar înalt și gros, cu o ceafă de taur, cu trăsături greoaie și butucănoase și cu o expresie de totală ignoranță, ridică pălăria de pai a preotului și o ținu cam la cinci centimetri deasupra capului sfinției sale tot timpul slujbei, deși să nu uităm, preotul ședea la umbră. Cîțiva oameni își ridicară apoi și își puseră pălăriile stingheriți, luptînd între disprețul pentru cei vii și respectul pentru cei morți. Pălăria avea o calotă conică și boruri largi lăsate în jos de jur împrejur, ca o umbrelă, iar cîrciumarul o apucase de calotă cu labele lui mari și roșii. Pentru a fi drepți față de preot, poate că el nici habar n-avea de ce se întîmpla. Un preot mai bătrîn, într-o asemenea împrejurare, ar fi spus : „Lasă pălăria jos, prietene, memoria fratelui nostru adormit trece înaintea tenului meu". Un mirean necioplit s-ar fi exprimat într-un limbaj mai tare, nu mai puțin potrivit. Dar preotul nostru părea neștiutor de cele ce se petreceau. Afară de asta, cîrciumarul era un mare și important stîlp al Bisericii. Nu putea, ca un măgar ignorant și îngîmfat ce era,

să piardă un prilej atît de bun de a-şi arăta credinţa şi importanţa pe lîngă Biserica lui.

Groapa părea foarte îngustă sub coşciug şi am scos un suspin de uşurare cînd am văzut sicriul lunecînd cu uşurinţă în jos spre fundul gropii. Văzusem odată la Rookwood un coşciug care se înţepenise în marginile gropii şi care a trebuit să fie scos din nou, cu mare greutate, şi să aştepte pe iarbă, la picioarele rudelor îndurerate care jeleau cu disperare, în timp ce groparii lărgeau groapa. Dar acolo în vest nu ştiu să sape mormintele pe măsură. Groparul nostru nu era un om lipsit de inimă şi cu tot respectul pentru acea calitate omenească denumită sentimentalism, răzui puţin pămînt prăfuit şi îl aruncă jos, pentru a înăbuşi zgomotul căderii bulgărilor de pămînt pe sicriu. Încercă de asemenea să arunce cît mai uşor primele lopeţi de pămînt spre fundul gropii, luînd pămîntul cu dosul lopeţii întors în afară ; dar bulgării secatului rîu Darling săreau şi bocăneau oricum. N-avea mare importanţă — nimic nu are importanţă. Căderea bulgărilor de pămînt pe sicriul unui străin nu sună de loc altfel decît a unor bulgări pe o cutie obişnuită de lemn — cel puţin eu n-am găsit nimic neobişnuit sau înspăimîntător în acel sunet ; dar poate că vreunul dintre noi — mai sensibil — să fi fost impresionat, amintindu-şi de vreo înmormîntare mai de demult, cînd căderea fiecărui bulgăr îi zdruncinase inima.

N-am vorbit despre florile de salcîm pentru că nu erau. Am neglijat de asemeni să vorbesc

despre bătrînul prieten îndurerat cu capul cărunt aplecat şi cu lacrimile-i mari curgîndu-i pe faţa aspră. Era absent şi el — probabil plecat departe. Din aceleaşi motive m-am ferit să vorbesc despre suspecta umezeală din ochii unei brute bărboase numite Bill. Bill scăpase de la moarte, iar umezeala se datora căldurii. Am lăsat deoparte şi „tristul apus de soare australian", pentru motivul că soarele nu apunea la ora aceea. Înmormîntarea a avut loc exact la ora prînzului.

Numele omului mort era, se pare, Jim, dar în sacul său nu s-au găsit nici fotografii, nici şuviţe de păr, nici scrisori de dragoste şi nici altceva asemănător, nici chiar vreo referinţă la mama sa — numai cîteva acte cu privire la chestiunile Uniunii. Mulţi dintre noi nici nu i-am ştiut numele pînă nu l-am văzut scris pe coşciug ; îl cunoşteam doar ca „sărmanul băiat care s-a înecat ieri".

— Aşadar, se numea James Tyson, spuse negustorul, privind placa de metal.

— Dar ce, pînă acum n-ai ştiut ? l-am întrebat.

— Nu, dar ştiam că e unionist.

Am descoperit mai tîrziu că James Tyson nu era numele lui adevărat — ci doar „numele sub care era cunoscut".

Oricum, a fost înmormîntat sub numele acesta şi cele mai multe din „marile ziare australiene" au menţionat pe scurt în coloanele lor că un tînăr cu numele de James John Tyson s-a înecat într-o bulboană a rîului Darling, duminica trecută.

Mai tîrziu, tot am aflat care era adevăratul său nume, dar dacă ni se va întîmpla vreodată să-l citim în „Coloana prietenilor dispăruţi", nu vom putea da nici o informaţie îndureratei sale mame, surori sau soţii, nici altcuiva de la care ar putea veni o vorbă bună despre el, pentru că numele acela l-am şi uitat.

TOVARĂȘUL TATĂLUI SĂU

Rîpa de Aur exista, dar de aur era numai cu numele, afară doar dacă nu-și datora denumirea grămezilor galbene de deșeuri și florilor de salcîm de pe coastă. Căci aurul plecase din mină și minerii de asemenea plecaseră, ca prietenii lui Timon cînd acesta rămăsese fără avere.

Rîpa de Aur era un loc trist, trist chiar pentru un teren aurifer părăsit. Bietul pămînt torturat, cu rănile lui dezvelite, părea că cere un mut ajutor tufișurilor din preajmă, să vină să-l ascundă ; și ca un răspuns la chemarea lui, tufișurile pipernicite și răzlețe începeau să se apropie de poalele munților. Sălbăticia reintra în drepturile ei.

Cele două coline întunecate și triste care se ridicau de o parte și de alta erau acoperite de sus pînă jos cu arbuști subțiri și pipernicițti, dar deasupra rîndurilor celor mai de sus, pe o parte, era un șir de salcîmi în floare.

Vîrful colinei dinspre vest semăna puțin cu o șa, iar sus, deasupra eucaliptilor, în punctul

care corespundea cu partea din față a șeii, erau trei pini înalți. Copacii aceia singuratici, care se puteau vedea de la o mare depărtare, prinseseră razele galbene ale multor apusuri de soare, cu mult înainte ca omul alb să fi cutreierat prin acele locuri.

Nota predominantă a acestor locuri era un fel de chinuitoare ascultare, a cărei încordare nu părea să scadă niciodată, o ascultare a unor sunete din viața minerilor, sunete care dispăruseră și care lăsaseră un gol accentuat de urmele unei prezențe din trecut. Principala armată a minerilor dispăruse de mult, în căutarea unor noi posibilități, lăsînd în urmă doar cîțiva răzleți și dezertori. Aceștia erau oameni prea săraci pentru a-și lua familiile cu ei, sau oameni prea bătrîni și slabi, sau care pierduseră încrederea în noroc. Ieșiseră neobservați din rînduri și rămăseseră să lupte din greu prin locurile acelea părăsite.

Rîpa de Aur își avea mica sa comunitate de căutători care trăiau într-un luminiș numit de o parte Cîmpia lui Spencer, iar de cealaltă, Cîmpia Pounding, dar ei nu dădeau locurilor viață, ci numai le răscoleau. Un străin ar fi putut crede cîmpia complet pustie dacă n-ar fi văzut cîte un veston sau ceainic în fundul săpăturilor, printre gropi și dacă n-ar fi auzit de sub pămînt, la mică adîncime, zgomotul surd al cîte unui tîrnăcop, care vădea prezența vreunui căutător scormonind acolo, jos, după ce mai rămăsese.

Într-o după-amiază, aproape de sărbătorile Crăciunului, o macara fu înălțată deasupra unui puț vechi și foarte adînc, în partea de jos a rîpei. O găleată legată cu o frînghie de macara se zărea în dimineața următoare aproape de gura puțului, iar lîngă ea o mică moviliță de pămînt spălat.

Un pîlc de arbori tineri din apropiere arunca o umbră peste o parte din grămada de pămînt și în această umbră, așezat pe o haină veche, stătea un băiețaș de vreo unsprezece-doisprezece ani, care scria pe o tăbliță de ardezie.

Avea părul blond, ochii albaștri și o față delicată și cam bătrînicioasă, care nu părea că se va schimba prea mult cînd se va maturiza. Costumul său se compunea dintr-o pereche de pantaloni de catifea, o cămașă de pînză și bretele. Ținea tăblița strîns, cu un colț al ramei apăsat sub coastă, în timp ce capul se apleca într-o parte, atît de aproape de tăbliță încît părul-i zburlit aproape o atingea. Privea tăblița cu coada ochiului, în timp ce cu mare greutate copia primul rînd, silabisind de fiecare dată în alt fel. În această grea sarcină părea să-i fie de mare ajutor și limba, scoasă afară în colțul gurii, pe care uneori și-o trecea în colțul celălalt, lăsînd în jurul gurii o dîră de piele curată. Degetele-i de la picioare, pline de noroi, intrau și ele în această operație și-i ajutau mult prin energica lor mișcare. Uneori se oprea și-și trecea peste gură dosul mîinii sale mici și brune.

Micul Isley Mason, sau, cum i se mai spunea „tovarășul tatălui său", fusese totdeauna favori-

tul minerilor şi căutătorilor, de pe vremea cînd avea obiceiul s-o zbughească afară, dis-de-dimineaţă şi să alerge numai în cămăşuţă prin cîmpia îngheţată. Lunganul Bob Sawkins povestea adesea cum într-o dimineaţă Isley se întorsese acasă, după goana prin iarba umedă, gol puşcă, spunînd că şi-a pierdut cămaşa.

Mai tîrziu, cînd cei mai mulţi dintre mineri plecaseră, iar mama lui Isley murise, putea fi văzut prin partea locului cu braţele şi picioarele goale şi arse de soare, cu un tîrnăcop, o lopată şi o sită pentru aur mai cît el de mare, cu care obişnuia „să caute" şi „să încerce" printre vechile grămezi de pămînt. Lunganul de Bob era prietenul preferat al lui Isley ; şi adesea se abătea din drum ca să stea de vorbă cu el găsind ca scuză pentru lungile lui discuţii cu copilul că era amuzant să-l facă pe Isley să povestească.

Trecuse destul de multă vreme de cînd Isley scria pe tăbliţă, cînd o voce puternică strigă de jos :

— Isley !

— Da, tată.

— Trimite găleata jos !

— Bine.

Isley puse jos tăbliţa şi îndreptîndu-se spre puţ, coborî găleata atît cît ajungea pînă la frînghia slăbită ; apoi, punînd o mînă pe cupa macaralei, iar cu cealaltă ţinînd-o dedesubt, o lăsă să alunece între palmele sale pînă cînd găleata ajunse la fund. Cîteva minute se auzi zgomotul lopeţii, apoi imediat vocea strigă :

— Trage-o afară, băieţel.

— Dar nu e plină nici pe jumătate, tată, spuse băiatul privind în jos. Nu-ţi fie teamă s-o umpli, tată, pot să ridic şi mai mult.

Încă puţină răzăluială, şi băiatul îşi înfipse bine picioarele în moviliţa de lut pe care o ridicase sub mînerul macaralei, ca să ajungă pînă la ea.

— Acum, Isley.

Isley răsuci funia încet dar voinicește şi în curînd găleata cu „spălătură" apăru la suprafaţă ; atunci, cu zmuciturі scurte, o luă şi o răsturnă alături de restul de deşeuri.

— Isley, strigă tată-său din nou.

— Da, tată.

— Ţi-ai terminat lecţia scrisă ?

— Aproape.

— Atunci data următoare trimite tăbliţa jos pentru exerciţiile de aritmetică.

— Foarte bine.

Băiatul îşi reluă locul, fixă bine colţul tăbliţei sub coastă, îşi gheboşă spinarea şi începu un alt rînd strîmb.

Tom Mason era cunoscut ca un muncitor tăcut şi harnic. Era un om de vreo şaizeci de ani, înalt, cu o barbă neagră. În figura lui nu era nimic neobişnuit, decît poate faptul că se înăsprise aşa cum se poate înăspri faţa unui om care a trecut prin multe suferinţe şi dezamăgiri. Locuia într-o baracă mică sub un eucalipt, la capătul cel mai depărtat al Cîmpiei Pounding. Nevasta îi murise acolo cam cu şase ani în urmă şi cu toate că în goana după aur noi po-

sibilități se iviseră și ar fi putut să plece, n-a mai părăsit niciodată Rîpa de Aur.

Mason stătea îngenuncheat în fața peretelui de pămînt săpînd la lumina unei lumînări de seu lipite de zid. Fundul tunelului era foarte umed, iar pantalonii îi erau grei și uzi de lut și de apă, dar bătrînul miner era obișnuit cu astfel de lucruri. Tîrnăcopul nu aducea pentru ziua aceea mare lucru, poate pentru că mintea lui Tom nu era la ce lucra și ar fi vrut să facă o pauză, în timp ce gîndurile îi rătăceau departe de fîșia îngustă de pămînt din fața lui.

Dezgropa imagini din trecut, imagini neplăcute, socotind după fața sa împietrită și palidă în lumina slabă a lumînării.

Poc, poc, poc — loviturile deveneau tot mai slabe și mai neregulate, în timp ce mintea minerului rătăcea înapoi spre trecut. Pereții galeriei păreau că dispar încet-încet, iar zidul din față se retrăgea departe, dincolo de-un orizont ce devenea tot mai confuz în strălucirea oceanului de sud. Se afla pe puntea unei corăbii, iar lîngă el era unul dintre frații săi. Călătoreau spre sud, spre Pămîntul Făgăduinței, care strălucea pe atunci în toată gloria sa de aur. Velele grăbeau înainte, o dată cu vîntul puternic, și corabia strașnică înainta cu toată viteza, ducînd încărcătura celor mai delirante visuri ce s-au născut vreodată în carena vreunui vas. Sus, peste ale oceanului lungi și albastre creste ; jos, în ale oceanului lungi și albastre văi, spre țări atît de noi și totuși atît de vechi unde, deasupra strălucirii cerurilor din sud, scînteiau nume stră-

lucitoare ca Ballarat! și Bendigo! Părea că puntea se clatină, căci săpătorul căzu înainte, peste peretele din față al tunelului. Căderea îl readuse la realitate și iarăși ridică tîrnăcopul.

Dar în curînd loviturile slăbiră din nou, și o altă viziune apăru în fața lui. Acum e la Ballarat. Lucrează într-o concesiune la Eureka; alături, e fratele lui. Fratele lui arată palid și bolnav, căci n-a dormit toată noaptea, dansînd și chefuind. Afară, în spatele lor se află linia munților albaștri, în față este faimosul munte Bakery, iar jos, la stînga, Golden Point. Doi jandarmi călări vin peste muntele Specimen. Ce vor oare?

Îl ridică pe fratele lui și-i pun mîinile în cătușe. Omor fără premeditare noaptea trecută. Cauza — băutura și gelozia.

Viziunea a dispărut din nou. Poc, poc, e tîrnăcopul care numără anii ce urmează — unul, doi, trei, patru, pînă la douăzeci. Acolo se oprește pentru scena următoare — un țarc de vite pe țărmul unui rîu strălucitor în New South Wales. Mica fermă e înconjurată de vii și livezi. Nenumărate roiuri de albine zboară la umbra pomilor, iar sus, pe coasta dealului, recolta de grîu e aproape coaptă.

Un bărbat și un flăcău lucrează la defrișarea unui padoc chiar sub fermă. Sînt tatăl și fiul; fiul, un flăcăiaș de vreo șaptesprezece ani, e bucățică ruptă tată-său.

Și iarăși se aud copite de cai. Și iat-o pe Nemesis sosind în uniforma jandarmilor călări.

Curierul poştal a fost înjungheat noaptea trecută la o depărtare de cinci mile şi un pasager mai refractar, împuşcat. Băiatul fusese toată noaptea cu prietenii săi la vînătoare.

Jandarmii îl ridică pe băiat, cu cătuşele la mîini. „Jaf înarmat".

Tatăl tocmai scotea un buştean cînd au venit jandarmii. Piciorul i-a rămas pe cazmaua pe jumătate înfiptă în pămînt. Îi urmăreşte pe jandarmi cu privirea cum duc băiatul spre casă, apoi, înfigînd cazmaua cu toată puterea, întoarce o nouă brazdă. Jandarmii ajung la uşă dar el, neclintit, continuă să sape şi pare să n-audă ţipătul de disperare al soţiei sale. Jandarmii cercetează camera băiatului şi scot afară două boccele cu îmbrăcăminte ; dar tatăl sapă mai departe. Au înşeuat unul din caii de la fermă şi i-au spus băiatului să încalece. Tatăl sapă mai departe. Pornesc călări de-a lungul crestei de deal, cu băiatul între ei. Tatăl nu-şi ridică ochii ; groapa se lărgeşte în jurul bustenanului. El sapă mai departe pînă cînd mica şi curajoasa-i soţie vine şi îl ia cu blîndeţe de braţ. În sfîrşit îşi dezdoaie spatele şi o urmează în casă, ca un cîine ascultător.

Urmează procesul şi dezonoarea, şi apoi alte nenorociri, molima vitelor, secetă, sărăcie.

Poc, poc, poc, din nou. Dar nu e sunetul tîrnăcopului de miner, e căderea bulgărilor de pămînt peste sicriul soţiei lui.

E un mic cimitir în desiş, şi el stă ca de piatră şi urmăreşte cum se umple groapa ei. A murit de inimă rea şi de ruşine. „Nu pot su-

porta o ruşine ca asta. N-o pot suporta !..." gemuse ea toţi cei şase ani care trecuseră — căci omul sărac adesea e mîndru.

Iar *el* trăieşte mai departe, căci e greu de sfărîmat o inimă de bărbat. Îşi ţine capul sus şi lucrează mai departe, de hatîrul unui copil care a rămas, şi acest copil e Isley.

Şi acum căutătorul de aur pare să aibă o viziune a viitorului. Se vede undeva, un om bătrîn, bătrîn, cu un tînăr lîngă el şi tînărul are figura lui Isley. Din nou copite de cai ! Ah, Doamne, Nemesis din nou, în uniforma jandarmilor !

Minerul cade în genunchi în noroi şi lut, în fundul puţului şi se roagă Cerului să-i ia ultimul copil înainte ca Nemesis să vină să-l caute.

Lunganul Bob Sawkins era cunoscut printre mineri ca „Diavolul de Bob". Profilul lui, cel puţin dintr-o parte, fără îndoială că amintea de sarcasticul Mefistofel, dar partea cealaltă, ca şi caracterul, nu erau de loc drăceşti. Faţa îi fusese vătămată şi un ochi pierdut din cauza unei explozii premature de dinamită, într-o veche mină din Ballarat. Ochiul orb era acoperit cu un plasture verde, ceea ce dădea un aer răutăcios celorlalte trăsături.

Bob era un englez cam nătîng, puternic şi cumsecade. Era puţin cam bîlbîit şi avea obiceiul să repete mereu cuvîntul „cică", introducîndu-l în vorbire cînd n-avea alt rost decît să umple pauzele pricinuite de bîlbîială, dar aceasta

nu-l ajuta cu nimic căci adesea îl bîlbîia chiar pe „cică".

Soarele cobora spre apus şi razele lui galbene ajungeau sus printre copăceii Rîpei de Aur, cînd apăru Bob, venind pe poteca ce taie colina din vest. Era îmbrăcat cu obişnuitu-i costum : cămaşă de pînză, pantaloni de catifea reiată, o pălărie ponosită, vestă şi cizme. Pe umăr avea un tîrnăcop de care era legată o lopată scurtă care atîrna spre spate, iar sub braţ avea o sită mare. Se opri în faţa puţului cu macara şi salută băiatul în felul său obişnuit :

— Hei, uite-l pe Isley !

— Ce-i, Bob ?

—Am văzut — cică — un pui de coţofană în copac, poate-ai putea să-l prinzi.

— Nu pot pleca de lîngă puţ. Tata e jos.

— Cum de-a ştiut taică-tău că ar fi — cică — aur în vechiul puţ ?

— L-a întîlnit pe bătrînul Corney în oraş sîmbătă şi i-a spus că a rămas destul aur ca să merite să-l caute. A săpat toată dimineaţa.

Bob se apropie şi, lăsîndu-şi jos uneltele cu un clinchet, îşi trase pantalonii la genunchi şi se aşeză pe călcîie.

— Ce faci — cică — cu tăbliţa, Isley ? întrebă el scoţînd o pipă veche şi aprinzîndu-şi-o.

— Exerciţii de aritmetică, spuse Isley.

Bob pufăi cîteva clipe din pipă.

— Degeaba, spuse el aşezîndu-se jos pe lut, cu genunchii ridicaţi. Învăţătura n-are nici un rost.

— Auzi la el ! exclamă băiatul. Vrei să spui că n-are rost să înveți să citești, să scrii și să socotești ?

— Isley !

— Da, tată !

Băiatul se duse la macara și lăsă găleata jos. Bob se oferi să-i ajute s-o ridice, dar Isley, mîndru să-și arate puterea față de prietenul său, insistă s-o manevreze singur.

— Ai să fii — ci-cică — într-o zi un om puternic, Isley, spuse Bob punînd jos găleata.

— O, pot să ridic mult mai mult decît pune tata în găleată. Ia te uită cum am uns de bine manivelele. Merg acum ca untul — și cu o mișcare băiatul făcu manivelele să se învîrtească, ca să dovedească cele spuse.

— De ce ți se spune Isley ? întrebă Bob cînd își reluară locurile. Ăsta nu e numele tău adevărat, nu-i așa ?

— Nu, numele meu e Harry. Dar un miner obișnuia să spună că pentru mama și tata eu sînt ca o insulă într-un ocean, așa că am fost poreclit Isle [1], apoi Isley.

— Aveai — ci-cică — aveai odată un frate, așa e ?

— Dar asta înainte de a mă fi născut. A murit, mama cel puțin spunea că nu se știe dacă a murit, dar tata spune că în ceea ce-l privește pe el, este mort.

[1] În limba engleză cuvîntul înseamnă insulă, iar Isley e diminutivul.

— Şi taică-tău avea un frate. Ai auzit — cică — vreodată de el ?

— Da, l-am auzit pe tata vorbind cu mama despre el. Cred că fratele tatei a fost amestecat într-o încăierare dintr-o cîrciumă unde a fost ucis un om.

— Şi taică-tău — cică — ţinea la el ?

— L-am auzit pe tata spunînd că a fost tare mîhnit, dar asta s-a întîmplat demult.

Cîtva timp Bob fumă în tăcere şi părea că se uită la nişte nori întunecaţi care înaintau încet înspre apus, ca un cortegiu funerar. Apoi imediat spuse ceva încet, ca pentru sine : „Toate... toate trec."

— Ce ? spuse Isley .

— Ei — cică — nimic, răspunse Bob, ridicîndu-se. Acela e un ziar, în buzunarul hainei lui taică-tău, Isley ?

— Da, zise băiatul şi îl scoase.

Bob luă ziarul şi cîteva momente îl cercetă cu mare atenţie.

— E ceva aici despre terenurile aurifere, spuse Bob punînd degetul pe reclama unui croitor. Aş vrea — ci-cică — să mi-l citeşti, Isley. Eu nu văd bine literele mici care se folosesc acum.

— Nu, nu e despre aur, spuse băiatul, luînd ziarul, e ceva despre...

— Isley !

— Ţine-l, Bob, mă cheamă tata.

Băiatul alergă spre puţ, îşi rezemă mîinile şi fruntea de cupa macaralei şi se aplecă să audă ce-i spunea tată-său.

Fără nici cea mai mică prevenire, trădătoarea cupă alunecă. Un trup mic se izbi de vreo două ori de pereții puțului și căzu la picioarele lui Mason, unde rămase nemișcat.

— Mason !

— Ei ?

— Pune-l în găleată și leagă-l de frînghie cu cureaua ta.

După cîteva momente :

— Acum, Bob !

Mîinile lui Bob tremurau atît de tare, încît abia putea apuca manivela, dar oricum, manevră ridicarea.

Imediat corpul copilului apăru, nemișcat, ud și mînjit de lut. Mason se cățăra pe treptele săpate în pereții puțului.

Bob dezlegă cu duioșie băiatul și-l așeză jos pe iarbă, sub niște copăcei, apoi curăță de lut și sînge fruntea copilului și aruncă apă peste el.

Îndată Isley scoase un suspin și deschise ochii.

— Ești... ci-cică... ești rănit, Isley ?

— Mi-e... fr... frîntă spinarea, Bob.

— N-o fi chiar așa, drăguță.

— Unde-i tata ?

— Vine.

Un timp tăcere, apoi :

— Tată, tată ! Hai repede, tată !

Mason ajuns sus, veni și îngenunche de cealaltă parte a băiatului.

— Să... să... alerg după niște rachiu, spuse Bob.

— Degeaba, Bob, șopti Isley. Sînt sfărîmat tot.

— Nu te simți mai bine, băiețel ?

— Nu... am... să... mor, Bob.

— Nu vorbi aşa, Isley, gemu Bob.

O scurtă tăcere, apoi corpul băiatului se răsuci dintr-o dată de durere. Dar trecu repede. Stătu liniştit un timp, apoi spuse calm :

— Cu bine, Bob.

Zadarnic încercă Bob să vorbească.

— Isley,... spuse el.

Copilul se întoarse şi îşi întinse mîinile pe partea cealaltă, către bărbatul tăcut, cu faţa împietrită.

— Tată ! Tată, mă duc !

Un oeamăt înfiorător se desprinse de pe buzele lui Mason, apoi urmă o linişte deplină.

Bob îşi ridicase pălăria să-şi şteargă fruntea, iar faţa lui, deşi desfigurată, era straniu de asemănătoare cu faţa omului ce sta ca de piatră de cealaltă parte.

Se uitară o clipă unul la altul peste corpul copilului, apoi Bob spuse liniştit :

— N-a ştiut niciodată.

— Ce importanţă are ? spuse Mason răguşit ; şi luînd copilul mort se îndreptă spre colibă.

În dimineaţa următoare, un grup trist se adunase în faţa colibei lui Mason. Nevasta lui Martin fusese acolo toată dimineaţa, curăţind şi făcînd tot ce trebuia. Una dintre femei rupsese singura cămaşă albă a soţului ei ca să facă un giulgiu şi se străduiseră în aşa fel, încît micul trup arăta curat şi chiar frumos în sărăcăcioasa colibă.

Unul după altul, minerii îşi scoteau pălăriile şi aplecîndu-se, intrau prin uşa scundă. Mason

ședea la picioarele patului cu capul sprijinit de mînă și privea oamenii cu un aer ciudat și absent.

Bob scotocise peste tot în căutarea cîtorva scînduri pentru sicriu.

— Va fi ultimul lucru... păi... ce-l pot face pentru el.

În cele din urmă, disperat, veni la nevasta lui Martin. Aceasta îl duse în sufragerie și arătîndu-i o masă mare de lemn de pin, de care era foarte mîndră, îi spuse :

— Strică masa asta.

Dînd la o parte puținele lucruri care erau pe ea, Bob întoarse masa și începu s-o desfacă.

Cînd sicriul fu gata, nevasta unui miner găsi că arată prea sărac și, sfîșiindu-și o fustă neagră, de mare ținută, o dădu lui Bob s-o pună peste sicriu.

Un singur vehicul se găsea prin partea locului — vechea platformă a lui Martin ; așa că pe la ora două, Pat Martin prinse de oiște bătrîna-i mîrțoagă, căreia-i zicea Dublin, cu bucăți de ham legate cu frînghii și sosi în fața colibei lui Mason.

Micul sicriu fu așezat pe car și două lăzi de gin fură puse alături, ca scaune pentru vecina Martin și vecina Grimshaw, care se suiră tăcute și înlăcrămate.

Pat Martin ar fi dorit să-și aprindă pipa, dar își aminti că nu se cădea, și se sui pe oiștea carului. Mason închise cu un lacăt ușa colibei. Două lovituri peste una din coastele lui ascuțite îl făcură pe Dublin să se trezească din re-

verie. Cu o smucitură la dreapta şi una la stînga, porni — şi în curînd micul cortegiu funerar dispăru în josul drumului care ducea spre cimitirul „oraşului".

Cam după vreo şase luni, Bob Sawkins plecă într-o scurtă călătorie şi se întoarse împreună cu un tînăr înalt şi bărbos. Ajunseră după ce se întunecase şi se duseră drept la coliba lui Mason. Înăuntru era lumină, dar cînd Bob bătu la uşă, nu răspunse nimeni.

— Intră, nu te teme, spuse el tovarăşului său.

Străinul împinse uşa, care scîrţîi, şi rămase în prag cu capul descoperit.

O oală fierbea pe foc, nesupravegheată de nimeni. Mason stătea la masă, cu capul aplecat pe braţe.

— Tată !

Nu primi nici un răspuns, dar lumina focului care pîlpîia îl făcu pe străin să creadă că ar fi surprins la Mason o uşoară ridicare din umeri.

Pentru moment străinul rămase nehotărît, dar apoi, mergînd spre masă, puse o mînă pe umărul lui Mason şi spuse cu blîndeţe :

— Tată, nu vrei un alt tovarăş ?

Dar cel care dormea nu vroia — cel puţin nu în lumea aceasta.

NEVASTA VĂCARULUI

Căsuța cu două camere e construită din grinzi rotunde, lespezi de piatră și scoarță de copac și podită cu piatră despicată. O bucătărie încăpătoare, aflată la unul din capete, e mai mare decît întreaga casă, cu verandă cu tot.

De jur împrejur, desișuri fără nici un orizont, căci ținutul e de șes. Nici un șir de munți în depărtare. Desișul e format din meri indigeni, piperniciți și putrezi. Nici un arbust. Nimic care să înveselească ochiul, afară doar de verdele mai închis al cîtorva stejari, care suspină lîngă pîrîul îngust, aproape secat. Nouăsprezece mile depărtare de cel mai apropiat semn de civilizație — o cîrciumă la drumul principal.

Văcarul, un fost squatter[1], e plecat cu cireada de vite. Nevasta și copiii au rămas singuri acasă.

Patru copii zdrențăroși și jigăriți se joacă pe lîngă casă. Deodată, unul din ei țipă :

[1] În Australia, persoană care se stabilea provizoriu pe un teren public.

— Şarpele, mamă ! Uite-un şarpe !

Femeia slăbănoagă şi arsă de soare iese din bucătărie, apucă copilaşul de jos, îl ţine pe braţul stîng şi întinde mîna după un băţ.

— Unde e ?

— Aici ! A intrat sub grămada de lemne, ţipă băiatul cel mare, un puşti de vreo cincisprezece ani, cu o figură isteaţă.

— Stai pe loc, mamă ! Îl prind eu. Stai acolo ! Îl prind eu pe afurisitul ăsta.

— Tommy, vino aici ! Are să te muşte. Vino aici imediat cînd îţi spun, nemernicule !

Băiatul vine fără tragere de inimă, ducînd un băţ mai mare ca el. Apoi strigă triumfător :

— Uite-l, intră sub casă !

Şi se depărtează cu băţul ridicat.

În acelaşi timp Alligator, cîinele cel mare şi negru, cu ochii galbeni, care a privit scena cu cel mai mare interes, rupe lanţul şi se repede după şarpe. Dar e în întîrziere cu o clipă, şi botul său atinge crăpătura pietrei tocmai cînd capătul cozii dispare. Aproape în aceeaşi clipă băţul băiatului loveşte şi juleşte botul cîinelui. Alligator nu ia în seamă faptul şi procedează la săparea clădirii, dar după o mică luptă e domolit şi pus în lanţ. Nu-şi pot permite să-l piardă.

Femeia văcarului îi pune pe copii să stea toţi laolaltă lîngă cuşca cîinelui, în timp ce ea pîndeşte şarpele. Aduce două farfurioare cu lapte şi le pune jos lîngă zid, ca să-l ademenească să iasă, dar trece o oră şi şarpele nu se arată.

E aproape de apusul soarelui şi se apropie furtuna. Copiii trebuie aduşi în casă ; dar ea nu vrea să-i aducă în casă, căci ştie bine că şarpele este acolo şi poate apărea în orice clipă, printr-o spărtură a podelei de piatră ; aşa că duce în bucătărie mai multe braţe de lemne de foc şi apoi cheamă copiii acolo. Bucătăria nu e podită, e cu pămînt pe jos, i se spune „podea de pămînt" prin partea locului. În mijlocul camerei se află o masă mare, lucrată grosolan. Femeia îşi aduce copiii înăuntru şi îi urcă pe masă. Sînt doi băieţi şi două fetiţe mici. Le dă să mănînce şi apoi, înainte de a se întuneca, se duce în casă, înşfacă cîteva perine şi cuverturi, aşteptîndu-se să vadă şi să lovească şarpele în fiecare clipă. Aşterne un pat pe masa din bucătărie pentru copii, iar ea se aşază alături ca să vegheze toată noaptea.

Supraveghează toate colţurile şi un băţ puternic stă gata pregătit lîngă ea, pe bufet ; tot acolo se află coşul ei de lucru şi un număr din „Revista tinerelor femei". A adus şi cîinele în cameră.

Tommy se culcă protestînd, dar spune că va sta treaz toată noaptea şi va zdrobi afurisitul de şarpe.

Maică-sa îl ceartă că iar vorbeşte urît.

Tommy are băţul cu el, sub cuvertură, iar Jacky protestează :

— Mămică, Tommy mă zupoaie de viu cu băţul lui. Spune-i să-l scoată de aiţi.

Tommy : — Gura, puştiule ! Vrei să te muşte şarpele ?

Şi Jacky tace.

— Dacă te muşcă, spune Tommy, după cîtva timp te umfli, miroşi rău, te faci roşu şi verde şi albastru peste tot pînă explodezi. Nu-i aşa, mamă ?

— Hai, lasă, nu speria copilul. Dormiţi, le spune ea.

Fetiţele adorm, iar Jacky se plînge din cînd în cînd că e „zupuit". I se face loc mai mult. Imediat Tommy spune :

— Mamă, ia uită-te la afurisiţii ăştia mici. Aş avea un chef grozav să le sucesc gîtul.

— Da nu ne faţe nimic afuisiţii, protestează somnoros Jacky.

Mama : — Ei, ţi-am spus eu c-ai să-l înveţi pe Jacky să înjure.

Dar în timp ce spune, zîmbeşte. Jacky adoarme.

Deodată Tommy întreabă :

— Mamă, crezi c-au să-i dea drumul cangurului ?

— Doamne sfinte ! De unde vrei să ştiu eu, băiete ? Dormi !

— Dar mă trezeşti dacă se iveşte şarpele ?

— Da. Dormi.

E aproape de miezul nopţii. Toţi copiii au adormit şi ea stă liniştită, cusînd şi citind, rînd pe rînd. Din cînd în cînd îşi aruncă privirea în jurul podelei şi pe zid, iar cînd aude cel mai mic zgomot pune mîna pe băţ. Furtuna se apropie şi vîntul, suflînd prin crăpăturile pereţilor, încearcă să stingă lumînarea. Femeia o mută pe poliţa bufetului şi fixează un ziar ca

s-o apere. Cu fiecare fulger crăpăturile dintre pietre strălucesc ca argintul lucios. Tunetele bubuie și ploaia cade în ropote.

Alligator stă lungit pe podea, cu ochii îndreptați spre perete. Ea înțelege că șarpele e acolo. În perete sînt spărturi mari care merg sub podeaua casei de locuit.

Femeia nu e fricoasă, dar unele întîmplări petrecute de curînd i-au cam zdruncinat nervii. Fiul cel mic al cumnatului ei a fost mușcat nu de mult de un șarpe și a murit. În afară de asta, de șase luni nu mai are nici o veste de la soțul ei și e foarte îngrijorată.

El era negustor de vite și se stabiliseră aici cînd s-au căsătorit. Seceta din 18... l-a ruinat. A trebuit să sacrifice ceea ce mai rămăsese din turmele de vite și să se angajeze ca văcar. Bărbatul se gîndea ca la întoarcere, să-și mute familia în cel mai apropiat oraș ; pînă atunci fratele lui care ține o crîșmă la drumul principal, le aduce o dată pe lună provizii. Femeia mai are încă două vaci, un cal și cîteva oi. Cumnatul taie din cînd în cînd cîte o oaie, îi dă ei cît are nevoie, iar restul îl ia în schimbul altor provizii.

E obișnuită să rămînă singură. O dată a rămas astfel optsprezece luni. Ca fată, își făcuse și ea iluzii ; dar toate speranțele și aspirațiile de fată se spulberaseră de mult. Nevoia ei de distracții și de recreiere o găsea acum în „Jurnalul tinerelor femei" și — slavă Domnului ! — modelele de rochii îi făceau mare plăcere.

Soțul ei e australian, și ea la fel. El e cam ușuratic, altminteri un soț destul de bun. Dacă ar avea bani, ar lua-o la oraș și ar ține-o ca pe-o prințesă. Acum s-au obișnuit să trăiască separat. Cel puțin în ceea ce-o privește pe ea. „Nu e de nici un folos să mă frămînt", spune ea. S-ar putea ca el să uite cîteodată că e însurat, dar dacă are o sumă bună de bani cînd se întoarce, tot ei îi va da cea mai mare parte din ei. Cînd avea bani a luat-o la oraș de mai multe ori. Au călătorit cu vagon de dormit și au tras la cele mai bune hoteluri. Ba îi cumpărase și o trăsurică de două persoane, dar a trebuit să renunțe la ea, ca și la alte lucruri.

Ultimii doi copii s-au născut aici, în regiunea asta de desișuri ; unul, cînd soțul ei a adus cu forța un medic beat, ca s-o asiste. Era singură în acea împrejurare și foarte slăbită. Fusese bolnavă de friguri. Se ruga lui Dumnezeu să-i trimeată ajutor. Dumnezeu i-a trimis-o pe Black Mary, femeia cea mai albă din tot ținutul. Sau mai exact, Dumnezeu i l-a trimis pe King Jimmy la început iar acesta a trimis-o pe Black Mary. El și-a băgat fața neagră pe ușă, a văzut dintr-o privire care era situația și a spus vesel : „Foarte bine, coniță, mă duc s-o aduc pe bătrînica mea, e jos la pîrîu."

Unul din copii a murit pe cînd se afla aici singură. A mers călare nouăsprezece mile, după ajutor, cărînd copilul mort.

Trebuie să fie ora unu sau două după miezul nopții. Focul arde mocnit. Alligator stă cu botul

pe labe, şi pîndeşte zidul. Nu e un cîine prea frumos şi lumina arată numeroase răni vechi pe unde părul n-a mai crescut. Nu îi e frică de nimic de pe suprafaţa pămîntului sau de dedesubt. Înhaţă un bou tot atît de uşor ca şi cînd ar prinde o muscă. Urăşte pe ceilalţi cîini — în afară de prinzătorii de canguri — şi îi displace grozav să vadă prieteni sau rude deale familiei. Dar aceştia vin destul de rar. Cu cîţiva străini s-a împrietenit. Urăşte şerpii şi a ucis mulţi, dar într-o zi va fi şi el muşcat şi va muri ; cam aceasta e soarta cîinilor omorîtori de şerpi.

Din cînd în cînd, femeia lasă jos lucrul, pîndeşte, ascultă şi se gîndeşte. Se gîndeşte la lucruri din propria ei viaţă, căci la altceva nu prea are la ce se gîndi.

Ploaia va face să crească iarba şi asta-i aminteşte cum o dată s-a luptat să stingă un incendiu în desiş pe cînd bărbatul ei era plecat de-acasă. Iarba era înaltă şi foarte uscată şi focul ameninţa s-o cuprindă. Îmbrăcată cu nişte pantaloni vechi ai bărbatului ei, a izbit flăcările cu o creangă verde pînă ce picături de sudoare înnegrite de funingine au început să-i cadă de pe frunte şi să alunece şiroaie de-a lungul braţelor înnegrite. Faptul că o vedea pe maică-sa în pantaloni îl amuza grozav pe Tommy, care lupta alături de ea ca un mic erou, dar băieţelul cel mic, înspăimîntat, urla cît îl ţinea gura după „mămica". Focul ar fi răpus-o dacă nu soseau la timp patru boşimani. A fost un tărăboi general. Cînd s-a dus să-l ia în braţe pe copilaş,

el țipa și se zbătea în convulsii, crezînd că e „omul negru", iar Alligator, încrezîndu-se mai mult în simțul copilului decît în propriul său instinct, lătra furios și (fiind orb și puțin cam surd), în emoția lui n-a recunoscut imediat vocea stăpînei și a continuat să tragă de pantaloni pînă cînd Tommy aproape că l-a gîtuit cu chinga de la șa. Regretul cîinelui pentru greșeala ce-o făcuse și grija lui de a arăta că totul fusese fără voie, erau tot atît de evidente ca și coada lui jerpelită, ca și rînjetul lui larg. A fost o distracție grozavă pentru băieți ; o zi de care să-ți amintești și de care să vorbești și să rîzi ani întregi.

Se gîndește și cum a luptat împotriva inundațiilor în lipsa bărbatului ei. A stat ceasuri întregi sub ploaia torențială să sape un șanț de scurgere ca să salveze stăvilarul rîului. Dar n-a reușit să-l salveze. Sînt lucruri pe care o boșimană nu le poate face. În dimineața următoare digul s-a sfărîmat, iar inima ei de asemeni era zdrobită, căci se gîndea la ce va simți bărbatul ei cînd se va întoarce acasă și va vedea distrus rezultatul unor ani întregi de muncă. A plîns atunci.

S-a luptat de asemenea cu molima vitelor, doftoricind și luînd sînge puținelor vite care-i mai rămăseseră și a plîns și atunci cînd i-au murit două din cele mai bune vaci.

Apoi a mai luptat cu un bou turbat care a asediat casa o zi întreagă. A făcut cartușe și a tras în el printre spărturile zidului, cu o pușcă veche de vînătoare. Dimineața boul era mort.

L-a jupuit şi a luat pe pielea lui şaptesprezece şilingi şi şase penny.

Se luptă şi cu ciorile şi cu uliii care vor să-i fure puii. Planul ei de bătaie e foarte original. Copiii strigă: „Ciorile, mamă!" şi ea se repede afară, îndreaptă o coadă de măturâ spre păsări, ca şi cînd ar fi o puşcă şi strigă cu putere: „Pooc!" Ciorile fug în grabă; sînt ele şirete, dar şiretenia unei femei e şi mai mare.

Din cînd în cînd vreun boşiman în delir sau vreun călător de seară, cu o înfăţişare ticăloasă îşi fac apariţia şi aproape că o ucid de spaimă. De obicei ea spune străinilor suspecţi că bărbatul ei şi doi dintre fii lucrează în apropiere, sub dig sau în livadă, pentru că străinii aceştia întreabă întotdeauna cu multă viclenie, de stăpîn.

Nu mai departe de săptămîna trecută, un vagabond cu o faţă înfricoşătoare, după ce s-a asigurat că nu era nici un bărbat acasă, a aruncat sacul jos, pe verandă şi a cerut să fie ospătat. Ea i-a dat ceva de mîncare; după aceea omul şi-a exprimat intenţia de a rămîne peste noapte. Era pe la apusul soarelui. Femeia a luat o scîndură de la pat, a dezlegat cîinele şi venind în faţa străinului, ţinînd scîndura cu o mînă şi zgarda cîinelui cu cealaltă, i-a spus: „Şi acum pleacă!" El s-a uitat la ea, s-a uitat şi la cîine şi a spus pe un ton cam înfricoşat: „Foarte bine, mămucă." Şi a plecat. Era o femeie cu o înfăţişare hotărîtă, iar ochii galbeni

ai lui Alligator aveau o lucire neplăcută — în afară de asta fălcile cîinelui semănau foarte mult cu ale reptilei al cărui nume îl purta.

Şi cum stă aşa singură lîngă foc, pîndind şarpele, are puţine lucruri plăcute la care să se gîndească. Pentru ea toate zilele sînt la fel ; dar duminica după prînz se găteşte, spală copiii, îmbracă frumos şi copilaşul cel mic şi porneşte într-o plimbare singuratică de-a lungul drumului pe lîngă pădure, împingînd un vechi cărucior de copil în faţa ei. Face acest lucru în fiecare duminică. Şi are tot atît de mare grijă să se gătească pe ea şi pe copii cum ar avea dacă s-ar duce să se plimbe într-un cartier din oraş. Totuşi nu e nimic de văzut şi nici un suflet de om de întîlnit. Te poţi plimba astfel douăzeci de mile de-a lungul drumului fără să vezi nimic deosebit, în afară doar dacă eşti boşiman. Aceasta din cauza monotoniei nemărginite, înnebunitoare, a copacilor piperniciţi — acea monotonie care face pe om să dorească să se smulgă din aceste locuri şi să plece cît de departe îl poate duce trenul, iar pe mare cît de departe îl poate duce corabia, şi încă şi mai departe.

Dar femeia e obişnuită cu aceste locuri singuratice şi triste. Ca femeie proaspăt măritată le detesta, dar acum s-ar simţi stingherită departe de ele.

E bucuroasă cînd bărbatul ei se întoarce acasă, dar nu-şi manifestă prea tare bucuria şi nu face mare caz. Îi găteşte ceva bun de mîncare şi îi îmbracă frumos pe copii.

Pare mulțumită de soarta ei. Își iubește copiii, dar nu are timp să le-o arate. Lor li se pare aspră. Împrejurările nu sînt favorabile pentru dezvoltarea laturii „feminine" sau sentimentale a firii ei.

Trebuie să fie aproape de ziuă, dar ceasul e în casă. Lumînarea e pe sfîrșite ; a uitat că a rămas fără lumînări. Mai trebuie aduse lemne ca să întrețină focul, așa că închide cîinele înăuntru și dă o fugă la grămada de lemne. Ploaia a încetat. Apucă un lemn, îl trage afară, și— hodoronc ! întreaga grămadă se dărîmă.

Ieri tocmise un om să-i aducă lemne și în timp ce omul lucra, ea s-a dus să caute o vacă ce fugise. A lipsit vreo oră sau așa ceva, dar omul nu și-a pierdut timpul. Cînd s-a întors s-a mirat văzînd o grămadă așa de mare de lemne în apropierea bucătăriei ; i-a dat chiar și niște tutun și l-a lăudat pentru hărnicia lui. Omul i-a mulțumit și a plecat cu capul sus și pieptul înainte. Era ultimul din tribul său, și era un rege. Dar clădise lemnele halandala.

Acum ea s-a rănit și cum stă din nou jos, lîngă masă, o podidesc lacrimile. Ia o batistă să și le șteargă, dar ajunge la ochi cu degetele goale. Batista e plină de găuri și degetele i-au ieșit prin rupturi.

Asta o face să rîdă, spre surpriza cîinelui. Are un mare simț al comicului și cine știe cînd îi va distra pe boșimani povestindu-le întîmplarea.

I s-a mai întîmplat şi altă dată să se amuze în felul acesta. Într-o zi s-a aşezat „să-şi uşureze sufletul plîngînd", după cum spunea ea — iar pisica cea bătrînă se freca de rochia ei şi „plîngea şi ea". Şi atunci a trebuit să rîdă.

Trebuie să se crape de ziuă. Aerul din cameră e închis şi cald din cauza focului. Cînd şi cînd, Alligator pîndeşte încă zidul. Dintr-o dată devine foarte atent. Se tîrăşte ceva mai aproape de perete şi un fior îi aleargă de-a lungul trupului. Părul de pe ceafă începe să i se zbîrlească, iar în ochii lui galbeni se aprind licăriri de luptă. Femeia înţelege ce înseamnă asta, şi pune mîna pe băţ. Partea de jos a unei lespezi din perete are crăpături mari de amîndouă părţile. O pereche de ochi răi, mici şi strălucitori ca nişte mărgele sclipesc în una din aceste găuri. Şarpele — un şarpe negru — apare încet, cam un metru, şi îşi mişcă capul încolo şi-ncoace. Cîinele stă încă pe loc, iar femeia priveşte ca fascinată. Şarpele iese încă de-un metru. Femeia ridică băţul, iar şarpele, ca şi cînd şi-ar da dintr-o dată seama de primejdie, îşi înfundă capul în spărtura din partea cealaltă a pietrei şi se grăbeşte să-şi tragă şi coada după el. Alligator ţîşneşte şi fălcile lui se încleştează într-o muşcătură. Dar nu reuşeşte, pentru că botul îi e lung, iar corpul şarpelui se strînge în unghiul format de perete şi podea. Cum coada apare din nou, cîinele mai apucă odată. Coada reapare şi cîinele apucă din nou. Acum a prins şarpele şi îl trage afară de-o palmă. Poc ! Poc !

răsună și bățul femeii pe pămînt. Alligator trage din nou. Poc ! Poc ! Alligator mai trage o dată, și iată șarpele afară, un animal negru de cinci picioare lungime. Își ridică capul să se repeadă, dar cîinele își ține dușmanul strîns de după ceafă. E un cîine mare și greu, dar iute ca un terrier. Îl scutură pe șarpe de parc-ar simți blestemul original împreună cu speța umană. Băiatul cel mare se trezește, își ia bățul și încearcă să coboare de pe masă, dar mamă-sa îl împinge înapoi cu o mînă de fier. Poc ! Poc ! Spinarea șarpelui e ruptă în cîteva locuri. Poc ! Poc ! capul îi e zdrobit, iar botul lui Alligator din nou jupuit.

Femeia ridică, cu vîrful bățului, reptila sfîșiată, o duce spre foc și o aruncă în flăcări ; apoi îngrămădește lemne deasupra și privește șarpele cum arde. Băiatul și cîinele privesc de asemenea. Ea își lasă mîna pe capul cîinelui și toată lumina crudă și furioasă din ochii lui galbeni se stinge. Copiii cei mai mici sînt liniștiți și adorm numaidecît. Băiatul, în cămașă, stă o clipă și urmărește focul. Apoi privește în sus spre ea, îi vede lacrimile din ochi și aruncîndu-și brațele în jurul gîtului ei, exclamă :

— Mamă, n-am să plec niciodată cu vitele, afurisit să fiu dac-am să plec !

Și ea îl strînge la pieptul ei sleit de puteri și îl sărută și stau astfel un timp împreună, în timp ce peste pădure se ivește lumina palidă a zorilor.

STRĂDUȚA JONES

Femeia locuia pe străduța Jones. De cînd se făcea ziuă și pînă noaptea tîrziu, curăța birouri, spăla, ori îngrijea de cîte cineva, iar în timpul liber își deretica și propria-i locuință (pe care întotdeauna o găsea murdară — „într-un hal fără de hal" spunea ea — din cauza copiilor lăsați singuri toată ziua). Mai și gătea și îngrijea și de propriii ei bolnavi, căci ai ei toți erau bolnăvicioși ; unul sau altul dintre copii era mereu bolnav, dar nu din cauza ei. Ea spăla pentru sine, sau mai curînd pentru familia ei, tot acasă, cînd nu putea să spele împreună cu rufele clienților, cu îngăduința lor sau clandestin. Era o femeie slabă, cu privirea obosită și tristă. Se credea că bărbatul ei de-al doilea murise iar ea trăia cu spaima în suflet să nu învie de la o zi la alta. Băiatul cel mare era liber, dar nefiind destul de călit în mizerie, ea îi ducea grija temîndu-se de buclucurile peste care ar fi putut să dea, mai mult chiar decît de apariţiile lui pe-acasă, frecvente și interesate. De băiat scăpa

uşor cu un şiling sau doi, un guler sau o cămaşă curată, dar cu bărbatul era mai greu. Ei pretindea să-şi exercite, ceea ce numea „drepturile sale conjugale", precum şi casă, masă, spălat şi bere. Femeia trudea pentru copiii ei şi îi cicălea tot timpul, fie că greşeau sau nu, dar ei se obişnuiseră cu asta şi nu o mai luau în seamă. Avea o răbdare de bou. Întreaga ei fire era înăcrită. Avea necazuri grele pe care nu le putea împărtăşi nimănui şi pe care trebuia să le rabde singură, în tăcere.

De asemenea, în ceea ce numea ea „timpul ei liber", punea gulere şi manşete noi la cămăşi bărbăteşti. Bărbaţii aceştia nu locuiau pe străduţa Jones, ci stăteau în pensiune la vreuna din clientele ei şi nu ştiau nimic despre locul unde erau reparate cămăşile lor. Dacă ar fi ştiut, şi dacă ar fi cunoscut străduţa Jones, unii dintre ei, care erau studenţi în medicină, probabil că ar fi obiectat. Proprietăreasa le punea la socoteală de două ori mai mult preţul pe care-l plătea ea bietei femei, care neputînd cumpăra gulere şi manşete făcute de-a gata, numai ca să le coase, nu ducea lipsă de angajamente cu care să-şi umple timpul liber.

Era deci o femeie respectabilă şi cunoscută în străduţa Jones ca doamna Aspinall şi numită astfel de toţi, chiar şi de mătuşa Brock, care locuia peste drum, „în casa aceea". Există o mare diferenţă între „mătuşa" şi „doamna" în limbajul cumetrelor din străduţa Jones, şi această distincţie era cam singurul lucru — exceptînd bineînţeles copiii — care dădea acestei femei

abrutizate un fel de plăcere egoistă și naivă, dacă mai putea în adevăr să guste vreo plăcere în altceva decît poate într-o ceașcă bună de ceai și timpul necesar ca s-o bea.

Timpurile erau aspre pentru doamna Aspinall. Doi gologani și două jumătăți de penny în buzunar erau pentru ea o avere, și absența unei jumătăți de penny la sfîrșitul săptămînii era o nenorocire, mai ales în Piața Paddy — această elocventă reclamă a păcatului, a sărăciei și a corupției într-un oraș tînăr sîmbătă seara. Număra gologanii tot atît de grijuliu și de nervos ca un parazit însetat. Și casa cădea peste ea și peste necazurile ei, și nu putea obține nici o reparație de la proprietar.

În fine, după demersuri perseverente din partea ei și după ce o bucată de plafon căzuse și rănise grav pe unul din copii, proprietarul se hotărî să trimeată doi oameni „pentru a efectua reparațiile necesare", celor trei vizuini întunecoase și cîrpite, numite „trei camere și o bucătărie", pe care, pentru a le numi „casa mea" și pentru a avea privilegiul de a trăi în ele, plătea zece șilingi pe săptămînă.

Mai înainte de asta agentul, imediat ce primise chiria și semnase chitanța, îi tăiase scurt plîngerile repetate — pe care în sinea lui le considera o „trăncăneală" — spunîndu-i că va vedea, că va vorbi cu proprietarul, iar mai tîrziu că-i vorbise sau că nu mai putea face nimic în chestiunea asta, că nu era treaba lui. Și nici nu era, ca să fim drepți cu agentul. Treaba lui era să strîngă chiriile și astfel să cîștige mijlocul

de a şi-o plăti pe a lui. Avea de întreţinut o familie, ajutînd pe Omul Bogat să-şi întreţie şi el familia lui — pe banii chiriaşilor, în special văduve cu familii mari sau femei, în cazul străduţei Jones, care nu-şi puteau permite să plătească chiria decît aproape murind de foame sau cu riscuri mai mari şi mai groaznice pe care „societatea" se presupune că nu le cunoaşte.

Astfel agentul avea dreptate din punctul său de vedere. Proprietarul dăduse afară de curînd o familie care ocupa de cincisprezece ani una din casele lui, pentru că întîrziase cu şase săptămîni plata chiriei. Dar i-a lăsat să-şi ia mobilierul, explicînd : „N-aş fi fost atît de îngăduitor cu ei dacă n-ar fi fost vorba de nişte vechi chiriaşi ai mei." Astfel proprietarul avea totdeauna dreptate din punctul *lui* de vedere.

Dar agentul fireşte că dorea să-şi cîştige existenţa cît mai paşnic şi mai comod, astfel că atunci cînd se produsese accidentul, pusese chestiunea atît de stăruitor şi de tare în faţa proprietarului, încît în cele din urmă acesta spusese : „Bine, trimite-o la White, antreprenorul, să-i dea un om care să facă ceea ce este de făcut şi nu mă mai plictisi pe mine."

White aruncă o privire casei şi trimise un zidar, un dulgher şi un instalator. Zidarul făcu în plafon o gaură şi mai mare şi o umplu cu lut ; dulgherul bătu o scîndură peste gaura din podea, instalatorul opri infiltrarea apei în bucătărie şi făcu alte trei găuri, în locuri şi mai rele ; iar patronul lor trimise nota de plată doamnei Aspinall.

Ea se duse la antreprenor şi îl lămuri că proprietarul şi nu ea trebuia să plătească reparaţiile. Antreprenorul îi spuse că îl văzuse pe proprietar şi că acesta îl trimisese la ea. Atunci doamna Aspinall se duse acasă la proprietar care, printr-un servitor, o trimise la agent. Agentul îi dădu dreptate, dar el nu putea face nimic, deoarece nu intra în atribuţiile lui ; chiar îi ceru să se pună în locul lui, ceea ce însă nu-i fu posibil, nefiind mai rezonabilă decît sînt astfel de femei în astfel de împrejurări. Aşa că femeia lăsă lucrurile în voia lor, neputînd să le împiedice mersul ; şi antreprenorul trimise o altă notă, apoi un portărel, apoi altă notă şi iar pe portărel şi ameninţă cu judecata şi pînă la urmă aşa şi făcu. Pentru ca necazul să fie şi mai greu, întîrziase şi cu plata chiriei cu două săptămîni, iar furnizorul de lemne şi cărbuni, de la care cumpăra de zece ani, o zorea să plătească ; de asemenea băcanul, a cărui clientă era de cincisprezece ani şi căruia pînă acum nu-i datorase niciodată nici un ban.

Se plînse proprietarului, dar acesta îi spuse scurt că el nu putea clădi case pe care să le dea pe gratis şi apoi să le mai şi întreţină.

Căută înţelegerea şi simpatia oamenilor şi le găsi, dar nu acolo unde ar fi fost necesar. Era reconfortant, dar de nici un folos. Vecina era călduros de partea ei şi se oferea chiar ca martoră — avea alt proprietar. Agentul de asemenea îi da dreptate, dar nu în prezenţa vreunui martor — şi o îndemna mereu să se pună în locul lui. Mătuşa Brock îi oferea într-adevăr

ajutor practic, dar oferta îi fu primită cu respirația tăiată și cu o tăcere plină de indignare. În ziua accidentului, cînd tencuiala căzuse din plafon peste copil (mama nefiind acasă), mătușa Brock a fost prima care a sărit în ajutor ; dar cînd doamna Aspinall a auzit una ca asta indignarea a lecuit-o de frică și i-a declarat unei vecine că îi va arăta ea „acestei femei" — adică mătușei Brock — „dacă va mai îndrăzni vreodată să treacă pragul ei onorabil" adică al doamnei Aspinall. „Ea era o femeie respectabilă, cinstită, care muncea din greu și..." etc.

La care mătușa Brock a rîs cu bunătate. Era o femeie ușoară, cu vederi largi și avea și ea dreptate din punctul *ei* de vedere. Biata doamna Aspinall era o femeie respectabilă și buimăcită de necazuri și avea dreptate din punctul *ei* de vedere și al vecinei, ele fiind prietene. Nici una din ele nu știa sau n-ar fi luat în considerare faptul că proprietarul își pierduse toți banii într-o bancă falită precum și faptul că o dată cu criza pierduse și jumătate din casele lui, și că acum trebuia să-și întrețină familia cu veniturile din ceea ce-i mai rămăsese. Așadar, toți aveau dreptate din diferitele lor puncte de vedere.

Doamna Aspinall căută înțelegere și la „John" chinezul, (de la care cumpăra numai de patru luni) și o găsi. Și el, în toată simplitatea lui, înțelese aluzia care nu fusese făcută. Spuse : „Foarte bine. Vinerea viitoare. Eu te cred." Apoi plecă cu zîmbetul său permanent. S-ar părea că se înșela, ținînd seama de părerea noastră despre punctul de vedere al chine-

zilor. Doamna Aspinall se prezentă în fața instanței de judecată. Era o sală mică de ședințe. Vecinei îi păruse grozav de rău, dar îi fusese cu neputință să iasă în dimineața aceea. Antreprenorul îl avea ca martor pe proprietar. Magistratul și proprietarul se salutară amabil și-și urară unul altuia bună-dimineața... Hotărîrea : în favoarea reclamantului, cu cheltuieli de judecată... „cazul următor"... „Nu trebuie să răpești timpul judecătorilor, draga mea"... „Hei, polițist"... „Fă ordine"... „Hei, draga mea, spuse polițistul în șoaptă, trebuie să ieși, acum se judecă un alt caz... vino, hai." Și, nu fără blîndețe, o împinse pe ușă afară.

„Draga mea" ședea afară în mulțime și se uita de jur împrejur după o ființă înțelegătoare care s-o asculte. Dar ceilalți aveau necazurile lor și o evitau. Ar fi dorit să întîlnească pe cineva asupra căruia să-și verse tot focul inimii — nu mai putea aștepta să ajungă acasă.

Chiar urechea atentă a lui „John", cu expresia lui stupidă ar fi fost binevenită, dar el plecase. Fusese la judecătorie în dimineața aceea și cîștigase un proces pentru o mică datorie și plecase vesel, cu impresia că l-a pierdut.

— A, doamnă Aspinall, matale ești ?

Ea tresări și se uită împrejur. Era unul din acei băieți isteți, cu ochi albaștri sau cenușii, cu fața roscată sau pistruiată, pe care-i întîlnești oriunde și oricînd, care merg întotdeauna pe douăzeci de ani dar care parcă n-au terminat niciodată cu adolescența ; care știu mai multe decît am uitat noi, care înțeleg firea omenească în mod

instinctiv — sau poate inconştient — şi tot instinctiv sînt înţelegători sau diplomaţi ; a căror ironie e spontană, usturătoare şi periculoasă şi al căror tact e adesea superior celui al multor oameni de lume bine educaţi. Formaţi încă din copilărie la marea şcoală a sărăciei, sînt plini de patosul şi de umorul ei.

— Vă mai amintiţi de mine ?

— Nu, n-aş crede. Dar parcă te-am mai văzut undeva.

— Am fost la dumneavoastră acasă cînd s-a prăpădit bietul Arvie. Ştiţi, lucram cu el la Grinder.

— A ! Desigur că-mi amintesc ! Cum de m-am zăpăcit ? Dar am avut atîtea necazuri în ultima vreme, de nici nu mai ştiu unde mi-e capul. Ei şi-apoi ai mai crescut şi te-ai mai schimbat. Eşti Billy... Billy...

— Billy Anderson mă numesc.

— Desigur ! Desigur ! Îmi amintesc foarte bine de dumneata.

— Cum mai merg treburile, doamnă Aspinall ?

— A, nici nu mă mai întreba... numai griji şi necazuri... nimic decît griji şi necazuri. Afurisita asta de sărăcie ! Şi niciodată n-o să am parte de altceva decît de griji, necazuri şi mizerie, cîte zile oi mai avea.

— Locuiţi tot în străduţa Jones ?

— Da.

— Dar de-atunci n-aţi locuit mereu acolo, aşa e ?

— Nu, m-am mutat o dată, dar m-am întors înapoi. Am lipsit aproape doi ani.

— Mi-am închipuit eu, fiindcă am trecut într-o zi pe-acolo şi v-am căutat. Acum tot într-acolo mă duc. Mergeţi acasă, doamnă Aspinall ?

— Da.

— Apoi putem merge împreună, dacă nu vi-i cu supărare.

— Mulţumesc. Bucuroasă de companie.

— Mergeţi pe jos, doamnă Aspinall ? întrebă Bill, pe cînd tocmai se oprea tramvaiul în dreptul lor.

— Da. Nu-mi pot îngădui acum să iau tramvaiul. Timpurile sînt prea grele.

— Îmi pare rău, dar se întîmplă să n-am nici eu abonamentul la mine.

— A, n-are a face. Sînt foarte obişnuită să merg pe jos. Umblu mai mult pe jos decît cu tramvaiul.

Aşteptară să pornească tramvaiul.

— Unii oameni, spuse Bill chibzuind, dar cu o nuanţă de indignare în voce pe cînd traversau strada, unii oameni îşi pot permite să ia tramvaiul... Dar care e necazul dumitale, doamnă Aspinall ? Dacă se cade să întreb, spuse Bill pe cînd dădeau colţul străzii.

Aceasta era tocmai ceea ce dorea şi ea mai mult ca orice şi cînd, cam după o milă de mers se opri să respire, respiră şi el, fluieră scurt şi spuse :

— E lată rău !

Astfel încurajată, ea îşi repetă povestea, iar unele părţi le repetă chiar de trei, patru, ba şi

de cinci ori — și povestea se lungi cum se lungesc toate istorisirile noastre tocmai cînd le scriem din nou cu intenția de a le condensa.

Dar Bill repeta eroic că era „lată rău".

— Și cumpăr de la băcanul ăsta de cincisprezece ani, iar de la cărbunar de zece și trăiesc în casa asta, s-au împlinit nouă ani în lunea Paștelui trecut și n-am datorat nimănui nici un bănuț pînă acum, repetă ea pentru a zecea oară.

— Apoi tocmai asta-i greșeala, reflectă Bill. Eu niciodată în viața mea n-am cumpărat mai mult de două ori din același loc. Am auzit că v-ați căsătorit a doua oară, doamnă Aspinall, dacă se cuvine să întreb ?

— Cum de-ai aflat și asta ? M-am remăritat, da — spre nefericirea mea.

— Atunci nu vă mai numiți Aspinall ?... dacă se cade să întreb.

— A, ba da, sînt cunoscută ca doamna Aspinall. Toți îmi spun așa.

— Aha, înțeleg. A șters-o, nu ?

— Ei, da... nu.., el...

— Înțeleg. E presupus mort ?

— Da.

— Aha ! E lată rău. Tot așa e și cu bătrînul meu, dar trag nădejde să nu mai învie.

— Vezi dumneata, eu l-am luat pe-al doilea din pricina copiilor.

— Asta-i o mare greșeală, reflectă Bill. Și mama l-a luat pe tată-meu vitreg din pricina mea și n-a încetat niciodată de-a mi-o tot spune.

— Adevărat ? Şi mama *dumitale* s-a remăritat ?

— Da. Şi mi-a lăsat pe cap o grămadă de surori şi de fraţi vitregi de care să port de grijă, şi de mama la fel ; ca şi cînd n-ar fi fost destul de greu şi înainte. Nu mai era nevoie de ajutor ca să fim chinuiţi şi săraci şi strîmtoraţi şi înfometaţi. Nu înţeleg ce amestec am eu în toate astea.

— Şi acum ce mai face mama ?

— A, e bine, mulţumesc. A avut zile grele, dar e obişnuită cu ele.

— Lucrezi încă la Grinder ?

— Nu. M-am săturat să robesc acolo aproape de pomană şi să-l tot văd pe tata vitreg aşteptîndu-mă la poartă în zilele de plată, cu un puturos de betivan, prieten de joc, după colţ Nu era nimic de făcut acolo. Şi devenise şi mai rău... Să-l ia dracu de Grinder !

— Şi ce faci acum ?

— Vînd ziare. Încerc mereu să m-apuc de altceva, dar n-am noroc. Mereu mă întorc la vîndut ziare. Apoi, după un moment de gîndire : Fir-ar ale dracului de ziare !

Ambiţia lui în momentul de faţă era să conducă o căruţă.

— Am mai fost de două ori pe căruţă şi o dată am călărit pe calul unui măcelar. M-a scos un tip din post, iar din celălalt m-am scos eu singur. Nici nu ştiu cînd am rămas pe dinafară. Apoi au dat faliment băncile şi ultimul meu patron a rămas insolvabil, şi unul din asociaţii lui s-a aruncat în apele Darlingului ca să

termine, iar celălalt a intrat la balamuc, pentru că înnebunise şi într-o bună zi portărelul a pus mîna pe cal şi pe căruţă cu mine cu tot şi cu o încărcătură de lemn de construcţie. Aşa că m-am dus acasă şi i-am hotărît pe-ai mei ca timp de şase luni de zile să mănînce numai o dată pe zi şi l-am ţinut astfel în frîu pe idiotul de portărel. Şi un alt individ mi-a luat chioşcul de ziare.

Apoi :

— S-o ia dracu de reconstrucţie !

— Desigur că nu te poţi întreţine din vînzarea ziarelor.

— Nu. Nu e nimic de făcut din asta. Sînt prea mulţi. Afurisitele de femei strică totul. Este una care are un chioşc bun în strada George şi are o duzină de băieţi vînzători — nu pot fi toţi ai ei — şi are neruşinarea să vie lîngă chioşcul meu şi să vîndă în faţa mea... Ce zici de asta, doamnă Aspinall ?

— Nu ştiu, se tîngui ea. Chiar nu ştiu ce e de făcut.

Şi mai avînd o bucată de drum de mers împreună, se cufundă încă o dată în povestea ei de mizerie, neuitînd timpul îndelungat în care a avut de-a face cu creditorii ei.

Bill îşi dădu pălăria pe ceafă, mergînd pe bordura trotuarului.

— N-ai putea să te muţi ? Nu ai vreo rudă sau vreun prieten unde te-ai putea duce pentru cîtva timp ?

— A, ba da, e cumnată-mea care m-a chemat de nenumărate ori să vin să stau cu ea pînă

s-or mai îndrepta lucrurile şi numai Dumnezeu ştie cît de greu o duce şi ea. Chiar ieri m-a chemat din nou.

— Păi asta pică bine, reflectă Bill. De ce n-ai merge ?

— Apoi vezi dumneata, dac-aş pleca, proprietarul nu m-ar lăsa să iau mobila şi ea n-are aproape nimic.

— Nu te-ar lăsa proprietarul să-ţi iei mobila ?

— Nu. Nu unul ca el. E cel mai aspru proprietar din Sydney — cel mai rău din cîţi am avut vreodată.

— E lată rău. Dar eu aş lua-o şi fără voia lui. Nu poate face nimic.

— Dar nu-ndrăznesc. Şi chiar dacă aş vrea, n-am nici un ban ca să închiriez o căruţă.

Se apropiau de străduţă. Bill număra lespezile pavajului, păşind de pe una pe alta, peste crăpăturile unde se îmbinau. „Optsprezece... nouăsprezece... douăzeci... douăzeci şi unu..." număra el în gînd pînă ajunse la colţul trotuarului. Atunci se întoarse brusc cu faţa la ea.

— Uite ce trebuie să faci, spuse el hotărît. Poţi să împachetezi totul pînă diseară ? Cunosc eu un tip care are o căruţă.

— Dar nu îndrăznesc. Mi-e frică de proprietar.

— Nu vorbi prostii, spuse Bill. Ei, uite, mie nu mi-e frică de el. Nu poate face nimic. Nu mi-e mie frică nici de proprietăreasa mea, care e ceva şi mai rău ; eu cunosc legea. Proprietarul

nu poate face nimic. Dumneata să faci exact aşa cum îţi spun eu.

— Trebuie mai întîi să mă gîndesc şi să vorbesc cu cumnată-mea.

— Unde locuieşte cumnata dumitale ?

— Nu departe de-aici.

— Bine. Vezi-o şi gîndeşte-te — ai destul timp — şi pregăteşte lucrurile. Să fie totul gata pînă se întunecă. Nu te teme. Am scos eu din încurcături mai rele ca ale dumitale pe mama şi pe o mătuşă şi două surori măritate. Am să vin după ce se-ntunecă şi am s-aduc şi ajutoare. Sînt tipi cumsecade.

— Dar nu pot crede că prietenul dumitale are să mă mute pe gratis. Ţi-am spus că n-am un...

— Doamnă Aspinall, nu sînt eu un astfel de om şi nici prietenul meu, şi nici celălalt om, altfel n-ar fi prieteni cu mine. Promiţi, doamnă Aspinall ?

— Mi-e frică... aş... aş vrea să-mi păstrez puţinele lucruri pe care le am. Le-am păstrat atîta timp. Ar fi greu să pierd şi puţinele lucruşoare care mi-au rămas. Nu m-aş îngrijora atît dacă n-ar fi vorba de masa mea de călcat rufe.

— Poţi s-o păstrezi. Legea îţi dă voie. E un lucru strict necesar. Dar te-ar putea costa mai mult decît o masă. Hai, nu fii moale, doamnă Aspinall. Poate să vie portărelul în orice zi şi să te scoată afară fără să-ţi lase nici o zdreanţă. Legea nu vrea să ştie ce e „necesar". De mobila dumitale ai mai multă nevoie dumneata decît proprietarul. El nu poate face nimic. Lasă totul

în seama mea... l-am cunoscut pe Arvie... Vrei să faci cum îţi spun ?

— Da, vreau.

În seara aceea pe la ora opt, se auzi o bătaie misterioasă la uşa doamnei Aspinall. Ea deschise. Era Bill. Avea o atitudine importantă şi purtarea lui era foarte impresionantă. Alţi trei flăcăi stăteau înşiraţi lîngă fereastră, cu spatele la perete, foarte absorbiţi în golirea unor capete de ţigări într-o bucată de ziar aşezată în fundul pălăriei unuia dintre ei, iar al patrulea se postase ceva mai departe răsucind o ţigare şi pîndind cu o privire liniştită vreo apariţie suspectă. Erau de diferite staturi şi dimensiuni, dar era o indefinită asemănare între ei.

— Astea sînt ajutoarele mele, doamnă Aspinall, zise Bill, sau cel puţin o parte din ele, adăugă el scuzîndu-se. Băieţi, aceasta e doamna Aspinall, de care v-am vorbit.

Ei îşi împinseră coatele în perete, îşi frecară pălăriile de cap, îşi tîrşiră puţin picioarele şi părură foarte atenţi la obiectele din jur, ca pavajul, felinarul de pe stradă, uşile şi ferestrele vecinilor.

— Totul e gata ? întrebă Bill.

— Gata.

— Le-ai adus jos ?

— Păi sus nu există. Camerele de deasupra ţin de casa de-alături.

— Drăguţă casă, spuse Bill, pentru camerele care le are. Mă întreb, reflectă el, ridicîndu-şi privirea la ferestrele de sus, mă întreb cum face poliţia să păzească casa de-alături fără s-o pă-

zească și pe-a dumitale — dar ei știu mai bine.

Se întoarse către capătul străzii și fluieră ușor. Și atunci, de sub lumina felinarului de lîngă colț, apăru un lungan slab, cu spinarea încovoiată și tîrșindu-și picioarele ; cu o pălărie înfundată pe cap ca un stingător, trăgînd un căluț osos, care la rîndul lui trăgea o biată platformă ca o tavă, așa cum se obișnuia în vechiul comerț maritim. Dinapoia căruței era legat un cîine jegos. Și toate acestea fură aduse în fața ușii.

Individul cu căruța fu prezentat ca Chinny-Bărbie Mare. Dar n-avea nici un fel de bărbie, nici măcar una mică. Părea că bărbia i-a fost retezată. Cînd își ridică pălăria, scoase la iveală, spre surpriza străinilor, o pereche de ochi șireți, cenușii și o frunte mare și înaltă. Chinny lucra în domeniul „sticle goale".

— Și acum, ține-ți calu' treaz o clipă, Chinny, altfel are să cadă jos și iar are să rupă oiștea (care mai fusese ruptă în cîteva locuri și înnădită cu bucăți de sfoară și cu sîrmă). — Hai, acum băieți ! Repeziți-vă și scoateți mobila.

A fost o mare ușurare pentru ei. Se loveau unii de alții și de ușorul ușii, în focul lor de-a lucra cît mai bine. Mobilierul, ceea ce doamna Aspinall numea „lucrușoarele ei" a fost scos afară cu multă grijă. Masa de călcat a fost articolul principal. Fu așezată cu susu-n jos în fundul căruței, iar restul lucrurilor printre picioarele mesei, fără ca încărcătura să ajungă prea grea pentru Chinny.

În clipa aceea pîndarul din post fluieră slab și își dădură cu toții seama de prezența unui polițist, care stătea ca o statuie sub lumina felinarului de la colțul opus al străzii și părea să nu-i observe. Privea ca un sfinx, pe deasupra lor, spre oraș.

— N-avem încotro, trebuie să-i dăm drumu', spuse Bill.

— E de treabă, spuse Chinny, mă cunoaște.

— Nu poate face nimic, spuse Bill. Nu te teme de el, doamnă Aspinall. Să pornim. Și către băieți : — Haideți ! Nu vă temeți de cîine. Ce v-ați speriat ? Și-a cerut doar scuze pentru că l-ați călcat pe coadă.

Cîinele se băgă sub căruță și, cu grijă, își trase și coada după el.

Polițistul, care era un om mai în vîrstă, stătea liniștit privind înspre oraș și peste el, poate și peste mare, la vremurile de demult, din Irlanda, cînd el și băieții se ascundeau de portărei și se împotriveau ordinei și se întîlneau la răsăritul lunii și făceau multe lucruri potrivnice păcii Majestății-Sale, legilor și constituțiilor, Coroanei și demnității. Ca o răsplată pentru ceea ce a făcut atunci ca să apere zisa pace cu cei mai buni ani ai vieții sale, avea o mare aversiune de a urmări „băieții" — cuvînt care includea aproape toată speța umană — și prefera să păstreze, parcă cu mai mult succes, pacea — fără alt ajutor decît propriul său accent, bogat și părintesc.

Bill luă în seama lui pe doi dintre copii. Doamna Aspinall îl purta pe cel mic.

— Dă-i drumu' Chinny, spuse Bill.

Chinny porni, tîrşiindu-şi picioarele, trăgînd calul cu un braţ lung şi osos (îmbrăcat cu o mînecă prea scurtă) care ţinea frînghia hăţurilor. Calul se poticni ieşind din rigolă, iar căruţa păru să stea un moment, nedecisă dacă să-l urmeze sau nu, apoi cu multe scîrţîituri, se mişcă încet şi penibil spre nivelul din afara rigolei. Cîinele se ridică cu un suspin lung, parcă fără sfîrşit, dar cu un fel de calcul, înainte ca frînghia cu care era legat (şi care era scurtă) să se întindă — ceea ce era o judecată bună din partea lui căci gîtul îi era tot o rană ; cu picioarele-i plăpînde, începu să dibuie cu grijă şi cu greutate drumul ca şi cînd i-ar fi fost frică, la fiecare pas că ar putea declanşa trăgaciul vreunei curse, care ar cădea şi l-ar prinde.

— Duceţi-vă, băieţi, spuse Bill, şi aşteptaţi-mă.

Ajutoarele îşi frecară capul cu pălăria, spuseră „Noapte bună, doamnă Espenel" şi dispărură ca nişte fantome.

Cînd cortegiul ajunse în stradă, singuraticul „sticlete" era cam cu două grupuri de case mai departe, în direcţie opusă, mişcîndu-se foarte încet, foarte drept şi drept înainte, ca un automat.

GEOLOGUL FARSOR

Nu există nimic mai interesant ca geologia, chiar pentru oamenii obişnuiţi şi ignoranţi, mai ales cînd ai un banc sau un perete de săpătură presărat cu fosile de peşti, stridii şi altele asemenea, care ca să dau un exemplu, erau vechi pe vremea cînd Adam abia apăruse. *(Remarcă făcută de Steelman, cercetător profesionist, tovarăşului şi elevului său, Smith.)*

Primul om pe care Steelman şi Smith îl întîlniră la ultima îndiguire unde începea noua cale ferată era un muncitor puternic şi posomorît cu cureluşe la încheieturile mîinilor. Steelman îi dădu bună-ziua şi schimbă cu el cîteva cuvinte despre vreme. Omul spuse, ca o părere personală, că vremea frumoasă nu va mai dura şi păru să simtă o melancolică plăcere în această reflexie ; spuse că e mai multă ploaie acolo jos, arătînd spre sud-est, decît poate luna accepta. Luna era în primul pătrar, timp în care se crede în popor — în unele părţi din Maoriland — că

cel mai adesea în sud-est e ploaie, şi vreme rea. Steelman privi acel sfert de cer cu un aer de uşoară obiecţie amestecat cu un fel de indulgentă părintească ; se declară de acord cu muncitorul, fără prea multă convingere şi păru pierdut pentru moment într-o reverie din care se trezi ca să-i întrebe în mod prudent cine era şeful lor. Nu era nici un şef (i se spuse), erau o echipă cooperativă. Flăcăul care şedea colo lîngă camion, la capătul şantierului, era purtătorul lor de cuvînt, reprezentantul lor ; ei îi spuneau „şefule", dar asta nu era decît o poreclă, între ei. Steelman mulţumi şi porni spre şantier, urmat respectuos de Smith.

Steelman purta un costum de culoarea tutunului, o pălărie mare cu boruri largi, o pereche de ochelari cu aspect profesional şi avea o privire de om de ştiinţă ; în jurul său era o atmosferă clericală, accentuată oarecum de un aer de demnitate şi superioritate involuntară, izvorîtă din inteligenţa şi din cunoştinţele lui. Purta un sac negru care era un articol indispensabil în profesia sa. Smith era cuviincios îmbrăcat într-un costum de tweed de culoare închisă şi arăta ca un om insignifiant, devotat automat intereselor, plăcerilor sau capriciilor stăpînului său.

Şeful era un băiat tînăr, cu o înfăţişare cuviincioasă şi cu o figură plăcută, cam solemnă şi un aer liniştit.

— Bună ziua, domnule, spuse Steelman.

— Bună ziua, domnule, spuse şeful.

— Frumoasă vreme.

— Da, frumoasă, dar mă tem că nu mai ține mult.

— Cred că nu, după cum arată cerul acolo, jos, hazardă Steelman.

— Nu, eu mă călăuzesc mai mult după prevederile profetului nostru asupra timpului, spuse șeful cu un zîmbet liniștit, arătînd spre omul mohorît.

— Presupun că vremea rea nu v-ar stingheri în muncă.

— Ba ne-ar încurca, desigur, nu e de dorit să se strice vremea tocmai acum.

Steelman socoti că problema timpului fusese deajuns discutată, așa că spuse :

— Se pare că avansați cu calea ferată.

— A, da, aproape că am terminat cu ce era mai greu.

— Cu ce era mai greu ? repetă Steelman, cu o ușoară surpriză. Aș fi crezut că de-abia acum începe, și arătă spre bariera de recife din față.

— O, sectorul nostru nu merge mai departe de stîlpul pe care-l vedeți acolo. Ce-a fost mai greu e în urmă, peste mlaștini — lucram cea mai mare parte a timpului în apă pînă la brîu chiar și în toiul iernii — și cu optsprezece penny iardul.

— Într-adevăr c-a fost greu.

— Da, cam dur. Veniți de la capătul liniei ?

— Da, mi-am trimis bagajul cu căruța.

— Voiajor comercial, presupun ? întrebă șeful, aruncînd o privire spre Smith care stătea puțin în urma lui Steelman, și părînd interesat de lucrarea care se făcea.

— O, nu, răspunse Steelman zîmbind. Sînt... ei, bine... sînt geolog. Iar acesta e omul meu, spuse arătînd spre Smith. Poți pune sacul jos, James, și să fumezi o țigare. Numele meu este Stoneleigh — trebuie să fi auzit de el.

Șeful spuse :

— O, apoi adăugă imediat : În adevăr ! pe un ton nehotărît.

Urmă o pauză — șeful se simțea încurcat și neștiind ce să mai spună, tăcu. Între timp Steelman studia omul și conchise că ar merge.

— Presupun că ați venit să vedeți regiunea, spuse în sfîrșit șeful.

— Da, spuse Steelman. Apoi, după un moment de gîndire : — Călătoresc pentru propriul meu amuzament și pentru perfecționarea mea și totodată în interesul științei, ceea ce revine la același lucru. Sînt membru al Societății Regale de Geologie — de fapt vice-președinte în conducerea secției australiene. Apoi, imediat, ca și cînd și-ar fi dat seama că se făcuse vinovat de egocentrism, schimbă puțin subiectul : — Da, foarte interesantă regiunea aceasta... în adevăr foarte interesantă. Mi-ar plăcea să mă opresc aici pentru o zi sau două. Lucrarea dumneavoastră îmi deschide o posibilitate de studiu. Nu-mi amintesc să fi văzut vreodată o formație geologică care să mă fi interesat așa de mult. Uitați-vă bunăoară la înfățișarea acestor săpături. Dar ce ! Poți aproape citi istoria lumii geologice — din dimineața aceasta, cum ar fi, începînd cu suprafața cea mai de sus și mergînd drept în jos, prin diferitele depuneri și straturi,

de-a lungul erelor trecute — drept în jos, înapoi, spre epoca preistorică — spre formațiile geologice fundamentale, foarte primitive !

Și Steelman cerceta peretele de pămînt tăiat, ca și cînd ar fi citit o carte în care fiecare strat ar fi fost un capitol și fiecare linie, o notă explicativă. Se părea că pe șef începea să-l intereseze, iar Steelman, căpătînd încredere, începu să identifice și să clasifice diferitele „straturi și depuneri", să le fixeze vîrsta și să descrie condițiile și felul de viață al omului în diferite epoci — spre profitul șefului.

— Acum, continuă Steelman, întorcîndu-se încet de la săpături, îndreptîndu-și ochelarii și lăsînd privirea-i gînditoare să cutreiere la întîmplare peste întreaga privelițte, e drept că prima impresie pe care o face, deși poate inconștient, această regiune asupra unei inteligențe obișnuite, este aceea a unei regiuni noi — noi în sens geologic ; cu straturi ale unei formații geologice și vegetale mai vechi apărînd la suprafață ici și colo ; ca de exemplu grămada aceea de copaci uscați de colo, de pe panta aluvială ; acea apariție de calcar la suprafață sau trunchiurile de colo — și arătă spre o pădure uscată care părea verde și vie din cauza plantelor parazite. — Dar regiunea e veche... veche... poate cea mai veche formație geologică din lume, cea mai veche formație vegetală din Australia. Nu întrebuințez cuvintele de vechi și nou într-un sens obișnuit, înțelegeți, ci în sens geologic.

— Da, înțeleg, spuse șeful, adăugînd că geologia trebuie să fie un studiu foarte interesant.

Steelman își plimbă din nou privirea meditativă peste peretele de pămînt tăiat și întorcîndu-se spre Smith, îi spuse :

— Urcă-te acolo, James, și adu-mi o mostră din bucata aceea de ardezie pe care-o vezi colo, chiar deasupra stratului contemporan.

Era un urcuș anevoios și lunecos, dar Smith trebuia să se urce și se urcă.

— Aceasta, spuse Steelman, sfărîmînd între degete bucata putredă, aparține probabil unei perioade geologice mai vechi decît ar indica poziția, poate o depunere primitivă de gresie. Poziția sa pe acel strat se datorește fără îndoială unor deplasări vulcanice — astfel de dezordini sau mai curînd rezultatele unor astfel de dezordini au fost și sînt cauza celor mai mari încurcături printre geologi — nesfîrșite erori și controverse. Vedeți dumneavoastră, noi trebuie să studiem regiunea, nu cum arată ea acum, ci cum ar fi arătat dacă creșterea geologică naturală ar fi fost lăsată să se desăvîrșească netulburată ; trebuie să restaurăm și să reconstruim astfel de porțiuni dezorganizate ale regnului mineral, dacă mă înțelegeți.

Șeful spuse că înțelege.

Steelman găsi prilejul să facă iute un sever semn din ochi lui Smith, care își lăsase trăsăturile feței să se destindă într-un rînjet inexpresiv.

— Este în general cunoscut chiar de lumea ignorantă că rocile cresc, cresc din afară ; dar roca de aici, din care am o mostră în mînă,

se află acum într-un proces de descompunere ; pentru a fi clar, e putredă, într-un stadiu avansat de descompunere — atît de avansat încît nu poţi să-l identifici cu nici o perioadă sau formaţie geologică, cum n-ai putea identifica orice alt corp atît de descompus.

Şeful clipi din ochi şi încruntă o sprînceană, dar avu prezenţa de spirit să spună :

— Întocmai !

— Dacă roca din aceste locuri ar fi fost sănătoasă — vie, cum s-ar spune — ar fi trebuit să munciţi din greu ; dar ea e moartă şi e moartă de ere întregi, poate. Aveţi mai puţin necaz cu ea decît cu un pămînt obişnuit sau cu nisip sau chiar cu pietriş, ale căror formaţii, la un loc, constituie chiar roca în formă embrionară — înainte de naştere, cum s-ar spune.

Sprînceana şefului se înseninã.

— Toată regiunea asta e în descompunere — pur şi simplu în descompunere.

Îşi scoase ochelarii, îi şterse, şi îşi şterse şi faţa, apoi atenţia sa păru atrasă de nişte pietre de la picioarele lui. Ridică una şi o examină.

— Nu m-aş mira, reflectă el distrat, nu m-aş mira dacă s-ar găsi aur aluvial prin unele din aceste rîuri şi rîpe, poate cositor sau chiar argint şi destul de probabil, antimoniu.

Şeful păru interesat.

— Mi-aţi putea spune dacă ştiţi prin împrejurimi vreo casă unde am putea fi găzduiţi, eu şi cu omul meu, o zi sau două ? întrebă Steelman imediat. — Aş dori să-mi întrerup călătoria aici.

— Mde, nu, spuse şeful. N-aş putea spune că ştiu, nu cunosc nici o casă mai aproape de Pahiatua şi asta e la şapte mile de aici.

— Ştiu, spuse Steelman reflectînd, dar am crezut că voi găsi în drum vreo casă sau un adăpost de orice fel. Altfel aş fi plecat cu căruţa.

— Ei bine, dacă vreţi să campaţi cu noi, la noapte cel puţin şi nu vă supără lipsa de confort, veţi fi bineveniţi, desigur.

— Dacă aş fi sigur că nu vă pricinuim nici un deranj şi nu vă încurcăm cu nimic...

— Nici un deranj, întrerupse şeful. Băieţii vor fi chiar bucuroşi, şi avem o cabană goală unde puteţi dormi. E mai bine să rămîneţi. Va fi furtună la noapte.

După ceai, Steelman distră pe şef şi pe cîţiva membri ai echipei din cei cu şcoală, povestindu-le mici istorioare cu subiecte geologice sau alte subiecte.

În timpul acesta Smith, în altă parte a campamentului, cînta din fluier, se produse cu cîteva cîntece, contribui la rîndul său cu poveşti marinăreşti şi îşi asigură popularitatea, cel puţin pentru cîteva nopţi. După mai multe înghiţituri din ceva turnat dintr-o damigeană într-o ulcică, i se dezlegă limba şi îşi exprimă părerea că geologia e o prostie şi spuse că dacă ar avea el măcar pe jumătate banii şefului său, să fie al dracului dacă ar mai merge să scormonească prin noroi ca un afurisit de mîncător de furnici ; de asemenea se exprimă nereverenţios vorbind despre savantul său stăpîn numindu-l „Stîncă bătrînă". Totuşi, spuse el, în general, avea o slujbă

ușoară cînd era vreme bună. Căpăta două bancnote pe săptămînă și toată întreținerea și banii erau asigurați. Nu i se cerea decît să aibă grijă de bagaj și de cazare și din cînd în cînd să scormonească pămîntul pentru vreo bucată de piatră și (ceea ce era cea mai plictisitoare din îndatoririle lui) să pară interesat de pietre vechi și argile.

Către miezul nopții, Steelman și Smith se retraseră în cabana neocupată care le fusese indicată. Smith cărînd un braț întreg de saci, cearceafuri și pături, puse la dispoziție de binevoitoarele gazde. Smith aprinse o lumînare și făcu paturile. Steelman se așeză, își scoase ochelarii și o dată cu ei expresia de om de știință, puse ochelarii cu grijă pe o piatră la îndemînă, luă o carte din sac și începu să citească. Era un volum din *Călătorie în centrul pămîntului*, de Jules Verne, într-o colecție ieftină. Ceva mai tîrziu se auzi o bătaie în ușă. Steelman își puse repede ochelarii, dimpreună cu expresia de om de știință, luă un caiet de note din buzunar, îl deschise pe masă și spuse :

— Intră !

Unul din oameni apăru cu o cană cu cafea fierbinte, două cești și cîteva prăjituri. S-a gîndit, spuse el, că poate le-ar face plăcere să bea un pic de cafea înainte de culcare și băieții uitaseră să-l întrebe dacă vrea cafea. Dorea de asemenea să știe dacă domnul Stoneleigh și omul lui erau instalați bine și confortabil pentru noapte și dacă aveau destule pături. Erau și lemne

în spatele cabanei și dacă doreau, puteau face focul.

Domnul Stoneleigh exprimă mulțumiri și aprecieri pentru amabilitatea arătată lui și omului său. I-ar părea foarte rău să le pricinuiască vreun deranj.

Muncitorul, un om serios, care respecta spiritul și inteligența sub orice aspect sau formă, spuse că nu era nici un deranj, tabăra era foarte mohorîtă, și băieții erau totdeauna bucuroși cînd mai venea cîte cineva. Apoi, după un schimb de păreri în legătură cu timpul frumos și cu cît va mai dura acesta, își urară noapte bună și omul serios dispăru în întuneric.

Steelman se culcă în patul de sus dintr-o parte, iar Smith, în cel de jos, de cealaltă parte. Ca de obicei, Steelman avea lumînarea lîngă patul său. Își aprinse pipa ca să mai tragă cîteva fumuri înainte de a adormi și un moment ținu lumînarea ridicată, astfel ca Smith să poată beneficia din plin de o solemnă și necompromițătoare clipire din ochi, la care Smith aplaudă pe tăcute și răspunse docil cu o altă clipire. Steelman stinse lumina, se așeză pe spate și cîtva timp pufăi din lulea. Deodată Steelman chicoti și chicotul fu repetat de Smith. Steelman mai chicoti o dată, și atunci Smith chicoti din nou. Era liniște în întuneric și după puțin timp Smith chicoti de două ori. Atunci Steelman spuse :

— Pentru Dumnezeu, astîmpără-te, Smith și lasă-mă să dorm.

În întuneric, liniștea rămase netulburată.

A doua zi invitația fu prelungită, iar Steelman îl trimise pe Smith să vadă dacă bagajele erau în siguranță. Smith dispăru pentru vreo două-trei ore, iar cînd se întoarse raportă că totul era în regulă.

Stătură cîteva zile. După gustarea de dimineață, cînd oamenii plecau la lucru, Steelman și Smith o luau de-a lungul liniei cu sacul cel negru și cutreierau printre „depuneri și straturi", aflîndu-se cîtva timp în treabă, ca o dovadă a bunei lor credințe. Apoi se îndreptau la întîmplare înspre pădure, se așezau într-un loc retras și adăpostit, iar cînd timpul era rece, aprindeau un foc, Steelman ședea pe iarbă, citea și fuma, făcea planuri pentru viitor și îmbogățea mintea lui Smith, pînă cînd apreciau că era timpul mesei. Seara se întorceau acasă cu sacul negru plin cu pietre și bucăți de rocă, iar după ceai, Steelman ținea adevărate conferințe asupra acelor minerale.

Cam în a patra dimineață Steelman avu o convorbire cu unul dintre oamenii care plecau la lucru. Era un tînăr lung și deșirat cu o față roșcată și un zîmbet aparent nevinovat. În Australia ar fi putut fi privit mai curînd ca un „tip" decît ca un „ins", dar nu avea nimic de „camarad". Îndată tipul îi spuse :

— Ce credeți despre șef, domnule Stoneleigh ? Se pare că îi sînteți tare simpatic și e nebun după geologie.

— Cred că e în adevăr un băiat foarte cumsecade și un tînăr foarte inteligent. Pare foarte citit și bine informat.

— N-aţi crede că are studii universitare, spuse tipul.

— Nu, ce-i drept, dar oare are ?

— Da, credeam că ştiţi.

Steelman îşi încruntă sprîncenele. O clipă păru uşor tulburat. Făcu cîţiva paşi şi se gîndi adînc.

— Care ar putea fi specialitatea lui ? îl întrebă el pe individ.

— Apoi, ceva asemănător cu a dumneavoastră. Credeam că ştiţi. Era considerat ca cel mai bun... cum se spune ?... cel mai bun mineralogist din regiune. Avea o slujbă de prim ordin în Departamentul Minelor, dar a pierdut-o... ştiţi... băutura.

— Cred că vom pleca, Smith, spuse Steelman ceva mai tîrziu cînd rămaseră singuri. E cam prea multă intelectualitate în tabăra asta ca să-mi convină. Dar oricum, n-am dus-o rău. Am avut trei zile casă şi masă bună, cu distracţii şi băutură. Apoi îşi spuse în sinea lui : „În orice caz, vom mai sta o zi. Dacă indivizii ăştia meschini ne joacă o farsă, mai bine să ne luăm răsplata. Eu nu sînt supărăcios. Orice s-ar întîmpla, ei sînt nătărăii, nu noi. Şi pot să-i pun la punct înainte de a pleca."

Dar în drumul spre casă stătu de vorbă cu un alt om, despre care pot să spun că era un „tip".

— N-aş fi crezut că şeful are studii universitare.

— Are ce ?

— Studii... că a învăţat la universitate.

— Ce ! Cine v-a spus una ca asta ?

— Unul din tovarășii dumitale.

— Aș ! A vrut să glumească. Tot ce știe șeful e să se iscălească. Dar lunganul cel roșcovan, rînjitul, ăla da, are studii universitare.

— Știi ce ? Cred că vom pleca chiar mîine, îi spuse Steelman lui Smith cînd intrară în cabană. Sînt prea multe glume și prea multă neseriozitate în tabăra asta, pentru un om de știință serios ca mine.

RIVALUL LUI ANDY PAGE

Înalt, roşcat şi pistruiat
Chip de flăcău de ţară
Aşa arată Andy Page
Om muncitor, pe-afară.
În Middleton, Andy munceşte
El tunde sau din bici pocneşte
Şi mai ales n-are păreri...

Şi nu avea într-adevăr nici o „idie", cel puţin aşa spunea chiar el, afară de ceea ce privea (sau i se părea lui că priveşte) „treburile necinstite", sub care nume cataloga tirania, trădarea, răpirea libertăţii omului de către om, minciuni nerușinate sau escrocherii — toate lucrurile, pe scurt, care păreau slabei lui înţelegeri ca necinstite, meschine sau de nimic ; şi mai ales, şi în mod special şi mai mult ca orice, trădarea unui prieten. *Asta* n-ar fi putut-o ierta niciodată. Andy era incomod de cinstit. Mintea îi lucra încet, iar hotărîrile îi erau de regulă drepte şi

juste ; și cînd își făcea o părere despre un om sau despre o chestiune, sau hotăra asupra mersului unei acțiuni, nici măcar un cutremur de pămînt sau ciclonul Nevertire nu l-ar fi putut clinti cu un deget, afară doar dacă convingerea îi era temeinic zdruncinată, și atunci punea tot atît timp să se întoarcă la punctul de plecare cît pusese ca să ia hotărîrea.

Andy ajunsese la o hotărîre cu privire la fiica unui selector de vite pe nume Lizzie Porter — care trăia (și robea) în gospodăria tatălui său, aproape de comuna pe a cărei pășune Andy era văcar șef. Obișnuia de mai mulți ani să se oprească în treacăt pe la casa selectorului pe cînd mergea călare încoace și încolo, între stație și oraș, ca să bea un pahar cu apă, sau să dea bună-ziua sau bună-seara bătrînului Porter și soției lui. Discutau despre secetă și probabilitatea sau dimpotrivă (neprobabilitatea) de a avea puțină ploaie ; sau despre vitele lui Porter, cu o ocazională referire la o vacă rătăcită care aparținea acelei selecții, dar preferase să fugă. Era o vacă mică, grăsuță, cochetă și albă, de fapt aproape complet albă, dar pentru Andy — care avea ochi de adevărat australian — era „pătată ca dracul". Nimeni altul nu putea observa o pată mai mare sau mai mică, la prima vedere. Apoi, după o tăcere bovină care în altă societate ar fi fost penibil de stingheritoare și după o plecăciune a pălăriei, care se producea cu o scărpinare a părului de pe ceafă cu degetul cel mic, Andy spunea încet : „Așa, acum trebuie să plec. La revedere, domnule

Porter, la revedere doamnă Porter." Şi dacă ea era prezentă — şi în general era în astfel de ocazii — „La revedere, Lizzie". Iar ei spuneau în cor : „La revedere, Andy," pe cînd el sărea pe cal şi se depărta în galop. E curios cum ţăranii aceştia sfioşi, liniştiţi şi cu voce blajină sînt cei mai teribili şi neastîmpăraţi călăreţi.

Dar mai tîrziu, după apusul soarelui, calul lui Andy se vedea din nou legat în curtea Porterilor cîte-o oră şi mai bine. Andy fuma, vorbea despre urmările ultimei secete (dacă se întîmpla să plouă) şi despre posibilităţile vreunei alte secete ; juca cărţi cu bătrînul Porter, care începea să facă semne cu ochiul către „bătrîna" lui şi să arate cu degetul cel mare înspre Lizzie, dacă fata era întoarsă cu spatele iar Andy îşi zgrebţăna părul de pe ceafă, holbîndu-se la cărţi.

Mulţi ani mai tîrziu Lizzie îi povesti unei bune prietene de-ale mele cum îşi făcuse Andy cererea în căsătorie. I-o povesti în felul ei domol — ştiţi cum e Lizzie (ceva cam ca o pisică bătrînă care e favorita casei). Nimic din expresia sau din tonul vocii ei nu arăta dacă făcea haz sau nu de ceea ce povestea, oricît de comic ar fi fost. Fusese martoră la două tragedii şi găsise un om mort în pădure, lucruri despre care povestea ca despre întîmplări obişnuite.

Într-o zi, după ce Andy venise timp de un an întreg de două sau de trei ori pe săptămînă, se întîmplă ca ea să se nimerească stînd pe buşteanul unei grămezi de lemne lîngă el, în răcoarea serii şi bucurîndu-se de briza apusului.

Brațul lui Andy o cuprinse exact așa cum ar fi cuprins un stîlp de care s-ar fi întîmplat să se rezeme. Nu vorbiseră despre nimic deosebit. Andy spuse că nu s-ar mira dacă ar fi furtună peste noapte — fusese atît de cald toată ziua.

Lizzie spuse : — Foarte probabil.

Andy fumă un timp apoi zise : — Ah ! Plicticoasă viață !

Lizzie nu răspunse nimic.

Pe urmă Andy spuse : — Ah, ce viață tristă și singuratică Lizzie.

— Te simți singur, Andy ? întrebă Lizzie după un timp.

— Da, Lizzie, mă simt singur.

Lizzie se sprijini puțin de el, fără ca vreunul din ei să fi părut că observă și după puțin timp spuse moale : — Și eu, Andy.

Andy își scutură de cenușă pipa, foarte încet și chibzuit, o puse deoparte, apoi păru că se aprinde dintr-o dată și spuse cu vioiciune :

— Ei, Lizzie, ești bucuroasă ?

— Da, Andy, sînt bucuroasă.

— Sigur ? Spune !

— Da, sînt foarte sigură, Andy. Sînt foarte bucuroasă.

— Bine, Lizzie, atunci... rămîne stabilit.

Dar iată că la două luni după cererea descrisă mai sus, Andy era foarte necăjit și necazul lui era în legătură cu Lizzie Porter.

Ridica un gard în fața unui vechi ocol și lucra ca un turbat ca să nu se mai gîndească, dar bineînțeles că nu reușea, căci ultimele două scînduri erau ieșite din linie. Acum înfigea un

stîlp cu maiul și Andy bătătorea cinstit pămîntul, chiar de la fundul gropii, nu numai ultimele cîteva lopeți, cum fac alții. Bătea acum ultimul strat de pămînt, cînd un nor alb de praf se văzu venind pe drum, se opri și se îndreptă, sau mai bine zis se năpusti în desiș și Dave Bentley, dresorul de cai, apăru pe ultima lui victimă.

— Bună, Andy ! Lucrezi ?

— Vreau să-ți vorbesc, Dave, spuse Andy cu o voce ciudată.

— Bi... bine, spuse Dave cam încurcat.

Descălecă, întrebîndu-se despre ce putea fi vorba și își legă calul de penultimul stîlp.

Într-un fel, Dave era opusul lui Andy : mergea direct la concluzii, ca femeile ; dar, spre deosebire de ele, de multe ori se înșela.

Dave era un vechi camarad și prieten al lui Andy, care ținuse întotdeauna la el ; îl admira și avea încredere în el. Dar acum, spre marea lui mirare, Andy tot răzuia pămîntul de deasupra cu lopata lui cu coadă lungă, îngrămădindu-l conștiincios în jurul stîlpului, iar fața lui era ca o bucată de lemn, iar buzele strînse sever. Dave sparse primul tăcerea, cu o înjurătură.

— Ce dracu ai ? Vorbește ! Ce ți-am făcut ? Ce ți-a venit așa deodată ?

Andy se întoarse brusc cu fața spre el și cu flăcări de ură în ochi, ca atunci cînd era vorba de „treburile necinstite".

— Ce i-ai spus soră-mi, Mary, despre Lizzie Porter ?

Dave tresări, apoi fluieră lung și slab.

— Dă-i drumul, Andy ! îl îndemnă el.

— Ai spus că Lizzie vorbește cu un băiat.

— Ei, și ce-i rău în asta ? Oricine știe că...

— Dacă vreun afurisit de păduche spune vreo vorbă despre Lizzie Porter — ascultă ici, Dave Bentley, noi doi o să ne batem !

Apoi, cu și mai multă vehemență, ca și cînd ar fi avut un cuțit sub cămașă :

— Scoate-ți haina !

— Nu, pînă nu știu pentru ce, spuse Dave cu liniștea subită care cuprinde pe oamenii curajoși dar încăpățînați și impulsivi în momentele critice : — Noi doi n-o să ne batem, Andy, dar (cu energie subită) dacă încerci, am să te fac harcea-parcea.

Apoi, apropiindu-se de Andy și luîndu-l de braț :

— Andy, chestia asta trebuie s-o lămurim. Vino-ncoace. Vreau să-ți vorbesc.

Și îl conduse cîțiva pași mai departe, în interiorul liniei de hotar, ceea ce părea o precauție ridicol de inutilă deoarece nu era nimeni care să-i vadă sau să-i audă, în afară de calul lui Dave.

— Ia ascultă, Andy, hai să vorbim deschis. Ce e între tine și Lizzie Porter ?

— Vorbesc cu ea, asta-i tot ; și o să ne căsătorim peste doi ani.

Dave scoase încet un alt fluierat lung. Părea că se gîndește să ia o hotărîre.

— Acu, uite ce, Andy, noi sîntem prieteni vechi, este ?

— Da, știu.

— Și crezi tu că am putut eu spune vreo blăstămăție de minciună în spatele tău ? Crezi ? Spune !

— N... nu, nu cred.

— Am fost întotdeauna alături de tine, ba chiar am luptat pentru tine în spatele tău.

— Știu, Dave.

— Uite mîna mea !

Andy apucă în mod automat mîna prietenului său dar i-o strînse cam tare.

— Acum, Andy, ți-oi spune de-a dreptul : în ce privește pe Lizzie Porter ceea ce am spus, e adevărul curat.

Stătură așa un minut întreg cu mîinile înclestate, Andy cu falca lăsată și holbîndu-se la Dave, uluit. Își ridică mîna liberă la chica de păr stufos, înghiti în sec cu suspiciune și întrebă cu o voce spartă :

— De... de unde știi, Dave ?

— Să știu, Andy ? *I-am văzut cu ochii mei.*

— Ai văzut, Dave ?... pe un ton care arăta mai mult supărare decît mînie în faptul că Dave îi văzuse.

— Adevăru-adevărat, Andy.

— Spune-mi, Dave, cine era individul ? Asta-i tot ce vreau să știu.

— N-aș putea să-ți spun. I-am văzut cînd treceam în galop și era într-amurg.

— Atunci de unde știi că era un bărbat ?

— Purta pantaloni, în orice caz, și era înalt cît tine ; așa că nu putea fi o fată. Aș putea jura

că era Mick Kelly. I-am văzut calul o dată sau de două ori legat în curtea Porterilor. Dar uite ce-am să fac. Am să-l descopăr eu şi dacă-l prind, am să mi ţi-l aranjez eu pentru tine.

Andy nu spuse nimic. Mîinile i se încleştaseră şi pieptul îl apăsa. Dave îi puse pe umăr o mînă prietenească.

— E greu de tot Andy, ştiu. Afară de noi doi, nimeni altul nu s-ar fi sinchisit. Dar nu fi prost. Sînt destule fete primprejur. Spune-i-o de-a dreptul, pune-o pe liber şi gata — ai terminat cu ea. Trebuie să fii prost ca să-ţi amărăşti zilele din cauza ei. Ăsta-i adevărul, şi nici nu-i cine ştie ce de ea. Acum trebuie să galopez din răsputeri ca să ajung diligenţa. Nu fă nimic pînă nu mă întorc eu. N-am să lipsesc mai mult de-o oră. Vreau să-ţi dau cîteva ponturi, în caz că ar trebui să te baţi cu Mick şi trebuie să fiu aici ca să te susţin.

Şi astfel, prinzînd instinctiv momentul favorabil, sări în şa şi porni în galop spre oraş.

Abia dispăru pe după colţul ocolului norul de praf pe care-l făcuse, cînd Andy observă un altul, venind înspre el. Avu uluitoarea impresie că Dave se şi întorcea înapoi, dar în mod mecanic continuă să sape o altă groapă de stîlp, pînă cînd o şaretă uşoară cu arcuri hurui pe drum şi se opri în faţa lui. Atunci ridică capul. Era chiar Lizzie, venind de la oraş spre casă. Se întoarse spre el cu obişnuitu-i zîmbet vag. Trăsăturile ei mici erau şterse şi cam trase.

— 'Neaţa Andy !

La vederea ei toată ura lui pentru „chestiile necinstite", sporită şi de un sentiment de jignire personală, ajunse la culme şi explodă :

— Ascultă, Lizzie Porter ! Ştiu totul despre tine. Să nu-ţi treacă prin gînd că după una ca asta mai poate fi vreo înţelegere între noi. Nu vreau să mai fim văzuţi împreună. Am terminat cu tine.

Fata se holbă la el un moment, ca lovită de trăsnet, apoi izbi calul cu un băţ care-i ţinea loc de bici.

Plîngea şi se întreba cu ce greşise oare şi tremura atît de tare, încît abia putu să deshame calul, şi se întreba dacă pe Andy nu l-o fi lovit cumva soarele în cap. Intră în casă, se aşeză şi plînse din nou ; dar mîndria îi veni în ajutor şi simţi că-l urăşte pe Andy. Se gîndi la fratele ei voinic, drumeţind departe, şi îşi făcu o ceaşcă de ceai. Îşi stropi ceaiul cu lacrimi şi se apucă să cerceteze povestea pe toate feţele.

În acest timp Andy suferea o reacţie. Se pomeni că umple groapa înainte de a fi pus stîlpul, apoi că îndeasă stîlpul înainte ca semnele să fie în linie ; îl pîndea primejdia de a-şi tăia un deget sau un picior la fiecare lovitură a teslei. Şi la urmă, încercînd să privească cu ochii mijiţi bulgăraşii de pămînt pe care-i pusese pe fiecare stîlp ca să-l ajute să alinieze, îi văzu plutind şi dublîndu-se şi alergînd strîmbi într-un fel de apă, căci ochii îi erau prea umezi pentru a putea vedea limpede.

Atunci îşi aruncă jos uneltele cu disperare şi tocmai se gîndea nedecis dacă să se ducă acasă

sau mai bine să coboare la rîu şi să se înece, cînd se întoarse Dave.

— Ai văzut-o ? întrebă Dave.

— Da, răspunse Andy.

— Ai terminat cu ea ?

— Ia ascultă, Dave, eşti sigur că individul era Mick Kelly ?

— N-am spus niciodată că sînt sigur. De unde să ştiu ? Era întuneric. Cred că nu-ţi închipui că mă uit cu tot dinadinsul cînd văd un flăcău că se dă puţin pe lîngă o fată, nu ? S-ar putea să fi fost chiar tu. Presupun că ea a încercat să te convingă că era cu tine.

— Nu, n-a încercat spuse Andy, dar uite ce, Dave, eu eram îndrăgostit cu adevărat de fata asta, eram, şi.. şi vreau să fiu sigur că am dreptate.

Chestiunea devenea prea psihologică pentru Dave Bentley.

— Cu alte cuvinte, se stropşi el, mă faci mincinos.

— Nicidecum, Dave. Vreau să aflu cine e individul, asta vreau să ştiu. Unde i-ai văzut şi cînd ?

— I-am văzut în noaptea de Anul Nou, pe drum, aproape de ferma lui Ross ; şi i-am mai văzut duminica trecută, seara, sub copacii de lîngă vechiul canal, aproape de gardul Porterilor ; şi i-am mai văzut într-o seară afară, în curte la Porter, pe o buturugă lîngă grămada de lemne. Stăteau aproape de data asta. Cît pentru ea pot să jur. Ei, acum eşti mulţumit ?

Dar Andy își zgrebțăna frenetic chica de sub pălărie cu toate cele zece degete și se holba la Dave, care începu să se simtă prost ; apoi în ochii lui Andy apăru o privire fixă, înspăimîntătoare, care-l făcu pe Dave să se dea repede un pas înapoi.

— Sfinte Dumnezeule, Andy, ce-i cu tine, ai înnebunit ?

— Nu, strigă Andy cu frenezie.

— Atunci, ce dracu e cu tine ? Dacă n-ai grijă, ai să-ți pierzi mințile.

— Prostule ! *Eu* am fost ăla de fiecare dată.

— Ce ?

— Eu am fost cu ea în toate serile alea. Pe mine m-ai văzut. D-apoi ce ? Doar am cerut-o de nevastă pe grămada de lemne.

Dave fu luat prea repede de data asta ca să mai fluiere.

— Și te-ai repezit la ea adineaori ?

— Da, răcni Andy.

— Halal ! Ai făcut-o !

— Da, spuse Andy cu disperare, am făcut-o !

Dave scoase acum un foarte lung și slab fluierat.

— Ești un țap afurisit, Andy, dar lucrurile trebuie lămurite.

Și se depărtă în galop.

Bietul Andy era prea zdruncinat ca să observe plecarea fulgerătoare a lui Dave, sau să vadă că el se îndrepta peste barieră, pe drumul care ducea la Porteri.

O jumătate de oră mai tîrziu Andy apărea la portiţa din dos a Porterilor, cu o expresie, pe faţă, de parcă în zece minute avea să înceapă o înmormîntare. Pe un ton potrivit cu împrejurarea spuse că vrea s-o vadă pe Lizzie.

Dave fusese pe acolo cu lăudabila intenţie de a lămuri lucrurile şi, bineînţeles, reuşise să le înrăutăţească şi mai mult.

Dar Andy repară totul.

SURCICA DE EUCALIPT

Dave Regan şi echipa lui — constructori de garduri, săpători de rezervoare şi dulgheri — terminau al treilea şi ultimul canal de scurgere prevăzut în contractul lor, în ultimul sector al noii linii ferate, şi îşi trimiseseră deja actele pentru completarea contractului, ca să nu mai poată încăpea nici o scuză pentru vreo amînare a plăţii.

În planuri şi în deviz fusese însă stipulat în mod expres că lemnul pentru anumite grinzi şi traverse trebuia să fie de eucalipt şi nu alt lemn, iar inspectorii guvernamentali erau autorizaţi să scoată de pe teren orice lemn sau material pe care l-ar considera inferior sau necorespunzător cu stipulaţiile. Supraveghetorul antreprenorului de cale ferată care era şi inspector al ajutorilor de antreprenori era un om practic, de fel de prin partea locului ; fusese el însuşi producător de lemn de construcţie şi simpatiile lui erau de partea lemnarilor ; şi-apoi se afla în termeni amicali cu Dave Regan. Pe de altă parte

timpul prevăzut expira, şi antreprenorii erau grăbiţi să termine linia. Dar inspectorul guvernamental era un om închis, care proceda în felul său, şi apărea în locuri izolate şi la ore neaşteptate ; părea să n-aibă nici un scop în viaţă — şi semăna cu un cangur cenuşiu hăituit de un nou gard de sîrmă şi nesuspectînd prezenţa oamenilor. Purta un costum cenuşiu, călărea, sau mai degrabă ducea, un cal cenuşiu, iarba era înaltă şi cam cenuşie, aşa că rar era observat înainte de a fi aproape de tot, picînd încet peste o echipă de subantreprenori, cu calul de căpăstru.

Lemnul de eucalipt era rar şi depărtat pe acele creste de munţi, iar pe de altă parte un alt lemn de construcţie, asemănător în aparenţă, dar mult inferior în fibră şi durabilitate, se găsea suficient şi la îndemînă. Dave şi echipa lui erau sătui de lucrul şi de locul acela şi voiau să-şi încaseze mai repede banii şi să plece în alte părţi. Socotiră astfel să facă ultima grindă dintr-un copac pe care-l aveau la îndemînă ; urmau să-l lucreze pe loc şi să-l smolească cu grijă şi conştiincios înainte de a veni inspectorul, dacă cumva va mai veni. Dar n-a fost aşa. Ajustară lemnul şi-l făcură gata de a fi pus la locul cuvenit. Binefăcătoarea întunecime a catranului era gata să acopere frauda făptuită de patru oameni puternici care apucaseră grinda cu rîngi şi pîrghii pentru a o transporta ; şi iată că acum — (după obişnuitul spirit de contrazicere al lucrurilor) — cînd bucata frauduloasă de lemn îşi petrecea ultima ei oră la pămînt, arătînd şi

mirosind, în imaginația lor vinovată, a nimic altceva decît a eucalipt, se pomeniră cu inspectorul, care venea pieziș spre ei, cu ceva din aerul unui Bill sau Jim care s-ar fi abătut din drum ca să vadă ce mai fac ei și să le ceară un chibrit. Deoarece îi vizitase destul de des în timpul lucrului și știa cît de aproape erau acum de sfîrșit, oamenii fuseseră aproape siguri că inspectorul nu-și va bate capul să mai vină. Dar așa e cu guvernul. Ai putea urni cerul și pămîntul într-o strădanie zadarnică de a-l face să închidă ochii asupra vreunui lucru de cea mai mare importanță pentru tine și tovarășii tăi, și pentru district, și chiar pentru țară, dar cînd lași autoritatea în pace și ai motive puternice de a nu dori să fii plictisit și întrerupt și nu dorești să se îngrijoreze în privința ta, atunci îi trece prin minte să vină și să te plictisească.

— Așa e întotdeauna, șopti Dave tovarășilor săi. Știam eu că ticălosul își va face apariția. Și cînd te gîndești că ăsta e singurul buștean nereglementar, adăugă el pe un ton jignit. Dacă afurisita asta ar fi fost singura grindă de eucalipt din toată lucrarea, da, aș mai zice... Bună ziua, domnule! (către inspector). E cam cald, nu?

Inspectorul încuviință din cap. Nu era o fire iute. Descălecă și se uită la grindă distrat, și deodată apăru în ochii lui un fel de expresie tristă, visătoare, depărtată de parcă cine știe cînd în trecut s-ar fi întîmplat ceva trist și dureros în familia lui, și această bucată de lemn i-o

amintea şi îi reîmprospăta suferinţa. Clipi de trei ori şi întrebă pe un ton stăpînit :

— Ăsta e eucalipt ?

Jack Bentley, cel mai mare mincinos din echipă, cu respiraţia tăiată de un spasm, tuşi ca să acopere suspinul şi să cîştige timp :

— E...eucalipt ? Sigur că da. Credeam că cunoaşteţi lemnul de eucalipt, domnule. (Domnul tăcea). Ce altceva credeţi că e ?

Expresia distrată, visătoare, reveni. La drept vorbind, inspectorul nu se prea pricepea la lemn, dar avea mult instinct şi se călăuzea după el cînd se îndoia de ceva.

— Păi, bine, domnule, începu Dave Regan pe un ton de nevinovată uimire şi cu o figură bucolică şi inexpresivă, nu se spune în planuri şi în deviz să fie eucalipt ? În orice caz, în ale noastre se spune. Pot să aduc hîrtiile de la baracă, dacă vreţi.

Nu era necesar. Inspectorul admise încet. Se aplecă, şi cu un aer absent ridică de jos o surcică. Se uită la ea distrat un moment, clipi de trei ori ca de obicei, apoi, părînd că îşi aminteşte de o obligaţie, se trezi brusc, şi întrebă repede :

— Surcica asta e din grindă ?

Tăcere. Inspectorul clipi repede de şase ori, cu o mică pauză după trei clipiri, încălecă, spuse 'ziua şi dispăru.

Regan şi ceilalţi se uitau unul la altul.

— De... de ce a făcut asta ? întrebă Andy Page, al treilea din echipă.

— A făcut ce, prostule ? se interesă Dave.

— De... de ce a luat surcica ?

— Ca s-o ducă la birou, mîrîi Jack Bentley.

— De... de ce ? De ce s-o ducă ?

— La dracu ! Ca s-o analizeze, prostule ! Acum eşti mulţumit ?

Şi Jack se trînti pe buştean, îşi scoase pipa cu o smucitură şi-i spuse lui Dave pe un ton tăios, ca o durere de dinţi :

— Dă-mi un foc !

— Bi... bine, dar ce facem acum ? întrebă Andy, care era cel mai bun lucrător, dar neajutorat şi nefolositor în crize ca aceasta.

— Fibra şi lustru mă-sii de canal ! încheie Bentley.

Dar ochii lui Dave, care-l urmăriseră cu jale pe inspector, dintr-o dată se dilatară. Inspectorul străbătuse călare o mică distanţă de-a lungul liniei, descălecase, legase frîul calului de un stîlp, pusese surcica (care era prea mare ca să poată încăpea în buzunar) deasupra stîlpului, trecuse prin gard şi acum mergea înapoi pe un unghi de-a curmezişul liniei, în direcţia echipei care ridica gardul şi care lucra ceva mai departe, dincolo de canal.

Dave socoti dintr-o privire situaţia, şi gîndi repede.

— Daţi-mi o aşchie de eucalipt, spuse el.

Bentley, care era isteţ cînd i se netezea calea, ca un cîine vînător de canguri (dar cu privirea, nu adulmecînd) aruncă o privire în direcţia în care se uita Dave, se repezi şi aduse o aşchie cam de aceeaşi mărime ca cea pe care o luase inspectorul.

Poziția locului era cam așa : terenul cobora în pantă, spre linie, de ambele părți, iar unghiul dintre calul inspectorului, echipa de la gard și canal, era în interiorul unui spațiu liber, concav, ușor de trecut ; pe vreo două sute de iarzi de la linie și paralel cu ea, pe partea pe care echipa lui Dave lucra lemnul, o margine de tufăriș se întindea pe o distanță de cîțiva iarzi de la un punct care era cam în direcția singurului copac de pe panta dezgolită, a calului și a echipei de la garduri.

Dave luă surcica de eucalipt, alergă de-a lungul cursului apei în tufăriș, se strecură pitit în spatele tufărișului, cu cea mai mare viteză, trecu cu bine, fără măcar să respire peste spațiul expus și ajunse în locul unde copacul se afla în linie dreaptă între el și inspector, care vorbea cu muncitorii de la gard. Apoi începu să coboare panta spre copac, care era subțire, mereu în linie dreaptă, ținînd brațele lipite de trup și căutînd să se afle mereu în spatele copacului ; înainta încetul cu încetul ca și cînd muncitorii de la garduri ar fi fost niște canguri și Dave ar fi încercat să-i împuște. Inspectorul își arunca din cînd în cînd privirea înspre cal, de parcă ar fi avut impresia că e gata s-o ia la fugă. Era un moment îngrijorător pentru toți în cauză, afară de inspector. Și ei nu doreau ca *el* să fie neliniștit. Și tocmai cînd Dave ajunse la piciorul copacului, inspectorul isprăvi ceea ce avea de spus muncitorilor și o porni iute înapoi spre cal. Se apropia furtuna. Era un moment critic. Între echipa lui Dave și cei de la garduri fuse-

seră stabilite dinainte anumite semnale în legătură cu inspectorul, dar nici una pentru un caz ca acesta.

Jack Bentley respiră adînc şi porni înainte, cu gîndul de a-l întîmpina pe inspector şi a-l ţine cîteva minute într-o conversaţie improvizată. Inspiraţia vine în momentele critice. Lui Jack îi fulgeră prin minte să-l trimită pe Andy. Andy arăta inocent şi nevinovat precum şi era, dar nu se simţea bine cînd era vorba de „treburi necinstite" — îi trebuia o scuză cinstită. Dar nu asta avea importanţă, (comenta Jack mai tîrziu) ; important era că i-ar fi trebuit inspectorului vreo zece minute pînă să scoată de la Andy ceva.

— Aleargă, Andy ! Spune-i că se apropie o furtună mare şi că ar face mai bine să rămînă în adăpostul nostru pînă trece. Fugi ! Nu sta şi nu te holba ca un idiot. O să-l scapi.

Andy porni, dar tocmai atunci, cum se întîmplă, unul din oamenii de la garduri, alergă după inspector, strigînd : „Hei, domnule ! Voia să stabilească ceva în legătură cu supravegherea sau aşa ceva — sau să pretindă că vrea să stabilească — din motive pe care n-am timp să le explic acum aici.

Lucrătorul explică după aceea echipei lui Dave că văzuse situaţia camarazilor lor şi că de aceea îl strigase pe inspector înapoi. Dar aceasta o spuse după ce i se istorisi povestea, ceea ce era o greşală.

— Vino înapoi, Andy ! strigă Jack Bentley.

Dave Regan ocoli copacul, pe jos, în patru labe, grăbindu-se printre ierburi, care din feri-

cire erau înalte pe o porţiune de vreo patruzeci de iarzi, pe panta dintre copac şi cal. Dar cînd ajunse aproape de cal îl străfulgeră un gînd, care-l ţintui locului şi îi dădu un fior de-a lungul şirei spinării. Calul se va speria, se va smuci şi o va lua la fugă. Situaţia era disperată ! Încercă să-l îmblînzească : „Na -na ! Na-na !" Calul îşi întoarse capul, obosit, şi-l privi cu ochi blajini, ca şi cînd l-ar fi aşteptat tot timpul să vină, şi să vină chiar în patru labe, şi parcă se mira de ce întîrziase aşa de mult ; apoi îşi văzu de-ale lui. Dave ajunse la piciorul stîlpului ; calul, binevoitor, îşi mută greutatea pe celălalt picior. Dave ridică capul şi umerii cu băgare de seamă, în spatele stîlpului, ca un şarpe ; întinse mîna de două ori, repede — o dată ca să înhaţe surcica pe care o luase inspectorul, a doua oară ca să pună în locul ei surcica de eucalipt. Apoi se întoarse şi o porni în fuga mare spre copac, ca un gigantic goanna fără coadă.

Cîteva minute mai tîrziu se îndrepta spre canal de-a lungul rîului, fumînd cu sete ca să-şi liniştească nervii.

Dintr-o dată cerul se întunecă şi primele picături mari ale furtunii răpăiră pe jos. Inspectorul grăbi spre cal şi o luă la trap de-a lungul liniei, în direcţia taberei.

Uitase de surcică şi o lăsase pe stîlp !

Dave Regan se aşeză pe grindă, în ploaie, şi trase o înjurătură grozavă.

MISTERUL LUI DAVE REGAN

Şi mai era pe atunci şi Dave Regan, spuse călătorul. Dave obişnuia să moară mai des decît oricare alt om de prin partea locului. Despre el mereu se spunea că a murit şi apoi că a înviat. Se părea că lui îi făcea plăcere, afară de o singură dată, cînd fratele său i-a încasat leafa şi i-a băut toţi bănişorii, ca să-şi înece amarul pentru ceea ce numea el „sfîrşitul prematur" al lui Dave. O dată Dave a plecat în Queensland cu vitele şi a lipsit trei ani. Ca de obicei, a fost dat mort. De data aceasta se spunea că se înecase în Bogan, pe cînd încerca să treacă înot cu calul peste rîu, iar iubita lui s-a grăbit să se mărite cu unul mai rău, înainte ca Dave să se întoarcă.

Ei bine, într-o zi eram afară în pădure, după lemne, cînd mă prinse cea mai cumplită furtună pe care am pomenit-o vreodată prin părţile astea. Era şi grindină, mare cît alicele, şi dacă nu m-aş fi adăpostit repede după un buştean şi nu m-aş fi ghemuit jos la timp, aş fi fost ciuruit

ca un pădurar. Dar oricum, tot m-a udat pînă la piele. Furtuna trecu în cîteva minute, apa se scurgea prin şanţuri, soarele apăru din nou, iar pădurea aburea şi mirosea ca o pereche nouă de pantaloni de moleschin. Mergeam pe drum, cînd deodată, am văzut un individ deşirat, călare pe un cal lung şi slăbănog, ieşind afară din pădure, la marginea unei poieni. Cum am dat cu ochii de el, am ştiut că era Dave.

Dave călărea de obicei un pur sînge înalt, cu trupul şi picioarele ca ale unui cîine de vînat canguri şi care se învîrtea în jurul tău şi sărea într-o parte de parcă s-ar fi temut că vrei să bagi un cuţit în el.

— Noroc, Dave ! am spus, pe cînd se apropia în grabă dînd pinteni calului. Ce faci ?

— Noroc, Jim ! spuse el. Dar tu, ce faci ?

— Foarte bine, spun eu. Cum mai merge ?

Dar înainte de a mai fi putut spune ceva, calul o rupse de fugă în desiş, la dreapta. Am aşteptat, căci ştiam că Dave se va întoarce din nou, dacă voi aştepta de ajuns şi după vreo zece minute veni pieziş din tufărişul din stînga.

— Sînt bine, spune el înfigînd pintenii, dar tu ce faci ?

— Bine, zic eu. Ce fac bătrînii ?

— Păi, n-am fost încă pe-acasă, spune el întinzîndu-mi mîna, dar înainte de a i-o fi putut apuca, afurisitul de cal sări iar într-o parte spre marginea de sud a poienii, şi iar fugi în desiş.

L-am auzit pe Dave înjurînd prin apropiere vreo douăzeci de minute sau cam aşa ceva, apoi venind blestemînd, din cealaltă parte a poienii.

— Unde ai fost, Dave, în tot timpul ăsta, l-am întrebat, pe cînd calul se arcuia ca un bumerang.

— Spre golf, zice Dave.

— Asta a fost furtună nu glumă, Dave, spun eu.

— Pe legea mea, straşnică furtună.

— Te-a prins ?

— Da.

— Te-ai adăpostit ?

— Nu.

— Dar eşti uscat de tot.

Dave rînji şi... şi... răcni o înjurătură.

Asta la adresa calului care se cabra din nou şi o luă razna iar prin desiş. Am aşteptat dar nu s-a mai întors, şi am socotit că ajunsese prea departe ca să se mai întoarcă şi se gîndise, desigur, că nu mai era cazul să vie înapoi. Aşa că am plecat. În curînd m-am pomenit că-mi vin tot felul de gînduri. Dave era complet uscat şi ştiam că nu avusese timp să se adăpostească, deoarece nu era nici o baracă mai aproape de douăsprezece mile — şi nu numai că era uscat, dar haina lui era chiar mototolită şi plină de praf, de parcă ar fi dormit într-o scorbură de copac ; şi dacă mă gîndeam bine, faţa lui era mai subţire şi mai albă decît înainte, şi tot aşa mîinile şi încheieturile, care îi ieşeau întotdeauna mult din mînecile hainei ; şi avea sînge pe obraz — dar mă gîndeam că poate se zgîriase cu vreo crenguţă. (Dave obişnuia să poarte haine cu trei-patru numere mai mici decît măsura lui, cu mîneci care nu treceau mult mai jos de coate, iar

poalele hainei, la spate, de-abia îi ajungeau pînă la talie.) Şi părul mi se păruse că era negru, lung şi lins, în loc de roşcat şi slinos, ca firele unei vechi perii de cap, ca înainte. Şi mai mă gîndeam că vocea îi suna de asemenea altfel.

A doua zi m-am interesat primprejur, dar nu era nimeni care să fi auzit de Dave, aşa că băieţii socotiră că ori am fost beat, ori văzusem doar strigoiul lui Dave.

Misterul nu era de loc lămurit şi mă punea mult pe gînduri. Nu-mi puteam explica cum de rămăsese Dave uscat. Şi doar calul şi şaua erau ude. Le spuneam băieţilor cum a vorbit cu mine şi ce mi-a spus şi cum blestema calul, dar ei o ţineau mereu că nu fusese nimeni altul decît strigoiul lui Dave. Le-am spus cît era de uscat deşi îl apucase ploaia, iar ei rîdeau şi spuneau că acolo unde s-a dus Dave era un loc uscat. Am vorbit şi am discutat despre asta pînă cînd băieţii începură să se bată cu palma peste frunte şi să clipească din ochi : atunci am încetat de a mai vorbi. Dar n-am încetat de a mă gîndi, căci niciodată n-am putut suferi un mister. Chiar tatăl lui Dave îmi spuse că el nu putea să fie viu — altfel stafia lui Dave n-ar da tîrcoale. Spuse că îl cunoştea el bine pe Dave. Unul sau doi oameni afirmară după aceea că îl văzuseră pe Dave cam în acelaşi timp cînd îl văzusem şi eu, şi atunci toţi fură siguri că Dave era mort.

Dar într-o bună zi, cînd mai mulţi dintre noi jucam în baracă „cap sau pajură", unul din băieţi strigă :

— Sfinte Dumnezeule ! Iată, vine Dave Regan !

M-am uitat și l-am văzut pe Dave în persoană, sosind într-un nor de praf, călare pe un cal lung și deșirat. Intră în ocolul de vite, descălecă, își legă calul de un stîlp, ridică bariera, apoi veni pieziș spre noi cu un rînjet cam acru pe față. Dave avea picioarele lungi, subțiri și curbate, iar cînd era pe pămînt, umbla ca pe rotile.

— Noroc, Dave, spun eu. Ce faci ?

— Noroc, Jim, spune el. Dar tu ce dracu faci ?

— Foarte bine, zic eu și-i întind mîna. Ce faci ?

— Bine, sănătos. Ce fac ai tăi ?

Ei, și după ce-am isprăvit cu toate astea și ceilalți l-au întrebat de sănătate, el spuse :

— Haidem să bem ceva !

Și toți ceilalți băieți se îmbulziră și se repeziră, intrînd la bar după Dave. Aveam multe de vorbit, iar el ne spuse că a mai fost o dată, dar că plecase înainte de a vedea pe vreunul din noi, în afară de mine, pentru că auzise de niște vite dintr-o stațiune la depărtare de vreo două sute de mile. După cîtva timp l-am luat deoparte și l-am întrebat :

— Ascultă, Dave, îți amintești de ziua cînd te-am întîlnit, după furtună ?

El se scărpină în cap.

— Da, spuse, dar de ce ?

— Te-ai adăpostit tu în ziua aceea ?

— Nu, dar de ce ?

— Atunci cum dracu de erai uscat ?

Dave rînji apoi spuse :

— Păi, cînd am văzut că vine furtuna, mi-am scos hainele și le-am pus într-o scorbură pînă a

stat ploaia... Da, urmă el după ce toţi isprăviră de rîs, dar înainte ca eu să fi isprăvit de gîndit. Da, mi-am păstrat hainele uscate şi pe deasupra am făcut şi un duş bun.

Apoi îşi scărpină ceafa cu degetul mic, lăsă falca în jos, îşi frecă creştetul capului şi umerii, ca şi cînd ar fi reflectat şi spuse :

— Da, numai că nu pusesem la socoteală şi afurisita de grindină.

AUR RENTABIL

Printre cei care părăseau Victoria spre New South Wales, cam pe vremea cînd se ridica Gulgongul, era şi un vechi miner de fel din Ballarat, pe nume Peter McKenzie. Se căsătorise şi se retrăsese din exploatarea minieră cu cîţiva ani în urmă şi îşi făcuse o casă pentru el şi familia lui în satul St Kilda, aproape de Melbourne ; dar, cum se întîmpla adesea cu bătrînii mineri, febra aurului nu l-a părăsit niciodată şi cînd cîmpurile aurifere din New South Wales începură să strălucească, îşi ipotecă mica proprietate ca să-şi mărească fondurile pentru o altă campanie, lăsînd destul şi acasă pentru nevoile familiei pe-un an întreg.

După cum el însuşi remarca adesea, poziţia lui acum era foarte diferită de ceea ce fusese odinioară, cînd venise pentru prima oară din Scoţia, cuprins de entuziasmul marii descoperiri. Pe atunci era tînăr şi n-avea grijă decît de el, dar acum cînd îmbătrînea şi avea o familie de întreţinut, mizase prea mult în această acţiune

riscantă pentru a-şi îngădui să piardă. Cazul lui părea, desigur, să n-aibă nici o şansă, dar omul nu părea să gîndească astfel.

Peter trebuie să se fi simţit uneori foarte singur şi deprimat. Un om tînăr şi neînsurat îşi poate face prieteni noi şi chiar noi legături sentimentale, dacă simte nevoia, dar inima lui Peter era acasă, cu nevasta şi copiii, iar ei erau ipotecaţi Doamnei Soarte. Şi Peter trebuia să ridice această ipotecă.

Totuşi, era întotdeauna vesel, chiar şi atunci cînd îi mergea mai rău iar barba lui dreaptă şi căruntă şi păru-i stufos şi castaniu, încadrau o faţă pe care zîmbetul părea să se fi fixat pe veci. Trebuia să facă un efort ca să arate grav, aşa cum fac unii oameni cînd vor să zîmbească forţat.

Circula zvonul că Peter ar fi făcut un jurămînt să nu se întoarcă acasă pînă nu va avea destui bani ca să asigure bunăstarea familiei sale, sau cel puţin să ridice ipoteca făcută asupra proprietăţii, a cărei sacrificare, de dragul febrei nebuneşti a aurului, nu putea să şi-o ierte. Dar acesta era unul din puţinele lucruri pe care Peter le păstra numai pentru sine.

Faptul că avea la St Kilda nevastă şi copii era bine cunoscut tuturor minerilor. Trebuiau s-o ştie ; şi dacă nu cunoşteau vîrsta, trăsăturile, întîmplările şi particularităţile fiecărui copil şi ale „bătrînei" nu era vina lui Peter.

Peter trecea pe la noi şi îi vorbea mamei ceasuri întregi despre nevasta şi copiii lui. Şi nimic nu-i plăcea mai mult decît să descopere

la noi, copiii, trăsături în care găsea o asemănare cu ai lui. Peter ne plăcea, dar într-un mod interesat. „E exact același lucru cu nevastămea, sau cu copiii mei," exclama Peter zgomotos, căci privea cea mai mică asemănare între cele două familii ca o extraordinară coincidență. Ne iubea pe toți și era întotdeauna foarte bun cu noi și se interpunea adesea între spinarea noastră și nuiaua care strică pe copii — vreau să spun cînd nu e folosită. Eu eram foarte irascibil, dar acest cusur era mai mult decît trecut cu vederea, deoarece „ăl mare" al lui Peter era la fel. Al doilea fiu al mamei era un copil foarte blînd ; tot așa era „al treilea" al lui Peter. Dar „al treilea" al mamei avea o mare aversiune pentru orice îndatorire care ar fi amenințat să-i dezvolte mușchii ; la fel era „al doilea" al lui Peter. Mezinul nostru era foarte gras și voinic și obișnuia să-și sugă cu putere degetul cel mare ; or, după ultimele buletine de acasă, tot așa făcea și „ăl mic" al lui Peter.

Cred că știam mai multe despre familia lui Peter decît despre propria noastră familie și deși nu-i văzusem niciodată pe-ai lui, eram foarte familiarizat cu figurile lor, așa cum apăreau din fotografii, și știam întotdeauna ce se mai întîmplase „pe-acasă", după ultimul curier poștal.

Începuse să ne intereseze familia McKenzie. În loc să ne plictisească, cum plictisea pe alții, cînd Peter primea o scrisoare de acasă ne făcea întotdeauna tot atîta plăcere cît îi făcea și lui ; și dacă trecea vreun curier fără să-i aducă

nimic, ceea ce arareori se întîmpla, aproape că-i împărtăşeam dezamăgirea şi îngrijorarea. Dacă vreunul din cei mici erau bolnavi, eram neliniştiţi o dată cu Peter, pînă sosea o scrisoare cu ultimul buletin medical, care spulbera grija lui şi a noastră.

Cred că era admirabila putere a unei inimi mari aceea care-l făcea pe Peter să cîştige bunăvoinţa şi simpatia tuturor celor care-l cunoşteau.

Zîmbetul lui Peter avea o deosebită fascinaţie asupra noastră, a copiilor. Şedeam lîngă el cînd dădea puternice lovituri cu tîrnăcopul dis-de-dimineaţă, şi urmăream figura lui cîte cinci minute la rînd, întrebîndu-ne uneori dacă zîmbea întotdeauna *pe dinăuntru,* sau dacă zîmbetul îi era întipărit pe dinafară, indiferent de schimbările dispoziţiei lui. Cred că a doua presupunere era cea adevărată, căci adesea, după ce primise veşti proaste de acasă, îi auzeam vocea tremurînd de îngrijorare, în timp ce obişnuitu-i zîmbet juca la fel pe chipul lui rotund şi bronzat.

Micul Nelse (unul din acei ciudaţi copii bătrînicioşi care par să vină pe lume din greşeală, dar care adesea rămîn pe pămînt foarte mult timp) spunea că Peter „plînge pe dinăuntru".

O dată, la Gulgong, la înmormîntarea unui vechi prieten de-al său din Ballarat, un străin care-i urmărise expresia feţei cu curiozitate, observă că McKenzie părea aşa de încîntat, de parcă decedatul i-ar fi lăsat moştenire o mare avere. Dar curînd, străinul avu motive să-şi schimbe părerea, deoarece atunci cînd un alt

bătrîn camarad începu cu o voce tremurîndă să repete cuvintele : „Din pămînt ai ieşit şi în pămînt te vei întoarce", două lacrimi ţîşniră dintr-o dată din ochii lui Peter şi-i lunecară pe obraz, prinzîndu-i-se în barbă.

Aventura auriferă riscantă a lui Peter nu avea succes. În Gulgong eşuă de trei ori la rînd, iar din al patrulea puţ, după ce s-au plătit cheltuielile, n-a rămas decît puţin pentru fiecare, iar cea mai mare parte din ceea ce se cuvenea lui Peter, a trebuit să trimită acasă. Peter trăia într-un cort (sau într-o colibă, cînd găsea) după obiceiul minerilor şi îşi purta singur de grijă, chiar şi în privinţa spălatului rufelor. Nu bea şi nu juca niciodată şi îşi permitea prea puţine plăceri. Totuşi, nu era nici un miner în toată regiunea care să fi putut îndrăzni măcar să-l numească pe bătrînul McKenzie un om meschin. După cum am putut observa chiar noi, trăia foarte sobru, lucru pe care încerca întotdeauna să-l ascundă, dar cînd ne invita în coliba lui, avea grijă să ne ofere lucruri bune şi din belşug. Dar ochii copiilor sînt iscoditori. Unii spuneau că Peter aproape că murea de foame, dar nu cred că familia lui să fi aflat vreodată, afară doar dacă el singur mai tîrziu le va fi povestit.

Ei, dar anii trec. Erau acum trei ani de cînd Peter era plecat de-acasă, iar el şi Norocul mai erau încă certaţi. Soseau scrisori prin poştă, pline de micile necazuri de-acasă şi de rugăminţi de a se întoarce, iar el trimitea scrisori totdeauna vesele, totdeauna pline de speranţă. Peter nu

renunţa niciodată. Cînd orice altceva eşua, lucra cu ziua (un lucru trist pentru un miner) şi devenise chiar cunoscut pentru gardurile pe care le făcea pînă cînd putea înjgheba cîteva lire şi o mică echipă, ca să poată săpa un alt puţ.

Se vorbeşte adesea despre eroicele lupte ale primilor exploratori într-o ţară ostilă ; dar dacă e vorba de hotărîre stăruitoare şi curaj în faţa sărăciei, a bolii şi a îndepărtării, mă opresc la minerul de pe vremuri — la cel mai credincios soldat al Speranţei, care a existat vreodată.

În al patrulea an de luptă, Peter avu de suferit o cumplită dezamăgire. Echipa lui săpase un puţ numit Speranţa Pierdută, aproape de Valea Fericită, şi după cîteva săptămîni de săpături infructuoase, tovarăşii lui începură să cîrtească. Peter îşi avea părerile lui despre teren — părerea unui bătrîn miner — şi folosi toate argumentele de care dispunea ca să-i convingă pe co-echipierii săi să prelungească lucrul încă cîteva zile. Zadarnic le arătă el că atît calitatea aurului spălat cît şi adîncimea stratului semănau perfect cu cele de la Şarpele Negru, terenul cel mai bogat din Victoria. În zadar argumentă că, în cazul acelui pămînt, nu apărea culoarea pînă nu se ajungea chiar la aur rentabil. La puţurile Home Rule şi Canadian şi în toate părţile oamenii îi dădeau înainte, numai echipa lui era dornică să schimbe locul. Se încăpăţînară într-atît, încît în cele din urmă, aproape pe jumătate convins, împotriva propriei sale opinii, Peter plecă o dată cu ei, ca să sape la

Iawatha, în Log Paddock, unde nu se găsi nimic, nici măcar cu ce să plătească cheltuielile.

O echipă de italieni intră în vechiul puț și după ce mai săpă cîteva picioare în adîncime, făcu avere.

Cu toții observarăm schimbarea ce se produsese în Peter McKenzie cînd sosi la Log Paddock, unde noi veniserăm înaintea lui. Vechiul zîmbet încă îi mai flutura pe față, dar acum izbutea să arate grav cîte o oră întreagă, fără mult efort. N-a mai fost niciodată același după întîmplarea de la Speranța Pierdută, și adesea mă gîndesc cît trebuie să fi plîns el „pe dinăuntru".

Totuși, ne citea scrisori de acasă și venea seara să fumeze lîngă focul din bucătăria noastră. Ne arăta fotografii noi ale familiei lui, primite cu ultima poștă, dar era ceva care-mi da impresia că fotografiile îl stînjeneau. Le avea de aproape o săptămînă cînd ni le arăta nouă și, după cît știam, nu le arăta niciodată nimănui altcuiva. Poate că îi aminteau de trecerea timpului — sau poate că ar fi preferat ca copiii să rămînă exact așa cum îi lăsase el, pînă la reîntoarcerea lui.

Dar stai ! Era o fotografie care părea să-i facă lui Peter o infinită plăcere. Era poza unui copil bucălat de vreo trei ani sau mai mult. Era un copil frumos, fotografiat pe o pernă și îmbrăcat într-o cămășuță foarte scurtă. Pe fața lui grăsulie, albă și gingașă, care nu era prea departe de cele zece degete de la piciorușele-i scurte și grase, flutura un zîmbet asemănător cu cel al lui Peter. Peter nu se mai sătura să privească și să arate

fotografia copilului său, a copilului pe care nu-l văzuse niciodată. Şi poate că nutrea un vis fierbinte să facă avere şi să se reîntoarcă acasă înainte ca *acest* copil să crească mare.

McKenzie şi echipa lui săpau un puţ în partea cea mai de sus din Log Paddock, în general numită „celalt capăt". Noi eram la capătul de jos. Într-o zi Peter veni de la „celalt capăt" şi ne spuse că echipa lui voia să sondeze în cursul săptămînii viitoare, şi dacă nu găseau nici o încurajare în nisipul spălat, intenţionau să meargă să prospecteze la Gîndul Fericit, în apropiere de Specimen Flat.

Puţul din Log Paddock era botezat Nil Desperandum. Către sfîrşitul săptămînii auzirăm că „spălătura" în „Nil" arăta culori promiţătoare. Mai tîrziu veni vestea că McKenzie şi echipa dăduseră de aur rentabil, şi steagul roşu flutura deasupra puţului. Cu mult înainte ca prima încărcătură de pămînt aurifer să fi ajuns la maşina de frămîntat, vestea circula deja printre mineri. Nil Desperandum era o groapă de aur !

Nu vom uita niciodată ziua cînd Peter a plecat acasă. În timpul dimineţii veni să petreacă o oră cu noi, înainte de a porni. Ne povesti multe lucruri despre căsuţa lui de lîngă rîu, de la St Kilda. Nu vorbise niciodată de ea mai înainte, probabil din cauza ipotecii. Ne povesti cum era orientată cu faţa spre rîu, cîte camere avea, ce flori creşteau în grădină şi cum în zilele senine se puteau vedea de la fereastră toate corăbiile

care veneau la Yarra şi cum, cu un telescop bun, se puteau distinge chiar feţele pasagerilor de pe vapoarele transoceanice.

Apoi, cînd mama era întoarsă cu spatele, ne îngrămădi pe noi copiii după un colţ şi ne furişă cîte o monedă de aur în fiecare din mîinile noastre murdare, făcînd gesturi pantomimice de tăcere, căci mama era cu destulă dare de mînă.

Şi cînd văzurăm ultima oară obrazul lui Peter, ca un soare binevoitor pe puntea vasului, un profund sentiment de tristeţe şi părăsire ne cuprinse inimile. Micul Nelse, care fusese favoritul lui Peter, se duse în dosul cocinei de porci, unde nimeni nu-l putea deranja, se aşeză pe marginea unei troace şi trase un plîns, în obişnuitu-i fel metodic. Doar Alligator, bătrînul cîine, bănuind ce se petrecea şi auzind suspinele, alergă să-i ofere toată consolarea de care era în stare — un bot murdar şi umed şi o pereche de ochi galbeni absurd de trişti.

FIICA SELECTORULUI DE VITE

Cobora panta călare, încet, trecînd din drumul principal pe o potecă în albia Rîpei Lungi, în timp ce bătrînul cal sur își căuta drumul pe dibuite. Fata avea vreo șaptesprezece ani, o figură mică și o față drăguță, pistruiată, cu o gură patetic de descurajată, cu ochi căprui, mari și triști. Era îmbrăcată cu o rochie imprimată, cam spălăcită, peste care pusese o fustă veche de călărie de culoare neagră, iar capul îi era ascuns de una din acele urîte și demodate bonete albe, care, văzute din spate, sugerează totdeauna o femeie bătrînă. Ducea mai multe pachete cu lucruri de băcănie, legate cu o curea de partea din față a șelei.

Poteca mărginea un lanț de bălțoace la picioarele rîpei și, pe cînd trecea pe lîngă ele, fata arunca priviri îngrijorate spre bălțile înspăimîntătoare și sinistre. Soarele apusese pentru Rîpa Mare. Calul bătrîn ținea cu grijă poteca îngustă și accidentată, care cobora cînd pe-o parte, cînd pe alta a cursului apei. Rîpa devenea

din ce în ce mai adîncă şi mai întunecoasă şi malurile ei mohorîte şi acoperite cu tufişuri păreau şi mai abrupte cu cît înaintau.

Fata se uita mereu în jur, ca şi cînd i-ar fi fost frică c-o urmăreşte cineva. La un moment dat trase de frîu şi se opri să asculte un sunet ce venea parcă din desiş. „Canguri", murmură ea, „n-au fost decît canguri". Străbătu o poieniţă întunecoasă, unde fusese pe vremuri o fermă, şi intră într-un desiş de arbuşti tineri. Deodată, hop-hop, un cangur bătrîn sări şanţul în faţa ei înspăimîntînd-o şi o luă încetişor spre culme.

— O, Dumnezeule, suspină ea adînc, cu mîna pe inimă.

Era foarte nervoasă în seara aceea ; îşi simţea inima bătînd, îşi ţinea mîna apăsată pe ea, în timp ce lacrimile ce-i curgeau din ochi străluceau în lumina lunii care răsărea în faţă, deasupra văii.

— Oh, de-aş ieşi mai repede din pădure, gemu ea.

Calul cel bătrîn înainta cu greu şi, din cînd în cînd, îşi scutura trist capul, parcă ar fi ştiut de necazurile ei şi i-ar fi părut rău.

Mai trecu printr-o poiană şi apoi îndată ajunse la o căsuţă, într-o vale, sub o surpătură în creasta muntelui, — Valea Omului Mort. Locuinţa se numea Caverna Omului Mort, şi chiar şi părea să fie aşa ceva. „Casa", care avea două camere şi cîteva chichineţe în spate, era clădită din lespezi de piatră şi scoarţă de copac şi era aproape toată numai acoperiş. Scoarţa fiind în-

tunecată de recenta ploaie, apărea și mai mohorîtă ca de obicei.

Un flăcău voinic de vreo douăzeci de ani, cu o înfățișare aspră, țintuia pe lespezi o piele crudă de cangur. Era furios pentru că-și zdrobise un deget. Fata dezlegă pachetele și le cără în casă, iar cînd trecu pe lîngă fratele ei, îi spuse :

— Jack, n-ai vrea tu să scoți șaua de pe cal ?

— Da' ce, singură nu poți ? mîrîi el, nu vezi că am treabă ?

Fata scoase șaua și căpăstrul și le duse în șopron, unde le atîrnă de o grindă. Răbdătoarea și bătrîna gloabă se scutură cu o energie care nu părea de loc recomandabilă pentru vîrsta și starea ei, și se îndreptă spre stăvilarul rîului.

În camera principală, lîngă un cămin care ocupa aproape întreaga încăpere, stătea o femeie bătrînă. În mijlocul camerei se afla o masă de scînduri, sprijinită pe țăruși bătuți în pămînt, iar pe fiecare parte a ei erau fixate două bănci de piatră. Pe jos era pămînt. Totul era curat, dar sărăcăcios. Tot ce putea fi văruit era alb, și orice se putea spăla era bine frecat cu peria. Rafturile erau acoperite cu ziare curate, pe care erau aranjate cît mai frumos vase de tablă strălucitoare și diferite ulcele de lut și de ceramică. Pereții însă erau sluțiți cu ilustrații de ziare din suplimentele de Crăciun.

Fata intră și se așeză obosită pe un scăunel în fața bătrînei.

— Te simți mai bine, mamă ? întrebă ea.

— Puțin mai bine, Mary. L-ai văzut pe tata ?

— Nu.

— Mă tot întreb pe unde-o fi ?

— N-ai decît să te întrebi. Dar la ce-ţi foloseşte să te pui pe jăratic, mamă ?

— Bănuiesc că iar bea.

— Se prea poate. Degeaba te dai de ceasul morţii. Nu-ţi foloseşte la nimic.

Bătrîna se apucă să se vaite cu necazurile ei, cum fac toate femeile bătrîne. Avea destule de care să se plîngă.

— Mă tot întreb unde-o fi frate-tău, Tom ? Iaca se împlineşte anu' de cînd n-am mai auzit de el. Trebuie să fi dat iar de bucluc. Am eu o presimţire c-a dat iar de bucluc.

Mary îşi scoase boneta şi şi-o puse în poală.

— De ce te mai necăjeşti, mamă ? Ce-ţi foloseşte ?

— Vreau numai să ştiu. Vreau numai să ştiu.

— La ce bun ? Ştii bine că Tom a plecat cu vitele împreună cu Fred Dunn, şi Fred va avea grijă de el ; afară de asta Tom e mare acum şi are mai multă minte.

— Oof ! Ţie nu-ţi pasă, nu-ţi pasă ! Nu te doare inima, dar eu îi sînt mamă, şi...

— Vai, mamă, pentru numele lui Dumnezeu, nu începe iar cu vorbe de-astea ; îmi pasă mai mult decît crezi ; doar sînt sora lui. Am suferit destul, numai Dumnezeu ştie ! Nu fă lucrurile mai grele decît sînt.

— Vine tata ! strigă afară unul din copii. Şi aduce un juncan.

Bătrîna rămase tăcută şi îşi încleştă nervos mîinile. Mary încercă să arate veselă şi mişcă cratiţa de pe foc. Un om voinic, cu o barbă

neagră, călare pe un cal mic, se vedea în lumina amurgului, mînînd un juncan spre ocol. Un băiat alergă să coboare bariera.

Mary şi bătrîna auziră imediat zgomotul barierei lăsate şi apoi din nou ridicate, iar după cîteva clipe un pas greu se auzi afară. Selectorul intră greoi şi zgomotos, îşi aruncă pălăria într-un colţ şi se aşeză la masă. Femeia se ridică şi se foi în jurul lui cu prefăcută veselie. Îndată Mary întrebă :

— Unde ai fost, tată ?

— Undeva.

Se lăsă o tăcere grea, pînă cînd bătrîna îşi luă curajul să întrebe cu sfială :

— Aşadar, ai adus un juncan, Wylie ?

— Da, răspunse el scurt, pe un ton ce părea provocator.

Mîinile femeii tremurară aşa de tare încît scăpă o ceaşcă. Mary se făcu şi mai palidă.

— Hei ! Daţi-mi ceaiul ! Daţi-mi ceaiul ! Vreau să mănînc ! N-am s-aştept aici toată noaptea.

Nevastă-sa se grăbi cît îi îngădui nervozitatea ce o cuprinsese şi în curînd se aşezară cu toţii la masă, pentru ceai. Jack, fiul cel mare, era îmbufnat şi tată-său bodogăni ceva că-i va alunga el îmbufneala cu toporul.

— Ce necaz ai, Jack ? întrebă mamă-sa, umilă.

Băiatul se încruntă şi nu răspunse nimic.

Copiii cei mici, trei băieţi şi o fată, cum se aşezară începură să se certe. Wylie răcnea la ei din cînd în cînd şi tot se plîngea, ba că mîn-

carea nu e bună, ba că nevastă-sa nu e în stare să țină copiii liniștiți. Mereu se auzea cîte-un : „Mamă, mie nu mi-ai pus zahăr în ceai !" „Mamă, Jimmy mi-a luat locul. Spune-i să se mute, mamă !" „Spune-i lui Fred să se-astîmpere !" „Au ! tată, bestia de Harry mă lovește cu piciorul !" Și așa mai departe.

II

Cînd masa cea sărăcăcioasă se termină, Wylie luă o frînghie și un cuțit de măcelărie și ieși să taie juncanul. Dar mai întîi făcu scandal pentru că observase, sau numai își închipuia că observase, că cineva se folosise de cuțitul lui. Prinse vita cu arcanul, o mînă spre gard și o tăie.

În acest timp Jack și cu fratele care-i urma în vîrstă luară o pușcă veche, dezlegară cîinii și porniră la vînătoare de oposumi.

Wylie intră din nou în casă, se așeză lîngă foc și începu să fumeze. Copiii se certau pentru cartea unuia din băieți. Bătrîna făcea slabe încercări să-i liniștească, dar ei nici n-o luau în seamă. Deodată soțul ei se ridică înjurînd, apucă cartea și o aruncă în foc.

— La culcare ! La culcare ! mugi el către copii. La culcare imediat, ori vă zdrobesc creierii cu toporul.

Se duseră la culcare. Patul era făcut din arbuşti şi scoarţă de copac, acoperiţi cu saci umpluţi cu paie, iar peste ei, bucăţi de pătură veche, cusute împreună. Copiii continuară cearta în pat, pînă cînd tatăl lor îşi scoase cureaua şi „intră" în ei, după cum le promisese. După o subită tăcere, urmă un zgomot ca un fîlfîit de aripi ; apoi urlete ; apoi liniştea şi pacea căzu peste fericitul cămin.

Wylie ieşi din nou afară şi lipsi ca vreo oră. Cînd se întoarse, se aşeză lîngă foc şi fumă tăcut şi morocănos. După cîtva timp îşi scoase pipa din gură şi se uită furios la bătrîna lui.

— Ah ! Pentru numele lui Dumnezeu ! Du-te de te culcă, mîrîi el, şi nu sta aici ca o bocitoare. Eşti numai bună să scoţi un om din sărite.

Nevastă-sa îşi strînse lucrul şi se retrase. Wylie îi spuse fetei :

— Vino de ţine lumînarea !

Mary îşi puse boneta şi îşi urmă tatăl în curte. Vita zăcea lîngă gard, pe care erau sprijinite două foi de scoarţă, ca apărătoare de vînt. Fusese parţial jupuită şi o porţiune de piele, pe care trebuie să fi fost marcat un semn cu fierul roş, era întoarsă cu grijă — ceea ce Mary băgă de seamă numaidecît. Tatăl îşi continuă lucrul, bombănind-o din cînd în cînd că nu ţine bine lumînarea.

— De unde ai cumpărat juncanul, tată ?

— Nu pune întrebări, şi n-ai s-auzi minciuni. Apoi adăugă : Nu vezi că-i o piele curată ?

Fata avea un deosebit simţ al umorului şi ideea unui juncan cu pielea curată ar fi amuzat-o oricînd altădată. Acum nici nu zîmbi.

Omul întoarse vita pe partea cealaltă. Pielea desprinsă se răsturnă şi lumina căzu pe o marcă distinctă. Mary se făcu albă ca varul, iar mîna îi tremura de aproape să scape lumînarea jos.

— Ce faci ? strigă tată-său la ea. Ţine lumînarea, nu poţi ? Eşti mai rău ca maică-ta.

— Tată ! Vita e însemnată ! Uită-te ! Ce înseamnă P.B. ?

— Sărăcuţ de mama mea ! Ţine lumînarea cum trebuie, auzi ? Şi tacă-ţi gura !

Mary tresări, auzind pasul unui cal, dar nu era decît bătrînul sur care îşi ronţăia grăunţele în apropiere. Tatăl ei termină cu jupuitul şi urcă vita pe nişte furci improvizate.

— Acum te poţi duce la culcare, spuse el pe un ton ceva mai blînd.

Se duse în camera ei de culcare, o cămăruţă joasă, podită cu piatră, clădită la capătul casei — şi căzu în genunchi lîngă pat.

„Ajută-mă, Doamne ! Ajută-ne pe toţi !" plîngea ea.

Şedea culcată, dar nu putea dormi. Se simţea înspăimîntată, aproape înnebunită din pricina întunecatului, nemilosului nor de necazuri ce atîrna deasupra casei. Mereu necazuri, mereu necazuri. Au început de mult, cînd Tom, fratele ei favorit, a fugit. Ea era pe-atunci doar ceva mai mult decît un copil şi foarte simţitoare, iar cînd stătea în vechea şcoală de lemn, îşi închipuia că ceilalţi copii îşi şoptesc unii altora :

„Frate-său e la închisoare. Fratele lui Mary Wylie e închis. Tom Wylie e în puşcărie." Încă se mai gîndea şi acum la toate acestea. Erau mereu prezente pentru ea acele oribile zile şi nopţi ale primei umbre de ruşine. Avea aceeaşi oroare de tot ce e rău, aceeaşi groaznică frică de dezonoare, ca şi maică-sa. Fusese ambiţioasă; încercase să citească mult şi avusese visuri nebuneşti să meargă la oraş şi să se ridice deasupra nivelului obişnuit, dar acum toate acestea erau undeva în trecut.

Cum ar fi putut ea să se ridice, cînd mîna crudă a dezonoarei era totdeauna gata s-o tragă înapoi, în jos?

„Ah! Doamne!" gemea fata în nenorocirea ei, „cel puţin dacă ne-am naşte fără rude, fără nimeni care să ne facă de ruşine, în afară de noi înşine! E o cruzime, Doamne, e o cruzime să suferi pentru crimele altora!" Devenea egoistă în necazurile ei, ca şi mamă-sa. „Aş vrea să plec departe de aici şi de toţi cei pe care-i cunosc... O, Doamne, ajută-mă să plec de-aici!" Şi deodată o toropi somnul — dacă se putea numi somn — şi se visă călătorind departe, pe mare, dincolo de orizontul spaimei ei. Apoi avu un coşmar oribil, în care ea şi toată familia ei erau arestaţi pentru o crimă cumplită. Se trezi înfricoşată şi văzu o lumină roşietică la fereastră. Tatăl ei împingea nişte buşteni care arseseră. Un miros pătrunzător care îi făcea greaţă venea printr-un ochi de geam spart. Ardea pielea juncanului.

Wylie nu se culcă în noaptea aceea ; îşi luă gustarea înainte de zorii zilei şi porni călare pe drumul îngheţat, pe cînd stelele încă mai străluceau pe cer, ducînd cu el, pe calul sur, şi un sac cu carne. Mary nu pomeni nimic despre noaptea trecută. Mama ei se interesă cît plătise „tata" pe juncan şi zise că plecase probabil la oraş ca să vîndă pielea. Biata femeie încerca să creadă că luase juncanul în mod cinstit. Mary fripse o bucată de carne şi încercă să mănînce de hatîrul maică-si, dar nu reuşi să ia decît cîteva îmbucături. Mama părea de asemenea să-şi fi pierdut pofta de mîncare. Jack şi frate-său, însă, care fuseseră pe-afară toată noaptea, mîncară cu mare poftă. Apoi Jimmy începu să întindă pielea posumului, în timp ce Jack alergă să caute un ponei care lipsea. Mary rămase să mulgă vacile şi să hrănească viţeii şi porcii.

Puţin timp după masă, unul din copii alergînd la uşă strigă :

— Mamă, uite trei jandarmi călări, vin pe rîpă.

— O, Doamne ! strigă mama, căzînd înapoi pe scaun şi tremurînd ca o frunză.

Copiii alergară afară şi se ascunseră în desiş. Mary se ridică şi aşteptă, în picioare, foarte calmă. Cel mai vîrstnic dintre jandarmi descălecă, veni la uşă, aruncă o privire bănuitoare spre resturile mesei şi brusc, puse îngrozitoarea întrebare :

— Doamnă Wylie, unde ţi-e soţul ?

Ea scăpă ceaşca din care se prefăcea că bea cu un aer indiferent.

— Dar ce ? Ce treabă aveţi cu soţul meu ? întrebă ea cu o disperare penibilă. Şi arăta într-adevăr vinovată.

— Ei, ştii dumneata foarte bine, se răsti omul nerăbdător.

Mary se ridică şi veni în faţa lui.

— Cum îndrăzneşti să vorbeşti astfel cu mama ? ţipă ea. Dacă sărmanul meu frate Tom ar fi aici, dumneata... dumneata, laşule...

Jandarmul cel mai tînăr şopti ceva superiorului său, apoi, jignit de un răspuns tăios, spuse :

— Ei bine, nu-i nevoie să te porţi ca un porc.

Cei doi camarazi ai săi trecură în cămară, unde găsiră puţină carne într-o putinică, şi ceva mai multă pusă la sare sub un sac la capătul unei banchete ; apoi merseră în spatele casei şi intrară în ocol. Cel tînăr rămase mai în urmă.

— Voi încerca să-i iau în susul rîpei cu vreun pretext, şopti el către Mary. Ascunde pielea înainte da a ne întoarce.

— Prea tîrziu ! Uite colo !

Şi arătă spre uşă. Ceilalţi doi erau lîngă lemnele unde fusese focul. Pielea arsă rămăsese lipită pe lemne ca cleiul.

— Wylie e un nătărău, remarcă jandarmul cel bătrîn.

III

Puţin timp după arestarea tatălui său, pentru furt de cai şi de vite, Jack dispăru, iar Tom, fiul risipitor, sosi pe neaşteptate acasă. Nu semăna cu tatăl şi cu fratele său mai mare. Avea

o față veselă, deschisă și un suflet foarte bun. Dar avea crize bizare de nebunie, în timpul cărora făcea lucruri nechibzuite, din simpla dorință de a se făli. Avea două firi, una veselă și bună, și alta ursuză și criminală. Exista o tendință de nebunie în familie, moștenită de la părinți beți și fără scrupule din generațiile trecute ; în alte condiții s-ar fi transformat în geniu la vreunul din ei — la Mary poate.

— Curaj, băbuțo, striga Tom, bătînd-o ușurel cu palma pe maică-sa pe spate, vom mai fi încă fericiți. Am fost zvăpăiat și nechibzuit, știu, și v-am pricinuit mari necazuri, dar toate astea au trecut. Voi fi băiat serios de-acum-nainte și în curînd vom merge la Sydney sau în Queensland. Hai, zîmbește, mamă !

Găsi ceva de lucru cu tîrnăcopul și timp de șase luni își întreținu familia. Apoi se produse o schimbare în el. Deveni posomorît, ursuz, chiar brutal. Stătea ceasuri întregi și rînjea fără nici un rost. Apoi lipsea de acasă zile în șir.

— Tom o apucă iar pe calea cea rea, se plîngea maică-sa. Va da iar de bucluc. Știu că va da. Destul sîntem și așa de ocară, numai Dumnezeu ne știe !

— Ai făcut tot ce-ai putut, mamă, spuse Mary, și nu poți face mai mult. Lumea va avea milă de noi. La urma urmei, lucrul în sine nu-i atît de rău ca veșnica spaimă de ceea ce se va întîmpla. Pentru tata va fi o lecție, avea nevoie de așa ceva — și poate că va deveni un om mai bun (nu era ea atît de naivă să creadă). Dumneata, mamă, ai făcut tot ce-ai putut.

— Ah ! Mary, nu știi ce-am tras eu în acești treizeci de ani, aici în pădure, alături de taică-tu. A trebuit să cad în genunchi și să mă rog de oameni să nu-l urmărească — și tot așa cu frate-tu Tom. Dar asta le-a pus capăt la toate.

— Era mai bine să-i fi lăsat să plece, mamă. Ar fi trebuit să-l părăsești pe tata cînd ai văzut ce fel de om era. Ar fi fost mai bine pentru toți.

— Era de datoria mea să stau alături de el, copilo ; era bărbatul meu. Taică-tu a fost întotdeauna un om rău, Mary — un om rău ; mi-am dat seama prea tîrziu. Nu-ți pot spune nici pe sfert cît am avut de suferit din pricina lui... Eram mîndră, Mary, doream ca copiii mei să fie mai buni ca alții... E vina mea ; e o pedeapsă... Doream ca copiii mei să fie mai buni ca alții... Eram atît de mîndră, Mary.

Mary avea un iubit, un văcar care se presupunea că s-ar fi aflat la Queensland. Îi promisese s-o ia de nevastă și să le ia, pe ea și pe mama ei de-acolo, cînd s-o întoarce. Cel puțin asta era condiția ei. Erau acum șase luni de cînd lipsea și nu se mai auzea nimic de el. Ea cumpărase un ziar regional ca să urmărească trecerea stocurilor de vite dar un titlu surprinzător îi atrase atenția.

Îndrăzneața tentativă de tîlhărie cu arme.

Un văcar cunoscut poliției sub numele de Frederick Dunn, *alias* Drew, a fost arestat săptămîna trecută la...

Citi pînă la sfîrşit şi arse ziarul. Iată că umbra unui alt necaz, şi mai întunecat şi mai trist încă decît toate celelalte, se abătea asupra ei.

Astfel mica familie proscrisă din Rîpa Lungă trăi mai multe luni fără să vadă pe nimeni, afară de un simpatic bătrîn despicător de lemne, care venea serile să-şi fumeze pipa lîngă foc şi încerca s-o convingă pe bătrîna femeie că s-ar fi putut întîmpla şi mai rău şi că nu s-ar necăji ea atît dacă ar şti necazurile unora din cele mai bune familii, şi că lucrurile se vor îndrepta şi că lecţia îi va prinde bine lui Wylie. De asemenea că Tom era acum cu totul altfel decît înainte şi că avea prea multă judecată ca să mai dea iar de bucluc. „Nu-i nimic", spunea el, „nu-i nimic. Habar n-aveau ele ce înseamnă adevărata nenorocire."

Dar într-o zi, cînd Mary şi mama ei erau singure, veniră din nou jandarmii şi întrebară :

— Doamnă Wylie, unde e fiul dumitale Tom ?

Femeia rămase tăcută. Nu strigă nici măcar : „O, Dumnezeule !"

— Nu te teme, doamnă Wylie, spuse cu blîndeţe unul din jandarmi. Nu e vorba de cine ştie ce şi poate că chiar Tom singur va putea lămuri lucrurile.

Mary căzu în genunchi lîngă mama sa strigînd :

— Spune ceva, mamă. O, Dumnezeule, moare ! Vorbeşte, mamă, spune-mi ceva ! Nu muri, mamă. E vorba doar de-o greşeală. Nu muri şi nu mă lăsa singură aici.

Dar biata bătrînă era moartă.

Către sfîrşitul anului, Wylie ieşi din închisoare, iar cîteva săptămîni mai tîrziu aduse acasă o... altă femeie.

IV

Bob Bentley, negustor angrosist ambulant, poposise sub nişte stînci de lîngă drumul principal, aproape de poalele Rîpei Lungi. Prietenul său dormea adînc sub stînca înclinată. Bob sta cu spatele la foc, cu pipa în gură, cu mîinile încleştate la spate. Focul lumina părţile de dedesubt ale crengilor de deasupra. Un marsupial indigen numit koala şedea pe o bifurcaţie de ramuri şi se uita în jos la foc, în timp ce luna, deasupra lui, făcea să i se vadă fiecare fir de păr de pe urechi. Printre arbori se auzea zornăitul lanţurilor cu care erau împiedicaţi caii, ca şi zgomotul uşor al copitelor şi foşnetul lor pe iarbă cînd se mişcau păscînd, în lumina lunii ori în umbra tăcută. Bătrînul Thunder, un cîine mare, negru, de nici o rasă deosebită, aruncă stăpînului său o privire plină de înţeles şi porni spre lizieră, urmat de cîţiva cîini mai mici. În curînd Bob auzi dinspre coasta dealului lătratul gros al lui Thunder şi schelălăitul celor mici — dăduseră de un oposum. Bob se întinse pe iarbă, prefăcîndu-se că doarme. Se auzi un sunet ca al unei pietre ce s-ar rostogoli de pe munte şi imediat Thunder sosi lîngă foc să vadă dacă nu venea stăpînul.

Bob sforăia. Cîinele se uită bănuitor la el, se învîrti în jurul lui de vreo două ori şi, ca ultimă resursă, îl linse apăsat pe faţă de două ori, cu limba lui plină de bale. Bob se ridică, înjurînd cu blîndeţe.

— Bine, javră bătrînă, spuse el cîinelui, eşti o adevărată pacoste, dar ştiu că nu te laşi pînă nu mă faci să vin.

Luă o puşcă din furgon, o încărcă şi porni de-a lungul lizierei ; bătrînul Thunder alerga încolo şi-ncoace ca să-i arate drumul, ca şi cînd tărăboiul pe care-l făceau ceilalţi cîini n-ar fi fost de ajuns ca să-i îndrume stăpînul.

Cînd Bob se întoarse cu oposumii, fu surprins să vadă o faţă în tabără. Şedea pe un buştean lîngă foc, cu coatele pe genunchi, cu faţa în mîini.

— Dar... cine dra... cine eşti dumneata ?

Fata ridică spre el o faţă albă şi disperată. Era Mary Wylie.

— Tata şi... femeia sînt beţi... m-au dat afară. M-au dat afară !

— Te-au dat afară ? Acuma ? Îmi pare rău, dar ce pot face eu pentru dumneata ?

„Sigur că e nebună", se gîndi el. „Am crezut că e o stafie."

— Nu ştiu, se tîngui ea. Nu ştiu. Dumneata eşti bărbat, iar eu sînt o fată neajutorată. M-au dat afară. Mama a murit, iar fraţii mei sînt plecaţi. Uite ! Uite aici ! arătă o vînătaie pe frunte. Femeia mi-a făcut asta. Propriul meu tată şedea şi se uita şi a spus că bine mi-a făcut ! O, Dumnezeule !

— Ce femeie ? Spune-mi tot.

— Femeia pe care tata a adus-o acasă. Vreau să plec de aici. O, pentru numele lui Dumnezeu, ia-mă de aici. Oriunde ! Oriunde ! Numai ia-mă de aici.

Bob şi prietenul lui, care între timp se sculase, încercară s-o liniştească, dar dintr-odată, fără nici o prevenire, fata sări în picioare şi se căţără pe brînci pe vîrful stîncii care sta aplecată peste tabăra lor. Stătu o clipă în lumina lunii, uitîndu-se cu toată atenţia în jos, spre drumul pustiu.

— Iată-i că vin ! ţipă ea arătînd în jos, spre drum. Vin jandarmii ! Le văd căştile strălucind în lumina lunii... Plec departe. Mama s-a dus. Acum mă duc şi eu !... La revedere !... La revedere ! Plec departe de-aici !

Apoi fugi printre copaci, către piciorul Rîpei Lungi. Bob şi prietenul lui se luară după ea ; dar nefiind obişnuiţi cu locurile, îi pierdură urma.

Fata alergă spre marginea unei stînci de granit, pe creasta care mărginea cea mai adîncă dintre bălţi.

Se auzi o plescăitură grea, şi trei canguri speriaţi, care se adăpau, săriră înapoi, dispărînd repede ca trei stafii cenuşii, sus pe creastă, spre vîrful luminat de lună.

CUM S-A ÎNSURAT JOE WILSON

Sînt multe momente în viaţa unui băiat sănătos cînd se simte fericit. Aşa, de pildă, prima oară cînd îşi pune pantaloni lungi şi „azi devine bărbat", cum spunea micul meu Jim. Sau cînd se prepară pentru masă ceva care îi place. Sau cînd apare printre copii o epidemie de pojar sau de scarlatină, sau cînd profesorul ori soţia lui, indiferent care, e grav bolnav sau moare şi nu merge în ziua aceea la şcoală. Sau cînd stă gol-goluţ, o stare naturală pentru o climă caldă ca în Australia, cu vreo trei sau patru colegi de şcoală, la umbra unor stejari pe malul rîului, într-o cotitură unde apa e liniştită şi limpede, iar fundul nisipos. Sau cînd tatăl lui îi cumpără o puşcă şi poate s-o pornească pe coclauri, după canguri şi oposumi. Sau cînd are calul, şaua, şi frîul lui personal. Iar cînd are braţul imobilizat într-un bandaj ori o copcă, două la cap — atunci e mîndru foc, cel mai mîndru băiat din district.

Eu n-am fost un băiat obișnuit, cu concepții sănătoase. Socotesc că din greșeală am devenit poet, dar am fost crescut ca să fiu un țărănoi și n-am prea știut ce e cu mine, sau cu lumea — dar asta n-are a face.

Sînt momente în viață cînd un bărbat se simte fericit. Cînd descoperă că fata îl iubește. Sau cînd e proaspăt însurat. Sau cînd e tată legitim pentru prima oară și totul merge cum trebuie ; unii bărbați se fac chiar de rîs atunci — știu că și eu m-am făcut. În seara aceasta sînt fericit pentru că n-am datorii, pentru că pot să am o viziune limpede a viitorului și pentru că de mult n-am mai avut o clipă de liniște și de răgaz.

Dar cred că epoca cea mai fericită din viața unui bărbat este atunci cînd, făcînd curte unei fete, descoperă că și ea îl iubește și că n-are nici umbra unui gînd pentru nimeni altcineva. Profitați cît mai mult de aceste zile frumoase, tinerilor, și păstrați-le curate, căci sînt aproape singurele zile care pot aduce poezie și frumusețe în viață. Făceți-le cît mai frumoase și nu veți regreta niciodată, cîte zile veți avea. Sînt zile de care și soția voastră își va aminti, fără îndoială, în vremile cele mai fericite ca și în cele mai întunecate, și nu trebuie să existe nimic care ar putea-o jigni în amintirea acelor zile. Profitați cît mai mult, tinerilor, de zilele cînd veți face curte alesei voastre, căci ele nu se vor mai întoarce niciodată.

Un om însurat știe de toate — după cîtva timp ; vede lumea femeilor prin ochii soției

sale ; ştie ce înseamnă o strîngere mai lungă de mînă ; şi dacă a avut o viaţă grea şi e înclinat să fie cinic, faptul că ştie nu-i este de nici un folos. Intră uneori în încurcături teribile, căci un om însurat, dacă are astfel de înclinaţii, are de trei ori mai multe şanse pe lîngă o femeie decît unul neînsurat, deoarece omul însurat ştie. El e privilegiat ; el poate ghici mai bine ce vrea să spună o femeie cînd spune cu totul altceva ; ştie exact cît de departe poate să meargă ; el poate, în cinci minute, să ajungă cu o femeie mai departe decît îndrăzneşte un tînăr inocent în trei săptămîni. Şi mai ales, omul însurat e mai hotărît cu femeile ; el ia lucrurile şi pe femei aşa cum sînt. Pe scurt e... ei, bine, e un om însurat. Şi cînd ştie toate acestea, cu cît e oare mai bun sau mai fericit ? Mark Twain spune că a pierdut toată frumuseţea rîului cînd l-a văzut cu ochiul unui pilot — aşa încît înţelegeţi ce vreau să spun.

Dar pentru un băiat tînăr totul e nou — numai dacă n-a fost un tînăr ştrengar. Pentru el totul e minunat, nou şi straniu. E un alt om. Descoperă că n-a ştiut niciodată nimic despre femei. Nu vede la iubita lui nici unul din micile şiretlicuri şi procedee femeieşti ; într-o zi e în cer, iar a doua zi în iad, la cealaltă extremitate ; or, tocmai aceasta face ca viaţa să fie interesantă. Lumea cea nouă el o ia aşa cum e. Iar cînd ea acceptă să fie soţia lui... !

Profitaţi deci cît mai mult de zilele cînd vă curtaţi aleasa, voi, băieţi tineri, căci zilele acestea vor avea mai tîrziu o mare influenţă asupra căs-

niciei voastre. Mult mai mare decît vă închipuiți. Folosiți cît mai frumos aceste zile, căci ele nu se vor mai întoarce niciodată — decît doar dacă vom mai putea face curte din nou în altă lume. Dacă da, atunci să știți că eu voi profita cît mai mult.

Dar privind în trecut, nu am făcut lucrurile prea rău. Nu v-am vorbit niciodată despre vremea cînd am curtat-o pe Mary. Cu cît mă gîndesc mai mult la trecut, cu atît ajung să cred că m-am purtat așa cum trebuie ; și dacă în viața mea de om însurat n-aș avea altceva de regretat decît fapte în legătură cu zilele cînd mi-am curtat nevasta, desigur că nu m-aș plimba acum prin cameră în lung și-n lat, sau prin curte în sus și-n jos, uneori pe-ntuneric și n-aș sta treaz nopțile, gîndindu-mă... Ei, bine...

Aveam pe atunci între douăzeci și unu și treizeci de ani. N-am avut niciodată obiceiul de a-mi sărbători ziua de naștere și nu le-am mai numărat. În pădure nu prea-ți arde de sărbătorirea zilei de naștere. Cutreieram de cîțiva ani prin ținut, mai tunzînd oi, mai făcînd garduri, sau mergînd cu vitele și caii încolo și-ncoace, risipindu-mi viața fără nici un rost. Din cînd în cînd mă-mbătam și mă făceam de rîs. Eram socotit un „sălbatic", dar beam pentru că atunci mă simțeam mai puțin sensibil, iar lumea, după cîteva pahărele, îmi părea mai sănătoasă, mai bună și mai binevoitoare. Îmi iubeam semenii pe atunci și mă simțeam mai aproape de ei. E mai bine să fii socotit sălbatic decît excentric sau nebun. Vechiul meu prieten Jack Barnes

bea — pe cît am putut constata — întîi pentru că moştenise de la taică-său obiceiul de a juca, împreună cu norocul lui, dar de obicei era înşelat şi pierdea foarte mult, iar cînd pierdea, bea. Pînă cînd băutura a devenit obicei. Jack era şi el sentimental, dar într-un fel deosebit. Eu eram sentimental faţă de alţii — şi mai prost — pe cînd Jack era sentimental faţă de sine însuşi. Înainte de a se însura, de cîte ori se refăcea după cîte un chef, scria versuri despre „Un băiat beat la marginea drumului" şi alte lucruri de felul acesta, pe care le numea poezii, intenţionînd să le semneze şi să le trimeată la *Jurnalul pentru oraşe şi sate*. De obicei, însă, după ce se trezea le rupea în bucăţi. Ţinuturile noastre de desiş nasc o masă întreagă de poeţi, şi pînă la urmă nu ştiu ce vom deveni.

Ei bine, asta s-a întîmplat după ce Jack şi cu mine fuseserăm plecaţi să tundem oile la Baraca Beenaway, în Desişurile Mari. Jack locuia într-un orăşel agricol numit Solong, iar eu mă vînturam prin împrejurimi. Squatterul Black dorea să ridice nişte garduri şi să clădească şi un nou grajd sau un şopron pentru trăsură şi hamuri, pe proprietatea lui din Haviland, la cîteva mile depărtare de Solong. Jack şi cu mine eram buni dulgheri, aşa că angajarăm noi lucrarea, în lipsă de ceva mai bun. Mai bine decît nimic, spunea Jack.

— E o fetiţă drăguţă în serviciu la familia Black, îmi spuse el. De fapt nu e chiar o servitoare, ci un fel de fiică adoptivă. Într-adevăr o fată bună, şi pe deasupra e şi frumoasă. Am

auzit că tînărul Black îi cam face ochi dulci, dar se spune că ei nu-i place. Ştiu o mulţime de tipi care au încercat să-i facă curte, dar nici unul din ei n-a avut noroc. E cam grăsuţă, dar mie îmi plac astea durdulii. I se spune Póssum. Ia vezi, Joe, ar trebui să-ţi încerci şi tu norocul.

Eram întotdeauna sfios cu femeile — exceptînd poate pe cele de care ar fi trebuit să mă ţin departe ; Jack însă nu era timid, pe el nu-l intimida nici o femeie, bună, rea, sau indiferentă. N-am timp să explic cum se făcea, dar de cîte ori o fată îmi acorda atenţie, eram sigur că doar se distra cu mine şi mă simţeam dezgustat. Astfel am făcut vreo două greşeli, dar — mă rog !

— Nevastă-mea o cunoaşte pe mica Possum, îmi spuse Jack. I-aş putea spune s-o invite la noi, ca s-o cunoşti.

Îmi închipuiam că nu vorbeşte serios şi mă gîndeam că face vreo farsă. Aveam bine-nţeles în trecutul meu o mică poveste de dragoste neîmpărtăşită. Cred că cei mai mulţi dintre bărbaţi îşi pot aminti de vreo iubire nefericită ; puţini dintre ei se căsătoresc cu prima lor dragoste. Mulţi bărbaţi, privind în trecut, se gîndesc c-a fost un noroc că n-au luat-o de nevastă pe fata care i-a refuzat. Jack fusese rivalul meu norocos, numai că n-a ştiut-o şi cred că nici nevasta lui n-a ştiut. Mă gîndisem la ea întotdeauna ca la cea mai drăguţă şi mai dulce fată din tot districtul.

Dar Jack era pornit să nu-mi dea pace cu fata din Haviland. Părea s-o ia de bună că

aveam să mă îndrăgostesc de ea de la prima vedere. Prea multe lucruri le lua el de bune în ceea ce mă privea, şi de multe ori mă băga în mari încurcături.

— Las' pe mine, Joe, că te căpătuiesc eu, îmi spuse el pe cînd mergeam spre locuinţa lui Black. Aranjez eu cu fata. Tu eşti un tip destul de arătos. Ai tocmai ochii care le plac fetelor, numai că n-o ştii. Dacă aş avea eu ochii tăi, pe lîngă celelalte atracţii ale mele, aş avea încurcături cu femeile, cam una la săptămînă.

— Mai taci, Jack, pentru Dumnezeu, i-am spus.

Vă mai amintiţi oare de prima privire aruncată asupra soţiei voastre ? Poate că nu în Anglia, unde atîtea perechi cresc împreună încă din copilărie. Dar lucrurile stau altfel în Australia, unde poţi locui la două mii de mile depărtare de locul unde ţi s-a născut soţia, şi totuşi să fiţi compatrioţi şi să aveţi aceeaşi mentalitate şi chiar aceleaşi păreri politice. Eu îmi amintesc de prima dată cînd am văzut-o pe Mary.

Stătea într-o casă de cărămizi cu etaj, cu balcoane mari şi verande de jur împrejur şi cu două şiruri de pini pînă la gardul din faţă. Paralel cu zidul din spate al casei, se afla o locuinţă veche, construită din lespezi de piatră şi acoperită cu şindrilă, cu o cameră mare şi un şir de vreo opt cămăruţe în fund ; aici erau bucătăria, spălătoria şi camerele de servitori. Aceasta era vechea locuinţă, de dinainte de a fi fost construită casa cea nouă. În faţă avea o verandă mare, podită cu cărămidă, după moda

veche, şi deschisă la un capăt. Pe stîlpii verandei se cățăra, într-o parte iederă, iar de cealaltă parte, trandafiri mici, agățători, iar lîngă hornul căminului, o viță de vie.

Am mers pînă la capătul verandei, iar Jack a strigat, să vadă dacă e cineva acasă, şi Mary a ieşit afară ; şi astfel, încadrată de ramuri de viță, am văzut-o pentru prima oară.

Din ziua aceea am început să mă tot întreb dacă tufele de trandafiri nu dăunau viței de vie, sau dacă iedera nu le dăuna la amîndouă. Aveam o vagă idee de a trece pe acolo călare, ca să văd. Uneori îți vin gînduri curioase.

Jack a întrebat dacă stăpînul fermei era acasă. El a purtat toată conversația. Fata era destul de mititică, cam grăsulie, cu tenul ca al fetelor din Noua Anglie ori din Munții Albaştri, sau ale celor din Tasmania ori Gippland, în Victoria. Fetele rumene şi albe erau o raritate în districtul Solong. Avea ochii cei mai mari şi mai strălucitori pe care-i văzusem vreodată prin împrejurimi, de un căprui închis, după cum am descoperit mai tîrziu, şi strălucitori ca de oposum. Nu era de mirare că i se spunea Possum. Am uitat imediat că doamna Jack Barnes era cea mai drăguță femeie din district. Simțeam un fel de mulțumire încurajatoare în faptul că eram călare ; mulți oameni arată mai bine cînd sînt pe cai. Aveam o iepşoară neagră tînără, care părea tot atît de sfioasă cu fetele cum eram şi eu. Am băgat de seamă că fata a privit o dată sau de două ori spre mine, să vadă dacă mă cunoaşte, dar cînd se uita ea, eu îmi îndreptam

toată atenţia spre iapă. Mary a intrat în casă ca să-l anunţe pe bătrînul Black că-l caută cineva şi după ce Jack a stat de vorbă cu el şi a aranjat să începem lucrul chiar de-a doua zi, am pornit înapoi spre Solong.

Mă aşteptam ca Jack să mă întrebe ce părere aveam despre Mary, dar el nu m-a întrebat. M-a privit pe furiş dintr-o parte, o dată sau de două ori şi o bucată de timp n-a spus nimic. Apoi a început să vorbească despre altceva. Începusem să mă simt furios. Părea atît de încîntat de felul cum decurgeau lucrurile ! Părea că mă şi socoteşte îndrăgostit, dar cum n-o spunea, n-aveam cum să mă reped la el. Eram sigur că o dată ajuns acasă, îi va povesti neveste-si că Joe Wilson e îndrăgostit nebun de mica Possum din Haviland. Aşa era Jack.

În dimineaţa următoare am pornit la lucru. Trebuia să clădim un şopron în spatele casei, aproape de marginea locuinţei celei vechi, dar mai întîi trebuia să dărîmăm o căsuţă veche, dărăpănată, care părea să fi fost coliba originară din desiş, înainte ca vechea casă să fi fost clădită. Căsuţa avea o fereastră chiar în faţa ferestrei de la spălătoria casei celei vechi, şi primul lucru pe care l-am făcut, a fost să scot cadrul ferestrei. Observasem că Jack pălăvrăgise cu Possum înainte de a ne apuca de lucru. În timp ce lucram la fereastră, el m-a chemat la celalt capăt al colibei ca să-i ajut să ridice şi să dea la o parte din drum o piatră de moară, şi după ce am mutat-o, mi-a apucat vîrful urechii între două degete, a întins-o şi mi-a şoptit :

— Nu te grăbi cu fereastra aceea, Joe ; cercevelele sînt de lemn tare şi e greu de scos ; trebuie să scoţi cadrul cu foarte multă grijă, ca să nu spargi geamul.

Apoi mi-a întins urechea şi mai mult, şi şi-a apropiat gura de ea :

— Fă o oglindă din fereastra aceea, Joe, mi-a şoptit el.

Eram obişnuit cu Jack, aşa încît cînd m-am întors la fereastră, am căutat să înţeleg ce voise să spună, şi din fericire am înţeles imediat.

Geamul reflecta fereastra de la spălătorie ; înăuntru camera era întunecoasă, astfel că oferea o bună reflexie şi imediat am văzut-o pe Mary venind la fereastra spălătoriei, cu mîinile la spate şi urmărindu-mă cu prudenţă. Fereastra spălătoriei avea un cadru demodat, cu balamale — mie îmi plac astfel de ferestre, sînt mai romantice, cred. De jur împrejurul ferestrei era o viţă de iederă, de-un verde închis, iar Mary arăta şi mai drăguţă, ca un tablou. Mi-am îndreptat umerii, mi-am alăturat călcîiele, căutînd să pun cît mai mult stil în îndeplinirea lucrului. Nu m-aş fi întors cu spatele nici ca să-mi salvez viaţa.

Îndată s-a apropiat şi Jack, iar Mary s-a făcut nevăzută.

— Ei ? mi-a şoptit el.

— Eşti un caraghios, Jack, i-am spus eu, pe ea n-o interesează decît dărîmarea casei celei vechi.

— În regulă. Dar am urmărit lucrurile de după colţ, şi am observat că nu se arată cînd *sînt eu* pe-aici.

— Pari grozav de interesat în toată afacerea asta, i-am spus.

— Da, mi-a răspuns Jack. Astfel de lucruri se potrivesc cu un om de rangul meu, în timp de pace.

— Ce te-a făcut să te gîndeşti la fereastră ? l-am întrebat.

— O ! asta-i tot atît de simplu ca aprinsul unui chibrit. Sînt obişnuit cu astfel de vicleşuguri. Unde nu era o fereastră, fixam o bucată de oglindă ca să văd dacă vreo fată se uită la mine, cînd credea ea că eu n-o văd.

Jack s-a depărtat, şi Mary a apărut iar la geam. De data aceasta avea o tavă cu ceşti de ceai şi o farfurie cu cozonac şi felii de pîine unse cu unt. Scoteam cu multă grijă cerceveaua, şi inima îmi galopa fără să mai ţină seama de mine. Niciodată înainte nu mă simţisem astfel — de fapt, poate o dată sau de două ori. Era întocmai ca şi cînd fără să-mi dau seama, aş fi înghiţit un mecanism de ceasornic care acum începuse să meargă fără să mă prevină. Cred că totul se datora afurisitului aceluia de Jack, care mă stîrnea. Avea un fel liniştit de a te prelucra în privinţa vreunui lucru, încît îţi venea să-l baţi — după ce te făcuseşi de ruşine.

La început n-am auzit-o. Pe urmă am crezut că o să vină Jack să mă scoată din încurcătură, dar n-a venit.

— Domnule... domnule Wilson ! mi s-a adresat Mary.

Avea o voce grozav de dulce.

M-am întors.

— M-am gîndit că dumitale şi domnului Barnes v-ar face plăcere o ceaşcă de ceai.

— O, mulţumesc ! am îngăimat eu, şi m-am năpustit la fereastră, ca şi cînd graba ar fi ajutat la ceva. Am călcat peste o doagă de butoi vechi care s-a ridicat brusc, lovindu-mă la picior. M-am împiedicat, m-am poticnit, dar toate acestea nu mi-au uşurat situaţia.

— Vai, te-ai lovit, domnule Wilson, a ţipat Mary.

— Lovit, eu ? A, nu, nicidecum, mulţumesc ! m-am repezit eu. Ar trebui mai mult decît atît ca să mă lovesc.

Eram cel mai timid, mai roşu şi mai deşirat nătărău care s-a pomenit vreodată, şi cînd am luat tava, mîinile îmi tremurau aşa de tare, încît o mare parte din ceai s-a vărsat pe farfurioare. Am zăpăcit-o şi pe ea într-atît, ca un afurisit de netot ce eram, de se roşise la fel ca şi mine şi e de mirare că n-am vărsat tot ceaiul între noi. M-am depărtat de fereastră cu atîta grabă, de parcă Jack şi-ar fi tăiat un picior cu o daltă şi ar fi leşinat, iar eu ar fi trebuit să alerg să-i duc whisky. Uitasem şi locul unde era Jack, simţindu-mă aşa cum se poate simţi un om care tocmai s-a făcut de rîs în public. Amintirea unor astfel de întîmplări, cred că doare mai rău şi face să ţi se învîrte capul mai tare decît ar face-o amintirea unei crime din trecut.

M-am mai liniştit puţin cînd l-am găsit pe Jack.

— Uite, Jack, i-am spus, puţin ceai şi pîine prăjită. Cred că o vom duce bine aici.

Jack luă o ceaşcă de ceai şi o felie de pîine şi se aşeză să mănînce în tihnă, ca şi cînd le-ar fi plătit şi ar fi comandat să-i fie aduse exact la ora aceea.

Jack tăcea. Un fel de tăcere care mă scotea din sărite. Apoi, ca şi cînd tocmai s-ar fi gîndit la asta :

— Possum e o fetiţă tare drăguţă, nu-i aşa, Joe ? Ai băgat de seamă cum se îmbracă ? Întotdeauna curată şi îngrijită. Dar azi s-a întrecut, şi-a pus şi şorţul cu volănaşe. Şi e şi frizată. Nu poate fi din cauza ta. Dacă era sîmbătă, sau duminică după-amiază, sau vreo altă zi de sărbătoare, aş mai fi înţeles. Dar poate că vreunul din admiratorii ei o să meargă cu ea diseară la bazarul bisericii. Da, da, asta trebuie să fie.

Mi-a lăsat timp să mă gîndesc asupra acestei posibilităţi. Apoi :

— Totuşi, Joe, se pare că o interesezi. De ce n-o inviţi tu la bazar, decît să laşi pe altul să ţi-o ia înainte ? Pierzi toate ocaziile, Joe.

Atunci, parcă mi s-a deschis mintea. Ar fi trebuit să-l cunosc bine pe Jack, pentru a mă fi gîndit la asta mai înainte.

— Ia ascultă, Jack, l-am întrebat eu, ce i-ai spus fetei despre mine ?

— A, nu prea multe, nu e mult de spus despre tine.

— Ce i-ai spus ?

— A, nimic deosebit. Auzise de tine mai dinainte.

— Presupun că n-a auzit nimic bun, am spus eu.

— Păi astă cam aşa e, după cît am putut constata. Dar numai tu eşti de vină. Nu am creşterea şi cultura ta, dar am îndulcit şi eu lucrurile în faţa ei cît am putut mai bine.

— Dar ce i-ai spus ? am întrebat încă o dată. Asta vreau să ştiu !

— Ei, bine, ca să spun adevărul, n-am vorbit prea mult, doar am răspuns la întrebările ei.

— Şi ce te-a-ntrebat ?

— Păi, întîi m-a-ntrebat dacă te numeşti Joe Wilson, şi i-am spus că da, după cîte ştiu. Apoi a spus că a auzit că scrii poezii, şi a trebuit să admit că e adevărat.

— Ascultă, Jack, am zis eu, cred c-ar trebui să te plesnesc.

— Şi m-a mai întrebat dacă e adevărat că eşti sălbatic şi i-am spus că eşti puţin cam sălbatic, şi ea a zis că e păcat, şi m-a întrebat dacă e adevărat că bei, şi am făcut o faţă lungă şi am spus că-mi pare rău dar e adevărat. M-a întrebat dacă ai prieteni, şi i-am spus că, după cîte ştiu, nici unul afară de mine. I-am spus că ţi-ai pierdut toţi prietenii ; că te-au răbdat cît te-au răbdat, dar că au trebuit să se despartă de tine unul cîte unul.

— Şi ce i-ai mai spus ?

— M-a întrebat dacă eşti delicat, şi i-am spus că nu, că eşti aspru ca o sîrmă ghimpată. Spunea că arăţi cam palid şi cam slab, şi m-a întrebat

dacă n-ai fost cumva bolnav în ultimul timp. I-am spus că nu, că asta e numai din cauza vieții furtunoase și desfrînate pe care o duci. Ea a zis că e păcat că n-ai pe cineva, o mamă sau vreo soră care să aibă grijă de tine. Eu am spus că da, că e păcat, dar că mă tem că nu mai e nimic de făcut. I-am spus că eu fac tot ce pot ca să te țin pe calea cea bună.

Îl cunoșteam destul de bine pe Jack ca să știu că cea mai mare parte din toate acestea erau adevărate. Așadar, fetei nu-i era decît milă de mine. Simțeam ca și cum i-aș fi făcut curte timp de șase luni și mă părăsise — dar nu cunoșteam încă femeile.

— I-ai spus că am fost în pușcărie ? am mîrîit eu.

— Nu, fir-ar să fie ! Am uitat de asta. Dar nu face nimic, îndrept eu lucrurile. Am să-i spun că ai făcut doi ani de pușcărie pentru furt de cai. Asta ar face-o să fie și mai atrasă de tine, dacă încă nu e.

Un timp am fumat amîndoi în tăcere.

— Și asta-i tot ce-a spus ? am întrebat eu.

— Cine ? A ! Possum, a spus Jack ridicîndu-se. Păi, nu ; stai să mă gîndesc — a, am început să vorbim despre alte lucruri, știi, un bărbat însurat e privilegiat, și poate spune unei fete mult mai multe lucruri decît un om neînsurat. Apoi am vorbit prostii, despre iubiți și iubite și din vorbă în vorbă ea a spus : „Cred că domnul Wilson are o iubită, domnule Barnes."

— Și ce i-ai spus ? am mîrîit eu.

— I-am povestit că ești spaima fetelor. Dar ai face mai bine să duci tava asta înapoi, Joe, și să ne apucăm de lucru.

N-am dus tava înapoi — dar asta n-a îndreptat lucrurile, căci a dus-o chiar Jack.

N-am mai văzut-o pe Mary reflectîndu-se în geam, așa că am scos fereastra. Credeam că era o ființă impulsivă și cu inimă bună, așa cum sînt multe fete australiene, și mă consideram un prost că am putut crede un singur moment că s-ar fi putut gîndi la mine altfel decît din bunătate. Dar ce, era tînărul Black, și vreo jumătate de duzină de băieți mai buni ca mine, care puteau să-i placă! Cît despre tînărul Black avea să moștenească ocolul de vite al lui tată-său și banii, sau mai degrabă banii mamă-si, căci ea ținea banii (și îi ținea strîns). Tînărul Black era plecat pe atunci, iar maică-sa era absolut împotrivă în privința lui Mary. Dar asta nu conta, pe cît am putut înțelege. Mi-am zis că pentru mine începea doar o poveste de dragoste fără speranță, bună doar ca să zdrobească o inimă, ca și prima mea poveste de dragoste, pe care încă nu v-am povestit-o. Eram sătul să fiu compătimit de fete bune. Vedeți, pe-atunci încă nu cunoșteam femeile. Dacă le-aș fi cunoscut, cred că aș fi avut o mulțime de încurcături în viață.

Jack se ducea acasă, la Solong, în fiecare noapte. Eu rămîneam la o cîrciumă, la oarecare distanță de oraș, între Solong și Haviland. Urmară trei-patru zile ploioase, așa că n-am mers mai departe cu lucrul. M-am ținut departe de

Mary, pînă într-o zi cînd, atîrnînd rufele afară, i s-a rupt frînghia. Era o frînghie ieftină, din acelea de modă veche. Toate rufele erau pe jos, dar era iarbă curată, aşa că nu avea mare importanţă. M-am uitat la Jack.

— Du-te şi ajut-o, idiotule, mi-a strigat Jack şi atunci m-am avîntat.

— O, mulţumesc, domnule Wilson, a spus Mary cînd m-am apropiat s-o ajut.

Apucase capătul rupt al frînghiei şi încerca să ţină frînghia cu o parte din rufe deasupra pămîntului, ca şi cînd ar fi putut-o ridica cît de cît, cu cearceafurile ude şi grele, cu feţele de masă şi toate lucrurile atîrnate, şi ca şi cînd ar fi cîştigat ceva chiar dacă ar fi reuşit. Dar aşa obişnuiesc femeile, mai ales cele mici ; unele ar încerca să tragă şi un bou, dacă ţin capătul frînghiei de cealaltă parte a gardului. Am luat frînghia de la Mary şi din întîmplare i-am atins mîna ei mică, moale şi grăsuţă ; m-a trecut un fior prin tot corpul. Ea părea cu mult mai rece ca mine.

În astfel de cazuri, mai ales cînd îţi pierzi puţin capul, apuci cu o mînă capătul rupt legat de stîlp, iar cu cealaltă mînă capătul funiei cu rufele, şi încerci să le tragi destul de mult ca să poţi face un nod. Şi asta e tot ce poţi face pentru moment, exceptînd faptul că arăţi ca un prost. Am luat deci capătul de la stîlp, am înnădit frînghia, am trecut-o peste furcă şi am tras, în timp ce Mary mă ajuta proptind furca. Mă gîndeam că Jack ar trebui să vină să ţină el furca în locul ei, dar n-a venit. Îşi vedea de

lucru mai departe, ca şi cînd nu s-ar fi petrecut nimic dincoace de orizont.

Frînghia era aproape pe trei sferturi plină de rufe, şi cum se cam scurtase, Mary trebuia să sară puţin în sus, s-o prindă cu o mînă şi s-o tragă puţin în jos în timp ce agăţa un cearceaf. Pentru că tot venisem, am continuat s-o ajut. Ţineam frînghia pînă cînd ea trecea rufele pe deasupra şi le prindea. Cînd ne-am apropiat de stîlp, am strîns capetele şi am întins eu rufele. Oamenii de pe la noi sînt îndemînatici la tot felul de treburi. Rîdeam amîndoi şi din cînd în cînd Mary spunea : „Nu, nu aşa, domnule Wilson, nu e bine aşa ; cearceaful nu e destul de tras în partea cealaltă, stai să-l întind eu." La un moment dat îmi venise ideea năstruşnică de-a o ridica în sus de subţiori pe cînd agăţa rufele, dar pe urmă mi-a părut bine că nu m-am făcut de rîs.

— Nu mai sînt decît cîteva rufe în coş, domnişoară Brand, dumneata tot nu poţi ajunge, lasă-mă să le prind eu.

Mi s-a părut că s-a speriat :

— Vai, nu, rufele astea încă nu sînt terminate, nu sînt clătite.

Şi înhăţînd coşul, l-a depărtat de mine.

Mie, rufele din coş mi se păreau la fel de terminate ca şi cele de pe frînghie ; păreau clătite şi chiar albăstrite. Credeam că nu voia să mă lase să mă ostenesc, sau că se gîndea că nu mi-ar plăcea să fiu văzut întinzînd rufe şi că refuza din amabilitate.

— Vai, dar nu e nici o osteneală, domnişoară, i-am spus eu, las' să le întind eu ! Îmi face plăcere. Am întins rufe şi acasă pe-o zi vîntoasă.

Şi am dat să pun mîna în coş. Dar ea s-a roşit, am avut impresia că s-a supărat chiar şi mi-a smuls coşul.

— Iartă-mă, domnule Wilson, dar rufele astea încă nu sînt gata, şi a intrat cu ele în spălătorie.

Aha ! Mi-am spus eu în gînd, te-ai încălzit puţin.

Cînd i-am povestit lui Jack, mi-a spus că iar m-am făcut de rîs ; că am dezamăgit-o şi am ofensat-o, şi că ar fi trebuit să stau deoparte şi să fiu serios şi melancolic.

În seara aceea, cînd am pornit spre casă, ne-am oprit puţin ca să vorbim cu un prieten pe care l-am întîlnit la poartă şi s-a întîmplat să mă uit înapoi şi s-o văd pe Mary întinzînd şi restul rufelor — ea credea că n-o vedem. Atunci am înţeles pentru ce rufele acelea nu erau gata cînd eram noi prin apropiere...

În următoarele două zile, Mary nu mi-a acordat nici o atenţie, iar eu m-am ţinut departe. Jack spunea că o deziluzionasem şi că o jignisem în demnitatea ei, ceea ce era de o mie de ori mai rău. Spunea că am stricat totul. Că ea îşi făcuse despre mine părerea că sînt sfios şi poetic, iar eu m-am manifestat ca un individ dintre cei mai obişnuiţi.

Am observat-o vorbind şi pălăvrăgind cu alţi băieţi, de vreo două ori, ceea ce m-a făcut să

mă simt nenorocit. M-am îmbătat două seri la rînd, iar apoi, după cum am aflat mai tîrziu, Mary s-a consultat cu Jack şi în cele din urmă i s-a adresat lui, cînd eram şi eu de faţă :

— Joci dame, domnule Barnes ?

— Nu, i-a răspuns Jack.

— Dar dumneata, domnule Wilson ? a întrebat ea, întorcîndu-şi deodată spre mine ochii mari şi strălucitori şi vorbindu-mi pentru prima dată din ziua cînd o ajutasem să întindă rufele.

— Da, am spus eu, joc puţin.

Apoi s-a făcut tăcere şi a trebuit să spun ceva.

— Dumneata joci dame, domnişoară Brand ?

— Da, a răspuns ea, dar nu pot găsi pe nimeni aici care să joace seara cu mine. Bărbaţii, în general, preferă să joace cărţi sau citesc. Apoi a adăugat : E foarte plictisitor în serile lungi de iarnă, cînd n-ai nimic de făcut. Tînărul domn Black juca dame, dar el e plecat.

L-am văzut pe Jack făcîndu-mi semne urgente din ochi.

— Aş putea juca o partidă cu dumneata, i-am spus, dar nu sînt un jucător grozav.

— O, mulţumesc, domnule Wilson ! Cînd crezi că vei avea o seară liberă ?

Ne-am înţeles chiar pentru seara aceea. Datorită jocului de dame am devenit prieteni. Dar chiar şi atunci bănuiam că nu era din partea ei decît o modalitate de a mă ţine departe de cîrciumă.

Poate că găsise o cale și de a-i spune bătrînului Black, fără să se compromită — femeile au procedeele lor — sau poate că Jack a fost acela care i-a sugerat, fapt că a doua zi Black a venit la mine și mi-a spus :

— Ascultă, Joe, n-are nici un rost să stai la cîrciumă. Adu-ți așternutul și instalează-te aici, într-una din camerele libere din casa veche. Poți să-ți faci aici cuibul.

Era un om cumsecade squatterul Black, un squatter din vechea școală, care împărțise primele greutăți cu oamenii săi și care nu vedea pentru ce n-ar fi dat mîna și n-ar fi fumat împreună, stînd de vorbă despre timpurile de odinioară, cu oricare din foștii săi argați, cînd se întîmpla să treacă pe la el. Dar se însurase cu o englezoaică, după ce greutățile trecuseră, și ea n-a deprins niciodată vreunul din obiceiurile australiene.

A doua zi am găsit curățată una din cămărușe și un pat pus pentru mine. Nu sînt sigur nici pînă în ziua de azi cine se ostenise, poate că Black îndemnase pe vreuna dintre femei. După ceai am putut sta puțin de vorbă cu Mary, pe o buturugă lîngă grămada de lemne. Nu-mi amintesc cum de s-a-ntîmplat să fim acolo și cine s-a așezat întîi. Era vreo jumătate de metru între noi. Ne-am împrietenit și ne-am făcut confidențe. Ea mi-a povestit despre copilăria și despre tatăl ei.

Fusese un vechi prieten al lui Black, fiul mai mic al unei înstărite familii englezești (cu sînge albastru, cred) care fusese trimis în Australia

cu o mie de lire sterline ca să-și facă un drum în viață, cum sînt trimiși mulți fii mai tineri, cu sume mai mari sau mai mici. Ei cred că au fost nedreptățiți, își toacă banii la Melbourne sau Sydney și nu fac nimic mai mult, căci vremurile bune au pierit în ultimii treizeci de ani. Aș vrea eu să fi avut o mie de lire pentru început.

Mama lui Mary era fiica unui emigrant german, care selecționa vite aici, mai demult. Era o femeie cu multă voință, după cîte am înțeles, și a condus gospodăria pînă în ziua cînd a murit. Tatăl lui Mary a făcut bani, dar i-a cheltuit : a băut și a murit. Mary și-l amintea stînd pe verandă într-o seară, cu mîna pe creștetul ei și cîntînd încetișor, ca pentru el, un cîntec german (cred că era Lorelay). A doua zi era la pat, iar copiii scoși afară din cameră ; iar după ce a murit, copiii au fost adoptați de unul și de altul (sosiseră și ceva bani din Anglia).

Mary mi-a povestit și despre viața ei de fată. La început plecase să trăiască la un fel de verisoară la oraș, într-o casă unde se aduceau cărțile de vizită pe tavă ; apoi a venit să locuiască la doamna Black, care de la început a ținut la ea.

Eu nu aveam ce să-i povestesc despre viața mea de băiat, așa că i-am expus cîteva dintre ideile mele asupra felului cum ar trebui să arate lumea, ceea ce părea că o interesează.

A doua zi pe patul meu erau așternute cearceafuri, ceea ce m-a făcut să mă simt foarte mîndru, pînă cînd mi-am adus aminte că îi spusesem cum că n-am pe nimeni care să aibă

grijă de mine ; atunci, am bănuit-o iar de sentimente de milostenie.

Dar în seara următoare ne-am amintit amîndoi că părinţii noştri muriseră şi că nu aveam nici un prieten în afară de Jack şi de bătrînul Black şi lucrurile au înaintat foarte satisfăcător.

Iar în ziua următoare am găsit în camera mea o măsuţă acoperită cu o faţă de masă croşetată, şi o oglindă.

Am observat că celelalte fete începeau să şuşotească şi să chicotească cînd mă vedeau pe-acolo, dar Mary părea că nu bagă de seamă.

Deveniserăm foarte buni prieteni. Mary nu se simţea bine la Haviland. Bătrînul Black ţinea foarte mult la ea şi întotdeauna era de partea ei, dar ea ar fi vrut să fie independentă. Avea planuri mari, să meargă la Sydney şi să intre într-un spital ca infirmieră. Avea prieteni la Sydney, dar nu avea bani. Trebuia să primească o mică sumă, cîteva lire sterline — cînd va deveni majoră, şi stăruia să-i capete înainte de acea dată.

— Domnişoară Brand, i-am spus, uitîndu-mă cum răsare luna, îţi pot împrumuta eu banii de care ai nevoie. Am destui — mai mulţi decît am ce face cu ei.

Dar am văzut că o jignisem. A rămas în picioare foarte dreaptă, cîtva timp, privind înaintea ei, apoi a găsit că e vremea să intrăm în casă şi mi-a spus : „Noapte bună, domnule Wilson."

Socoteam că de data asta o brodisem rău ; dar Mary mi-a spus mai tîrziu că ceea ce o su-

părase era că spusele ei despre bani fuseseră interpretate de mine ca o aluzie. Pe atunci încă nu mă înţelegea, iar eu nu cunoşteam firea omenească. Nu i-am spus nimic lui Jack. De fapt, cam din timpul acela am început să nu-i mai spun nimic. El nu s-a simţit ofensat. Muncea cu hărnicie şi părea fericit.

Ceea ce-i spusesem lui Mary despre bani, o spusesem cu toată sinceritatea. Era pură bunăvoinţă. Aş fi mai fericit acum, şi poate mai bogat, dacă n-aş fi devenit mai egoist decît eram în noaptea aceea, pe grămada de lemne, cu Mary. Simţeam o mare simpatie pentru ea, dar am început şi s-o iubesc. Am trecut prin toate valurile acestei iubiri. Într-o zi beam ceai în bucătărie, iar Mary şi o altă fată, Sara, mi-au întins în acelaşi timp o farfurie curată. Am luat-o pe a Sarei, ea fiind prima care mi-a întins-o. Mary a părut foarte necăjită şi asta mi-a dat mari speranţe. În seara următoare ea juca dame cu un vărar cu care era prietenă, iar eu pretindeam că mă interesează foarte mult conversaţia cu Sara, dar metoda n-a părut să reuşească.

Cîteva zile mai tîrziu, un filfizon de la Sydney a venit în vizită la Black. Avea o carabină bună. Într-o după-amiază s-a apucat s-o înveţe pe Mary să tragă la ţintă. Păreau foarte buni prieteni. Grozav de plăcute au fost pentru mine cele trei sau patru zile — pot să v-o spun ! Eram mai rău decît un bou cu albeaţă şi cu aprindere de plămîni. Ceilalţi băieţi au încercat şi ei carabina. Mary a chemat pe „domnul Wilson" să tragă la ţintă şi m-am făcut şi mai tare de rîs,

îmbufnîndu-mă. Dacă n-ar fi fost afurisitul de filfizon, nu m-aş fi sinchisit atît de mult.

În seara următoare tipul din Sydney şi încă unul sau doi băieţi au plecat cu fetele la vînătoare de oposumi. A mers şi Mary. Aş fi putut merge şi eu, dar nu m-am dus. Am hoinărit toată seara ca un şobolan orfan, pe o creastă de deal pîrjolită. Pe urmă m-am dus la cîrciumă şi m-am umflat cu bere şi am blestemat lumea-ntreagă şi am venit acasă şi m-am culcat. Cred că seara aceea a fost singura dată cînd am scris poezii pe o bucată de hîrtie. Mă simţeam atît de nenorocit, încît mi-a făcut plăcere să le scriu.

A doua zi dimineaţă mă simţeam mai bine şi socoteam că eram vindecat. Am dat peste Mary din întîmplare şi atunci a trebuit să spun ceva.

— Cum te-ai distrat aseară, domnişoară Brand ? am întrebat-o.

— O, foarte bine, mulţumesc, domnule Wilson, mi-a spus ea. Apoi m-a întrebat : Dar dumneata cum te-ai distrat, domnule Wilson ?

Mai tîrziu mi-am bătut capul să înţeleg ceva din asta, dar n-am reuşit. Poate c-a spus-o doar aşa, ca să spună ceva. Dar în acest timp batistele şi gulerele îmi dispăreau din cameră, şi reapăreau spălate şi scrobite, frumos orînduite pe masă. Îmi luasem obiceiul să pîndesc, dar n-am reuşit niciodată să prind pe nimeni prin apropierea camerei. Mă străduiam să ţin camera ceva mai ordonată, iar cînd batista devenea prea murdară şi mi-era ruşine s-o las să fie spălată, mă strecuram pînă la rîu, după ce se întu-

neca, şi o spălam ; a doua zi o uscam şi o frecam, ca să arate ca şi cînd n-ar fi fost spălată şi o lăsam pe masă. Mă simţeam atît de plin de speranţă şi de bucurie, încît lucram de două ori cît Jack, pînă cînd într-o dimineaţă, el mi-a spus ca din întîmplare :

— Văd că ai făcut o nouă cucerire, Joe. Am văzut-o azi dimineaţă pe bucătăreasa metisă scuturîndu-ţi camera şi ducîndu-ţi rufele la spălătorie.

M-am simţit foarte trist tot restul zilei şi am avut o noapte atît de îngrozitoare, încît în dimineaţa următoare m-am hotărît să privesc lucrurile în faţă, fără de speranţă, şi să las totul baltă.

Era cu o seară înainte de Anul Nou. Jack şi cu mine lucraserăm de zor toată ziua ca să terminăm treaba şi acum Jack fuma şi vorbea cu băieţii înainte de a o porni spre casă. Stăteam pe o buturugă veche, lîngă gard, la spatele casei. Erau acolo Jimmy Nowlett, căruţaşul şi lunganul de Dave Regan, văcarul, şi Jim Bullock, dulgherul, şi încă vreo doi. Mary şi cu fetele şi încă vreo doi vizitatori stăteau la umbra verandei vechi. Filfizonul era tot acolo, aşa că vă închipuiţi cît de fericit mă simţeam. Erau toate fete care obişnuiau să adune băieţi în jurul lor. Puneau la cale o seară de dans în noaptea de Anul Nou. În cursul serii mai sosise un alt băiat, un tunzător voinic, arătos, un tip de ţigan brun şi frumos. Se presupunea că avea în el sînge străin. I se zicea Romany. Se spunea că era îndrăgostit de Mary. Avea firea cea mai urâ-

cioasă și vioara cea mai bună din tot districtul, și băieții îi treceau multe cu vederea, ca să le cînte în serile de dans. Răsărise luna deasupra Crestei Pinilor, dar acolo unde stam noi, era umbră. Am văzut silueta lui Romany călare, venind dinspre poartă. A înconjurat pe la capătul șopronului și s-a îndreptat spre locul unde ne aflam noi ; presupun că voia să lege calul de gard ; dar pe la jumătatea drumului a dispărut. M-a izbit ceva deosebit în felul cum descălecase și am auzit un sunet ca de cal ce s-ar fi poticnit.

— Ce dracu vrea să facă Romany ? întrebă Jimmy Nowlett. Nu se poate să fi căzut de pe cal, decît dacă e beat.

Doi băieți s-au ridicat și s-au dus să vadă ce e. Urmă așteptarea, misterioasa tăcere care se lasă cînd se întîmplă ceva în întuneric și nimeni nu știe ce. M-am dus și eu, și lucrurile s-au lămurit — cel puțin pentru mine. Întinsesem în cursul zilei, de-a curmezișul curții o sîrmă pentru rufe și uitasem de ea. Romany habar n-avea de sîrmă și venind călare, sîrma l-a lovit cam pe la înălțimea coatelor, trăgîndu-l jos de pe cal. Stătea pe iarbă înjurînd surprins, iar calul părea și el surprins. Romany nu era rănit, dar șocul brusc îi stricase dispoziția. Voia să știe cine pusese afurisita aceea de sîrmă. A venit apoi și s-a așezat pe buturugă. Băieții au fumat cîtva timp, apoi deodată Jim Bullock a întrebat :

— Dar de ce ai descălecat așa, dintr-o dată, Romany ? Te-ai rănit de șa ?

— De ce n-ai pus calul să înconjoare ? a întrebat şi Dave Regan.

— Aş vrea să ştiu numai atît : cine a pus afurisita aceea de sîrmă ? mîrîia Romany.

— Hai, lasă, spuse Jimmy Nowlett, chiar dac-am fi pus un indicator să fii atent, tot n-ai fi văzut pe întuneric.

— Doar dac-ar fi fost transparent şi ar fi avut o lumînare dinapoi, spuse Dave Regan. Şi adăugă : Dar de ce ai descălecat pe la coadă ? Dacă descălecai într-o parte, nu te-ai fi zdruncinat aşa de rău.

Toate acestea spuse într-un fel tărăgănat şi printre pufăituri de pipă. Dar pe mine nu mă interesau de loc. Eu mă gîndeam la Mary şi la filfizon.

— Am auzit de oameni care descalecă peste capul calului, spuse Dave deodată, ca şi cînd ar fi reflectat. De fapt, mi s-a întîmplat şi mie o dată — dar n-am pomenit ca cineva să descalece pe la coadă, peste crupa calului.

Văzînd însă că Romany devenea arţăgos şi cum doreau să le cînte din vioară în seara următoare, n-au mai spus nimic.

Mary începu să cînte un cîntec vechi. Întotdeauna am fost de părere că avea o voce dulce şi cu cîtă plăcere aş fi ascultat-o, dacă blestematul acela de filfizon n-ar fi fost şi el de faţă. Am ascultat-o tăcuţi pînă a terminat.

— Fata asta are o voce plăcută, spuse Jimmy Nowlett.

— Voce plăcută ! mîrîi Romany, care de-abia aştepta o ocazie ca să-şi verse veninul. Păi am auzit o pisică cîntînd mai frumos.

M-am mişcat, dar Jack, care stătea lîngă mine, mi-a dat un ghiont să stau liniştit. Nici băieţilor nu le-a plăcut felul în care vorbise Romany de Possum. Toţi ţineau la ea : Mary nu era o păpuşă răsfăţată, nici o ştrengăriţă, nu era genul ei, dar ţineau la ea, în sensul că n-ar fi admis să se vorbească nimic rău pe socoteala ei. N-au spus nimic o bucată de timp, dar au dat a înţelege foarte mult. Poate că băieţii neînsuraţi nu voiau să vorbească de frică să nu se creadă că erau îndrăgostiţi de Mary. Dar Jimmy Nowlett după ce a tras lung din lulea, a spus :

— Mi se pare că şi tu, Romany, rîvneşti la ciosvîrta asta.

— A, a încercat ea, dar nu i-a mers, spuse Romany. Am mai întîlnit eu de-alde astea. Acum şi-a pus ochii pe tipul de la Sydney. Fete de-astea aleargă după oricine poartă o pereche de pantaloni.

Şi s-a ridicat.

Jack Barnes trebuie să fi simţit ce avea să urmeze, căci m-a apucat de braţ şi mi-a şoptit :

— Stai dracului liniştit, Joe. E mai tare ca tine.

Dar eu eram deja în picioare şi înfruntîndu-l pe Romany, ca şi cînd o mînă uriaşă m-ar fi smuls de pe buturugă şi m-ar fi aşezat acolo, i-am strigat în faţă :

— ...'Mnezeii tăi de păduche blestemat !

Micul Jimmy Nowlett a şi sărit între noi, iar ceilalţi băieţi ne-au înconjurat, înainte să fi pornit vreo lovitură. „Staţi binişor, mă blestemaţilor, pînă ieşim de aici!" spuseră.

Era un mic luminiş pe cîmpie, jos, înspre rîu, unde era destulă lumină, aşa că am hotărît să mergem acolo şi să ne batem.

Adevărul era că n-am fost niciodată un luptător, n-am învăţat niciodată cum să-mi folosesc mîinile. Abia ştiam cum să le ridic. Jack voise adesea să mă-nveţe, dar n-am vrut să-mi bat capul cu aşa ceva. El îmi spusese: „Mă, Joe, mă, o să trebuiască într-o zi să te baţi şi o să mă faci de ruşine." Dar n-aveam răbdare să învăţ. Jack zicea să-mi dea lecţii, după lucru, dar cum îl ştiam că se înfierbînta, n-aveam chef să mă vadă Mary mîncînd bătaie. Înainte de a se însura, Jack mereu se lua la trîntă — de obicei mînca bătaie de la cîte unul mai tare şi apoi se ascundea, dar nu părea să se sinchisească, atîta timp cît reuşise să se lupte frumos — după aceea obişnuia să explice trînta din punct de vedere tehnic, săptămîni întregi. Ca să spun adevărul, aveam oroare să mă bat; aveam oroare să fiu lovit peste faţă. Cred că aş prefera să mă lupt cu cineva cu pistolul, decît cu pumnul; şi atunci, cred că ultimul cuvînt pe care l-aş spune ar fi: „Nu trage în obraz!" Apoi, nu-mi plăcea ideea de a lovi un om. Mi se părea brutal. Eram prea sensibil şi sentimental, şi asta era cauza. În timp ce coborau spre rîu, Jack părea cuprins de grijă şi nu se putea opri să nu şi-o exprime.

— De ce nu m-ai lăsat să te învăț cum să-ți folosești mîinile? spunea el. Acum, singura șansă e ca nici Romany ăsta să nu se priceapă să se bată. Dacă mai așteptai o clipă, aș fi sărit eu la el.

Eram puțin în urma celorlalți și Jack îmi da detalii despre „stîngi", și „drepte" și „directe" și chestii din astea.

— Partea proastă e că el e stîngaci, spuse Jack. Trebuie doar să te lupți cît poți mai frumos, și după aceea unul dintre noi va avea grijă de el.

Dar eu doar îl auzeam, și atîta tot. Avea să fie prima mea luptă, de cînd nu mai eram un băiețandru, dar rămîneam destul de calm, cuprins chiar de un fel de plictiseală. Dacă ceilalți băieți ar fi știut, m-ar fi socotit laș. M-am gîndit la asta, dar pentru mine nu avea nici o importanță atunci; îmi dădeam seama că era un lucru pe care ei nu-l puteau înțelege. Eram considerat un tip cam bleg. Dar știam un lucru pe care ei nu-l știau, și anume că într-un fel sau altul, avea să fie o luptă care o să decidă lucrurile. Aveam mai multă minte și imaginație decît ei toți la un loc, și cred că aceasta era adevărata cauză a îngrijorării mele. Îmi spuneam: „Joe, băiatule, trebuie să treci prin asta. E punctul de cotitură al vieții tale." Dacă cîștigam bătălia, aveam să mă pun pe treabă și s-o cîștig pe Mary; dacă o pierdeam, părăseam districtul pentru totdeauna. Uneori omul gîndește multe într-o clipă. Eu, de obicei, mă înfierbîntam pentru mărunțișuri, tocmai din cauza lipsei lor

de valoare, dar eram foarte rece în momente de criză. Jack era tocmai pe dos. Mă gîndeam la viitor : n-aş fi putut să mă însor cu o fată care, privind în trecut, şi-ar fi putut aminti că bărbatul ei a fost bătut de un altul — indiferent ce fel de brută ar fi fost acest altul.

Niciodată în viaţa mea nu mă simţisem mai calm în faţa unei situaţii. Jack îmi şoptea instrucţiuni şi-mi arăta cu mîinile lui cum trebuie să procedez, dar pînă la urmă totul era lăsat pe seama mea.

Privind în trecut, cred că situaţia nu era lipsită de romantism : Mary cîntînd sub viţa de vie, ca să distreze pe fantele filfizon, şi un laş coborînd spre rîu, în lumina lunii, ca să se bată pentru ea.

Era o mare linişte în cîmpia luminată de lună, aproape de rîu. Ne-am scos hainele şi eram gata. Nu se auzeau nici înjurături, nici huiduieli. Părea un lucru de la sine înţeles printre cei de faţă că dacă pierdeam prima rundă, urma să lupte Jack cu Romany, şi dacă Jack îl învingea pe acesta, altcineva trebuia să lupte pentru Romany contra lui Jack, pentru a proceda cinstit. Jimmy Bullock nu s-ar fi dat înapoi să lupte pentru una din părţi ; era prieten cu Jack, dar el nu se uita cu cine luptă dacă o făcea pentru un joc cinstit — sau pentru „linişte şi pace", cum spunea el. Jim era foarte îndatoritor. El îl susţinea pe Romany, iar Jack, bine-nţeles, pe mine.

După cît mi-am dat seama, tot ce ştia Romany în materie de luptă, era să-şi arunce braţul în

sus, înaintea feței și să-și coboare brusc capul, într-un atac simulat, și apoi să se repeadă și să atace. În schimb era greu, puternic și lung, iar prima mea lecție fusese foarte scurtă. În prima rundă am fost repede doborît. Dar mi-a prins bine ; lovitura și privirea pe care-am văzut-o în ochii lui Romany m-au golit de orice sentiment. Jack n-a spus nimic ; privise de la început situația ca fiind disperată. În runda următoare am încercat să-mi amintesc unele din lucrurile despre care-mi vorbise Jack, și am făcut un joc mai frumos, dar pînă la urmă tot am căzut. L-am simțit pe Jack respirînd repede și tremurînd, în timp ce mă ridica.

— Cum te simți, Joe ? mi-a șoptit el.

— Perfect, i-am răspuns.

— Foarte bine, a șoptit el, cu o voce de parcă ar fi trebuit să fiu spînzurat, dar totul avea să se termine repede. Nu se pricepe să-și folosească mîinile mai mult decît tine : nu te pripi, Joe, încearcă să-ți amintești cîte ceva din cele ce ți-am spus, pentru numele lui Dumnezeu !

Cînd se luptă doi oameni care nu știu cum să-i folosească mîinile, ei nu fac decît să se istovească unul pe altul. Am primit cîteva izbituri cumplite, dar cele mai multe pe corp. Jimmy Nowlett începuse să se înfierbînte, și tot sărea în jurul nostru. Era un omuleț iute.

— Hai, luptați-vă ! urla el, de ce nu vă luptați ? Asta nu e luptă. Luptați-vă, dar să nu vă omorîți unul pe altul ! Folosiți-vă mîinile alea roșii, ori, pe Dumnezeu, vă fărîm în bucăți. Luptați-vă, ori vă bat cu biciul pe amîndoi !

Apoi limbajul său deveni îngrozitor. Spunea că parcă eram mori de vînt şi că aproape fiecare din loviturile noastre ar fi fost de ajuns ca să ucidă un bou, dacă şi-ar fi atins ţinta. O dată a şi încercat să ne oprească, dar ceilalţi l-au tras la o parte.

Deodată m-am trezit lungit pe jos. De data aceasta lovitura fusese dată mai sus, la cap, dar n-a fost prea rău — aveam scăfîrlia tare. Şi mai aveam un ochi bun.

— Pentru numele lui Dumnezeu, loveşte-l ! şoptea Jack, tremurînd ca o frunză. Nu te sinchisi de cele ce ţi-am spus. Aş vrea să fiu eu acum în luptă. Dă-i o lovitură la ţintă, pentru numele lui Dumnezeu. Fă o rundă bună şi voi opri lupta.

Aceasta arăta, cît de puţin mă înţelegea chiar şi Jack, prietenul meu.

Acum se trezi în mine sălbaticul şi ştiam că n-o să fiu bătut atît timp cît puteam gîndi.

Eram extraordinar de calm şi învăţam să lupt. Nimic nu poate învăţa mai bine un om să lupte, decît lupta. Gîndeam repede şi învăţam în trei secunde mai mult decît ar fi putut să mă înveţe Jack în trei săptămîni. Lumea crede că loviturile într-o luptă dor ; dar nu dor decît după aceea. Cred că un om care se luptă, dacă nu e o brută, suferă mai mult sufleteşte decît trupeşte.

Între runde puteam să aud prin lumina lunii şi aerul liniştit, vocea lui Mary, cîntînd sus, acasă. Mă gîndeam adînc la viitor, chiar în timp ce luptam. Lupta părea să fie doar ceva trecător.

Eram din nou pe picioare ; imediat am lovit şi mi-am simţit tot braţul zguduit. Am crezut că-mi dislocasem umărul şi încheietura de la mînă. Iar Romany zăcea jos, întins pe spate.

L-am auzit pe Jack răsuflînd de uşurare de trei ori într-un singur suflu. N-a spus nimic pe cînd mă pipăia ca să vadă dacă sînt întreg, dar i-am simţit inima bătînd. Mai tîrziu mi-a spus că n-a spus nimic, pentru că se gîndise că o vorbă ar fi putut strica totul.

Am căzut din nou, dar Jack mi-a spus după aceea că a *simţit*, cînd m-a ridicat, că eram nevătămat.

Apoi Romany era din nou jos, apoi am căzut amîndoi, iar ceilalţi ne-au despărţit. Am dat o altă lovitură zdrobitoare, şi noutatea lor începea să-mi facă plăcere, cînd deodată, Romany se clătină şi făcu un pas, şchiopătînd.

— Am terminat. Mi-am scrîntit glezna.

Călcase strîmb peste o tufă de iarbă.

— Strîngeţi-vă mîinile ! urlă Jimmy Nowlett.

Am făcut un pas înainte, dar Romany şi-a luat haina şi s-a îndreptat şchiopătînd spre cal.

— Dacă nu dai mîna cu Wilson te cotonogesc, urla Jimmy, dar Jack i-a spus să lase omul în pace, aşa că Romany a sărit, cum a putut, pe cal şi s-a dus.

L-am văzut pe Jim Bullock aplecîndu-se şi ridicînd ceva din iarbă, şi înjurînd de mirare. Şuşotiră ceva, apoi Jim spuse :

— Dacă mi-aş fi închipuit una ca asta, l-aş fi ucis.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Jack.

Jim ridică de jos un cuțit de măcelărie. Era un lucru obișnuit pentru un bărbat să poarte un astfel de cuțit într-un toc legat de centură.

— De ce l-ați lăsat să lupte cu cuțitul la brîu ? întrebă Jimmy Nowlett.

Dar cuțitul putea foarte ușor să fi alunecat cînd Romany căzuse jos, și hotărîrăm că așa a și fost.

— Oricum, spuse Jimmy Nowlett, dacă l-ar fi înjunghiat pe Joe la mînie, în fața noastră, lucrul n-ar fi fost așa de grav ca atunci cînd înfigi cuțitul pe furiș, pe la spate și pe întuneric. Dar tu, Joe, ai face bine să fii atent un an sau doi. Individul ăsta are în el sînge italian. Iar acum, băieți, cel mai bun lucru pe care-l puteți face e să vă țineți gura și să nu suflați o vorbă de față cu fetele.

Jack m-a grăbit s-o luăm înainte. Se purta destul de ciudat, și uitîndu-mă la el, aș fi putut să jur că avea lacrimi în ochi. Spusesem că Jack nu avea sentimente decît pentru sine însuși, dar am uitat și-mi pare rău că am spus așa ceva.

— Ce-i, Jack ? l-am întrebat.

— Nimic, spuse Jack.

— Ce-i cu tine, mă, nătărău bătrîn ? am stăruit.

— Nimic, spuse Jack, decît că sînt al dracului de mîndru de tine, Joe, măgar bătrîn ! Și luîndu-mă de după umeri, mă scutură zdravăn. N-am știut ce zăcea în tine, Joe, n-aș fi crezut-o înainte, sau dacă mi-ar fi spus altcineva ; n-am crezut că ai curaj, zău că nu. Hai acum să-ți doftoricim fața.

Am intrat încetişor în camera mea, iar Jack a adus o farfurioară cu apă şi a spus unuia din băieţi să facă rost de o felie de carne proaspătă de pe undeva.

Jack era mîndru ca un cîine cu o tinichea în coadă, pe cînd se tot frămînta în jurul meu. Mi-a aranjat obrazul după cea mai bună metodă pe care-o cunoştea — şi ştia destul de multe, că doar se îngrijise şi pe sine însuşi destul de des.

În timp ce mă îngrijea, am auzit şuşoteli şi zgomot de paşi printre băieţii pe care Jack îi dăduse afară din cameră şi o voce de fată şoptind.

— E rănit ? Spuneţi-mi. Vreau să ştiu. Aş putea fi de ajutor.

— Asta, pot să vă spun, a făcut să-mi sară inima. Jack ieşi imediat şi se auziră din nou şuşoteli. Cînd s-a întors, părea furios.

— Ce-i, Jack ? l-am întrebat.

— A, nimic, spuse el, numai că afurisita de bucătăreasă metisă a surprins ceva din discuţia blestemaţilor ăştia, despre felul cum a căzut cuţitul lui Romany din teacă, şi gata sămînţa de vorbă printre fete ! E o adevărată zarvă, dar acum e în regulă. Jimmy Nowlett le spune nişte minciuni de prima clasă.

În curînd s-au auzit afară alte şuşoteli, şi o farfurioară cu oţet şi nişte hîrtie de împachetat au fost băgate pe uşă.

Unul din băieţi a adus de la cîrciumă bere şi whisky, şi am făcut o mică petrecere în camera mea. Jack voia să stea toată noaptea,

dar i-am amintit că la Solong îl aştepta nevestica lui, aşa că s-a dus acasă, spunînd că se va întoarce dis-de-dimineaţă.

Reacţia a fost proastă. Nu mă simţeam mîndru de loc de toată povestea aceea. Mă gîndeam că, în definitiv, era o chestie brutală şi josnică. La urma urmei, Romany era un om liniştit şi n-aveam nici un drept să ne purtăm cu el cum ne-am purtat. Poate că avusese o viaţă grea şi purta cu el un noian de griji, despre care noi habar n-aveam. Părea un om singuratic şi trist. Trecusem prin destule eu însumi, ca să învăţ că nu trebuie să judec oamenii. M-am hotărît să-i spun, îndată ce-l voi întîlni, ceea ce simţeam în legătură cu toată povestea asta. Poate că făceam obişnuita mea greşeală de a-mi bate capul cu „simţăminte" în legătură cu cealaltă parte, care poate că n-avea de loc simţăminte — dar poate că nu greşeam ; în general, cel mai bun lucru într-un asemenea caz este să dai ascultare şi laturii de bunătate. Mă simţeam ca şi cînd m-aş fi făcut iar de rîs, şi aş fi fost un laş. Am băut restul de bere şi am adormit.

Cam pe la revărsatul zorilor m-am trezit şi am auzit calul lui Jack pe prundiş. A înconjurat pe la spatele şopronului şi a venit spre uşa mea. Atunci, dintr-o dată, s-a auzit un ţipăt de fată, sfîşietor. Mi-am tras repede pantalonii şi ghetele şi am ieşit afară. Era chiar Mary în persoană, îmbrăcată şi stînd pe o veche treaptă de piatră la spatele bucătăriei, cu faţa în mîini, iar Jack, coborît de pe cal, se oprise lîngă ea, cu o mînă pe umărul ei. Ea tot spunea : „Am cre-

zut că e... am crezut că e..." N-am auzit numele. O veche puşcă de vînătoare, cu o singură ţeavă, şedea pe iarbă la picioarele ei. Era puşca pe care obişnuiau s-o ţină încărcată, atîrnată de curea, într-o cameră de lîngă bucătărie, gata pentru o împuşcătură asupra bătrînului şi vicleanului uliu, căruia pe aici i se spunea Eterna Moarte şi care obişnuia să dea mereu tîrcoale puilor.

Cînd Mary îşi ridică faţa, era albă ca foaia de hîrtie, iar privirea i-a devenit şi mai speriată cînd a dat cu ochii de mine.

— Vai, cum m-ai speriat, domnule Barnes, suspină ea.

Apoi, cu o umbră de zîmbet, se ridică şi obrajii ei căpătară puţină culoare.

— Ah ! Sînt o proastă, spuse ea repede. Mi s-a părut că aud uliul la pui şi am crezut că fac mare lucru să iau puşca şi s-o aduc jos ; aşa că m-am sculat şi m-am îmbrăcat fără să fac zgomot, ca să n-o trezesc pe Sara. Şi cînd dumneata ai apărut de după colţ, m-am speriat cumplit. Nu ştiu ce vei fi gîndind despre mine, domnule Barnes.

— Nu face nimic, îi spuse Jack, acum du-te şi te culcă, altfel nu vei putea dansa diseară. Nu te îngriji de puşcă, am s-o pun eu la loc.

Şi o conduse spre uşa camerei ei, pe care o împărţea cu altă fată.

— Ei bine, asta-i o întîmplare cam ciudată, am spus eu.

— Da, foarte ciudată, spuse şi Jack. Dar, ia spune, cum se prezintă obrazul tău azi, Joe ?

Părea mult mai serios ca de obicei.

Am lucrat cu hărnicie toată dimineaţa ca să curăţăm şopronul cel mare şi să-l pregătim pentru dans, atîrnînd cercuri de metal pentru lumînări şi făcînd bănci. M-am ascuns de privirea fetelor cît am putut mai mult. O parte a feţei mele era înspăimîntătoare, şi nici cealaltă nu era prea frumoasă. Simţeam ca şi cînd aş fi fost înţepat de un roi de albine.

— Fără doar şi poate, Joe, că acum eşti o nouă frumuseţe, spuse Jimmy Nowlett — el avea să cînte la acordeon în seara aceea.

— Cred că o să faci praf fetele, Joe. Dar nu te necăji, în trei săptămîni obrazul tău va fi lecuit. Falca mea de jos e încă strîmbă ; în schimb, lupta mi-a îndreptat nasul care se strîmbase dintr-o lovitură, pe cînd eram copil, — aşa că n-am pierdut mult din frumuseţe din cauza ei.

După ce am terminat cu şopronul, Jack m-a luat deoparte şi mi-a spus :

— Ascultă, Joe, dacă nu vrei să vii la bal diseară — şi nu pot spune că l-ai împodobi — să-ţi spun eu ce să faci. Ia-o pe mica Mary binişor deoparte şi scoate-o la o mică plimbare — şi poartă-te ca un bărbat. Lucrul nostru aici s-a terminat şi n-ai să te mai întîlneşti cu o ocazie ca asta.

— Dar cum aş putea s-o scot afară ? am întrebat eu.

— Nu te îngrîji tu de asta. Tu să te plimbi pe lîngă copacul cel mare de lîngă gardul dinspre rîu, să zicem pe la zece şi jumătate.

— La ce bun ?

— Ai să vezi. Fă exact ceea ce ţi-am zis, asta e tot ce ai de făcut, a spus Jack şi a plecat acasă să se îmbrace şi să-şi aducă nevasta.

În seara aceea, după ce începuse dansul, mi-am aruncat privirea o dată sau de două ori înăuntru. Prima dată am văzut-o pe Mary dansînd cu Jack şi arătînd serioasă, iar a doua oară dansa cu afurisitul de filfizon şi arăta emoţionată şi fericită. Am observat că unele dintre fete, pe care le puteam vedea pe banca din faţă, şuşoteau şi se uitau urît la Mary în timp ce filfizonul o legăna mai departe. M-am gîndit atunci că ar fi trebuit să învăţ să lupt cu el, nu cu bietul Romany. M-am îndepărtat şi am mers vreo patru mile la vale, de-a lungul drumului de lîngă rîu, ferindu-mă din drum şi intrînd în desiş ori de cîte ori vedeam trecînd vreun om călare sau cine ştie ce altă umbră. Mă gîndeam la bietul Romany şi mă întrebam pe unde s-o fi aflînd şi socoteam că în ceea ce privea fericirea, nu era mare deosebire între noi doi. Poate că se plimba şi el de unul singur prin pădure, cu aceleaşi simţăminte ca şi mine. Doream să-i pot strînge mîna.

Pe la zece şi jumătate m-am întors şi m-am îndreptat spre gardul de lîngă rîu şi, aplecat peste el, în umbra copacului uriaş, priveam la sălciile de pe mal, cum se înşirau în bătaia lunii. Nu aşteptam nimic, cu toate cele spuse de Jack.

Ideea de a mă spînzura nu-mi plăcea. Fusesem odată într-o echipă care a găsit un om spînzurat în pădure şi nu era de loc un spectacol

atrăgător, şi altă dată ajutasem să scoatem la mal doi oameni înecaţi de o inundaţie, şi nu erau de loc frumoşi. Mă gîndeam ce păcat e că nu se poate ca un om să se întindă frumos pe iarbă, într-o poziţie graţioasă, în lumina lunii şi să moară astfel, în timp ce se gîndeşte la moarte — dar să moară cu ochii şi cu gura închise. Dar atunci mi-am amintit că oricum, tot n-aş fi un cadavru frumos, aşa cum arătam acum.

Tocmai cînd mă simţeam mai nenorocit, am auzit un pas în spatele meu.

— O, dumneata eşti, domnule Wilson ? spuse o voce slabă, sfioasă.

— Da, răspunsei eu. Dumneata eşti, Mary ?

Şi a spus şi ea da. Era prima oară că îi spuneam Mary, dar s-ar fi zis că n-a băgat de seamă.

— Te-am speriat ? am întrebat-o.

— Nu... da... puţin, spuse ea, dar n-am ştiut că e cineva... apoi se opri.

— De ce nu dansezi ? am întrebat eu.

— O, sînt obosită. Era prea cald în şopron. M-am gîndit că ar fi plăcut să ies puţin afară să-mi răcoresc capul şi să stau puţin liniştită.

— Da, am spus eu, trebuie să fie cald în şopron.

Stătea privind în depărtare, pe deasupra sălciilor. Deodată spuse :

— Trebuie să fie foarte greu pentru dumneata, domnule Wilson. Desigur că te simţi singur. Domnul Barnes spunea... Apoi suspină

și se opri, ca și cum se speriase de ce voia să zică.

— Ce frumos cade lumina lunii peste sălcii, spuse ea.

— Da, am zis și eu ; ce-ar fi să facem o mică plimbare pe lîngă rîu ?

— O, mulțumesc, domnule Wilson, mi-ar face mare plăcere.

N-am băgat de seamă atunci ; dar acum, cînd mă gîndesc, trebuie să fi fost o priveliște frumoasă. O potcoavă de munți albaștri se ridica în spatele casei, cu rîul alergînd la poalele lor ; în față, un munte rotunjit, acoperit cu pini, și creste împădurite, iar dincolo, peste creste, un pisc de-un albastru luminos, departe, departe, în zare.

Peste obrazul umflat pusesem o batistă, iar partea mai bună o țineam înspre ea. Am mers în jos, spre rîu, fără să ne spunem nimic o bucată de vreme. Mă gîndeam adînc. Ajunserăm lîngă un trunchi alb, neted, într-un loc liniștit și care nu se vedea de acasă.

— Ce-ar fi să stăm puțin, Mary, am propus.

— Dacă îți face plăcere, domnule Wilson.

Distanța dintre noi era ca de vreo palmă.

— Ce noapte frumoasă ! spuse ea.

— Da, am zis eu, nu-i așa ?

Apoi Mary spuse :

— Cred c-ai aflat, domnule Wilson, că luna viitoare plec.

Am simțit dintr-o dată ca un cuțit în inimă

— Nu, n-am știut.

— Da, spuse ea, credeam că ştii. Vreau să încerc să intru într-un spital, ca soră, iar dacă nu reuşesc, atunci ca educatoare la o şcoală publică.

Cîtva timp nu ne-am mai spus nimic.

— Cred că nu-ţi pare rău că pleci, domnişoară Brand.

— Nu... nu ştiu. Toţi au fost aici atît de buni cu mine.

Privea drept înaintea ei şi mi se părea că ochii îi strălucesc. Mi-am pus braţul în jurul umerilor ei, dar ea părea că n-a băgat de seamă. De fapt, abia dacă am băgat eu de seamă.

— Aşadar, crezi că o să regreţi că pleci ? am întrebat-o.

— Da, domnule Wilson, cred că o să mă simt nenorocită cîtva timp ; ştii, aici a fost căminul meu.

Mi-am apăsat mîna pe umărul ei, dar numai puţin, atît cît să nu poată pretinde că nu ştie că mîna mea se afla acolo. Dar ea părea că nu bagă de seamă.

— Ei bine, cred că şi eu voi fi pe drum săptămîna viitoare, în căutare de lucru.

— Da, domnule Wilson ?

Vocea ei părea foarte stinsă.

Mi-am lăsat braţul mai jos, în jurul mijlocului, pe sub braţ. Inima îmi bătea ca un ceasornic.

Imediat Mary spuse :

— Nu crezi, domnule Wilson, c-ar fi timpul să ne întoarcem ?

— O, mai avem destul timp, am spus şi, ridicînd braţul mai sus, am cuprins-o mai strîns, ţinînd-o mai aproape. Ea stătea dreaptă, privind înaintea ei, dar începu să respire mai repede.

— Mary ! i-am şoptit eu.

— Da, spuse ea.

— Spune-mi Joe.

— Nu... nu pot, spuse ea. Nu cred că s-ar cuveni.

Atunci i-am întors obrazul spre mine şi am sărutat-o. Ea se agăţă de mine şi începu să plîngă.

— Ce este, Mary ?

Ea se strîngea tare lîngă mine şi plîngea.

— Ce este, Mary ? am spus. Nu te simţi bine lîngă mine ? Nu eşti fericită ?

— Ba da, Joe, spuse ea, sînt foarte fericită. Apoi adăugă :

— Ah ! Biętul tău obraz ! N-aş putea face ceva pentru el ?

— Nu, i-am spus. Aşa e foarte bine. Obrazul nu mă mai supără de loc acum.

Dar ea părea neliniştită.

— Ce este, Mary ? am întrebat-o din nou. Eşti obosită ? N-ai dormit noaptea trecută...

Şi deodată am avut o inspiraţie :

— Mary, i-am spus, ce făceai azi dimineaţă afară, cu puşca ?

După insistenţe şi rugăminţi, mi-a spus tot, într-un mod puţin cam isteric.

— Nu puteam să dorm... eram speriată. Vai ! Te visasem aşa de rău, Joe ! Credeam că Ro-

many se va întoarce, că va intra în camera ta şi că te va înjunghia cu cuţitul. M-am sculat şi m-am îmbrăcat, iar în zorii zilei am auzit un cal la poartă. Atunci am dat puşca jos din perete... şi... şi domnul Barnes a ieşit de după colţ şi m-a speriat. Ştii, el cam seamănă cu Romany.

Atunci am cuprins-o cît am putut mai mult în braţe.

Şi vai ! cît de fericit eram în noaptea aceea, pe cînd mă întorceam cu Mary spre casă. Era tare mititică ca s-o pot ţine de mijloc, aşa că o ţineam de după umeri, şi era tot aşa de bine. Îmi amintesc că am întrebat-o cine îmi curăţase camera şi îmi spălase lucrurile, dar n-a vrut să-mi spună.

N-a vrut să se ducă imediat înapoi la dans ; mi-a spus că se va duce mai întîi în camera ei ca să se liniştească puţin. Nu era nimeni lîngă veranda veche ; şi cum sta pe ultima treaptă a scării, îmi venea pînă la umeri.

— Mary, i-am şoptit eu, ia-mă de după gît şi sărută-mă.

Ea mă cuprinse cu braţele pe după gît, dar nu mă sărută. Îşi ascundea doar faţa în umărul meu.

— Sărută-mă, Mary, i-am spus.

— Nu... nu pot, suspină ea.

— De ce nu, Mary ?

Atunci am simţit-o că plînge sau că rîde, sau că pe jumătate rîdea şi pe jumătate plîngea, nu sînt sigur nici pînă azi ce anume era.

— De ce nu vrei să mă săruţi, Mary ? Nu mă iubeşti ?

— Pentru că, spuse ea, pentru că... pentru că... nu cred că se cuvine ca o fată să sărute un băiat decît dacă va deveni soția lui.

Atunci m-am luminat! Uitasem s-o cer de soție.

— Mary, i-am spus, ai vrea să te măriți cu un tip ca mine?

Și atunci totul a fost în ordine.

În dimineața următoare Mary mi-a scuturat camera și mi-a aranjat lucrurile, fără să dea nici cea mai mică atenție uimirii celorlalte fete.

Dar m-a pus să-i promit că voi vorbi cu bătrînul Black, ceea ce am și făcut în aceeași seară.

L-am găsit pe buturuga de lîngă gard, stînd de vorbă pe-ndelete cu un bătrîn, iar cînd acesta s-a ridicat și a plecat, m-am așezat eu jos.

— Ei, bine, Joe, spuse Black, văd că ți-a vătămat cineva bine fața. Și după o clipă: Ce este, Joe? Mai vrei ceva de lucru? Dacă asta e ceea ce vrei, trebuie să vorbești cu doamna Black sau cu Bob (Bob era fiul său cel mare), știi, ei conduc acum aici în locul meu.

În felul său liniștit, putea fi uneori grozav de amar.

— Nu, am spus eu, nu e asta, domnule.

— Atunci ce e, Joe?

— Eu... ei bine, fapt e că o vreau pe mica Mary.

A pufăit din pipă de cîteva ori, apoi cred că a spus ceva.

— Ați spus ceva?

— Nimic, Joe, zise el. Voiam să-ţi spun multe, dar fără nici un folos. Tata mi-a spus atîtea înainte de a mă însura.

Am aşteptat o bună bucată de timp ca să văd ce-mi va spune.

— Ei bine, domnule, ce spuneţi în legătură cu Mary ?

— A, cred că e în regulă, Joe. Te... te rog să mă ierţi. Mă gîndeam la zilele cînd îi făceam curte doamnei Black.

CIMITIRUL DE AUR

Mătuşa Middleton era o femeie îngrozitoare. Era o ocnaşă deportată, (spuneau unii) trecută prin ciur şi prin dîrmon. Prefixul „mătuşă" înseamnă de cele mai multe ori în Australia „vrăjitoare bătrînă" şi se aplica chiar în sensul acesta. Cînd eram copii am auzit mineri bătrîni povestind cum mătuşa Middleton, împreună cu alte foste ocnaşe fuseseră pedepsite pentru diverse şterpeleli. Ştiu că bea ca un peşte şi, cînd era beată, înjura ca un jandarm. Se ducea în mod regulat la chefuri, şi înjura în mai toate ocaziile. Circula o poveste înfricoşătoare, care ne impresionase grozav cînd eram puşti. Cică o dată, în zilele ei cele mai bune (sau cele mai rele) trăsese un poliţist de pe cal şi aproape că-l omorîse cu un par ascuţit, cu care obişnuia să întoarcă rufele în cazan. Asta chipurile pentru că o insultase.

Putea încă să doboare un copac şi să taie o încărcătură de lemne ca oricare bărbat voinic, era pătrată şi muşchiuloasă, cu braţele ca ale

unui argat. Lucrase adesea în schimburi, şi sus şi jos, cu soţul ei, cînd acesta era înscris fără tovarăş la prospectat vreun puţ, cum se întîmpla adesea, mai ales din cauza ei. Bătrînii mineri spuneau că era grozavă cînd apuca o găleată grea, plină cu pămînt şi deşeuri, o ridica şi o golea cu o simplă răsucitură de mînă. Multor bărbaţi le era frică de ea şi puţine din nevestele minerilor erau destul de dîrze ca să-i caute ceartă a doua oară. Vocea ei se putea auzi peste Rîpa de Aur şi Specimen Flat, fie că se ridica într-o ceartă, fie că striga salutări prieteneşti. Venise la vechile zăcăminte de la Pipeclay cu mulţimea de scandalagii (în mare parte irlandezi), iar cînd noul şi vechiul Pipeclay au fost secătuite, a alergat cu ceilalţi la Gulgong, cam ultimul din marile cîmpuri aurifere aluviale, sau „ale omului sărac" şi s-a întors la Pipeclay cînd s-a descoperit terenul aurifer Log Paddock, învecinat cu vechile terenuri şi astfel s-a verificat vechea zicătoare a minerilor că n-are importanţă cît de temeinic a fost cercetat terenul, mai rămîne întotdeauna loc pentru un nou Ballarat.

Jimmy Middleton a murit la Log Paddock şi a fost îngropat în micul cimitir aparţinînd vechiului oraş agricol de pe rîu — cam la patru mile mai departe — şi care se învecina cu cîmpul de curse al districtului, în desiş, chiar la marginea terenului Specimen Flat. Nevastă-sa a avut grijă să fie îngropat cum se cuvine. Unii spuneau că tot ea făcuse şi sicriul, şi gurile rele spuneau că limba ei veninoasă îl băgase în mor-

mînt, dar cred că asta era neloaial şi crud, căci în felul ei teribil l-a iubit pe Jimmy Middleton, şi a fost, în ciuda celor ce se spuneau, o soţie bună pentru el. Pe atunci mătuşa Middleton trăia într-o colibă, la Log Paddock, dintr-o mică sumă ce o avea la o bancă şi din ce mai cîştiga spălînd şi cîrpind pentru minerii burlaci.

Îmi amintesc că am auzit-o într-o dimineaţă discutînd peste rîpă, cu un selector, Peter Olsen, care robea cu disperare pe un petic prăfuit, în desiş.

— De ce nu dai dracului groapa asta plină de praf şi nu te duci să te stabileşti la oraş, pe pămînt bun, Peter Olsen ? Aici te robeşti doar stomacului. (Ea n-a spus stomac).

Peter Olsen, un omuleţ cam moale şi terorizat de nevastă :

— Doar ştii cît e de delicată nevastă-mea, doamnă Middleton. N-aş vrea s-o scot la lucru, afară în desiş.

Doamna Middleton :

— Delicată pe dracu ! E numai o prefăcută. Apoi cît putea de tare : De ce nu-i dai un picior, să se scoale din pat şi să-i sară cartea din mînă şi s-o trimiţi la lucru ? E tot atît de delicată ca şi mine. Bărbat eşti tu, Peter Olsen, sau un... ?

Aceasta pentru edificarea nevestei şi a tuturor celor ce s-ar afla pînă la o distanţă de jumătate de milă.

Log Paddock era un teren aproape secătuit. Mai erau doar puţine cereri de concesiune, fiindcă fusese săpat pînă la mare adîncime, uriaşe mormane părăsite, roşii-albe, de lut şi

prundiş, ridicîndu-se deasupra tufişurilor albastre cenuşii, arătau că se făceau săpături în adîncime — şi mici şuvoaie de apă galbenă, pline de pămînt, alergînd spre rîu, peste suprafaţa scorojită de secetă, mărturiseau despre necazul cu apa subterană, de timpul pierdut cu scoaterea apei şi cheltuiala suplimentară cu lemnăritul. Iar săpătorii veneau sus cu flanelele şi pantalonii galbeni şi grei, picurînd de umezeală.

Cei mai mulţi dintre mineri plecaseră pe alte terenuri, dar erau cîţiva prospectanţi în echipe sau singuri, afară pe cîmpii şi printre creste, în jurul terenului de la Pipeclay, care săpau puţuri în căutarea unui nou Ballarat.

Dave Regan — cel lung şi deşirat, băiat de treabă de prin partea locului ; Jim Bently — un fel de Jack Fulgerătorul ; şi Andy Page — un personaj asemănător cu ceea ce trebuie să fi fost Kit (din *Magazinul cu antichităţi* [1]) după o călătorie în Australia şi o oarecare experienţă colonială. Aceştia trei erau prieteni din obişnuinţă şi nu din necesitate, şi peste tot unde lucrau ei, săpau destul de puţin. Săpau puţuri în desiş, în vecinătatea terenului de alergări, unde săpăturile se făceau între zece şi cincisprezece picioare adîncime.

Dave făcea teorii — sau cum le zicea el, „idei" ori „noţiuni" ; Jim Bently nu avea astfel de pretenţii, el lucra din ochi, nu după miros, asemenea cîinilor prinzători de canguri. Iar

1 De Charles Dickens.

Andy Page, care era fiindcă veni vorba, mare admirator şi credincios emul al lui Dave Regan, era simplu şi cinstit, dar în momentele critice putea să fie încăpăţînat, incomod, şi exasperant de sincer şi de onest şi mai avea şi un mare respect pentru tot ce i se părea lui superior.

Într-o somnoroasă după-amiază de duminică, Dave s-a gîndit adînc, iar a doua zi de dimineaţă, ca şef de echipă, a început să sape un puţ în adîncime, pe cît putea îndrăzni de aproape de gardul cimitirului. Era un loc plăcut şi liniştit în tufărişul des, cam trei scînduri de-a lungul gardului de la cel mai depărtat stîlp de colţ la drum. Au săpat pînă la nouă picioare, şi au găsit indicaţii încurajatoare. Au sfredelit către interior, în unghi drept cu gardul, şi într-un punct imediat sub el ; doar cu cîteva picioare mai departe, ar fi dat de răsplată. Vechea albie, povîrnită, cafenie şi stîncoasă, era uşor înclinată în partea aceea.

Chiar dincolo de gardul cimitirului şi în unghi drept cu puţul săpat de Dave, se afla sicriul cu rămăşiţele mult regretatului James Middleton, alături de alte morminte mai vechi. Un mormînt se presupunea să aibă o adîncime de şase picioare, şi groparii localnici fuseseră conştiincioşi. Vechea albie avea aici o înclinaţie de la nouă la şaisprezece picioare.

Dave a forat pămîntul din fundul puţului său, de jur împrejur, întărindu-l cu bîrne şi sprijinindu-l cu cîte-un arbore tînăr ici şi colo, pe unde săpătura era mai largă, dar nisipul „suspect" se

scurgea numai de sub cimitir şi din nici o altă direcţie.

Dave, Jim şi Andy ţinură sfat după cină, pe cînd îşi fumau pipa, iar rezultatul a fost că în dimineaţa următoare Andy şi-a luat sacul, apoi cu părere de rău dar cu hotărîre, a dat mîna cu Dave şi cu Jim şi a pornit-o înapoi, că caute de lucru la un centru de oi.

Iată părerea lui Dave, rezultat al unei oarecari experienţe şi al multor convorbiri lungi cu mineri bătrîni.

Săpase pe o pantă, pe vechiul curs al unei ape, acoperit cu pămînt şi pietriş de pe dealuri de secole de ploi, pînă la o grosime, sau la o adîncime, de zece-douăzeci de picioare. Săpase un şanţ pe albia unui vechi fluviu, care purta pachete şi straturi de pămînt purtător de aur. Dacă ar fi mers mai departe, ar fi putut să-l găsească mănos la fiecare lovitură de tîrnăcop, şi poate ar fi dat de filonul bogat care se presupunea că există pe undeva pe-acolo (întotdeauna se presupunea că există un filon bogat undeva prin împrejurimi). „Se mai găseşte aur pe aceste creste — numai dacă vreun om ar da de el" — spuneau bătrînii fără dinţi în gură, relicve ale „vremurilor bune" din trecut.

Dave ar fi putut da de un strat sau o albie de rîu conţinînd pămînt bogat în aur. Prospectase în partea opusă cimitirului, nu găsise nici urmă de aur, iar vîlceaua înclinată se îndrepta spre cimitir. Prospectase şi în spatele cimitirului, unde găsise pămîntul foarte puţin colorat, iar fundul înclinat o lua în jos, spre punctul de sub

cimitir spre care îl duceau acum toate indicaţiile. Săpase puţuri şi peste drum, opuse feţei cimitirului, şi nici la douăzeci de picioare adîncime nu găsise vreo culoare care să indice existenţa aurului. Probabil că tot pămîntul de sub cimitir era bogat — poate cel mai bogat din tot districtul. Vechii gropari nu fuseseră căutători de aur, şi în afară de aceasta mormintele fiind săpate la o adîncime de numai şase picioare, nici unul din ele nu putuse atinge fundul albiei. Nu era nimic ciudat în faptul că nici unul din mulţimea de mineri experimentaţi care scormoneau districtul, în căutare de aur, nu se gîndise la cimitir şi la terenul de curse. Case vechi şi hornuri de cărămidă, precum şi pămîntul pentru cărămizi care fusese luat din regiuni de terenuri aurifere subsecvente, au fost trecute prin maşina de măcinat în anii următori şi au dat aur rentabil. Se spunea că nişte săpători chinezi fuseseră primii care descoperiseră un caz de felul acesta.

Dave socotea să găsească filonul sau un strat cu o fîşie bună de „spălătură" de nisip cam la patruzeci de picioare în interiorul cimitirului. Dar teoriile referitoare la minele de aur aluviale erau la fel, în unele privinţe, ca şi teoriile referitoare la jocurile de noroc. Teoria poate fi bună, dar vechile tulburări vulcanice — încreţitul scoarţei pămîntului şi alte asemenea fenomene — răstoarnă toate teoriile. Poţi urmări aur bun de-a lungul unui strat de rocă, chiar imediat sub iarbă, şi deodată nu mai e nimic, iar continuarea poate apărea la o sută de picioare mai departe.

Dacă pămîntul din cimitir ar fi fost „deschis", Dave s-ar fi dus la punctul sub care presupunea că se află aur ar fi săpat acolo un puţ şi ar fi scormonit pămîntul. Ar fi fost calea cea mai rapidă şi mai uşoară. L-ar fi scutit de muncă şi de timp pierdut, cărînd găleţi grele cu pămînt de-a lungul unui drum greu, de la puţ pînă afară peste gard. Dar era foarte îndoielnic că autorităţile ar fi putut fi convinse să deschidă cimitirul, oricît de puternică ar fi fost dovada că ar exista sub el un cîmp aurifer bogat, şi oricît ar fi susţinut părerea alţi mineri şi adepţii lor — ceea ce de altfel nici n-ar fi fost de dorit pentru Dave. Înainte de orice, el dorea să păstreze lucrul secret. Apoi, mai era şi vechiul spirit de clan al bătrînului oraş agricol, înrădăcinat cu ani în urmă în cîmpurile aurifere şi totul ar fi fost prea mult pentru autorităţi, mai ales dacă începea şi o năvală de mineri sălbatici.

— Vom face lucrarea în cel mai strict secret, spuse Dave.

El şi cu Jim se consultară lîngă focul aprins afară, în faţa cortului. Jim mormăi în concluzie :

— Bine, atunci cel mai nimerit ar fi să săpăm sub Jimmy Middleton. E drumul cel mai scurt şi mai drept, şi oricum mormîntul lui Jimmy este cel mai proaspăt.

A apărut apoi o altă problemă : cum să explice marea cantitate de pămînt adus la suprafaţă, care ar rezulta dintr-o lungime de tunel atît de mare, pretinzînd că ar fi vorba de o săpătură la mică adîncime ? Dave era de părere să care o parte din pămînt în timpul nopţii şi să-l arunce

într-un puț părăsit din apropiere, dar aceasta le-ar fi dublat munca și ar fi dus la descoperirea operației lor mai curînd decît orice. Căci erau băieți care cutreierau în fiecare noapte pe cîmpie, la vînat de oposumi. Atunci Dave avu altă idee.

Se presupunea că ar exista pe cîmpie — și de atunci lucrul s-a și dovedit — o altă, o a doua albie purtătoare de aur, și mulți au încercat s-o găsească ; unul din ei, ceasornicarul orașului, își irosise toată averea în săpături zadarnice, căutînd al doilea strat. Se presupunea că ar exista la o adîncime de optzeci, pînă la o sută de picioare — pe rocă solidă, se zicea. Acest ceasornicar, un italian, pusese oameni să sape și conducea el însuși lucrarea și ori de cîte ori ajungea la un strat puțin colorat, sau la o albie falsă, la treizeci sau patruzeci de picioare adîncime, începea să dibuiască primprejur, strica puțul și începea să sape altul. Este uimitor cum de nu s-a gîndit să sape drept în jos, să încerce temeinic al doilea strat și dacă găsea aur acolo, să umple puțul celorlalte funduri sau să clădească platforme la nivel potrivit și să le exploateze. Cînd am auzit ultima oară de el, era într-un azil de nebuni ; iar de cîmpul acela aurifer am auzit ultima dată că oamenii sondau pămîntul ca un ciur, cu ultimele invenții de mașini pentru aflarea locului celui mai bun de săpat un puț adînc, încercînd să găsească, cu sonda, aur la al doilea fund.

Dar iar m-am depărtat de poveste.

Bătrînul Pinter, miner de la Ballarat, îşi avea teoria sa în privinţa fundului al doilea sau a altor funduri ; iată cum suna teoria lui :

„Vezi pajiştea asta de aici — bucata asta de pămînt cu pomi şi iarbă pe ea, pe care trăim ? N-are nici o legătură cu noi. Această vîlcea pe care lucrăm e povîrnişul albiei unui *nou* rîu, care era la suprafaţă cam pe vremea cînd oamenii erau încă asemănători maimutelor, dar nu mai erau maimuţe. Falsele funduri, la treizeci, patruzeci de picioare în jos, de asemenea au fost la suprafaţă cam pe vremea cînd oamenii erau maimuţe. Al *doilea* fund, la optzeci-o sută de picioare în jos, se găsea la suprafaţă cam pe cînd oamenii erau broaşte. Acum..."

Dar noi avem de-a face cu suprafeţe din epoca omului care se afla între om şi maimuţă, şi dacă prietenii celor plecaţi ar fi văzut ce făceau Dave şi Jim, i-ar fi considerat inferiori omului-maimuţă.

— Vom spune că sîntem în căutarea unui al doilea fund, spuse Dave.

— Da, dar oricum va trebui să facem o ventilaţie pentru aer, iar în săpăturile de suprafaţă n-ai nevoie de aer.

— Şi dacă va veni careva pe aici şi se va uita pe gaură, va vedea fundul, spuse Jim Bently.

— Trebuie să-i ţinem departe, mai spuse Dave. Cătrănim fundul, sau îl acoperim cu pînză smolită, ca să-l facem negru. Atunci n-au să-l mai vadă. De altfel, n-au mai rămas mulţi mineri, iar cei care mai sînt, pleacă şi ei. Renunţă la cererile de concesiuni pentru Log Paddock. Afară

de asta, n-am decît să mă îmbăt și să mă încaier cu cei care mai rămîn și n-or să se mai apropie de mine. Cît despre fermieri, ei nu duc casă bună cu minerii, așa că n-or să ne plictisească. Nimeni n-are dreptul să-și bage nasul în lotul altuia. Așa cere bună-cuviința, eticheta. Voi scoate la iveală vechea etichetă și o voi apăra — e cam demodată acum, dar n-are a face. Vom muta cortul mai aproape de puț și vom veghea ca nimeni să nu-și vîre nasul pe aici, duminica. Vor crede toți că sîntem niște țîcniți care caută al doilea fund, ca Francea (ceasornicarul miner). Iar noi vom face avere de pe urma acestui bătrîn cimitir, Jim. Lasă totul pe seama mea, pînă cînd te vei naște din nou, cu mai multă minte.

Planurile lui Dave erau totdeauna bine chibzuite, și aceasta era cauza pentru care atît de des ajungeau ei la pămînt aurifer. Făcu platforma macaralei ceva mai înaltă, legă cam optzeci de picioare de frînghie la găleata macaralei, care era nouă și cînd apărea vreo persoană suspectă (adică vreun săpător), Dave lăsa în jos vreo patruzeci de picioare de frînghie și apoi le ridica cu prefăcută sforțare, pînă cînd frînghia slăbită venea sus și găleata era ridicată de pe fundul de la suprafață.

— Ar fi mai bine dacă am avea un stîlp cu cablu și un cal, spuse Dave, dar acum încă nu ne putem permite.

Dar am rămas puțin în urmă. Forară drept sub cimitir, găsind mereu pămînt aurifer bun. În colțul de sus al săpăturii apăru o muchie a sicriului lui Jimmy Middleton. Săpară atunci sub

mormînt. Sprijiniră marginea coşciugului cu o proptea, pentru a preveni posibilitatea vreunui accident care ar fi putut strica gura de deasupra ; bătătoriră pămîntul, îndesară bine cu berbecele pămîntul la margini, ca să nu cadă ţărîna jos, şi după ce îmbrăcară fundul sicriului cu smoală, dădură peste un lucru foarte neplăcut.

Jim Bently fuma şi ardea hîrtie cît timp săpa jos şi bodogănea mereu : „Să fiu al dracului dacă aş fi crezut vreodată să caut aur printre morţi." Dar pămîntul da tot mai mult aur, cu fiecare sită spălată, iar Dave, pe măsură ce forau, spăla pămîntul aurifer.

Dar într-o dimineaţă, cine altul îşi făcu drum pe-acolo decît ultimul om pe care Dave ar fi dorit să-l vadă — bătrînul Pinter (James Poynton) săpător de şcoală veche în California şi Victoria. Prospectase în jurul rîului ; îşi ducea tîrnăcopul pe umăr, trecut printr-un laţ, ca să contrabalanseze greutatea lopeţii sale cu mîner scurt, care atîrna în faţă ; sita pentru aur o avea sub braţ.

— Bună, Dave, strigă Pinter, după ce privise cu surprindere grămada mare de deşeuri. Încerci să găseşti al doilea fund ?

— Mda, spuse Dave pe nas.

Cu un zăngănit, Pinter îşi lepădă uneltele la picioarele movilei de pămînt şi se scărpină după ureche ca un cacadu, pasăre cu care de altfel semăna. Se apropie apoi de macara şi, lăsîndu-se pe vine, cu mîinile pe genunchi, se uită în jos, în timp ce Dave, disperat şi neputînd face nimic, sta alături.

Pinter se ridică clipind ca o bufniță și privi nepăsător peste cimitir.

— Va să zică al doilea fund, reflectă el absent. Ei, Dave ?

Dave doar se-ncruntă ; era furios.

Pinter clătină din cap, își scărpină rădăcinile firelor de barbă care creșteau ca un evantai murdar și zdrențuit, desfășurat orizontal.

— Kullers e sigur, reflectă Pinter.

— Foarte bine, se grăbi Dave, cred că trebuie să-l primim și pe el.

Kullers era un american voinic, un negru care fusese tovarășul lui Pinter cîtva timp. Pinter avea tovarăși ciudați și ceea ce voise el să spună, era că pe Kullers se putea conta că-și va ține gura.

În dimineața următoare Pinter și cu tovarășul său negru apărură devreme pe teren, Pinter cu cîteva unelte, iar Kullers cu o găleată de macara pe umăr.

Pinter alese un loc la vreo treizeci de picioare de-a lungul gardului din spatele cimitirului și porni să-și sape puțul. Nu pierdu nici o clipă căutînd să salveze aparențele ; își săpă puțul și porni să foreze drept înspre punctul de sub cimitir spre care lucra Dave ; anunță că sondase după niște „indicații" care arătau în cealaltă direcție și că cerceta pămîntul din afara gardului. În acest timp Dave instală un ventilator, parte pentru a salva aparențele, dar mai ales pentru că imaginația lor aprinsă — a lui și a lui Jim — îi făcea să găsească aerul din galerie mai rău decît era în realitate.

Dave fora pămîntul pe fiecare parte, pe măsură ce înainta, cînd, într-o dimineaţă, îi trecu prin minte un gînd care ar fi trebuit să-i vină încă din ziua cînd Pinter se apucase de lucru. Îi venea să înnebunească de necaz că nu se gîndise mai curînd.

Şi Pinter şi Kullers îşi mutaseră cortul mai aproape, în desiş, într-un loc frumos şi liniştit; astfel, în prima duminică, dis-de-dimineaţă, în timp ce Pinter şi Kullers dormeau, Dave îl puse pe Jim să pîndească cortul lor şi să fluiere un semnal de alarmă, dacă cumva îi vedea că se mişcă, apoi coborî jos, în galeria lui Pinter, şi văzu dintr-o aruncătură de ochi cum stăteau lucrurile.

După aceasta Dave nu mai pierdu nici o clipă; sfredeli drept înainte, încurajat de loviturile de tîrnăcop ale lui Pinter şi Kullers, care se aflau mai aproape. Ei urmau să atingă tunelul lui în unghi drept. Amîndouă echipele lucrau cu multă rîvnă, întrerupînd lucrul doar ca să-şi prăjească în tigaie o bucată de carne, să-şi fiarbă apa de ceai şi să se arunce îmbrăcaţi pe paturi pentru cîteva ore de somn. Pinter avea experienţă practică şi o viziune clară în privinţa mormintelor, şi nu-şi pierdea timpul. Ambele echipe găseau acum mai comod să nu-şi mai vorbească. Deveniră ascunşi unii faţă de alţii şi începură să se simtă ca nişte criminali — cel puţin Dave şi Jim aşa se simţeau. Tresăreau dacă auzeau în desiş vreun cal împiedicat şi se aşteptau în fiece moment să vadă sosind un jandarm călare care să înceapă să le pună întrebări. Săpaseră cam trei-

zeci şi cinci de picioare cînd, într-o sîmbătă după-amiază, încordarea devenind prea mare, Dave şi Jim se îmbătară. Cheful ţinu şi duminică, iar luni dimineaţa se simţeau prea rău ca să meargă la lucru, aşa că au băut iar. Luni după-amiază Kullers, al cărui schimb era jos, şi-a înfipt tîrnăcopul prin tunelul său în peretele lui Dave, cam la patru picioare distanţă de capătul lui, făcînd o gaură mare cît un lighean. Au încetat lucrul pentru ziua aceea şi au hotărît să lase echipei celeilalte ofensiva.

Marţi dimineaţa Dave şi Jim veniră la lucru, deşi simţindu-se încă destul de prost. Jim coborî jos, se furişă de-a lungul tunelului, îşi aprinse lumînarea şi o înfipse în cuiul de fier ascuţit, iar cuiul, în peretele tunelului, foarte aproape de gaură, dar fără să observe nici gaura, nici curentul de aer din ce în ce mai răcoros. Începu să lovească cu tîrnăcopul şi să răzuiască pămîntul de la picioarele lui, astfel că nu-l auzi pe Kullers venind la lucru. Kullers se apropie încetişor şi plănui să-i facă o farsă. Scoase prin gaură faţa lui mare, rotundă şi neagră, rostogolindu-şi ochii oribil în lumina lumînării şi strigă rîzînd zgomotos :

— Hei, tu de colo !

Niciodată vreun şobolan urmărit de cîini n-a intrat mai repede în vizuina lui de cum a ieşit Jim din a sa. Se căţără pe brînci afară din puţ pe treptele pentru picioare şi se aşeză pe marginea movilei de pămînt, arătînd foarte palid.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Dave. Ai văzut vreo stafie ?

— Am văzut... pe... pe Necuratul ! Am... am terminat cu treaba asta de profanator de morminte.

Echipele erau acum din nou în termeni buni. Dave se purta călduros, dar limbajul lui Jim era cum nu se poate mai rău. Pinter își scărpina firele din barbă, gînditor, în timp ce cealaltă echipă se răcorea. N-au făcut nici o cerere comisionarului pentru terenuri aurifere ; erau în afară de orice lege și în privința terenului și altminteri, așa că au făcut singurul lucru posibil și cu judecată ce era de făcut : și-au unit forțele, devenind Poynton, Regan & Echipa. Au căzut de acord să foreze pămîntul în puțuri separate și să meargă înainte fără să țină seama de nimic, și să obțină cît mai mult aur cernut și spălat, înainte ca inevitabila dezvăluire să se producă. Au găsit destul pămînt purtător de aur rentabil și în curînd tunelul se termină într-un număr de galerii încăpătoare. Întăriră cu stîlpi multe coșciuge, arseră pînze smolite și hîrtie groasă și folosiră tot timpul ventilatorul. Abia izbuteau cu greu să-l plătească pe prăvăliaș și vorbeau de timpuri grele.

Dar într-o frumoasă și însorită dimineață, cam la o săptămînă după asocierea lor, traseră o spaimă grozavă. Jim și Kullers erau jos, scoțînd pămînt cît puteau mai mult, iar Pinter și Dave stăteau la macarale, cînd — cine alta venea la vale, pe lîngă gardul cimitirului, decît chiar mătușa Middleton ? Era o femeie cu o înfățișare severă, care purta încă demodata crinolină, iar pe cap o bonetă soioasă ; și de data asta, ca în

cele mai multe alte ocazii serioase, arbora expresia aspră a unui irlandez săpător de pămînt care a băut exact atît cît să devină arţăgos şi care caută un pretext de încăierare. Avea pasul mare, ca de grenadier. Un miner îi măsurase într-o zi urma paşilor în noroi : trei picioare de la vîrful degetului mare pînă la călcîi.

Merse la mormîntul lui Jimmy Middleton, unde depuse un buchet de flori veştede, cu gestul unui om mînios care ar trînti cu pumnul în masă ; apoi se întoarse pe călcîie şi plecă. Săpătorii, sub picioarele ei, tremurau de frică. În curînd auziră huruind trăsurica ei uşoară, în drum spre oraş, şi respirară uşuraţi.

După-amiază, Dave şi Pinter începură să se simtă obosiţi. Tocmai hotărîseră să termine cu lucrul pe ziua aceea, cînd auziră mare gălăgie dinspre puţuri. Jim şi Kullers coborîră unul după altul în mare grabă şi li se alăturară. Jim chicotea într-un fel stupid, ca şi cînd ar fi fost ceva de haz, iar Kullers hohotea şi el de rîs, din simpatie.

— Ce se întîmplă sus ? întrebă Dave îngrijorat.

— Mătuşa Middleton, spuse Jim, e beată criţă. Are într-o mînă o sticlă, iar în cealaltă o furcă nouă pentru spinările noastre.

— Cum dracu a aflat ? exclamă Pinter.

— Nu ştiu, spuse Jim. Oricum, la noi vine. la ascultaţi !

N-au avut mult de ascultat. Cuvintele care se auzeau în puţ (nu se ştia în care anume) şi de-a

lungul tunelului erau de ajuns să înspăimînte toţi morţii şi să-i facă să fugă în pădure

— De ce dracu', nătărăilor, n-aţi fugit înspre pădure şi să ne fi dat şi nouă posibilitatea de a scăpa, decît să-i arătaţi drumul încoace? întrebă Dave.

Jim şi Kullers începeau să regrete că nu făcuseră aşa.

Doamna Middleton începu să arunce cu pietre în puţ — era puţul lui Pinter — iar ei, chiar şi cel mai bătrîn şi mai îngrijorat, fără voia lor rînjiră, căci ştiau că de sus nu poate să-i atingă şi că deşi fusese ea însăşi o săpătoare în mină, n-ar fi putut umple puţurile înainte ca fumul beţiei s-o doboare.

— Sînt curios prin care puţ va coborî, spuse Kullers pe un ton potrivit cu locul şi împrejurarea.

— Ai face mai bine, Pinter, să te duci să pîndeşti din puţul tău, iar eu şi cu Jim, din al meu.

— Nu... nu vreau, spuse Pinter cu grabă. Nu sînt... nu sînt decît un biet om.

Atunci auziră un zgomot de sticlă spartă dinspre puţul lui Pinter.

— A aruncat jos sticla, spuse Dave.

Jim se strecură binişor cîţiva paşi, mînat de curiozitate, şi se întoarse în grabă.

— A scurtat furca, ca s-o poată întrebuinţa în tunel şi cred că vine jos.

— O împiedică crinolina, spuse Pinter pe un ton inexpresiv. Asta-i măcar o consolare.

— Şi-a scos-o! strigă Dave perplex; şi uitîndu-se de-a lungul puţului lui Pinter, văzură mai

întîi o gheată cu elastic pe părți, apoi un ciorap cu dungi roșii, apoi o bucată de jupon roșu aprins.

— Afară ! strigă Pinter, luînd-o repede înainte și făcînd cu mîinile o mișcare de înot în direcția puțului lui Dave. Kullers o și zbughise, iar Jim era pe urma lui. Dave, lung, deșirat și neîndemînatic cum era, se cățără ultimul ca să iasă din puț. Doamna Middleton nu-și pierduse timpul, dacă ținem seama că avea de luptat cu întunericul și că nu cunoștea pe lucrători, și cînd Dave ajunse sus, avea o bucată de pantalon sfîșiat, iar dintr-o zgîrietură urîtă îi curgea sînge. Dar n-a întîrziat să discute asupra prețului unei noi perechi de pantaloni și se pierdu în desiș, în direcția indicată de încurajatoarele fluierături ale lui Jim.

— E prea beată ca să poată povesti pățania chiar în seara asta, spuse Dave. Dar mîine, va aduce toți vecinii asupra noastră.

— E de ajuns ea singură, chiar și fără vecini, spuse Pinter.

La cîtva timp după ce se întunecase, se întoarseră cu multă prudență, cercetară tabăra, și după ce ascunseră într-o scorbură de copac tot ce nu puteau duce cu ei, își rulară corturile ca arabii și, pe tăcute, o luară la sănătoasa.

FANTOMA CHINEZULUI

— Simplu ca bună ziua, spuse Dave Regan, dar mie ştiu că mi-a dat cea mai mare spaimă pe care am avut-o vreodată — afară doar de data aceea cînd m-am împiedecat prin întuneric şi am căzut într-o groapă de mineri de vreo şase picioare, şi care ar fi putut să fie adîncă de optzeci cum mi se părea pe cînd cădeam. (Era foarte aproape de puţul de optzeci de picioare, care fusese lăsat descoperit.)

Era în noaptea de după ziua de naştere a reginei. Săpam un puţ cu Jim Bently şi Andy Page pe vechiul cîmp aurifer de la Redclay şi ne ridicasem cortul lîngă rîu. Jim şi cu mine ne-am dus la cîteva curse de cai organizate cu ocazia zilei reginei, la baraca lui Peter Anderson, cam patru mile peste creste. Andy era un tip liniştit, un abstinent, şi cum la ultimul chef i se făcuse silă de noi, a preferat să rămînă acasă ca să-şi spele şi să-şi cîrpească rufele şi să mai citească dintr-o carte de aritmetică (obişnuia să ţină el socotelile şi asta îi lua mai tot timpul liber).

Jim şi cu mine ne-am distrat foarte bine. După curse ne-am cam ameţit toţi. Eu voiam să-l bat pe Jim sau Jim voia să mă bată pe mine, nu mai ţin minte care pe care. Eram prieteni vechi şi mai totdeauna voiam să ne batem cînd eram puţin făcuţi, şi chiar ne-am fi bătut dacă n-am fi fost opriţi. Mi-aduc aminte că o dată Jim, devenise plîngăreţ la beţie şi se ruga de mine să mă bat cu el, de parcă s-ar fi rugat să-i salvez viaţa. Tom Tarrant, vizitiul, obişnuia să spună că Jim şi cu mine probabil că ne înrudim, altfel nu ne-am urî atît, cînd sîntem beţi şi sinceri.

Oricum, în ziua aceea Jim s-a îmbufnat, a luat calul şi a plecat acasă pe-nserate, mai devreme. A plecat şi cîinele meu cu el. Trebuie să mă fi purtat rău de tot dacă am reuşit să scîrbesc şi cîinele.

Pînă seara m-am scîrbit eu singur de mine şi am pornit pe jos spre casă. Îmi pierdusem pălăria, aşa că Peter Anderson mi-a dat una veche de-a lui, pe care o purtase la Ballarat, spunea el ; era o pălărie tare, de pai, cu borurile largi şi care se potrivea destul de bine pe capul meu. Peter mi-a dat şi o sticluţă cu whisky, să-mi fac curaj pe drum. Aveam de trecut peste cîmpie şi apoi peste o rîpă lungă şi întunecoasă, numită Rîpa Ucigaşului, şi peste o trecătoare numită Trecătoarea Omului Mort şi apoi crestele şi rîpele de la Redclay. Singuraticele cîmpii erau acoperite cu desişuri de eucalipţi albastru-cenuşii care păreau destul de fantomatice în lumina lunii, iar eu eram cam mahmur, dar după o înghiţitură din sticlă şi o gură de apă din rîu, mă simţeam

destul de bine. Am început să fluier și apoi să cînt. Nu obișnuiam să cînt niciodată decît dacă știam că nu e nimeni să m-audă pe o distanță de două mile.

Rîpa Ucigașului era adîncă și întunecoasă mai tot timpul și, bineînțeles, vizitată de stafii. După ce se înnopta, femeile și copiii n-ar fi trecut pe acolo pentru nimic în lume ; și pînă și eu, chiar după ce mă făcusem mare, îmi țineam spinarea încovoiată și fluieram, trecînd repede pe-acolo dacă era noapte. Toți ne temem de stafii, numai că nu mărturisim.

Careva jupuise un vițel mort în timpul zilei și-l lăsase pe cărare, ceea ce, drept să vă spun, m-a făcut să tresar. Arăta ca două cadavre despuiate. Am isprăvit whisky-ul și am luat-o repede prin trecătoare. Deodată un cangur mare și bătrîn tăie cărarea cu un boc-boc-boc, trecînd încet, ceea ce mă făcu să înghețe pe loc. Apoi un trunchi de copac gol, alb strălucitor, pe care cineva îl cojise de o fîșie de scoarță, se ivi la o cotitură a cărării, în bătaia lunii, ceea ce iar mă făcu să tresar. Eram destul de mahmur cînd o pornisem. Prin apropierea cărării, sus pe culme, se afla mormîntul unui chinez. Trăise mulți ani, acolo într-o colibă și săpase în minele vechi, iar într-o zi a fost găsit mort în colibă ; autoritățile dăduseră cuiva o liră sterlină ca să-l îngroape. Cînd eram copil credeam că strigoiul chinezului vizita rîpa și blestema pe chinezește pentru că nu-i fuseseră trimise oasele acasă, în China. Ce-i drept, era un loc destul de pustiu și de fantomatic.

Fusese o căldură înăbuşitoare toată ziua şi mergînd pe cîmpie şi prin rîpă, nu simţisem nici un pic de aer ; dar acum, urcînd mai sus, vedeam semnele furtunii pe care o aşteptasem toată ziua şi simţeam în faţă suflarea unei adieri calde. Cînd am ajuns sus, pe creasta rîpei, primul lucru pe care l-am văzut a fost ceva alb printre tufişurile întunecate, pe locul unde ştiam că e mormîntul chinezului, şi am rămas pe loc, privind cu ochii căscaţi. Cînd am ieşit însă afară din umbră, am putut vedea că era un bou alb şi am respirat uşurat. Dar n-am apucat bine să respir, cînd deodată am auzit lip-lip — nişte paşi grăbiţi, care alergau aproape, în urma mea ! Am tresărit şi m-am întors repede, dar nu era nimic şi pe cînd stam şi mă uitam în toate părţile, iar s-a auzit lip-lip. Apoi tăcere, şi iar lip-lip-lip-lip în spatele meu : de data asta parcă cineva ba alerga, ba se oprea, dîndu-se în lături şi ferindu-se. Am început să cobor cărarea repede, dar nu făcusem nici o duzină de paşi, cînd am auzit iar lip-lip-lip, chiar în spatele meu. Mi-am aruncat privirea peste umăr, continuînd însă să merg mai departe. Nu era nimic în urmă, dar mi s-a părut că văd ceva furişîndu-se în desiş, la dreapta ; poate o fi fost lumina lunii pe ramurile care se mişcau ; acum sufla un vînticel bun. Am coborît mai jos de cărare şi tocmai treceam peste un pinten de deal spre drumul principal, cînd lip-lip-lip-lip-lip-lip-lip-lip ! din nou pe urma mea. Atunci am început să alerg, şi paşii începură de asemenea să alerge lip-lip-lip, tot timpul după mine. Nu mai aveam

timp să mai mă uit primprejur. Peste deal şi pe costişă, cit şi jos pe cîmpie, am alergat cît m-au ţinut picioarele. Aveam înspăimîntătoarea impresie că înnebunesc, şi asta mă înfricoşa mai mult decît orice strigoi din afară. De cîteva ori m-am împiedicat, dar n-am păţit nimic şi tocmai cînd să ajung la şosea, am simţit că alunec şi cad în mîini, pe iarbă şi pe prundiş. Am crezut că mi-am frînt încheieturile mîinilor. Am stat un moment în mîini şi pe genunchi, tremurînd tot, ascultînd şi privind bănuitor împrejur. Nu se auzea nici nu se vedea nimic. M-am ridicat de jos şi abia pornisem, cînd lip-lip era iar după mine. Cred că am alergat vreo milă şi jumătate în noaptea aceea. Mai erau ca la vreo trei sferturi de milă pînă la cortul nostru şi eu alergam de-mi auzeam inima bătînd în cap, iar plămînii, în piept, mă înăbuşeau. Am zărit focul din faţa cortului nostru şi mi-am scos pălăria ca să pot alerga mai iute. Zgomotul paşilor s-a oprit, apoi ceva, pe lîngă pălărie, mi-a atins degetele. M-am uitat — şi atunci m-am lămurit ! Nu băgasem de seamă la Peterson acasă — capul mi se învîrtea prea tare ca să pot observa ceva. Era o pălărie de modă veche, cum obişnuiau să poarte vechii mineri, cu două capete de panglică lungi de vreo palmă, care atîrnau la spate. Cît timp mersesem liniştit prin rîpă, unde nu sufla vîntul, panglicile nu fluturaseră, dar cînd am ajuns sus, în bătaia brizei, au început să fîlfîie în sus şi-n jos, după cum vîntul le ridica sau le lăsa peste borul pălăriei ; iar cînd alergam, se zbăteau tot timpul ; pălăria fiind bine

îndesată pe cap, loviturile capetelor de panglică peste paiul pălăriei sunau tare.

Am stat cîtva timp pe o buturugă să-mi recapăt suflarea şi să mă liniştesc puţin, apoi m-am dus la cort pe cît am putut mai liniştit şi am băut o cană mare cu apă.

— Pari că-ţi cam tragi sufletul, Dave, spuse Jim Bently, şi văd că eşti cam însetat. Nu cumva te-a fugărit fantoma chinezului ?

I-am spus să nu mai vorbească prostii, am intrat în cort, m-am aşezat pe patul meu şi am adormit buştean.

CÎINELE DINAMITAT

Dave Regan, Jim Bently şi Andy Page săpau un puţ la Pîrîul Rece, în căutarea unui recif de cuarţ, bogat în aur, care se presupunea că ar exista pe acolo. Întotdeauna se presupune că există un recif bogat prin apropiere ; singurele chestiuni care se pun, sînt dacă se găseşte la zece sau la o sută de picioare adîncime şi în ce direcţie anume. Găsiseră ceva rocă solidă şi de asemenea apă, pe care o scoteau. Foloseau demodatul praf de dinamită şi fitilul. Făceau un cîrnat sau cartuş cu praf de dinamită într-un burduf de pînză tare sau canava, cu gura cusută şi învîrtită în jurul capătului fitilului ; puneau cartuşul în seu topit, ca să-l închidă ermetic, uscau cît mai mult posibil groapa forată, presărau peste cartuş praf uscat, astupau şi bătătoreau bine cu pămînt tare şi cărămidă sfărîmată. Apoi aprindeau fitilul, ieşeau din puţ şi aşteptau. Rezultatul era de obicei o gaură urîtă în fundul puţului şi o jumătate de roabă de rocă sfărîmată.

În pîrîu era destul peşte — bremă de apă dulce, cod, somn şi alte soiuri. Echipa se înnebunea după peşte, iar Dave şi Andy, după pescuit. Andy pescuia cîte trei ore în şir, dacă era încurajat de vreo „muşcătură" din cînd în cînd — adică o dată la douăzeci de minute. Măcelarul era totdeauna gata să dea carne în schimbul peştelui, cînd prindeau mai mult decît puteau mînca ; dar acum era iarnă şi peştele nu voia să muşte. Pîrîul era puţin adînc, mai curînd un şir de ochiuri de apă noroioasă, de la o groapă de cîteva căldări pline şi pînă la porţiuni mai largi, cu o adîncime medie de şase-şapte picioare, şi puteau găsi peşte fie scoţînd apa din ochiurile mai mici, fie tulburînd apa cu noroi în cele mai mari, pînă cînd peştele apărea la suprafaţă. De cele mai multe ori era somnul cu ţepi de ambele părţi ale capului şi dacă te înţepa, atunci ştiai — cum spunea Dave. Într-o zi Andy şi-a scos cizmele, şi-a suflecat pantalonii şi a intrat într-un ochi de apă să stîrnească noroiul cu picioarele, şi a ştiut. Dave a scos unul cu mîna, s-a înţepat, şi a ştiut şi el. Braţul i s-a umflat, iar durerea îi ajungea pînă la umăr şi în jos, pînă la stomac, spunea el ; ca o durere de dinţi care l-a încercat o dată şi l-a ţinut treaz două nopţi ; numai că durerea de dinţi avea o margine, spunea Dave.

Atunci lui Dave îi veni o ideie !

— De ce n-am face să sară în aer, cu un cartuş, peştele din ochiul cel mare de apă ? spuse el. Eu am să încerc.

Dave concepu ideea, iar Andy Page o puse în aplicare. Andy era acela care punea de obicei în

practică teoriile lui Dave, dacă erau practicabile, iar dacă nu erau, suferea blamul insuccesului şi tachinările prietenilor.

Astfel Andy meşteri un cartuş cu o încărcătură de trei ori mai mare decît cele pe care le obişnuiau în stîncă. Jim Bently considera cartuşul destul de mare ca să arunce în aer tot fundul rîului. Îl înveliră în pînză tare. Andy înfipse adînc în pulbere capătul unui fitil lung de şase picioare şi legă bine săculeţul la gură cu sfoară pentru bici. Ideea era să scufunde cartuşul în apă cu partea deschisă a fitilului, ataşată de o băşică plutitoare, care să plutească la suprafaţă, gata de a fi aprinsă. Andy puse cartuşul în ceară de albine topită, ca să-l facă impermeabil. „Trebuie să lăsăm să treacă cîtva timp înainte de a aprinde fitilul", spunea Dave, „ca să le treacă peştilor spaima ce o vor avea cînd vom scufunda cartuşul, şi apoi să vie din nou în jurul lui ca să adulmece — aşa că trebuie să fie impermeabil."

La sugestia lui Dave, Andy legă în jurul cartuşului o fîşie de pînză de vele — pe care o foloseau la confecţia săculeţelor pentru apă — ca să mărească forţa exploziei, iar în jurul acesteia, lipi straturi de hîrtie groasă de împachetat, după procedeul rachetelor pentru focurile de artificii. Lăsă hîrtia să se usuce la soare, apoi îi cusu o învelitoare din două bucăţi de pînză tare şi legă totul, de la cap la cap, cu sfoară tare de undiţă. Cartuşul era acum destul de tare şi de solid — o bombă formidabilă, dar Andy

şi Dave voiau să fie siguri. Andy îi cusu încă o învelitoare de canava, scufundă cartuşul în seu topit, răsuci în jurul lui un fier de sîrmă ghimpată, iar după un ultim gînd, îl băgă din nou în seu topit şi îl aşeză cu grijă în picioare, rezemat de un ţăruş de cort, ca să ştie unde să-l găsească şi să-i înfăşoare fitilul împrejur. Apoi se duse la focul taberii, să încerce nişte cartofi care fierbeau în coajă, într-o oală, şi să frigă nişte costiţe pentru masă. În dimineaţa aceea Dave şi Jim erau la lucru în mină.

Aceşti trei mineri aveau un cîine aportor, mare şi negru, sau mai curînd un căţel crescut prea mult, un uriaş prieten patruped cam nebun, căruia îi curgeau mereu balele şi care le biciuia picioarele cu coada lui grea, rotind-o ca un bici pentru vite. Tot capul îi era, de obicei, un rînjet roşu idiot şi plin de bale, mulţumit de propriile-i isprăvi. Părea să ia viaţa, lumea, prietenii săi bipezi şi propriul său instinct, drept o imensă glumă. Izbutea să găsească orice ai fi aruncat. Aducea înapoi toate resturile pe care Andy le azvîrlea la gunoi. Avuseseră o pisică, ce murise în sezonul căldurilor mari şi pe care Andy o aruncase la o mare distanţă, departe, în desiş. Într-o dimineaţă, devreme, cîinele găsi pisica, care era moartă de vreo săptămînă, o aduse înapoi în tabără şi o lăsă în cort, unde îşi putu face cunoscută prezenţa cînd prietenii se treziră în mirosul şi în atmosfera greţoasă şi sufocantă din acea dimineaţă de vară. Obişnuia să-i găsească

de cîte ori se duceau la înot ; sărea după ei, le apuca mîinile cu botul şi încerca să înoate cu ei, zgîriindu-le trupurile goale cu labele. Îl iubeau pentru veselia şi nebuniile lui, dar cînd voiau să se bucure în linişte de înot, trebuiau să-l lege în tabără.

Cîinele îl urmărise pe Andy toată dimineaţa, cu mult interes, cum lucrase la cartuş şi, încercînd să-l ajute, îl stingherise grozav. Acum, pe la prînz, plecase la mină să vadă ce fac Dave şi Jim, ca să se întoarcă acasă, la masă, împreună cu ei. Andy îi văzu venind şi puse la foc o cratiţă cu cotlete. În ziua aceea Andy era bucătarul. Ceilalţi stăteau cu spatele la foc, cum e obiceiul oamenilor de pe-aici pe orice vreme, în aşteptarea mesei. Cîinele adulmeca după ceva de care i se părea că uitase.

Mintea lui Andy era tot la cartuş ; văzuse în desiş o strălucitoare cutie goală de gaz lampant şi se gîndea că n-ar fi o idee rea să bage cartuşul, cu pămînt, nisip sau pietricele, în cutia de tablă, pentru a mări forţa exploziei. Poate că din punct de vedere tehnic n-ar fi fost tocmai o idee grozavă, dar lui Andy i se părea cît se poate de bună. Cît despre Jimmy Bently, nu-l interesau de loc afurisitele lor de „tîmpenii". Andy observă o cutie goală de melasă — din acele cutii cu gîtul strîmt pentru a picura melasa — şi se gîndi că ar fi cel mai potrivit toc pentru cartuş. N-ar avea decît să pună înăuntru pulberea, să înfunde fitilul prin gîtul cutiei, apoi să astupe

cu un dop şi să închidă ermetic cu ceară de albine. Tocmai se întorcea ca să-i împărtăşească şi lui Dave ideea, cînd Dave, care aruncase peste umăr o privire la cotletele de pe foc, o luă la goană. Mai tîrziu a explicat că i se păruse că cratiţa sfîrîia prea tare şi că se uitase să vadă dacă nu se ardeau cotletele. Jim Bently se uită şi el, şi o luă la fugă după Dave. Andy stătea nemişcat şi se holba după ei.

— Fugi, Andy ! Fugi ! îi strigau ei. Fugi ! Uită-te la spate, idiotule !

Andy se întoarse încet, privi şi — ce să vadă ? În spatele lui, foarte aproape, cîinele sta cu cartuşul în gură — pironit în cel mai larg şi mai prostesc rînjet al lui. Şi asta nu era tot. Cîinele se apropiase de Andy pe lîngă foc, iar capătul liber al fitilului se tîrîse şi se bălăbănise peste surcelele aprinse. Andy despicase şi crestase bine capătul de aprins al fitilului, aşa încît acum trosnea şi scuipa cum trebuie.

Picioarele lui Andy tresăriră şi o luară la fugă înainte ca mintea să vorbească ; fugea după Dave şi Jim. Iar cîinele fugea după Andy.

Dave şi Jim erau buni alergători — Jim era cel mai bun — pentru o mică distanţă ; Andy era încet şi greoi, dar avea putere şi suflu şi putea ţine la fugă. Cîinele se zbenguia în jurul lui, încîntat ca orice cîine care-şi vede prietenii zburdînd, cum credea el. Dave şi Jim ţipau în urma lor : „Nu te ţine după noi ! Nu te ţine după noi, idiotule !" Dar Andy se ţinea mereu

după ei, indiferent de încercările lor de a scăpa de urmărire. N-ar fi putut să explice, la fel ca și cîinele, de ce se țineau unul după altul, dar alergau, Dave pe urmele lui Jim, urmîndu-l în toate cotiturile, Andy după Dave, iar cîinele în jurul lui Andy, cu fitilul aprins sărind în toate părțile, șuierînd și împroșcînd. Iim urla la Dave să nu vină după el, Dave țipa la Andy s-o ia în altă direcție să se împrăștie, iar Andy striga la cîine să plece acasă. Apoi mintea lui Andy începu să lucreze, stimulată de criză. Încercă din fugă să-i dea un picior cîinelui, dar cîinele se feri în lături ; adună cîteva bețe și pietre și le aruncă în cîine, și apoi iar o luă la fugă. Cîinele simți că greșise în privința lui Andy, îl părăsi și alergă după Dave, care avu prezența de spirit să se uite și să vadă că fitilul mai avea încă de ars. Făcu o săritură înspre cîine, îl apucă de coadă și în timp ce acesta se rotea, îi smulse cartușul din gură și îl aruncă cît putu de departe. Cîinele se repezi imediat după cartuș și-l găsi. Dave strigă la el și îl înjură, iar cîinele, văzînd că îl supărase și pe Dave, îl părăsi și alergă după Jim, care era cu mult înainte. Jim se roti în jurul unui copac tînăr și se cățără pe el ca o veveriță. Cum era un copac tînăr nu se putea urca mai sus de zece, douăsprezece picioare de la pămînt. Cîinele lăsă cartușul jos cu multă grijă, la rădăcina arborelui, ca și cînd ar fi fost un pui de mîță și, începu să sară și să se zbenguiască și să latre în jurul arborelui, sub Jim.

Îşi închipuia că suitul lui Jim în copac făcea parte din joacă — el acum era împăcat — numai că lui Jim nu-i ardea de joacă. Fitilul părea să înainteze cu o milă pe minut. Jim încercă să se cațere mai sus, dar copacul se aplecă şi trosni. Jim căzu jos şi fugi. Cîinele se repezi după cartuş, îl luă şi se repezi după Jim. Totul se petrecu doar în cîteva minute. Jim alergă la un puț de intrare în mină, adînc de vreo zece picioare şi se aruncă în el. Căzu pe noroi moale şi nu păți nimic. Cîinele rînji dispreţuitor spre el, în jos, peste margine, un moment, ca şi cînd s-ar fi gîndit că ar fi o glumă bună să arunce cartuşul jos, peste Jim.

— Pleacă, Tommy, strigă Jim slab, du-te !

Cîinele sări după Dave, singurul pe care-l mai vedea acum. Andy căzuse în spatele unei buturugi, unde zăcea culcat, cu faţa în jos, amintindu-şi subit de un tablou cu o scenă din timpul războiului ruso-turc, cu nişte turci care stăteau culcaţi cu faţa la pămînt (ca şi cînd le-ar fi fost ruşine), în jurul unui obuz abia picat.

Pe malul rîului, lîngă drumul mare şi nu prea departe de mină, se afla un han. Dave era disperat ; în mintea lui înfierbîntată i se părea că timpul trece mai repede decît trecea de fapt, astfel c-o luă spre han. Cîţiva oameni se aflau întîmplător pe verandă şi la bar. Dave se repezi înăuntru, trîntind uşa după el.

— Cîinele ! spuse el, cu sufletul la gură, ca răspuns la privirea mirată a cîrciumarului, blestematul de aportor are în gură o mină cu fitilul aprins...

Cîinele, găsind închisă uşa din faţă, ocolise pe din dos şi acuma stătea rînjind în pragul uşii, cu cartuşul în gură şi cu fitilul împroşcînd scîntei. Se năpustiră cu toţii afară din bar. La început cîinele sări după unul, apoi după altul — ca orice căţelandru, care încearcă să lege prietenie cu toată lumea.

Oamenii alergară după colţ ; unii se închiseră în grajd. În curtea din dos se afla o bucătărie de vară, nouă, de scînduri, cu acoperiş de tablă ondulată, şi o spălătorie ridicată pe stîlpi, în care se aflau cîteva femei care spălau rufe. Dave şi cîrciumarul năvăliră înăuntru şi închiseră uşa — cîrciumarul înjurîndu-l pe Dave şi spunîndu-i pe un ton grăbit că e un idiot blestemat şi întrebîndu-l pentru ce dracu venise acolo.

Cîinele ajunse sub bucătărie, printre stîlpi, dar din fericire pentru cei dinăuntru, se afla acolo un cîine de grajd galben, o corcitură rea şi uricioasă, care se furişa, fura, se războia cu alţi cîini şi pe care vecinii încercaseră de mult să-l împuşte sau să-l otrăvească. Tommy înţelese că se afla în pericol — mai avusese el de-a face cu cîinele acela — şi o luă la picior, de-a curmezişul ogrăzii, purtînd încă încărcătura în gură. La jumătatea drumului prin curte, cîinele cel galben îl ajunse din urmă şi-l muşcă. Tommy scăpă cartuşul din gură, scoase un schelălăit îngrozitor şi fugi spre pădure. Cîinele cel galben se luă după el pînă la gard, apoi se întoarse să vadă ce lăsase jos duşmanul lui. Aproape o duzină de alţi cîini apărură de prin colţuri, de sub clădiri — cîini cu picioare subţiri, hoţi, prinză-

tori de canguri cu sînge rece, corciturі şi cîini ciobăneşti, cîini răi, negri şi galbeni, care se furişează după tine, prin întuneric, te muşcă de călcîi şi dispar fără nici o explicaţie — şi căţei, scheunînd şi chelălăind. Păstrau cu toţii o respectabilă distanţă în jurul neprietenosului cîine galben, pentru că era periculos să te apropii de el cînd acesta credea că a găsit ceva care ar putea fi bun pentru un cîine sau o pisică. Mirosi cu prudenţă de două ori cartuşul şi tocmai se pregătea să miroase a treia oară, cînd...

Era un praf de dinamită foarte bun, un sort nou pe care Dave îl adusese de curînd de la Sydney, iar cartuşul fusese excelent de bine făcut. Andy era foarte meticulos şi sîrguincios în tot ce făcea şi tot aşa de îndemînatec ca un marinar cînd e vorba de împletituri, vele şi funii.

Oamenii spun că bucătăria s-a săltat în sus de pe stîlpi şi apoi s-a aşezat înapoi pe stîlpi. Cînd fumul şi praful s-au risipit, rămăşiţele duşmănosului cîine galben zăceau lîngă gardul de lemn al curţii, arătînd ca şi cînd ar fi fost aruncat în foc de o copită de cal şi apoi rostogolit în praf sub o roată şi la urmă izbit de gard de la mare distanţă. Mai mulţi cai înşeuaţi, care fuseseră legaţi în jurul verandei, galopau înnebuniţi de spaimă, de-a lungul drumului, în nori de praf, cu frîiele rupte fluturînd ; iar din pădure, de la o mare depărtare, se auzea chelălăitul cîinilor. Doi din ei s-au întors acasă, în locul unde se născuseră, la treizeci de mile distanţă, unde au ajuns în aceeaşi noapte şi unde au şi rămas ; iar ceilalţi s-au întors numai către seară,

cu mare prudenţă, să cerceteze situaţia. Unul încerca să meargă în două picioare şi mai toţi păreau mai mult sau mai puţin pîrliţi ; iar un căţel, pîrjolit şi şchiop, care de obicei ţopăia în trei picioare, avea motiv să se bucure că-şi cruţase în toţi acei ani celălalt picior, căci avea acum nevoie de el. Era şi un bătrîn cîine ciobănesc chior pe lîngă han, care mulţi ani după aceea, n-a putut suferi mirosul unei puşti cînd era curăţată. Era chiar cîinele care se arătase, în al doilea rînd după cîinele galben, interesat de bomba explozibilă. Oamenii spuneau că era distractiv să treci de partea ochiului său mort şi să-i lipeşti de nas ţeava unei puşti necurăţite ; nu mai aştepta să se întoarcă cu ochiul cel bun, ca să vadă ce e : o lua razna prin pădure şi rămînea acolo toată noaptea.

Cam la o jumătate de oră după explozie, cîţiva dintre oamenii aflaţi în spatele grajdului încă, se ghemuiau, se aplecau pe lîngă perete, se rostogoleau uşor prin praf, încercînd să rîdă fără să facă zgomot. În casă, două femei erau în criză de isterie, iar o metisă alerga de colo pînă colo, fără nici un rost, cu o căldare cu apă rece. Cîrciumarul îşi ţinea strîns nevasta şi o ruga printre ţipetele ei ascuţite :

— Stăpîneşte-te, Mary, te rog încetează, ori de nu, te omor cu bastonul.

Dave hotărî să ceară scuze mai tîrziu, cînd lucrurile se vor mai fi potolit, şi se întoarse înapoi în tabără. Iar cîinele care făcuse toată isprava, Tommy aportorul, corcitura mare şi proastă, venea zburdînd în jurul lui Dave, biciuindu-i

picioarele cu coada, alergînd spre casă în urma lui, rînjind cu cel mai mare, mai larg şi mai roşu rînjet al lui, plin de amabilitate şi aparent încîntat de după-amiaza distractivă ce o avusese.

Andy legă bine cîinele şi fripse ceva mai multe cotlete, în timp ce Dave se duse să-l ajute pe Jim să iasă din puţ.

Iată pentru ce, mulţi ani după aceea, flăcăii de treabă, trecînd călare pe lîngă cortul lui Dave, îi strigau alene, fornăind vorbele pe nas :

— Hei, Da-a-ve ! Cum merge cu pescuitul, Da-a-ve ?

UŞA-FANTOMA

Povestită de unul din prietenii lui Dave

Mergeam cu Dave pe o cărare singuratică din desiş, îndreptîndu-ne spre un joagăr, unde ne aşteptam să găsim de lucru, şi ne prinse una din acele zile vîntoase, cu ploaie cu gheaţă, şi un frig de să-ţi taie picioarele. Ca să poposim afară, nu putea fi nici vorbă, aşa că pornirăm mai departe, tăcuţi, cu o durere usturătoare între umeri, de frig, de oboseală şi de greutatea bagajelor şi a cizmelor noastre pline de apă, mergînd fleaşc-fleaşc-fleaşc pe cărare. Eram hotărîţi să ne tîrîm astfel, ca nişte boi de muncă, uzi, obosiţi, murdari, pînă vom ajunge la un adăpost, cînd, chiar înainte de a se lăsa noaptea, zărirăm pe coasta unui deal acoperit cu tufişuri de iarbă silueta unei cabane cam retrasă de drum, şi o pornirăm într-acolo fără să ne mai consultăm.

Era o cabană cu două încăperi, construită din lemnele refolosite ale unui joagăr, şi era sau casa părăsită a vreunui colonist, sau o cabană care ţinea de vreun joagăr abandonat, de prin apro-

piere. Ferestrele erau bătute în scînduri. Puserăm bagajul jos, pe verandă, şi băturăm la uşă, ca să ne asigurăm ; apoi Dave smulse două scînduri de la fereastră şi se uită înăuntru. Era încă destulă lumină ca să se vadă că locuinţa era pustie. Dave mai smulse cîteva scînduri, vîrî mîna printr-un ochi de geam spart, trase zăvorul, împinse fereastra şi intră înăuntru. Îi dădui şi sacii. Camera era plină de curenţi ; vîntul intra prin geamul spart şi printre crăpăturile dintre dalele de piatră, aşa că încercarăm camera separată, dormitorul, unde era mai bine. Fusese căptuşită cu saci umpluţi cu paie ; erau şi două brancarde, lăsate de vreun şef de joagăr, sau de alţi antreprenori din pădure care trăseseră aici în ultima vreme, şi mai era şi o ladă şi două scăunaşe pe trei picioare.

Am adus în casă ceea ce mai rămăsese din lemnele de foc, am aprins focul şi am pus ceainicul la fiert. Ne-am desfăcut sacii şi am pus păturile pe brancarde, apoi ne-am dezbrăcat şi am atîrnat hainele în preajma focului, ca să se usuce. Aveam destule provizii, astfel că ne-am ospătat bine. Nu mă bărbierisem de zile întregi, iar Dave avea o barbă aspră şi roşie, răsucită la vîrf ca o perie uzată, care cu cît creştea devenea tot mai roşie ; nasul îi era coroiat, iar părul îi creştea drept în sus. (N-am văzut niciodată un om cu un cap atît de înspăimîntător şi cu o expresie atît de blîndă.) Şi era foarte înalt, cu nişte picioare lungi, subţiri şi păroase. Ciudată pereche trebuie să fi făcut noi doi, cum stăteam acolo goi, pe scăunaşele joase cu trei picioare,

cu ceainicul şi mîncarea pe ladă, între noi, tăind pîinea şi carnea cu briceagul.

— Nu că m-aş sinchisi, spuse Dave, dar acesta e adăpostul unde s-a comis asasinatul despre care am auzit pe drum. Cred că dacă ar veni careva acum şi s-ar uita pe fereastră, s-ar înspăimînta.

Apoi, după cîtva timp, uitîndu-se în jos la podeaua de scînduri de sub picioarele mele, îşi scărpină urechea şi spuse :

— Asta pare foarte mult să fie o pată de sînge, sub scaunul tău, nu-i aşa, Jim ?

Mi-am mutat picioarele, şi imediat am mutat şi scaunul mai departe de foc — era prea cald.

Nu mi-ar fi plăcut să rămîn acolo peste noapte de unul singur ; cît despre Dave, nu cred că se sinchisea. Cutreierase prea mult desişurile australiene ca să-l mai impresioneze ceva sau să se mai mire de ceva. Afară de asta, fusese, o dată, aproape ucis de un om care a spus apoi că-l confundase cu un altul ; trebuie să fi fost un ucigaş tare miop.

După aceea ne-am pus tutunul, chibriturile şi bucăţile de lumînare pe care le aveam cu noi pe cele două scaune lîngă culcuşurile noastre, ne-am întins şi am fumat liniştiţi, schimbînd din cînd în cînd cîte-o vorbă despre nimic anume.

La un moment dat, uitîndu-mă spre Dave, l-am văzut ridicat în capul oaselor şi privind atent spre uşă. Uşa se deschise foarte încet, destul de larg, şi o pisică neagră intră înăuntru ; se uită

întîi la mine, apoi la Dave, şi ieşi din nou afară, iar uşa se închise în urma ei.

Dave se scărpină în ureche.

— Asta-i cam ciudat, vorbi el. Aş fi putut jura că am închis uşa. Pisica asta o fi rămas înăuntru.

— Aşa se pare, spusei eu.

Nici unul dintre noi nu băuse nimic. Dave coborî din pat pe picioarele lui lungi şi păroase, ca de păianjen.

Uşa avea o încuietoare obişnuită, neagră, dreptunghiulară, cu o clanţă de alamă. Dave încercă încuietoarea şi o găsi bună. Apăsă pe clanţă, deschise uşa şi strigă : pis-pis-pis ! Dar pisica nu apăru. Închise uşa din nou, încercă să vadă dacă încuietoarea a prins şi se urcă din nou în pat.

Abia se aşezase jos, cînd din nou uşa se deschise încet, şi pisica cea neagră intră înăuntru, se uită lung la Dave, apoi deodată se întoarse şi ieşi, în timp ce uşa se închidea cu putere.

M-am uitat la Dave şi el la mine — lung. Apoi el s-a scărpinat la ceafă. N-am văzut niciodată un om cu o figură atît de deconcertată şi cu un cap aşa de înspăimîntat.

Coborî din pat cu multă prudenţă, luă în mînă un lemn de foc, merse furişat pînă la uşă şi o deschise brusc. Nu era nimeni. Luă lumînarea şi intră în cealaltă cameră, dar nu văzu pisica. Veni înapoi, se aşeză lîngă foc şi mieună — şi imediat pisica îi răspunse şi apăru de pe undeva. Cred că ieşise afară pe fereastră, Dave continuă să miaune, iar pisica se rotea şi se freca de picioarele lui păroase. Dave reuşea să îmblîn-

zească pisicile în felul acesta. Avea o adevărată slăbiciune pentru ele. Îl văzusem dînd cu piciorul într-un cîine sau biciuind un cal, chiar cu sălbăticie, dar niciodată nu l-am văzut lovind sau lăsînd pe alţii să lovească o pisică. Dave era bun cu pisicile. Avea grijă de pisoi şi nu-i îneca decît pe cei de prisos. O dată chiar mi-a spus :

— Înţeleg ca un om să dea cu piciorul într-un cîine, sau să lovească un cal, cînd e cazul, dar nu îngădui ca cineva să facă rău unei mîţe.

Dave dădu pisicii aceleia ceva de mîncare, apoi merse şi ţinu lumînarea aproape de broasca uşii, dar nu găsi nimic anormal la ea. Descoperi o cheie pe poliţa căminului şi încuie uşa. Se culcă din nou şi pisica sări în pat, se încolăci la picioarele lui şi începu să toarcă. Dave se aplecă s-o mîngîie şi-i spuse să n-aibă grijă că n-o s-o lovească cu picioarele, apoi se culcă din nou.

Avem cu noi cîteva cărţi — Dave citea „Îngrozitorul strigoi din valea bîntuită de fantome", iar eu aveam „Mîna dezmembrată" şi „Cadavrul fără măruntaie" şi alte cîteva titluri asemănătoare. Erau cărţi de mîna întîi pentru a prepara terenul pentru o stafie.

Citeam şi-mi venise somn cînd, deodată, mi-am dat seama de o mişcare şi am văzut capul speriat al lui Dave ridicîndu-se, o dată cu umbra lui îngrozită pe perete. Se holba la uşă, peste cartea pe care-o citea. Şi uşa aceea se deschidea din nou... încet... Şi doar Dave o încuiase ! N-am simţit niciodată ceva mai înfiorător ; piciorul patului meu era chiar lîngă uşă şi mi-am

ridicat picioarele în timp ce uşa se deschidea. S-a deschis larg şi a rămas aşa. Am aşteptat vreo cinci minute, pe cît mi s-a părut, auzindu-ne respiraţia unul altuia şi aşteptînd să se închidă uşa. Apoi Dave s-a ridicat binişor şi s-a dus la uşă, călcînd ca o pisică pe cărămizi ude.

— Ai încuiat zăvorul *în afara* broaştei, am spus, pe cînd el prindea uşa cum ai apuca un rac.

— Mă jur că nu, spuse Dave, dar cum întorsese cheia de două ori, nu putea fi sigur. Închise şi încuie uşa din nou.

— Uite, scoală-te şi convinge-te singur, spuse Dave.

M-am sculat, am încercat uşa de două ori şi am găsit-o încuiată cum trebuie, apoi am încercat amîndoi şi am căzut de acord că era încuiată.

M-am culcat din nou şi Dave era gata să se întindă şi el, cînd i-a venit o idee. Apucă cea mai grea bucată de lemn şi o sprijini de uşă.

— Pentru ce faci asta ? l-am întrebat.

— Dacă e vreun ticălos de hoţ pe aici pe-aproape şi încearcă vreuna din isprăvile lui, îi vom auzi, dacă vine în timp ce dormim.

Apoi se culcă.

Ne liniştirăm nervii cu „Valea bîntuită de stafii" şi „Cadavrul fără măruntaie" şi după o bucată de timp l-am auzit pe Dave sforăind ; şi eram gata să aţipesc şi eu, cînd lemnul de la uşă căzu peste piciorul meu şi apoi pe podea, cu un zgomot îngrozitor. Mi-am tras repede piciorul şi m-am ridicat cu o mişcare bruscă, tot aşa şi Dave — iar pisica sări peste peretele des-

părțitor. Ușa se deschise — de data asta numai puțin, se opri și apoi se închise brusc. Dave se dădu jos din pat, luă un lemn, sări la ușă, apucă clanța ca și cînd ar fi fost o urzică, dar ușa nu se deschise ! — era închisă și încuiată ! Atunci fața lui Dave începu să arate tot atît de înfricoșată ca și părul lui. Aprinse lumînarea la foc și-mi spuse să vin cu el ; descuie ușa și intrarăm în cealaltă cameră, Dave umbrind lumînarea cu multă grijă și pipăind drumul încet cu piciorul. Camera era goală. Încercarăm ușa de afară și o găsirăm încuiată.

— Trebuie să fi ieșit el pe fereastră, murmură Dave. Spusese *el* în loc de *ea*, deci se gîndise la un strigoi, nu la pisică. Am văzut că era speriat și nu mai era nevoie decît de atît, ca să mă sperie și pe mine.

Ne-am întors în camera de dormit, am băut ceai rece și ne-am aprins pipele. Apoi Dave și-a luat învelitoarea impermeabilă de pe pat, a întins-o pe podea, și-a pus păturile deasupra, schimburile, etc. peste ele și a început să-și ruleze sacul.

— Ce faci, Dave ? l-am întrebat.

— O iau la drum, să trag undeva mai departe. Tu poți rămîne aici dacă vrei, și vii mîine dimineață.

Am început imediat să-mi rulez și eu sacul. Am pregătit totul și ne-am închis sacii, am strîns cănile și am ieșit afară fără să facem nici un zgomot. Ne-am ținut spinările încovoiate pînă am ajuns jos în drum.

— Aşa se întîmplă cînd tragi la o casă părăsită, spuse Dave cînd ne văzurăm teferi pe cărare.

Nici un australian nu se adăposteşte într-o casă părăsită sau chiar prin apropierea ei, probabil pentru că o casă părăsită pare mai plină de fantome în desişurile australiene decît în oricare altă parte a lumii.

Bătea un vînt puternic, dar nu mai ploua.

Am mers înainte pe drum cam vreo două mile şi ne-am oprit pe partea adăpostită a unui deluşor, într-o groapă unde fusese o alunecare de teren. Am întrebuinţat toate capetele de lumînare ca să aprindem focul, dar o dată aprins, am strîns şi am îngrămădit deasupra scoarţă de lemn de manuka şi buşteni şi în curînd aveam un foc bun care trosnea. Cînd pămîntul s-a mai uscat puţin, am meşterit un fel de adăpost împotriva ploii, cu cîteva crengi şi cu învelitoarele impermeabile ale sacilor. Apoi am făcut cafea şi am petrecut noaptea destul de confortabil. Cînd se făcu ziuă, Dave spuse :

— Mă duc înapoi la casa aceea.

— Pentru ce ?

— Vreau să descopăr ce e cu afurisita de uşă. Dacă nu-i dau de rost, n-am să mai pot dormi liniştit la o milă distanţă de o uşă, cîte zile oi avea.

Aşa că ne-am întors înapoi. Bătea încă vîntul. Acum, la lumina zilei — după o mică cercetare, am văzut că totul era simplu. Casa fusese construită din deşeuri şi capete de lemn prost potrivite ; lăsa vîntul să treacă în toate direcţiile — nu mult, nu mai mult decît un deget sau cam

așa ceva, dar destul ca să încline și să strîmbe cadrul ușii așa fel, încît să elibereze zăvorul din încuietoare (cadrul ușii era făcut din fragmente lipite). Atunci ușa își schimba direcția în acord cu înclinarea ei, iar cînd trecea rafala de aer, casa da înapoi și ușa oscila, cadrul mișcîndu-se foarte puțin în altă direcție. Cred că ar trebui un Edison ca să inventeze un astfel de lucru, care aici se produsese din întîmplare. Diferitele intensități și viteze ale curentului de aer trebuie să fi contribuit la variația mișcărilor ușii — și poate că ajutase și curentul produs de focul pe care-l făcuserăm noi în cămin.

Dave se scărpină în cap o bună bucată de timp.

— Încă n-am trăit niciodată într-o casă, spuse el pe cînd ne îndepărtam, încă n-am trăit niciodată într-o casă care să nu aibă vreun cusur. Eu, unul, prefer un cort bun.

UN IRLANDEZ SĂLBATIC

Cam cu vreo şapte ani în urmă, am plecat din fundul Australiei la Wellington, capitala Noii Zeelande, şi mai sus, într-un mic oraş numit Pahiatua, care înseamnă „locuinţa zeilor" şi e situat în districtul Wairarappa (adică susur sau licăr de apă). Aveau o legendă amuzantă, anume că denumirea districtului n-a fost de la început sugerată de rîurile, izvoarele şi lacurile lui, ci de lacrimile pe care se pretinde că le-a zărit un scutier întunecat în ochii unui şef războinic, în clipa cînd a văzut priveliştea aceea, pentru prima sau ultima dată, nu-mi amintesc anume : presupun că era descoperitorul acelui loc, acum că mă gîndesc la asta — altfel locul ar fi avut un nume. Poate că priveliştea aceea îi reamintea de casa copilăriei lui.

Pahiatua nu era casa zeului meu ; şi ploua de cinci săptămîni. În timp ce aşteptam nişte bani de la un ziar din Australia — care speram să ajungă la timp şi din care să-mi rămînă destul (după ce voi fi plătit pensiunea) ca să mă pot

duce altundeva mai departe, am petrecut multe ceasuri în prăvălioara unui cizmar care fusese miner. Acesta mi-a povestit întîmplări din zilele de odinioară, de pe Coasta de Vest a Insulei Centrale și mereu se întorcea la o întîmplare grozavă de pe Coasta de Vest, cu un anume „Făină de Grîu" și despre vărul acestuia și despre prietenul lui, Dinny Murphy, care murise. Și cizmarul, care era un om voinic, glumeț și vesel, mereu mă punea să-i făgăduiesc că dacă se va întîmpla să întîlnesc vreun vechi miner de pe Coasta de Vest, indiferent cine și ce era, beat sau treaz, să-l întreb dacă îl știa pe Făină de Grîu și să-l ascult ce avea de spus.

Nu voi face nici o încercare să povestesc cu accentul irlandez al cizmarului, pentru că nu se poate reda în scris.

Există un soi de irlandez mic și roșcat, spunea cizmarul, el însuși irlandez — care cînd a băut un păhărel, vrea neapărat să se bată ; apoi este irlandezul voinic, negricios, ironic și care, la chef, face mai mult scandal și bătaie decît șase roșcați mititei puși la un loc ; și apoi mai este irlandezul vesel, optimist. Ei bine, Făină ăsta era o combinație din toți aceștia trei, și încă multe sorturi. De la început a fost cunoscut printre băieții de la „Canarul", drept Făină de Grîu, dar nimeni nu știa exact pentru ce i se spunea astfel. Unii spuneau că adevăratul său nume era Floare de Grîu, și că fusese numit astfel pentru că grîul n-avea floare. Dar numele acesta trebuie să fi fost un compliment pentru caracterul

lui, un compliment adus de cineva care-l cunoştea şi-l aprecia, sau îl aprecia fără să-l înţeleagă. Sau poate să i se fi tras de la vreo întîmplare despre însuşi Făină sau prietenii lui, sau de la vreo întîmplare cu nişte saci de făină. Poate că lucrase la o moară. Dar destul cu toate astea. Nu numele importă, ci omul. Era miner, un irlandez voinic, negricios, cu ochii albaştri. Muncea din greu, bea zdravăn şi se bătea bine ; şi nu înjura. Nimeni nu l-a auzit vreodată înjurînd (cu o singură excepţie). După el, toate lucrurile erau drăguţe. Era întotdeauna norocos. A găsit mult aur, dar l-a risipit.

Făină ăsta fusese trimis în Australia de prietenii săi, după nu ştiu ce tulburări din Irlanda, cam prin o mie opt sute şi nu ştiu cît — data n-are importanţă ; erau mari agitaţii în Irlanda în acele zile ; şi nimeni din cei care-l cunoştea n-ar fi avut nici cea mai mică îndoială că el contribuia la tulburări, numai dacă era acolo la timp. Am aflat toate aceste de la un om care l-a cunoscut în Australia. Rudele la care fusese trimis deveniră în curînd foarte doritoare să se descotorosească de el. Era neastîmpărat ca toţi irlandezii. După ce bea cîteva păhărele, se plimba neliniştit de colo pînă colo prin faţa crîşmei, legănîndu-şi braţul drept în faţa lui, cu cotul îndoit şi mîna închisă, ca şi cînd ar fi fost la mare ananghie, şi murmura ca pentru sine :

— Trebuie să plecăm sau să luptăm ! Trebuie să plecăm sau să luptăm ! Trebuie să plecăm sau să luptăm !

Se zice că era cît pe ce să-şi mănînce fripte rudele din Australia înainte de a fi fost doborît, iar povestea spune că într-o noapte, cînd era la chef, neamurile lui şi-au încărcat tot avutul într-o căruţă şi au pornit-o spre alte locuri.

Nu s-a ştiut nimic despre Făină timp de mai mulţi ani ; apoi a apărut pe Coasta de Vest a Noii Zeelande ; nu se deslipea de o cîrciumă ţinută de un văr al lui (pe care îl urmărise, îl scosese la iveală, îl descoperise oarecum), într-o proprietate numită „Canarul". Îmi amintesc cînd l-am văzut prima dată pe Făină.

Eram şi eu un obişnuit la „Canarul" şi, într-o seară, stăteam afară la „Brady" (cum se numea casa vărului lui Făină) cum Tom Lyons şi Dinny Murphy, cînd vedeam sosind peste cîmpie un om voinic, cu un sac în spate.

— Pe viaţa mea dacă ăsta care vine nu e Făină de Grîu şi nimeni altul, spuse Dinny Murphy lui Tom.

— Pe viaţa mea că ai dreptate ! Spuse Tom.

În sala cea mare din fund erau o mulţime de clienţi noi care beau, dansau, cîntau, iar Tom îi spuse lui Dinny :

— Dinny, pun rămăşag pe-o liră că Făină are să se-ncaiere cu vreunul din noii veniţi în mai puţin de-o oră de la sosirea lui aici.

Dar Dinny n-a primit rămăşagul. Îl cunoştea şi el pe Făină.

— Bună ziua, Tom ! Bună ziua, Dinny !

— Bună ziua şi ţie, Făină !

Am fost prezentat şi eu.

— Bine, băieți ! Veniți încoace, ne spuse Făină.

Și astfel intrarăm cu el înăuntru. După cîteva pahare, Făină se duse în sala din fund, unde erau noii veniți care dansau. Făină se duse în fața unuia care dansa o jigă și începu și el să danseze. Dar cînd noul venit făcu un pas care nu fu pe placul lui Făină, acesta îl lovi între ochi și îl doborî, lăsîndu-l întins pe spate.

— Na ! Ține, drăguțule, nevrednicule și înfumuratule, îi spunea el. Acolo să zaci ! Habar n-ai să dansezi. Cum îndrăznești să țopăi în fața mea cînd nu te pricepi ?

A strigat și a băut și a pariat și a dansat și a cîntat și i-a bătut pe noii veniți toată noaptea, iar dimineața le-a spus :

— Bravo, băieți ! Știu c-am petrecut bine în noaptea asta. Veniți să beți un pahar cu mine !

Și, bineînțeles, au mers și au băut cu el.

A doua zi dimineață, mergînd pe stradă Făină se întîlni cu o bețivancă bătrînă, de proastă reputație, cunoscută printre băieți cu numele de „Sugativa".

— Bună dimineața, dragul meu Făină de Grîu, spuse ea.

— Bună dimineața, drăguță Sugativă, spuse Făină.

Și deodată, baba scoase o sticlă pe care-o avea în buzunarul rochiei și-l izbi peste față cu ea. Și sparse sticla în bucăți.

Un polițist care văzuse scena a arestat-o imediat, iar pe Făină l-a luat ca mărturie, fie că-i

făcea sau nu plăcere. Şi tare frumuşel mai arăta, cu faţa acoperită cu bandaje pline de sînge şi numai cu un ochi nevătămat şi un colţ de gură cu care putea să vorbească.

— E-o nimica toată, Înălţimea voastră, spuse el magistratului ; doar o zgîrietură. E-o nimica toată, lăsaţi-o baltă ! De altfel, n-aveam nici un drept să-i vorbesc astfel acestei femei drăguţe.

Dar ei n-au lăsat-o baltă. Au amendat femeia să plătească o liră sterlină.

Şi amenda a plătit-o Făină.

Dar vai de biata fire omenească ! Era cam la fel chiar şi în acele zile, cum e şi azi. Un bărbat nu putea face un serviciu unei femei, că imediat îi ieşea vorba că e ceva între ei. Astfel că se glumea mult printre băieţii care-l cunoşteau pe Făină şi o cunoşteau şi pe Sugativa ; dar cum uneori se mergea prea departe, Făină nu mai admise nici o glumă, mai ales din partea acelora care rîdeau prea tare sau zîmbeau prea mult.

Vărul lui Făină îşi închipuia că e un om isteţ. Făină era lefter. Nu mai avea nici un ban, iar creditul lui se isprăvise, aşa că într-o zi convinse pe un poliţist care-i era prieten să-i dea o citaţie în alb, spunîndu-i acestuia că voia să sperie pe unul care-i datora nişte bani. Apoi completă citaţia şi se duse cu ea la vărul său.

— Ce părere ai despre asta ? spuse el, dîndu-i citaţia peste tejghea. Ce părere ai despre drăguţul meu prieten Dinny Murphy ?

— Cum se poate ? Ce înseamnă asta ?

— Asta aş vrea s-o ştiu şi eu. Am împrumutat de la el acum două săptămîni, fiind beat, cinci lire sterline, şi acum îmi trimite citaţia.

— Ei bine, n-aş fi crezut niciodată una ca asta din partea lui Dinny, spuse omul scărpinîndu-se în cap şi clipind. Ce l-o fi apucat?

— Asta aş vrea să ştiu şi eu.

— Dar ce i-ai făcut omului?

— Să mă ia dracu dacă ştiu.

Vărul lui Făină îşi frecă barbişonul între degetul mare şi cel arătător.

— Ei, ce crezi că trebuie să fac acum? întrebă Făină, nerăbdător.

— Ce să faci? Să-i plăteşti omului, bine-nţeles.

— Cum să-i plătesc cînd n-am nici de-un şnaps?

Vărul lui se scărpină în barbă.

— Bine... uite, am să-ţi dau cinci lire pentru o lună sau două. Du-te de-i plăteşte omului, şi întoarce-te la lucru.

Făină s-a dus să-l găsească pe Dinny şi au tras amîndoi un chef de pomină în cîrciuma de peste drum. Iar vărul lui a spus că ştiuse tot timpul că-i o minciună.

Uneori era nesuferit cînd era beat numai pe jumătate. Aşa, bunăoară venea în arenă cînd acrobaţii Orewell erau în plin balans, se plimba împrejur, monologînd destul de tare ca să poată fi auzit, şi tocmai cînd trebuia să se petreacă ceva senzaţional, trecea pe lîngă cei din comitet care se străduiseră de săptămîni întregi să

pregătească reprezentația și să-i asigure succesul — spunîndu-și sie însuși, dar destul de tare :

— Unde sînt acrobații Orewell, de care am auzit vorbindu-se atît ? Nu-i văd ! Poate cineva să mă îndrepte spre acrobații Orewell ?

Sau trecea pe lîngă o tombolă, o loterie, sau alte treburi din astea cu noroc :

— Făină nu joacă. Nu cred în astfel de șmecherii. Ar trebui interzise. Înșală tineretul.

Sau dacă trecea pe lîngă vreun englez care nu-i plăcea :

— Uitați-vă la ghinăraru Robert ! Ăsta om ! Un irlandez ! Anglia trebuie să vie în Irlanda pentru generalii ei. Uitați-vă la ghinăraru Robert în mlaștinile de la Candyhar !

În ziua de Anul Nou se dădeau întotdeauna serbări la Orewell, — afară de o singură dată — iar bătrînul Duncan venea întotdeauna acolo ; niciodată n-a lipsit pînă în ziua cînd a murit. Era un miner glumeț, cu inimă bună. Toți îl cunoșteau pe bătrînul Duncan.

Dar într-un ajun de An Nou nu și-a făcut apariția, ceea ce s-a observat imediat. „Unde e bătrînul Duncan ? L-a văzut cineva pe bătrînul Duncan ? A, apare el acum." Cercetară, discutară și așteptară. Dar Duncan n-a venit.

Duncan lucra la Duffers. Băieții se interesară pe lîngă oamenii care lucrau la Duffers, dar aceștia nu-l văzuseră de două zile. Erau siguri că-l vor găsi la Creek. Nu era la Allaura, nici la Notown. Cercetară printre oamenii care veneau

de la Nelson Creek, dar Duncan nu era nici acolo.

— S-a întîmplat ceva cu drăguțul de el, spuse Făină în cele din urmă. Careva dintre noi trebuie să meargă și să vadă.

În curînd aceasta era opinia generală și o echipă, în frunte cu Făină, porni peste dealuri înainte de a se lumina de ziuă.

Ușa locuinței lui Duncan era închisă, dar *nu încuiată*. Făină observă acest lucru, dădu din cap, deschise ușa și intră. Cabana era ordonată și curată — chiar și vatra. Duncan curățase peste tot, iar punga lui stătea pe un raft, lîngă el, totul gata pentru petrecere. Pe masă era o cravată curată, gata de a fi legată. Cuverturile fuseseră păturite frumos și așezate pe pat, iar peste ele sta întins bătrînul Duncan, cu brațele încrucișate pe piept și cu un picior încălțat, încă pe podea. Avea pe el hainele bune și era complet îmbrăcat, afară de o gheată, cravata și pălăria. Un atac de inimă.

— Scoteți-vă pălăriile și intrați în liniște, copii, le spuse Făină. Iată, drăguțul de el zace mort în pat.

N-a mai fost nici o serbare la Orewell de acel An Nou. Cineva spunea că oamenii de la Nelson Creek ar putea fi nemulțumiți că serbările se amînă din cauza lui Duncan, dar Făină le spuse că va avea el grijă de asta.

Unul sau doi au fost într-adevăr nemulțumiți, dar Făină s-a înțeles cu ei și n-a mai fost nici o serbare.

După aceea Făină obişnuia să spună :

— Ah ! Ce bine-am fi petrecut la înmormîntare, dacă Duncan murea la Duffers, în timpul lucrului !

Făină de Grîu îl cără în spate pe prietenul său Dinny Murphy tot drumul de la „Canarul" pînă la spital. Dinny se simţea foarte rău — era aproape pe moarte, bolnav de dizenterie. Făină îl lăsă jos, pe un pat liber din camera de gardă şi chemă personalul :

— Hei ! Cei dinăuntru ! Ieşiţi afară !

Medicul şi cîţiva din personalul spitalului veniră să vadă ce este.

Medicul era un filfizon, cu o ţigară mare de foi pe care o ţinea între două degete grase, moi şi albe-gălbui, şi cu o pereche de ochelari eleganţi cu ramă de aur, prinşi pe nas cu un arc.

— Aici, spuse Făină, e drăguţul meu prieten, care zace pe moarte de dizenterie. Dumneavoastră trebuie să aveţi grijă de el şi să-l faceţi bine.

Apoi îşi clătină pumnul în faţa doctorului şi-i spuse :

— Dacă laşi pe drăguţul acesta de om să moară... atenţie !

Doctorul tresări. Mai întîi dădu înapoi ; apoi scoase un fum de ţigară, înaintă, aruncă o privire nepăsătoare spre Dinny şi dădu cîteva ordine însoţitorilor săi.

Făină merse spre uşă şi, în timp ce ieşea, se întoarse pe jumătate, clătină din nou pumnul către ei şi le spuse :

— Dacă lăsaţi drăguţul de om să moară... băgaţi de seamă !

Cam după vreo douăzeci de minute se întoarse, aducînd o lădiţă cu whisky într-o roabă. Cără lădiţa înăuntru şi o descărcă jos pe podea.

— Iată, spuse el, turnaţi asta în drăguţul de om.

Apoi îşi scutură iar pumnul către personalul aflat de faţă şi spuse :

— Dacă lăsaţi drăguţul de om să moară... atenţie !

La spital erau obişnuiţi cu cazuri grave, aşa că nu l-au luat prea mult în seamă. Dar Făină a întors spitalul cu susu-n jos. Era acolo la toate orele din zi şi din noapte ; cobora în oraş, mai bea puţin, mai se bătea, poate, şi apoi spunea : „A, ştiţi, trebuie să mă duc să văd cum mai merge drăguţul meu de prieten."

Şi de fiecare dată cînd se ducea, îşi clătina pumnul către tot spitalul, în general, şi le spunea că-i ucide pe toţi dacă îl lasă pe Dinny Murphy să moară.

Ei bine, şi într-o noapte, Dinny Murphy a murit.

În dimineaţa următoare, Făină l-a întîlnit pe medic pe stradă, l-a apucat şi i-a dat o lovitură între ochi de l-a lăsat lat pe jos, înainte ca doctorul să fi văzut măcar cine era.

— Stai acolo, înfumurat nevrednic ce eşti ! spuse Făină de Grîu. L-ai lăsat pe drăguţul de om să moară !

S-a întîmplat ca toţi poliţiştii să fie plecaţi în ziua aceea din oraş şi în timp ce erau aştep-

taţi să vină, Făină luă un sicriu, îl cără sus la spital, şi îl aşeză în uşă.

— Am venit pentru drăguţul meu prieten, spuse el către personalul înspăimîntat (sau către aceia dintre ei pe care-i avea la îndemînă şi care nu puteau să-i scape). Daţi-mi-l. Trebuie să-l iau acasă ca să fie înmormîntat de prietenii lui de la Canarul. Nu vă mai furişaţi şi vă ascundeţi, voi de-acolo, nu vă temeţi, am aranjat cu doctorul.

Dar personalul spitalului chemă un om care avea oarecare influenţă asupra lui Făină şi astfel, şi cu ajutorul celei mai frumuşele surori din spital, îl hotărîră să aştepte. Dinny nu putea încă să fie luat, mai erau hîrtii de iscălit, n-ar fi frumos pentru mort ; trebuie să i se facă o rugăciune, trebuie să fie spălat şi bărbierit şi aranjat cuviincios. În orice caz, vor fi gata într-o oră, sau de nu, vor suferi ei consecinţele.

Fină răspunse că toate acestea pot fi făcute la fel de bine şi chiar mai bine, de băieţii de la Canarul.

— Oricum, spuse el, mă voi întoarce într-o oră şi dacă nu-l veţi fi pregătit pe prietenul meu... atenţie !

Apoi îşi arătă pumnul încă o dată, cu asprime, şi spuse :

— Cunosc eu trucurile şi vicleşugrile voastre murdare şi dacă văd vreo zgîrîietură de ac pe trupul prietenului meu... atenţie ! Dacă lipseşte vreo cojiţă de unghie de la vreun deget de la picior, atenţie !

Apoi plecă, luînd şi sicriul cu el.

Cînd au sosit poliţiştii acasă la el ca să-l aresteze, au găsit coşciugul jos lîngă pat, şi pe Făină zăcînd întins în el pe spate, cu braţele îndoite paşnic pe piept. Era atît de beat pe cît e cu putinţă să fie un om, şi să fie încă viu. Au făcut găuri de ventilaţie în capacul sicriului, l-au înşurubat şi au transportat sicriul cu Făină cu tot la închisoare. Au lăsat povara jos, pe podeaua goală şi rece a celulei de închisoare, apoi au ieşit, au încuiat uşa şi au plecat pe mai multe drumuri să-i înştiinţeze pe băieţi. Şi cam pe la miezul nopţii, „băieţii" s-au adunat în cerc, cu o provizie de licoare şi au aşteptat ; şi undeva, pe la orele mici ale nopţii, se auzi un urlet ca al unui irlandez puternic în Purgatoriu şi apoi, imediat, vocea lui Făină fu auzită pledînd pe diferite tonuri schimbate şi groaznice.

— Rugaţi-vă pentru sufletul meu, băieţi, rugaţi-vă pentru drăguţul de suflet al meu ! Drăguţul de Făină e în Purgatoriu !

O bucată de timp, tăcere, apoi un sunet ca de-o roată grea de camion care ar trece peste-o cutie de împachetat... A fost singura dată cînd se certifică cum că Făină a fost auzit înjurînd. Dar atunci a înjurat.

Băieţii nu s-au rugat pentru el — şi a primit o lună. Cînd a ieşit, l-a întîlnit pe doctor pe stradă şi a traversat jumătate din drum, iar doctorul cealaltă jumătate. Au băut un pahar împreună, iar Făină i-a dăruit doctorului un grăunte splendid de aur pentru un ac de cravată.

— A fost voința lui Dumnezeu, la urma toată, domnule doctor, spuse Făină. A fost voința lui Dumnezeu. Să lăsăm cele trecute să fie uitate între noi. Dă-mi mîna, domnule doctor. La revedere.

Apoi plecă la „Canarul".

CURTEA DELIBEREAZĂ

Spuneţi, judecători şi regi, unde şi cînd
Legile-omeneşti valoare n-au iar spiritele libere sînt?
Unde nici o bogăţie din lume cetatea n-o salvează?
Acolo se va cere multă bere, cînd Curtea deliberează.

Aceeaşi sală de şedinţe murdară, lungă şi întunecoasă ca o fîntînă, cu ceasul sus pe perete, şi uşa scundă jos, sub ceas, cu scaunul judecătorului, care dacă ar fi puţin înfrumuseţat şi poleit, ar semăna cu o imitaţie în turtă dulce a unui tron. Cu stema regală deasupra, iar într-o parte, mica boxă a martorilor, unde atîţi bieţi oameni cumsecade sînt persecutaţi, insultaţi şi ironizaţi de nişte avocăţei şarlatani de mîna a treia şi unde atîtea minciuni, nobile, patetice şi pline de milă, se rostesc de către bieţi păcătoşi şi eroi cu reputaţie proastă, de dragul unui pic de libertate, sau de hatîrul unui prieten sau tovarăş. Acelaşi magistrat istovit de muncă şi prost plătit, încercînd să-şi păstreze atenţia fixată pe

acelaşi mizerabil decor din faţa lui, după cum un ziarist surmenat şi prost plătit încearcă să-şi concentreze atenţia pe corecturile din faţa lui. Acelaşi şir de poliţişti, voinici, sănătoşi, amabili, încercînd uneori să-şi stăpînească un zîmbet. Şi judecătorii de instrucţie („pute locul de ei", mi-a spus un sergent de poliţie), certîndu-se pentru vreun caz mizerabil, şi reporterii, unii din ei îndeajuns de lipsiţi de inimă pentru a căuta să pună mîna pe vreo glumă grosolană, ca s-o scrie în ziar, din maldărul de mizerie adunat în faţa lor, chiar dac-ar fi pe seama unui surd, orb sau şchiop.

Iar în faţa scaunului judecătoresc, boxa acuzaţilor, divizată printr-o despărţitură, cu femeile la stînga şi bărbaţii la dreapta, după tiparul societăţii civilizate. Nu se mai aduc copii aici. Aceiaşi beţivi scandalagii cu privirea sălbatică, cu ochii injectaţi de sînge sau împăienjeniţi. Unele femei îşi mai păstrează încă siguranţa şi o ţinută decentă, dar cele mai multe tremură şi par să aibă conştiinţa încărcată, în legătură cu vreun mic furt, pentru care patronii vreunei mari firme au trimis un avocat ca să urmărească procesul şi să depună mărturie.

Dar iată colo, pe o bancă, de o parte a scaunului judecătoresc şi în faţa boxei martorilor, ca o pată luminoasă pe această scenă întunecată, ruşinoasă şi inutilă — şi întîmplător în bătaia unei raze de soare — stau reprezentantele Societăţii de Ajutorare a Arestaţilor, Poarta Închisorii şi Brigăzile de Salvare etc. (una sau două din ele în uniforme de soră), care au venit să ne ajute şi

să lupte alături de noi împotriva legilor țării lor și ale noastre, dragă Doamne!

Doamna Johnson, din străduța Stînca-Roșie este aici, ca și rivala ei de scandal, Kate-Chioara, și Sal-Strîmba, și una sau două din celelalte vedete de pe aceeași străduță. Și rămășițele plîngătoare și terfelite a ceea ce a fost o dată, și nu așa de mult, o subțirică și drăguță fată australiană, cu păr blond și ochi albaștri. Se află aici pentru că a aținat pe Kate-Chioara să opună rezistență poliției. De asemenea Trei-boabe-de-mazăre, Ginger, Stousher și Wingy, pentru participare la încăierare printre susmenționatele doamne. (Wingy, fiindcă veni vorba, e un omuleț țicnit, ciung, al cărui caz e de obicei descris sub titlul „Cazul unui Ciung" de unul din marile noastre cotidiane.) Tovarășii lui așteaptă afară, în vestibul — Kate cea murdară (Cicatrice Roșie), Boko Bill, Pincher și drăguța lui etc. — strîngînd și punînd laolaltă fonduri pentru eventuale amenzi și onorariul avocatului; iar la nevoie, gata să jure pentru orice i s-ar cere. Și eu însumi — deși nu fac parte din societatea străduței Stînca Roșie — pe cauțiune, sub acuzația de stare de ebrietate. La drept vorbind fusese „stare de ebrietate și scandal", dar un sergent de poliție cumsecade a schimbat acuzația în „stare de ebrietate", deși eu am fost totdeauna de părere că beția mea era decorativă.

Totuși nu mi-e rușine — sînt doar plictisit și puțin obosit — oarecum interesat și atent, și plin de speranță, datorită razei de soare ce s-a

furişat pe fereastră. Noi, oamenii de jos, dispreţuim prea mult lucrurile ca să ne fie ruşine oricînd, şi acest dispreţ este tocmai ceea ce ne împiedică, pe mulţi dintre noi, să ne corectăm. Auzim prea multe jurăminte mincinoase, despre care *ştim* că sînt mincinoase, şi vedem făcîndu-se prea multe lucruri nedrepte şi brutale, despre care ştim că sînt brutale şi nedrepte.

Dar, să ne întoarcem puţin înapoi şi să ne închipuim că sîntem încă în aşteptarea magistratului şi ne amintim de Ultima Noapte. „Linişte!" Dar de data aceasta cuvîntul nu e rostit de nici o voce omenească. Şoaptele şi ţăcănitul confuz al dactilografei de la tribunal încetează, scena se întunecă, iar Curtea dispare, aşa cum dispare o scenă din ochii cuiva care cade într-o transă hipnotică.

Beţie — îngrozitoare aducere aminte de a fi fost „cercetat"... zăngănitul uşii de fier a celulei ; bîjbîi şi mă tîrăsc pe podeaua înclinată. Perioadă de uitare — sau poate că sufletul e departe, într-o altă lume. Iarăşi zăngănitul uşii, şi sufletul se întoarce în grabă ca să observe un alt suflet, sufletul unui beţiv surprins pe podea lîngă mine. Celălalt suflet spune :

— Ai un chibrit ?

Aşadar, nu sîntem încă în iad.

Bîjbîim şi aprindem un chibrit. Ne-au lăsat pipele, tutunul şi chibriturile. Deodată, unul din noi ciocăneşte cu pipa în trapa de fier şi cere apă, care e adusă într-o cană de tinichea. Urmează intervale de fumat, murmure incoerente care trec drept conversaţie, împrumuturi de chi-

brituri, izbituri cu cana de metal în uşă şi în trapă pentru a ni se mai aduce apă, chibrituri sau o cană. False şi întrerupte moţăieli, poate, sau frenetice încercări de zbor din partea sufletelor noastre, în lumea cealaltă, de care omul treaz şi sănătos nu ştie nimic ; şi încet-încet, dintr-o dată, raţiunea (dacă această lume e raţională) pare să se reîntoarcă.

— De ce eşti aici ?

— Nu ştiu, poate că ultragiu.

— Beat ?

— Da.

— Dar dumneata ?

— Aceeaşi situaţie.

Dar dintr-o dată devine neliniştit (şi eu de asemenea, ca să spun drept) şi după ce ne mişcăm şi ne plimbăm încolo şi-ncoace cum putem, în spaţiul strîmt al celulei, el „sună" un alt poliţist, care se întîmplă să fie grasul, de serviciu toată noaptea.

— Ce vrei ?

— De ce m-au adus aici ?

— Ai omorît un chinez. Du-te de te culcă.

Poliţistul se uită la mine cercetător, dar eu mă abţin să pun întrebări.

Ni se dau pături, datorită intervenţiei unui prieten al meu din poliţie, deşi n-avem dreptul la ele, pînă nu ni se admite cauţiunea sau nu sîntem transportaţi la „ţarc" (marele dormitor al beţivilor şi celula-sufragerie de la Central) şi încercăm să ne facem comozi. Tovarăşul meu se întreabă dacă o fi cerut să fie anunţată nevas-

tă-sa ca să trimită bani pentru cauțiune, și speră că n-a cerut.

Au lăsat ușa noastră deschisă, văzînd, sau mai curînd auzind, că sîntem liniștiți. Dar după cît se pare, au mai lăsat deschise și alte uși, căci dintr-o celulă vecină se aude fără încetare vocea doamnei Johnson. Locomotiva pare să fi intrat la remiză pentru curățire, dar focurile n-au avut timp să se răcească. Se spune că doamna Johnson a fost odată „o adevărată doamnă", ca multe de felul ei ; că nu e o „femeie stricată" — că nu e o femeie rea, că primește bani de undeva de la familia ei, sau poate de la soțul ei. Dar cînd își dă drumul, sau mai curînd cînd berea o face să-și dea drumul, e uragan și teroare pe străduța Stînca Roșie, și numai marea ei amabilitate din momentele sobre, pentru nefericitele și nevoiașele ei surori, face să fie iubită de clasica străduță. Desigur că poate vorbi „ca o doamnă" cînd vrea și ca o femeie cultă și chiar deșteaptă — nu chiar ca „o femeie de lume" dar ca o femeie care a cunoscut și cunoaște lumea, dar care se află în iad. Dar acum limbajul ei este limbajul aspru al unui grăjdar grosolan într-o zi fierbinte de vară.

După cîtva timp tovarășul meu strigă la ea :

— Ei, pentru numele lui Dumnezeu, lasă-ne să ne odihnim !

La care doamna Johnson îi pomenește de strămoși, precum și de starea lui mintală, morală și fizică — mai ales de ultima. Îi pune pe seamă toate crimele cunoscute în țările creștine și unele din Asia și chiar din antichitate. Dorește să

știe cît timp a stat la ocnă pentru că și-a făcut nevasta bucățele, atunci cînd a depus ea ca martoră împotriva lui și dacă acum se află aici pentru un motiv asemănător (de fapt n-a dat ochi cu el în viața ei, nici el cu ea).

Ca răspuns el îi strigă că nu e o femeie respectabilă și că știe el cine e.

Ea începe să țipe și să lovească cu pumnul și cu picioarele în ușă, cerîndu-i să-i spună numele și adresa lui. Va vedea el că ea *este* o femeie respectabilă, sute de oameni o pot mărturisi, și va face să se dovedească la Tribunal, în ședință publică.

El îi răspunde că numele lui e Percy Reginald Grainger, că stă într-o vilă numită „Conacul" pe strada Macleay, lîngă domnul Isaac, magistratul și îi dă și adresa avocatului său.

Ea bate și izbește din nou în perete și spune că îi va afla numele din actul de acuzare și îl va da în judecată pentru calomnie chiar în dimineața următoare și că va pune ca martori pe tovarășul lui de cameră și pe tovarășa ei. Dar tocmai atunci sosește un gardian, care cu o izbitură îi închide ușa, astfel că expunerea ei devine indistinctă sau ajunge doar ca strigătele unui suflet pierdut într-o închisoare subterană. Ne amenință și pe noi că ne izolează dacă nu tăcem. Mă întreb dacă n-au dus-o cumva în celula blindată.

Ne așezăm din nou jos, dar imediat colegul meu de arest mă face atent cu un cot și-mi spune :

— Ascultă !

Din altă celulă răzbate vocea unei femei care cîntă ; e fata care a fost închisă pentru „îndemn la rezistență, înălțimea-voastră".

— Ascultă, spune el, femeia asta știe să cînte.

Vocea ei e joasă, dulce și tristă, ca a unei femei care a fost cîntăreață dar și-a pierdut vocea. Și ce credeți că cîntă ?

Mulțimea calmă, răspunde încet :
„Trece Isus din Nazaret."

Celula doamnei Johnson se liniștește dintr-o dată. Dar nu într-un fel batjocoritor sau disprețuitor, ci ca și cînd fata care cîntă ar fi un apărător al lui Isus din Nazaret care suferă din pricina ignoranței mulțimii și *îl* compătimește.

Dar spune, cine-i acest Isus ?

Gardianul, venind pe coridor, închide ghișeul de la ușa ei, dar de data asta încetișor și nu înainte ca noi să mai putem prinde o dată cuvintele de jale :

Mulțimea calmă, răspunde încet :
„Trece Isus din Nazaret."

Tovarășul meu întru ticăloșii aruncă de pe el pătura, cu nerăbdare, se ridică cu o mișcare bruscă și bîjbîie prin întuneric după pipă.

— Dumnezeule, spune el, asta-i grozav ! Mai ai vreun chibrit ?

Mă întreb ce-ar avea de spus Nazarineanul despre asta.

Cîtva timp de somn. Mă întreb dacă ni se va lăsa timp sau dacă vom putea pînă la urmă să adormim unele din păcatele noastre, aşa cum ne scuturăm aici de băutură. Apoi „Ţarcul" şi lumina zilei. Dar e puţin timp pentru Ţarc, căci trebuie să fim, în curînd, înapoi la judecătorie. Bărbaţii împrumută şi împart tutun ; împrumută chiar pipe, în timp ce unii sfarămă tutun mare şi-şi răsucesc ţigări în bucăţele de ziar. Dacă e duminică dimineaţa, chiar cei care n-au nici o speranţă de cauţiune şi au dinaintea lor o lungă şi oribilă zi şi noapte, se alătură bucuriei celor mai norocoşi, eliberaţi pe cauţiune. Dar ceilalţi beau ceai cu pîine cu unt, aduse de cineva de la Societatea de Ajutorare a Arestaţilor şi care nu pretinde în schimb nici o religie. Ei vor să salveze corpul, nu umblă să pescuiască suflete. Arestaţii se mişcă în sus şi-n jos şi de colo pînă colo şi se întîlnesc şi se reîntîlnesc mereu, aşa cum fac oamenii şi animalele închise — şi cum fac de asemenea şi unii oameni neînchişi.

— Doreşte vreunul din dumneavoastră gustarea de dimineaţă ?

Acei care au bani şi poftă de mîncare, comandă. Unii comandă numai de hatîrul ceaiului ; iar alţii cer două-trei porţii de gustări în plus, pentru cei care n-aveau asupra lor nici un ban cînd au fost arestaţi. Noi, oamenii de jos, putem fi foarte binevoitori unii cu alţii, la necaz. Dar e timpul să ne strige afară, de pe liste, să ne aşeze în rînd şi să ne ducă la judecătorie. Doamnele întîi. Dar am uitat că sînt eliberat pe cauţiune şi că cele de mai sus fac parte din

trecut. A fost doar o imaginație, sau poate un zvon ?

Ziariștii au dat fuga înăuntru înainte, ca să vadă, să audă, să simtă și să miroasă singuri — și să scrie.

„Liniște ! Ordine în sală !"

Ies ca din pușcă din coșmarul meu, sau din transă, sau cum vreți să-i ziceți, și ne ridicăm cu toții în timp ce judecătorul își ocupă locul. Nimeni dintre noi nu l-a observat intrînd dar e acolo și am o amuzantă impresie că s-a înclinat către public. Simpaticul și glumețul domn Isaac, care s-a dus acum dintre noi, mi-a făcut întotdeauna împresia aceasta. Și în timp ce își aruncă ochii peste hîrtii, femeile par să se grupeze în mod inconștient în jurul doamnei Johnson, ca și cînd, în vreun fel nedefinit, ar depinde de ea. Ea a dormit, și-a pus în ordine înfățișarea și e tot atît de lucidă cum va fi totdeauna. Ghemuită în spatele ei, sprijinită și încurajată dintr-o parte de Kate-Chioara, iar de cealaltă de Sal-Strîmba, stă mica și terfelita rezistentă în fața Legii, suspinînd convulsiv, înălțîndu-și și scuturîndu-și pieptul și umerii înguști, sub bluza-i decoltată — fata care părea să-l compătimească pe Isus din Nazaret noaptea trecută, în celula ei. Acum nici vorbă de îndemn la rezistență din partea ei. Cele mai multe dintre femei pot plînge cînd vor, știu, și multe au trimis plîngînd bărbați în temniță și în furci de spînzurătoare ; dar *aici*, în *locul acesta*, dacă lacrimile unei femei îi pot servi la

ceva, cine, cu excepția poate a procurorului, ar îndrăzni să arboreze un rînjet batjocoritor ?

Mă întreb ce-ar fi avut de spus Nazarineanul, dacă și-ar fi ridicat cuvîntul în apărarea ei. Dar probabil l-ar crede că nu e întreg la minte sau i-ar da o pedeapsă mai aspră pentru beție și lipsă de respect față de Curte.

Înălțimea-sa își ridică privirea.

Doamna Johnson (din boxă) : Bună dimineața, domnule Isaac. Ce mai faceți ? Arătați foarte bine în dimineața asta, domnule Isaac.

Înălțimea-sa (de pe scaunul judecătoresc) : Mulțumesc doamnă Johnson, mă simt foarte bine în dimineața aceasta.

Pauză, dar nimeni nu rîde. Așa-zișii sateliți nu știu împotriva cui ar putea fi interpretat rîsul. Înălțimea-sa se apleacă din nou peste hîrtii și îmi dau seama că are de furcă cu acel ciudat, glumeț, și amabil surîs, sau rînjet, al său. Face o sforțare să-și controleze zîmbetul și să-l izgonească de pe față, cum unii magistrați se silesc, dimpotrivă, să-și aducă pe față un zîmbet. Căci mai sînt din cînd în cînd și cazuri, pe care trebuie să le privească cu seriozitate. Oricum...

— Jane Johnson !

Doamna Johnson e aici prezentă și amintește sergentului că este.

Apoi începe, ca în mai toate tribunalele, același plictisitor mormăit, monoton și tărăgănat, ca un imn al aceleiași triste și vechi acuzații.

— Ești... acuzat... de... beție... și... scandal... în... cutare... și cutare... stradă... Îți... recunoști... vinovăția sau... n-o... recunoști ?

Dar aici sînt mai puțin ortodocși. „Scandalul" a fost oarecum scos din acuzația doamnei Johnson, în drumul de la camera de punere sub acuzare. Nu știu ce s-a întîmplat în spatele scenei, dar oricum, e timpul Sărbătorilor de Crăciun și sergentul pare înclinat s-o lase pe doamna Johnson să scape ușor. E o mare diferență dacă se alege cu douăzeci și patru de ore și cinci șilingi, sau cu trei luni. Oamenii legii și poliția — în special primii — se cam tem în secret de doamna Johnson.

Totuși...

Polițistul : — Femeia aceasta n-a mai fost pe aici de șase săptămîni, înălțimea-voastră.

Doamna Johnson, care i-o cocea și aștepta de vreun an și mai bine să i-o servească : — E o minciună sfruntată, domnule Isaac. Am fost pe-aici și miercurea trecută. Apoi, după o înspăimîntătoare pauză a Curții : — Vă cer iertare, domnule Isaac.

Capul înălțimii-sale se apleacă din nou. Nici de data aceasta nu se aud „rîsete". O consultație șoptită, apoi (fiind și sărbătorile Crăciunului) doamna Johnson e condamnată la cinci șilingi sau închisoare, iar ea mulțumește înălțimii-sale și este escortată afară, cam mai în grabă decît se potrivește cu demnitatea ei, ceea ce dînsa nu întîrzie să remarce.

Surorile doamnei Johnson au dreptate să-i fie recunoscătoare pentru ajutorul pe care li l-a dat, căci toate scapă mai ușor, pînă și tinerica aceea teribilă care îndemna la rezistență împotriva legii și ordinii e iertată. Doamna Johnson are

bani și așteaptă afară, să le ofere bere. Ea întotdeauna plătește pentru băieți, cînd are cu ce. Și.... la ce bun toate astea ?

E foarte greu să înduioșezi inima unei femei decăzute, deși ele între ele țin grozav una la alta. Este tot atît de greu ca și a lupta împotriva mîndriei unei femei sărace care muncește din greu. Femei ca doamna Johnson, Kate-Chioara și surorile lor au pornit Parisul spre Versailles într-o bună zi și un rege și o regină au murit din această cauză ; și tot femei ca doamna Johnson și Kate-Chioara și surorile lor vor duce într-o bună zi un Paris și mai mare spre un și mai mare Versailles și mulți regi și regine, cu prinții și prințesele lor, vor muri din această cauză. Asta îmi amintește de două știri recente dintr-un mare ziar :

Domnișoara Angelina De Tapps, fiica cea mai tînără a binecunoscutei familii de berari, a fost unită prin sfînt legămînt matrimonial cu domnul Reginald Wells (aici urmează o lungă dare de seamă a nunții din eleganta societate). Fericita pereche pleacă *en route* spre Europa.

— Jane Johnson, o veche delincventă, a apărut din nou în fața domnului Isaac ieri dimineață (urmează un reportaj umoristic al cazului).

Data viitoare, biata doamnă Johnson va pleca *en route* spre închisoare și va sta trei luni.

Prietenele ei se întîlnesc cu doamna Johnson care are ceva bani și le duce la un loc de întîl-

nire preferat şi plăteşte pentru ele — cum face uneori şi pentru băieţi. Părerile lor asupra civilizaţiei nu sînt de tipărit.

Ginger şi Wingy au ieşit prin opţiune. Şi deşi amenda e grea, e plătită. La Boko Bill şedinţa se întrerupe, ceea ce e cu totul nedrept.

Squinny Peters (beţie — cinci şilingi sau închisoare) care e renumit că plăteşte totdeauna amenda, de data aceasta hotărăşte să-şi scoată pîrleala. Se pare că ultima dată Squinny căpătase „cinci şilingi sau închisoare". El a ales amenda, şi Curtea s-a ridicat imediat, spre marea scîrbă a lui Squinny. De data aceasta nu mai vrea să rişte.

Charley-Floare de Cîmp, care a făcut de curînd două săptămîni şi a fost scos pe cauţiune, nu are în sarcină decît puţin în dimineaţa aceasta şi în ciuda avertizărilor primite şi a promisiunilor făcute, insistă să dea o declaraţie, deşi dacă ar recunoaşte fapta, ar scăpa uşor. Declaraţia durează zece minute. Domnul Isaacs ascultă cu răbdare şi politeţe şi spune :

— Paisprezece zile.

Charles a înţeles abia mai tîrziu umorul acestei întîmplări, zice el.

Dar la ce bun toate astea ? Cînd am început să scriu schiţa de mai sus, n-am avut de loc intenţia să vorbesc despre beţie în chip frivol. Am văzut femei în situaţii înfiorătoare şi asta ar trebui să fie de ajuns.

CĂUTAŢI DE POLIŢIE

Să nu fi fost oare decît Sufletul Omului şi nimic mai mult acela care a dat cuvînt scris şi vorbit celor mai nobile precepte ale firii omeneşti ? Căci, cu cît mai adînc îl sondezi, cu atît mai nobil apare, în ciuda a tot ce e pe lume greşeală, nedreptate, păcat, mîhnire, durere, religie, ateism, cinism. Facem (sau sîntem bănuiţi că facem sau îngăduim altora să facă) legi pentru protejarea societăţii sau a proprietăţii, sau a religiei, sau a ce vreţi ; şi plătim mii de oameni ca noi ca să păzească aceste legi şi să le aplice ; şi clădim şi menţinem costisitoare birouri, comisariate de poliţie, tribunale şi temniţe pentru păzirea şi aplicarea acestor legi şi pentru pedepsirea oamenilor — oameni ca noi — care le calcă. Totuşi, în adîncul inimilor noastre, sîntem împotriva celor mai multe din aceste legi şi a Legii în general (pe care o socotim un catîr) şi a magistraţilor de la tribunalele de corecţie şi a judecătorilor. Şi îi urîm pe oamenii legii şi îi detestăm pe spioni, pe intermediari şi pe

informatorii de toate felurile, şi pe călău cu tot sufletul nostru. Căci Sufletul Omului spune : Nu vei refuza adăpost celui proscris şi nu vei trăda pe fugar.

Iar pe cei ce refuză şi trădează, îi proscriem.

Astfel formăm Societăţi de Ajutorare a Arestaţilor şi Societăţi pentru Apărarea Deţinuţilor, societăţi la care subscriem, pe care le aprobăm, le apreciem şi le încurajăm să protejeze şi să apere pe oameni de înseşi legile pentru care plătim atît de scump ca să le menţinem. Şi cîţi dintre noi, cînd e vorba de o crimă împotriva proprietăţii — indiferent dacă proprietatea e publică sau e a noastră — ar refuza adăpost celui urmărit şi un acoperiş peste noapte împotriva ploii care toarnă cu cofa şi a întunericului posomorît, ameninţător, înspăimîntător ? Sau dimineaţa, cine ar arăta poliţiei încotro a luat-o bietul nenorocit ? Ştiu bine că eu, unul, n-aş putea.

Inima Omului spune : Să nu faci una ca asta !

Într-o mică staţie de cale ferată, unde trenul opreşte pentru alimentare, dacă un arestat se suie sau coboară însoţit de un poliţist, o delicateţe înnăscută îi opreşte pe localnici să arate că l-au remarcat ; dar în ultimul moment, se găseşte întotdeauna o mînă care să încredinţeze poliţistului o pipă ieftină, o turtă de tutun şi, poate, o pungă cu sandvişuri.

Iar cînd un arestat scapă, la ţară cel puţin — exceptînd cazul că ar fi vorba de un criminal maniac cu adevărat primejdios şi deci un adevărat pericol pentru societate — toţi sperăm în mod sincer că nu va fi prins şi nu ascundem

acest sentiment. Şi dacă ar fi încolţit, mulţi dintre noi l-ar ajuta chiar, să scape.

Lucrul acesta e vechi ca lumea şi a supravieţuit, trecînd şi prin bezna Evului Mediu, ca toate lucrurile bune care străbat secolele şi supravieţuiesc epocile întunecate. Omul urmărit, într-un copac, în pivniţă, în groapă, şi oameni străini furişîndu-se pînă la el, prin întuneric, înfricoşaţi şi tremurînd, ca să-i ducă hrană ; deşi era, cum se întîmpla adesea, duşman al crezului, al ţării sau al partidului lor. Dar era proscris, flămînd şi fugar, pe care oamenii îl căutau ca să-l ucidă.

Cei mai mulţi erau oameni simpli sau ţărani ; dar era la fel şi cu cel bogat şi puternic, în blestematul Ev Mediu. Moşierul catolic ajutîndu-l pe refugiatul protestant să scape deghizat în servitor (sau servitoare) şi moşierul protestant făcînd la fel, ascunzînd în turnul său un urmărit catolic, în timp ce luptele continuau. Un rebel ajutînd un regalist, şi un regalist ajutînd un rebel. Şi întotdeauna, ici şi colo, de-a lungul epocilor, gingaşa fecioară, stînd cu spatele rezemat de o uşă şi cu braţele desfăcute, ţinînd piept, cu ochii aprinşi, soldaţilor regelui sau ai Bisericii, sau înşelîndu-i cu minciuni frumoase, ca să dea timp vreunui biet nenorocit urmărit să se ascundă sau să scape, deşi e fiică de regalist şi fiică a Bisericii, iar el, un rebel al regelui şi un trădător al crezului său. Pentru că îl urmăresc ca să-l omoare.

Existau sanctuare în acele timpuri, în mînăstiri şi biserici, unde soldaţii regelui nu îndrăzneau să intre de frica lui Dumnezeu. Au existat

de atunci sanctuare în Londra şi în alte părţi, unde poliţia majestăţii-sale nu îndrăznea să intre de frica omului. Stîncile erau adevărate sanctuare chiar pe timpul meu. Acum singurul sanctuar e temniţa.

Şi nu aşa de mult, domnii mei ! Aproape de noi, în istorie şi în Vesela Anglie, în timpul afurisitului tribunal al judecătorului Jeffrey, care urmă rebeliunii lui Monmauth şi reprezintă pagina cea mai neagră din istoria Angliei, „o vrednică văduvă numită Elizabeth Gaunt a fost arsă de vie la Tyburn, pentru că adăpostise un nenorocit, care apoi a depus el însuşi mărturie împotriva ei. Şi-a potrivit singură lemnele, în jurul ei, pentru ca flăcările s-o cuprindă cît mai repede, şi cu noblețe a rostit cu ultima-i suflare că ascultase de porunca sfîntă a lui Dumnezeu de a da adăpost proscrisului şi a nu trăda pe fugar. *(Istoria Angliei* de Ch. Dickens.)

Notaţi că nu vorbesc de ajutorul dat de rebel unui rebel, sau loialist unui loialist, sau de camarad unui camarad, sau de membru al unui clan unui alt membru al aceluiaşi clan aflat la ananghie — asta s-ar înţelege de la sine — ci de ajutorul dat de către un *om şi o femeie unui alt om şi unei alte femei, aflaţi la ananghie,* ceea ce reprezintă cea mai înaltă formă de frăţie, de spirit de clan, care cuprinde întreagă această lume ticăloasă, Clanul Speciei Umane !

Poporul francez a ajutat adesea pe prizonierii de război englezi să ajungă pînă la ţărm şi apoi să treacă marea, şi poporul englez a făcut la fel pentru francezi, şi nimeni n-a îndrăznit să strige :

„trădare". A fost cea mai înaltă formă de patriotism de ambele părți. Și pentru că veni vorba, femeile au fost, sînt și vor fi întotdeauna primele care să compătimească și să ajute pe rebelul refugiat sau pe dușmanul căzut.

Ajută-l pe dușmanul tău !

Trebuie să fi existat multă bunătate omenească sub înăbușitorul nor al sistemelor juridice și multă brutalitate în spatele zăngănitului de fier și al șuieratului loviturilor date cu „pisica cu șapte cozi" — mult suflet în bezna trecutului nostru întunecat — o pagină care de mult s-a închis — cînd bărbați nevinovați și femei nevinovate ajungeau la dezonoare, mizerie și groază ; cînd niște băiețași erau alungați sub presupunerea de a fi furat un iepure din rezervația proprietarului, și niște fetițe, sub presupunerea de a fi luat o panglică de pe tejgheaua negustorului. Dar totodată au fost uitate și multe fapte nobile, de bunătate și de sacrificiu de sine, ale coloniștilor liberi și cinstiți din acele zile de tristețe și jale, pentru nenorociții condamnați și evadați. Bătrîna mea bunică obișnuia să-mi povestească întîmplări, dar... ei, bine, nu cred că vreun om urmărit sau neurmărit a plecat vreodată de la cabana ei, înapoi, departe, în desișul sălbatic, fără o ceașcă de cafea și o mîncare în burtă sau fără o bucată de pîine și de carne și un sfat, dur, dar prietenos dat poate chiar de bătrînul. Erau un tip de coloniști de pe vremuri, ea englezoaică și fată de preot. Ei, mă rog...

Vi se întîmplă vreodată să vi se pară că vă amintiți de lucruri de care n-ar fi posibil să vă amintiți ? Ceva care s-a întîmplat în timpul vieții mamei voastre, poate, dacă sînteți fată, sau a tatălui vostru, dacă sînteți băiat — care s-a întîmplat tatălui sau mamei voastre, poate cu cîțiva ani înainte ca voi să vă fi născut. Eu am multe asemenea amintiri, care mă urmăresc — ca de exemplu de a fi asistat la un asasinat sau la un atentat și o dată, de a fi văzut un copac căzînd peste un om — iar cînd eram copil, aveam amintirea de a fi fost bărbat eu însumi o dată, mai înainte. Dar iată unul din tablouri.

O cabană într-o rîpă întunecoasă ; lespezi și scoarțe de copac, două camere și, separată, o bucătărie și camera băieților, cu o despărțitură între ele. O vatră mare de pămînt cu un foc zdravăn de bușteni. Colonistul, sau selectorul, și soția lui ; un alt bărbat, care s-ar putea să fi fost unchiul, și o femeie mai tînără, care putea fi „mătușa" ; doi băieți mici și un prunc. Afară ploua cu găleata și noaptea era neagră ca smoala. Unchiul citea un reportaj într-un ziar (care părea să fi venit oarecum de undeva de departe) despre doi oameni urmăriți pentru furt de oi și vite, în district. Îmi amintesc foarte bine că era pe vremea domniei squatterilor în vestul apropiat. Deodată, o puternică rafală clătină bucătăria și făcu pe mamă să ridice copilul din leagăn (leagăn grosolan, făcut dintr-o ladă de gin). Tatăl își scoase pipa din gură și spuse :

— Eh, niște suflete amărîte.

— Pe o noapte ca asta, sper că nu stă pe-afară nimeni, spuse mama, legănînd copilul în brate.

— Şi sper că nu-i vor prinde niciodată, întrerupse brusc sora ei. Au pus mîna şi aşa pe destui, squatterii.

— Mă întreb pe unde-o fi bietul Jim, oftă mama legănînd copilul, şi două lacrimi mari şi tăcute îi apărură în ochii rătăciţi.

— Vai, Ellen, nu începe iar cu Jim, spuse sora ei cu nerăbdare. Poate să-şi poarte şi singur de grijă. Întotdeauna ţi-a plăcut să alergi în calea necazurilor — Dumnezeu ştie că vin ele şi singure.

— Ascultă Ellen, spuse unchiul Abe, împăciuitor. Jim se afla în Queesland şi era foarte bine cînd am auzit de el ultima dată. N-ai să te simţi oare niciodată mulţumită ?

Jim era desigur un alt unchi, mai tînăr, al cărui temperament dăduse familiei încă din adolescenţă repetate motive de nelinişte.

Tatăl fumează, stînd cu coatele pe genunchi, mîngîindu-şi peria de mustăţi roşii şi privind în foc — şi înapoi, la trecutul său de străin, la propria sa ţară, străină poate, şi s-ar putea să se gîndească în propria sa limbă.

Tăcere şi fum de pipă cîtva timp. Apoi mama se îndreaptă, dintr-o dată şi ridică un deget.

— Ssst ! Ce e asta ? Cred c-am auzit pe cineva afară.

— Tuşeşte bătrîna Poley, spuse unchiul Abe după ce ascultară cîtva timp. Trebuie să se simtă prost. Ar trebui să-i dăm un terci fierbinte (Poley era cea mai bună vacă de lapte).

— Dar cred c-am auzit cai la gard, spuse mama.

— Pe dracu ! spuse unchiul Abe. Ar trebui s-o lăsăm în grajd.

— Tăceți, spuse mama, e cineva afară.

Și într-adevăr s-au auzit pași, ca și cînd cineva s-ar retrage, după ce s-a uitat printr-o crăpătură a ușii, dar nu erau pașii lui Poley. Apoi, mai departe, o tuse care semăna cu tusea bătrînei Poley, dar avea în ea o istovire, o sleire de puteri.

— Vezi cine e, Peter, spuse mama.

Unchiul Abe, care era cam dramatic și cam simplut, luă din cui pușca cu două țevi, o puse în colțul cel mai depărtat și se așeză jos, lîngă ea. Mama, care părea că nu-și dă seama de nimic, se încruntă la el, nerăbdătoare. Tusea se auzi din nou. Era un om.

— Cine e acolo ? E cineva afară ? strigă colonistul cu voce tare.

— Oameni buni. Stăpînul e acasă ? Vreau să vorbesc cu el, răspunse o voce care nu mai avea nici urmă de tuse în ea.

Tonul era liniștitor, deși cam forțat — ca și cînd ar fi fost un accident — sau ar fi putut fi un polițist prudent, ori un jandarm în cercetare.

— Mai bine vezi ce vrea, Peter, spuse cumnata liniștit. Ceva s-a întîmplat — poate e poliția.

Peter își aruncă pe umeri un sac gol, ridică zăvorul de la ușă, deschise și ieși afară. Tusea izbucni din nou, mai aproape.

— Ăstuia îi cîntă coliva în piept, comentă unchiul Abe.

Colonistul intră în casă şi şopti ceva celorlalţi, care tresăriră, plini de interes. Afară tusea începu din nou. Cînd accesul încetă, mama spuse :

— Aşteaptă să iau copiii de aici şi adă-i apoi înăuntru.

Băieţii fură duşi în camera din fund şi li se spuse să se culce imediat. În loc de asta, ei îngenunchiară pe paturile tari de lespezi acoperite cu saltele de paie, se lipiră de crăpăturile peretelui despărţitor şi fură numai ochi şi urechi.

Mama strigă la tatăl care ieşise din nou afară :

— Spune-le să vie înăuntru, Peter.

— Mai bine aduceţi mai întîi caii în curte şi adăpostiţi-i sub şopron, spuse tatăl necunoscuţilor de-afară, din ploaie şi întuneric.

Zăngănit de barieră lăsată în jos, tropot de copite obosite şi apoi iarăşi bariera ridicată şi oamenii intrară înăuntru.

Ud leoarcă şi vizibil istovit, un om înalt, cu părul şi barba în cîrlionţi negri, cu ochi negri şi sprîncene care fac să-i pară faţa şi mai albă ; îmbrăcat într-o haină de tweed, prea mică pentru el, cu mînecile cam scurte, pantaloni de călărie, jambiere, bocanci cu şireturi — toate ude leoarcă. Celălalt, un flăcău fără barbă (sau poate că era bărbierit), cu înfăţişarea unui localnic, dar nu în totul, îmbrăcat ca şi tovarăşul său — ca nişte văcari sau negustori de vite. Braţe şi picioare de călăreţi, amîndoi. Pălării cu boruri largi în mîna stîngă, ca şi cînd mîinile drepte ar trebui să fie gata pentru ceva — mînere de pistol, probabil.

Pe tînăr îl cuprinse o tuse forţată care părea să-i smuncească şi să-i strîmbe tot corpul, pe cînd colonistul îl îndreptă spre un scaun lîngă foc. (În intervalele cînd nu tuşea, se uita primprejur, ca un hoţ pîndit şi urmărit — ca şi cînd tusea ar fi fost ceva cu totul împotriva legii şi ar fi trebuit s-o oprească.)

— Ia-i haina aceea udă de pe el, Peter, spuse nevasta colonistului, şi dă-mi-o să i-o usuc. Apoi, după o clipă de gîndire : Mai bine ia lumînarea, du-l în casă şi dă-i să îmbrace nişte haine uscate.

Omul cel negricios, care stătea încă în uşă, se dădu la o parte ca să-i lase să treacă, colonistul conducîndu-l pe tînăr în „casă" ; şi reveni imediat înapoi. Stătea, aproape prăvălit, cu o mînă pe uşorul uşii ; ochii lui mari, negri, sălbatici, îşi roteau mereu privirea prin cameră şi chiar pe tavan, părînd să treacă cu vederea feţele prezente, sau nesocotindu-le, după o primă privire aprigă ; dar mereu întorcîndu-se spre uşa din peretele despărţitor de camera copiilor.

După ce-l urmări o clipă, nevasta colonistului îl întrebă cam timid :

— N-ai vrea să stai pe lîngă foc, să te odihneşti şi să te usuci şi dumneata ?

Omul se uită din nou la uşă, distrat, ca şi cînd n-ar fi auzit.

Atunci unchiul Abe (care, fiindcă veni vorba, ştia mai multe decît s-ar fi putut presupune că ştie) vorbi :

— Stai jos, omule ! Stai jos şi te usucă. Nu e nimeni acolo decît copiii — aceea e camera lor. Vrei să te uiţi ?

Omul păru că se trezeşte dintr-o visare. Lăsă braţul şi mîna să-i cadă de pe uşorul uşii, ca nişte obiecte fără viaţă.

— Mulţumesc, stăpînă, spuse el, ca şi cum nu şi-ar fi dat seama de prezenţa unchiului Abe ; şi merse de se aşeză în faţa focului.

— N-ai face mai bine să scoţi de pe dumneata haina aceea udă şi să mi-o dai s-o usuc ?

— Mulţumesc.

Îşi scoase haina şi, întorcînd mînecile pe dos, o întinse pe genunchi, cu căptuşeala la foc ; apoi se aplecă cu mîinile pe genunchi, privind la buştenii aprinşi şi la aburi. Nu era înarmat sau, dacă era, îşi lăsase pistoalele afară, în coburii de la şa.

Andy Page, un om dibaci la toate treburile (care fusese acolo tot timpul, dar care n-a fost încă menţionat pentru că n-a spus nimic ce ar fi fost necesar acestui întunecat tablou), atrase atenţia străinului, cu o expresie încremenită dar cu o inimă caldă, că ploaia e binevenită pentru iarbă, domnule, o va face să crească. O remarcă prudentă şi inofensivă, acum şi în orice împrejurare.

Străinul spuse :

— Da, aşa o fi.

— O va face să crească grozav, spuse Andy.

Străinul fu de acord.

Intră şi unchiul Abe în vorbă şi discutară despre secetă şi despre ploaie şi despre situaţia

regiunii, dar mai mult în monosilabe, cu da, şi aşa o fi, şi aici ai dreptate, pînă cînd colonistul se întoarse cu flăcăul, îmbrăcat acum în nişte haine peticite dar uscate. Se aşeză şi băiatul pe un scaun lîngă prietenul lui, în faţa focului, şi din nou îl apucă un acces de tuse. Cînd termină, unchiul Abe spuse :

— Asta nu prevesteşte nimic bun, tinere.

Flăcăul, prea istovit pentru a putea vorbi, chiar dacă ar fi vrut, întoarse capul într-un fel iute şi speriat şi dădu de două ori, din cap, scurt şi sacadat.

Colonistul scoase o sticlă de rachiu, pe care-l păstrau ca medicament, şi-i turnă o ceaşcă fierbinte ; iar băiatul o apucă în felul lui repezit, înfricoşat, pe jumătate animalic, ca un cîine obişnuit cu bătaia.

— Ar trebui să fie în spital, spuse mama.

— Ar trebui să se culce acum, imediat, interveni cu aprindere sora ei. N-aţi putea rămîne aici peste noapte, sau măcar pînă stă ploaia ? spuse ea către cel mai vîrstnic. Nu e probabil să vie careva pe aici pe-o vreme ca asta.

— Dacă rămînem, va căpăta în curînd şi pat, şi spital, şi chiar pentru un timp mai îndelungat, spuse omul negricios, cu un aer sălbatic. Nu, mulţumim, în orice caz, doamnă şi domnişoară. Îi voi găsi eu găzduire, înainte de a se face ziuă.

Tatăl intră în camera din fund cu două cutii de conserve, şi amîndoi băieţii o zbughiră sub pături. Tatăl le umplu cu ceva dintr-un sac din colţ, presără ceva boabe din alt sac şi ames-

tecă bine cu mîna. Apoi ieşi cu cutiile sub braţ, iar băieţii se ridicară din nou.

Mama adusese două scaune din camera din faţă (parcă le văd şi acum : din lemn tare, vopsit în negru, care erau niţel cam hodorogite, şi cu nişte mere pictate pe spătar). Le puse cu spatele la foc şi, luînd hainele ude ale băiatului, pe care colonistul le adusese sub braţ şi le aruncase pe un scăunel, le întinse pe spătarele scaunelor şi pe scăunaş ca să se usuce. Sub influenţa rachiului, băiatului îi mai trecu neliniştea şi spaima, şi răspunse la vreo două întrebări în legătură cu boala sa.

Pruncul adormise în leagăn. Sora fierse apă din rezervorul demodat de deasupra focului şi făcu cafea. Mama întinse hainele aspre, cafenii şi scoase pîine de casă, carne sărată, farfurii şi căni de tablă. Aceasta se numea pe aici „a pune masa".

— Ai face mai bine să treci mai lîngă foc, vorbi femeia către omul cel negricios.

— Mulţumesc, doamnă, spuse el trecînd pe bancă, la masă, e de ajuns de cald şi aici. Vino, Jack.

Jack, după o altă gură de rachiu, se afla în stare să stea la masă ca un creştin, în loc să se apropie ca să-şi ia porţia de hrană ca un cîine bătut.

Şi viaţa obişnuită se reinstaură. Unul din copii căzu pe pat într-o adîncă moţăială ; celalt mai pîndi o bucată de vreme, dar pînă la urmă adormi şi el.

Cînd se trezi, văzu prin crăpătură pe omul

mai înalt îmbrăcîndu-şi, lîngă foc, haina uscată ; apoi ducîndu-se lîngă banca pe care dormea flăcăul, cu capul şi umerii ghemuiţi în zid şi cu braţul peste obraz ca un oposum care se fereşte de lumină — şi atingîndu-l pe umăr :

— Hai, Jack, scoală-te !

Jack sări în picioare cu grabă, făcu o mişcare greşită, se agăţă de prietenul său şi dădu buzna spre uşă.

— E în regulă, Jack, spuse celălalt blînd dar hotărît, ţinîndu-l şi scuturîndu-l. Acum du-te la gazdă şi ia-ţi hainele. Trebuie s-o pornim.

Celălalt îşi reveni ; intră înăuntru liniştit cu colonistul. Negriciosul se întinse, străbătu bucătăria şi privi în jos la copilul adormit ; se întoarse lîngă foc fără nici o vorbă. Sălbăticia din priviri îi dispăruse. Femeia era ocupată să pună într-un săculeţ cîte ceva de-ale gurii.

— Aici e ceai şi zahăr şi sare, în borcănelele astea de muştar, aş că nu se vor umezi ; şi e şi puţin unt. Dar nu ştiu cum veţi face cu pîinea. Eu am învelit-o, dar trebuie să căutaţi s-o păstraţi uscată.

— Mulţumesc, doamnă, va fi foarte bine. Am o bucată de muşama, spuse el.

Vorbiră cîtva timp lucruri fără importanţă, apoi femeia sări la alt subiect, şi vocile lor deveniră subit coborîte şi grave. Străinul vorbea ca la înmormîntare, dar înmormîntarea era chiar a lui.

— Nu-mi pasă aşa mult de mine, spunea el, căci m-am săturat de chestia asta şi... şi... din cauza asta m-am săturat de toate, dar aş vrea

să-l văd pe bietul Jack însănătoşindu-se, şi de hatîrul lui voi încerca să limpezesc situaţia. L-aţi văzut. Nu mă pot învinovăţi că l-am luat de la o viaţă care era mai rea decît temniţa. Ştiţi bine cum îşi tratează copiii unele brute de pe aici. Şi încă ăsta era un „adoptat". Ştiţi ce înseamnă. Cînd am dat de el, era complet abrutizat de bătăi. Dar e destul de simţitor de cînd e cu mine şi credincios cum nu e altul. E aproape singura fiinţă omenească de care am grijă şi care are grijă de mine şi aş vrea să ies din iadul ăsta numai de dragul lui.

Omul se opri şi rămaseră cu toţii tăcuţi. Părea că cîntăreşte timpul, şi în adevăr primele lui cuvinte au fost :

— Jack trebuie să fie aproape gata.

Atunci scoase dintr-un buzunar interior al cămăşii lui albastre de pînză groasă un pachet. Era învelit în muşama, iar el îl desfăcu şi îl puse pe masă. Era o mică Biblie şi un pachet cu scrisori — şi fotografii, poate.

— Acum, doamnă, o să mă crezi un om slab, şi nu sînt nici religios, şi nici un ipocrit. Dar această Biblie mi-a fost dată de mama mea şi e scris de mîna ei înăuntru, aşa că nu pot s-o arunc. Unele scrisori sînt de la ea, iar altele... de la altcineva. *Dumneata* poţi să le citeşti, dacă vrei. Acu, eu te-aş ruga să porţi grijă de ele în locul meu şi să le usuci, dacă sînt cumva ude. Dacă scap, am să trimit după ele într-o bună zi, iar dacă nu... Oricum, n-aş vrea să le iau cu mine. N-aş vrea să ştie poliţia cine sînt şi ce am fost şi care-mi sînt rudele şi unde

se află. N-aţi fi ştiut nici dumneavoastră, dar bărbatul dumitale m-a cunoscut ca miner, la săpături, şi s-a întîmplat să fie la tribunal cînd am scăpat prima dată de acuzaţia de furt de vite, şi m-a recunoscut în noaptea asta. Nu pot să vă mulţumesc îndeajuns, dar vreau să ştiţi că nu voi uita niciodată, chiar dacă voi fi prins şi-mi voi face pedeapsa, n-am să uit niciodată şi am să trăiesc ca s-o dovedesc.

— Vai de mine, dar noi... noi nu vrem să ne mulţumeşti şi nu e nevoie de nici o dovadă, spuse femeia cu o voce emoţionată.

Sora ei, cu ochii bănuitor de strălucitori, luă pachetul în felul ei iute şi practic şi îl puse într-o cutie de lucru, pe care o avea în bucătărie.

Colonistul veni cu flăcăul, care acum îşi pusese hainele lui. Străinul strînse mîna la toţi, sau mai bine zis toţi îi strînseră mîna.

— Hai, Jack ! spuse omul. Înnodaseră în jurul gîtului băiatului o glugă de mușama.

Jack înaintă şi dădu mîna, cu o strîngere nervoasă ; părea tare emoţionat.

— N-am să uit, spuse el. Asta-i tot ce pot spune : n-am să uit.

Apoi ieşiră afară, împreună cu colonistul. Ploaia mai stătuse puţin. Zgomotul barierei lăsate în jos şi apoi ridicate în sus ; dar colonistul nu se întorcea.

— Ce-o fi făcînd Peter ? spuse nevasta.

— Le arată drumul mai scurt, răspunse unchiul Abe.

Dar imediat se auzi din nou zgomotul barierei lăsate în jos, şi vite trecînd peste ea.

— Dar ce-o fi făcînd cu vacile ? întrebă nevasta.

Aşteptară îngrijoraţi şi cu o nelinişte crescîndă cam vreun sfert de oră. Apoi Abe şi Andy, ieşind afară să vadă, îl întîlniră pe colonist întorcîndu-se.

— Ce naiba ai făcut cu vacile, Peter ? întrebă unchiul Abe.

— Ei, le-am mînat puţin peste urmele acelea de cai ; am putea avea necazuri, spuse Peter.

Cînd se treziră copiii, era dimineaţă, iar mama şedea lîngă pat.

— Încă nu e nevoie să vă sculaţi şi, vedeţi, dacă vă întreabă cineva, să nu spuneţi că a fost aici cineva azi noapte, şopti ea şi ieşi.

Într-o clipă fură în genunchi, cu ochii la crăpături, şi cu spaima vieţilor lor tinere.

Trei jandarmi îşi uscau picioarele la foc, trupurile lor fuseseră protejate de pelerini de ploaie. Mama era ocupată pe lîngă masă, iar sora schimba copilaşul. Cei doi poliţişti mai tineri se aşezară la masă, la pîine cu slănină şi cafea, iar superiorul lor stătea cu spatele la foc, cu o ceaşcă de cafea în mînă, nemîncînd nimic, uitîndu-se încruntat şi bănuitor în jurul camerei.

Unul din jandarmii cei tineri spuse mătuşii Annie, ca să rupă tăcerea :

— Nu mă mai ţii minte ?

— O, ba da, cum să nu ; erai la şcoala lui Brown, la Old Pipeclay, dar eu am urmat acolo numai cîteva luni.

— Arăţi ca şi cînd n-ai fi dormit prea mult, spuse brusc sergentul, soţiei colonistului. Şi sora dumitale la fel.

— Aşa ai fi arătat şi dumneata, spuse mătuşa Annie repede, dacă ai fi stat toată noaptea cu un copilaş bolnav.

— Tristă treabă, cu Brown, directorul de şcoală, se adresă mătuşii Annie cel mai tînăr dintre jandarmi.

— Da, răspunse mătuşa Annie, a fost trist, în adevăr.

Sergentul stătea privind încruntat. Deodată, spuse brutal :

— Copilul nu pare să fie bolnav. Ce are ?

Tinerii jandarmi se mişcară stînjeniţi şi unul din ei chiar impacientat.

— Trebuia să-l fi văzut pe la douăsprezece, noaptea trecută, spuse mătuşa Annie. N-am crezut că mai apucă dimineaţa.

— A, nu ? spuse sergentul, pe-un ton inexpresiv.

Mama luă pruncul şi-l ţinu astfel ca să-i ascundă faţa de bătrînul jandarm.

— Ce a devenit familia lui Brown, domnişoară ? întrebă poliţistul cel tînăr. Îţi mai aminteşti de Lucy Brown ?

— Habar n-am, răspunse mătuşa Annie. Tot ce ştiu e că au plecat la Sydney. Dar parcă am auzit că Lucy s-ar fi măritat.

Tocmai atunci unchiul Abe şi Andy intrară pentru gustarea de dimineaţă. Andy se aşeză într-un colţ cu o figură fără nici o expresie, iar unchiul Abe, care era un om înalt, se instală cu spatele la foc, lîngă jandarmul mai bătrîn, părînd să se simtă foarte liniştit şi foarte acasă la el. Îşi ridică haina la spate, iar faţa lui era un studiu de bucolică inconştienţă. Colonistul trecu spre camera copiilor (care era şi cameră pentru hamuri, şi cămară, şi adăpost pentru unelte şi multe alte lucruri) şi pe cînd ieşea cu o lopată, sergentul spuse :

— Şi zi aşa, n-ai văzut pe-aici pe nimeni de trei zile ?

— Nu, spuse colonistul.

— În afară de Jimmy Marshfield, care a luat-o peste selecţia lui Backer în Rîpa Lungă, adăugă mătuşa Annie. A fost pe aici ieri. Pe el îl căutaţi ?

— Şi de cei trei flăcăi călări, care au trecut peste colţul ţarcului de jos, alaltăieri, mormăi unchiul Abe, dar unul din ei cred că era unul din băieţii lui Coxe.

La sunetul vocii unchiului Abe, amîndouă femeile tresăriră, pălind, şi arătau ca şi cînd ar fi vrut să-i pună un căluş în gură, dar nu se întîmplă nimic.

— Cam cum arătau ? întrebă poliţistul.

Femeile iarăşi păliră, dar unchiul Abe îi descrise. Avea imaginaţie şi nu era slab decît acolo unde era vorba de adevăr.

— Încotro au apucat ? întrebă sergentul.

— Către Mudgee (secţia de poliţie orăşenească).

Sergentul făcu un gest de nerăbdare spre unchiul Abe.

Unchiul Abe arăta ca şi cînd ar fi vrut grozav să facă semn cu ochiul către cineva, dar nu era nici un ochi prietenos în raza clipirii lui.

— Ei bine, mi se pare cam ciudat că oamenii pe care-i urmărim nu s-au abătut pe la o casă depărtată de drum ca asta, pentru hrană sau nutreţ la cai, sau noutăţi, sau altceva.

— Ei, ia ascultă, spuse mătuşa Annie, ştiu bine că nu sîntem nici negustori de vite furate, nici simpatizanţi ; sîntem oameni cinstiţi care muncim din greu şi Dumnezeu ştie că sîntem destul de bucuroşi să mai vedem cîte-o faţă străină prin rîpa asta izolată ; şi dacă vrei doar să ne insulţi, ai face mai bine să încetezi imediat. Ţi-am spus o dată că de trei zile n-a trecut nimeni pe aici decît bătrînul Jimmy Marshfield şi n-am mai văzut un străin de peste două săptămîni — şi cu asta gata. Sora mea e şubredă şi destul de năcăjită şi fără dumneata. Avea un obicei bărbătesc, cînd vorbea, să ridice mîna şi s-o sprijine de ceva şi se întîmplă să-şi oprească mîna chiar pe raftul pe care era Biblia mamei hoţului de vite ; dar dacă ar fi fost cazul, mătuşa Annie ar fi fost în stare chiar să jure pe Biblie.

— Ei, mă rog, fără supărare, fără supărare, spuse sergentul. Haideţi, băieţi, dacă aţi terminat, n-are nici un rost să ne mai pierdem timpul pe-aici.

Cei doi jandarmi tineri mulțumiră mamei pentru gustare și, curios lucru, jandarmul care vorbise cu mătușa Annie se duse la ea și îi strînse mîna călduros. Apoi ieșiră din casă și încălecînd, o porniră înapoi spre Mudgee.

Unchiul Abe clipi lung și solemn către Andy Page, iar Andy clipi și el, ca o păpușă mecanică de lemn. Cele două femei își dădură coate toată dimineața, și zîmbeau, și păreau copilăroase, ca să nu spun fluşturatice. Se întîmplase ceva care să rupă cruda și cumplita monotonie a vieții lor. Și chiar colonistul devenise absurd de voios.

Cinci ani mai tîrziu : aceeași cabană, aceeași curte, parcă oleacă mai mult teren defrișat în rîpă și ceva mai multe îngrădiri ; femeile arătau mai obosite, colonistul mai tăcut și cu mîinile mai bătătorite, iar unchiul Abe ceva mai filozof. Bărbații trebuiau să plece la lucru. Între colonist și soția lui erau mereu și mereu aceleași discuții : „Dacă aș avea numai cîteva lire, să defrișez ferma și s-o îngrădesc și un alt cal de plug, mai bun, și cîteva vaci mai mult !" Acesta era refrenul cîntecului lor, de cinci ani și mai bine.

Și iată că într-o seară, poștașul aduse un colet. Era un pachet mic, învelit în hîrtie, legat cu grijă și stampilat. Ce putea fi ? Nu putea fi numărul de Crăciun al unui săptămînal la care se abonaseră, pentru că nu venea niciodată în felul acesta. Mătușa Annie încheie discuția scurt,

tăind sfoara cu un cuțit de masă și rupînd sigiliile.

Conținea un săculeț curat, strîns înfășurat.

Iar înăuntru, un plic gros de culoare gălbuie.

Iar pe plic scrise, sau mai curînd tipărite, cuvintele :

Pentru masă, nutreț și găzduire.

Iar dedesubt, cu litere mai mici : Trimiteți Biblia și fotografiile la... (un nume și o adresă).

Iar înăuntrul plicului, un sul de bancnote.

— Numărați-le, spuse mătușa Annie.

Dar mîinile noduroase și bătătorite ale colonistului tremurau prea tare, și tot astfel și mîinile zbîrcite ale nevestei, astfel că tot mătușa Annie trebui să numere.

— Cincisprezece lire sterline ! spuse ea.

— Cincisprezece lire ! spuse colonistul, ca în vis, scărpinîndu-se în cap, perplex.

— Da, spuse mătușa Annie repede, cincisprezece lire.

— Ei bine, o să aveți ce să faceți cu ei, spuse tărăgănat unchiul Abe.

Mai tîrziu, după ce cugetase pe-ndelete asupra problemei, adăugă :

— Trebuie să udăm acum cafeaua, și pîinea, și slănina...

Unchiul Abe nu se grăbea niciodată, nici pe sine și nici pe ceilalți.

Acesta este crezul oricărui australian
Şi limpede să fie şi pentr-un prostovan :
Cînd omu-i la strîmtoare, fă pentru el o cheltă,
Fie c-a fost la ocnă, sau a purtat jachetă.

— Te superi dacă te scol ?

Era în jurul orei nouă, dimineaţa, şi deşi duminică, nu era nici un rău dacă mă trezea, dar tunzătorul de oi mă confundase cu un individ surd, care stătea la han şi care cam îmi semăna şi avusese bunătatea să strige din toate puterile şi să scoale tot hanul. În orice caz, trezi pe alţi trei sau patru care dormeau pe paturi şi brancarde, iar unul pe o saltea pe jos, în aceeaşi cameră. Fusese o noapte ploioasă şi hanul era plin de tunzători de la Billabong, unde tunseseră cu o zi înainte. Tovarăşii mei de cameră băuseră şi jucaseră cărţi toată noaptea, încît îl înjurară îngrozitor pe intrus că-i deranjase.

Avea vreo şase picioare înălţime. Era bine făcut, osos, cu faţa roşcată şi ochi cenuşii. Şi, după cum am observat mai tîrziu, pe faţă îi flutura un permanent zîmbet de bună dispoziţie ; era tipul de om care mi-a plăcut totdeauna — acel soi de oameni care devin tot

mai cumsecade cu cît trece timpul, deşi au pumnul tare, şi care izbutesc să potolească cu o vorbă bună pe cei mai înrăiţi bătăuşi şi scandalagii. Felul de om căruia îi place să plimbe copiii altora, să spargă lemne, să aducă apă, sau să facă alte mici lucruri pentru vreo gospodină prea muncită. Purta haine de călărie din material de sac, cu două numere mai mici decît i-ar fi trebuit, şi faţa lui, ceafa, mîinile-i mari, încheieturile osoase, erau acoperite cu pete şi pistrui.

— Sper că nu te deranjez ! strigă el tare, aplecîndu-se peste patul meu, dar e un individ aici...

— Nu e nevoie să ţipi, l-am întrerupt eu, nu sînt surd.

— O, te rog să mă ierţi ! strigă el, nu ştiam că ţip. Şi-apoi te-am luat drept ăla surdul.

— Bine, nu-i nimic, am spus. Despre ce-i vorba ?

— Aşteaptă puţin, să isprăvească ceilalţi de înjurat, şi-apoi îţi spun.

Vorbea într-un fel liniştit, tărăgănat, amabil, cam fornăit, dar specific australian, deosebit de accentul american.

— Ei, dă-i drumul, pentru numele lui Cristos, lunganule ! răcni Bogan-Chiorul, care înjura ca la uşa cortului, apoi se lăsă din nou pe pat, ca şi cînd vorbele spuse l-ar fi istovit.

— E aici un individ bolnav, care săpa la Big Billabong, spuse Girafa. L-au dat afară din prima săptămînă, şi de-atunci a rămas aici. Îl trimit la spital la Sydney, cu tren special.

Tocmai îl pun într-o căruţă să-l ducă la gară şi m-am gîndit să fac o chetă pentru el, să-i strîng cîţiva şilingi. Are nevasta şi copiii la Sydney.

— Tot mereu întinzi afurisita aia de pălărie după bani, bodogăni Bogan. Mai bine te-ai duce dracului în iad cu ea cu tot.

— Asta şi face, Bogan, mormăi unul căruia i se zicea „Gentlemanul", cum zăcea jos, cu faţa la perete.

Era o pălărie cu boruri largi, una din acelea care durează o viaţă de om. Era închisă la culoare, de fapt acum aproape neagră de veche ce era, şi avea o panglică nouă în jurul calotei. M-am uitat în ea şi am văzut o bancnotă murdară de o liră sterlină şi cîteva monezi de argint. Am aruncat o jumătate de coroană, ceea ce era mai mult decît puteam eu risipi, căci la Big Billabong fusesem doar un începător.

— Mulţumesc, spuse el ; acum voi, oameni buni !

— Te-aş sfătui să-ţi pui pălăria pe cap, banii în buzunar şi mila în altă parte, mîrîi Jack Moonlight, ridicîndu-se cu greu într-un cot şi căutînd sub perină două jumătăţi de coroană. Uite, spuse el, uite ici două jumătăţi de coroană. Înghite-le şi lasă-mă să dorm, pentru numele lui Dumnezeu.

„Gentlemanul" se răsuci pe saltea, întorcîndu-se de la perete şi arătîndu-şi faţa frumoasă dar răvăşită. Se culcase îmbrăcat şi cu un mare efort îşi înfundă mîna în buzunarul strîmt al pantalonilor. Scoase un sul de bancnote, dar nu găsi de loc mărunţiş.

— Iată, spuse el către Girafă. Ce-ar fi să-ţi dau o liră ? Oricum am să încerc. Ia-o şi termină.

— Te-ai ţîcnit în dimineaţa asta, „Gentlemanule", mîrîi Bogan. Ce dracu, doar nu sîntem la curse de cai.

— Poate, spuse „Gentlemanul", întorcîndu-se din nou cu faţa la perete şi cu capul pe braţ.

— Hai, Bogan, ai putea da şi tu ceva, spuse Girafă.

— Ce e cu... individul ? întrebă Bogan, trăgîndu-şi pantalonii de sub saltea.

Moonlight spuse ceva în şoaptă.

— Pe dracu are, zise Bogan. Dacă nu mi-ar fi milă de... ! Uite, pun jumătate de... liră !

Şi aruncă în pălărie zece şilingi.

Al patrulea om, căruia i se spunea în faţă „Barcoo-Putregai", iar pe la spate „Zgîrie-Brînză", băuse toată noaptea ; nici adjectivele grozave şi asurzitoare ale lui Bogan nu-l puteau trezi. Aşa că Bogan coborî din pat şi punîndu-ne la curent cu ce are de gînd să facă, rostogoli beţivul, îi cercetă buzunarele pînă cînd adună cinci şilingi şi îi aruncă în pălărie.

Iar „Barcoo-Putregai" habar n-are nici pînă în ziua de azi că a avut vreodată vreo legătură cu un act de milostenie.

Girafă îl găsi pe surd în camera alăturată. I-am auzit pe băieţi înjurîndu-l pe lungan pentru că-i trezeşte din somn, şi pe surd, ca fiind, după cum socoteau ei la început, indirecta cauză a deranjului ce li se aducea. Am auzit

şi din alte camere condamnări aruncate Girafei şi pălăriei lui şi înjurături de pe verandă, unde dormeau mai mulţi tunzători ; şi după cîtva timp m-am sculat.

Girafă aşează cu grijă saltele şi perini pe podeaua căruţei, apoi fu adus şi ridicat peste boarfe un om care părea un cadavru.

Cînd să pornească, hangiul — un om gras, aparent nesimţitor — îşi vîrî mîna în buzunar şi aruncă o liră în pălăria care încă mai circula, de data asta chiar în mîinile prietenului Girafei, micul Teddy Thompson, care era tot cu atît sub înălţimea mijlocie, cu cît era Girafă deasupra ei.

Girafă apucă hăţurile calului, mînîndu-l către gară pe partea cea mai ridicată a drumului, iar doi, trei băieţi îi urmară, ca să dea o mînă de ajutor cînd o fi să urce bolnavul în tren.

Sezonul tunsului se terminase în district, dar eu căpătasem o slujbă de zugrav, care era chiar meseria mea, la Marele Hotel din Vest (o clădire cu două etaje) şi am rămas la Bourke două luni.

Girafă era de fel din Bendigo, din statul Victoria. Era bine cunoscut la Bourke, ca şi de mulţi tunzători care veneau prin nesfîrşita regiune secetoasă de desişuri, de la sute de mile depărtare. El era acela care păstra banii la pariuri, premii etc. ; era bancherul beţivilor, cel care-i împăca, pe cît era posibil, sau arbitra cînd era vorba de-o luptă, frate mai mare sau unchi pentru cei mai mulţi copii din oraş,

curtea supremă de judecată cînd cei tineri aveau o dispută în privința vreunei alergări la școală, și arbitru în luptele lor — și era de asemenea prietenul oricărui străin.

— Omul, după cum se știe, trebuie să se lupte singur pentru el. Dar mie îmi place întotdeauna să fac ce pot pentru un om necăjit. Am fost și eu o dată în nevoie și știu ce înseamnă asta.

— Îți bați capul totdeauna pentru alții, Girafă, spunea Tom Hall, secretarul Uniunii Tunzătorilor, care era numai cu doi inci mai scurt ca Girafă. N-ai nici un folos din asta, mă, s-o știi de la mine. Dacă n-oi mai ști eu !

— Ei, bine, ce să fac ? spunea Girafă, mă învîrtesc și eu pe-aici pînă începe tunsul, dar de făcut, trebuie să fac ceva. Afară de asta eu n-am bătrîni sau nevastă și copii, ca să le port de grijă. N-am nici o răspundere. Un om nu poate sta fără să facă nimic. Și afară de asta, îmi place să dau o mînă de ajutor — cînd pot.

— Ei, iată, tot ce aș vrea să-ți spun, îi repetă Tom, al cărui salariu modest se ducea pe împrumuturi etc., tot ce țin să-ți spun, este că n-o să ai parte în schimb de recunoștință și că s-ar putea, ca pînă la urmă, să mori și de foame.

— Atît timp cît am două mîini, răspundea Girafă, nu mi-e teamă c-am să mor de foame, iar de recunoștință n-am nevoie.

Întotdeauna ajuta pe cineva sau la ceva. Sau era vorba de organizarea unei seri de dans pentru fete. Sau trebuia ajutată doamna Smith, al

cărui soţ se înecase în valurile rîului Bogan, de Crăciun, ori acea sărmană femeie din Billabong al cărei soţ fugise şi o lăsase cu o droaie de copii. Sau Bill Nu-mai-ştiu-cum, bouarul, care căzuse din căruţă pe cînd era beat şi-şi rupsese un picior.

Către sfîrşitul chefului, Bogan-Chiorul spărsese şi sfărîmase aproape toate geamurile de la „Herbul Cărăuşilor", iar dimineaţa următoare fu amendat greu de tribunalul corecţional. Pe la vremea mesei l-am întîlnit pe Girafă, cu pălăria lui, în care pusese pentru început două jumătăţi de coroană.

— Îmi pare rău că te supăr, începu el, dar Bogan-Chiorul, săracul, nu poate să-şi plătească amenda şi m-am gîndit că am putea aranja noi pentru el. Nu e băiat rău cînd nu e beat. Numai cînd toarnă în el prea mult alcool...

După ce se termina sezonul tunsului, pălăria pornea de obicei să facă ocolul, avînd la fund bancnota de o liră, mototolită şi murdară, a Girafei, ca un început. Mai tîrziu se putea vedea deasupra o jumătate de sovereign, şi aşa mai departe o jumătate de coroană şi un şiling, pînă se umplea. La urmă împrumuta cîţiva şilingi — pe care întotdeauna îi dădea înapoi după tunsul următor „numai pentru a porni treaba".

Circulau o mulţime de poveşti despre Girafă şi pălăria lui. Se spunea astfel că pălăria aparţinuse tatălui său, cu care semăna în toate privinţele, şi că servise pentru chetă atîţia ani, încît calota se subţiase ca o hîrtie, de şilingii,

lirele, şi jumătăţile de coroană purtate în ea, fără a mai vorbi de gologanii, care fuseseră aruncaţi în ea.

Se spunea că o dată, pe cînd un nou guvernator venise să viziteze oraşul Bourke, s-a întîmplat ca Girafă să se găsească pe peron, aproape de ieşire, zîmbind voios, cînd deodată un localnic linguşitor îi dădu iute un ghiont şi îi şopti speriat :

— Scoate-ţi pălăria ! De ce nu-ţi scoţi pălăria ?

— De ce ? fornăi Girafă. Că doar nu e lefter, nu ?

Era de asemeni foarte gustată o anecdotă despre acea dată cînd fusese votată legea un-om-un-vot (sau cînd se înfiinţase partidul laburist, am uitat cu care ocazie) şi cînd Girafă a fost antrenat de entuziasmul general. I s-a dat bere, i s-a pus o liră în pălărie care a fost trecută apoi din mînă în mînă. Băieţii contribuiră din obişnuinţă şi contribuiră generos, atît din cauza victoriei, cît şi a berei. Şi cînd pălăria se întoarse înapoi la Girafă, el o ţinu în faţă cu amîndouă mîinile, se uită cîtva timp la ea fără nici un interes apoi lămurindu-se, strigă :

— Să fiu al dracului dacă n-am făcut o chetă chiar pentru mine !

El era aproape un abstinent, şi dacă bea vreodată, atunci bea mai ales bere cu ghimber.

— Nu sînt un alcoolic, spunea el, dar n-am nimic împotriva acelora care se înveselesc, atît timp cît nu merg prea departe.

Era lucru obișnuit ca un om la chef să-i spună :

— Uite ici, cinci lire, Girafă ! Vezi și păstrează-i pînă îmi trece beția.

Numele său adevărat era Bob Brothers, iar poreclele lui : Lunganul, Girafă, Întinde-Pălăria, Pune-o-liră sau Bere-cu-ghimber.

Cu cîțiva ani în urmă, fuseseră importate în districtul Bourke cămile și conducători afgani. Cămilelor le mergea bine în această regiune uscată. Le puteai vedea de-a lungul și de-a latul districtului, cărînd orice, de la sardele, la scînduri pentru dușumele. Dar căruțașii îi iubeau pe afgani aproape tot atît de mult cît iubesc fabricanții de mobilă de la Sydney mobila chinezească ieftină, cam în același fel, sau cum iubea Uniunea tunzătorilor, în timp de grevă, pe spărgătorii de grevă aduși în regiune ca să lucreze în locul lor.

Drept e că Girafă era un bun și drept unionist, dar în caz de boală sau tulburări, era tot atît de înclinat să-și uite unionismul, cum sînt gata toți oamenii de pe la noi să-și uite crezul. Astfel, într-o seară dădu buzna la „Herbul Cărăușilor", pe cînd era plin de căruțași ; avea pălăria în mînă, cu cîțiva bani mărunți în ea.

— Ascultați, frații lor, e un biet afgan bolnav jos, în tabără...

Un văcar voinic, negricios, îl luă strîns de umeri sau mai bine zis de coate și îl dădu afară înainte de a se fi produs vreo încăierare. Girafă luă întîmplarea așa cum lua el cele mai

multe lucruri, ca o glumă ; dar pe-nserate, a fost văzut furișîndu-se spre tabăra afgană cu o oală de supă.

— Eu cred, spunea Tom Hall, că atunci cînd Girafă se va duce în rai — și pe cît văd, e singurul dintre noi care are vreo șansă — cred așadar că atunci cînd va ajunge în rai, primul lucru pe care-l va face, va fi să întindă pălăria printre îngeri, încercînd o chetă pentru blestemata lume pe care a părăsit-o.

— Ei, lăsați, nu cred să aibă chiar atîta merit, la urma toată, spunea Jack Mitchell, tunzătorul ; vedeți, Girafă nu e decît un om ambițios ; îi place faima și pentru el contează foarte mult să se scoată în evidență cu chetele lui. Cît despre osteneala care si-o dă pentru oamenii năcăjiți, n-o face decît din curiozitate : el e unul din acei indivizi care își bagă nasul totdeauna în treburile altora. Iar în ce privește pe oamenii bolnavi — ei bine, nu e nimic care să-i placă mai mult lui Girafă decît să se învîrtească în jurul unui bolnav, să-l urmărească și să-l studieze. Grozav îl interesează oamenii bolnavi — și pe aici sînt destul de greu de găsit. Vă spun că nu e nimic care să-i placă mai mult — afară doar, poate, să se rotească în jurul unui cadavru. Cred că ar fi în stare să meargă călare patruzeci de mile pentru a ajuta și a consola și a-și pierde vremea la o înmormîntare. Fapt este că Girafă nu are decît plăceri de pe urma necazurilor altora — ăsta-i adevărul. E vorba doar de o curiozitate vulgară

și de egoism. Eu am pus-o pe seama ignoranței lui și a felului cum a fost crescut.

Cîteva zile după întîmplarea cu afganul, Girafă și pălăria lui avură mai mult noroc. Un neamț, unul din echipa care construia un nou pod de lemn peste Big Billabong, ajuta la descărcarea unor grinzi dintr-un vagon de marfă, la gară, cînd un buștean alunecă și îi zdrobi piciorul. Îl transportară la „Herbul Cărăușilor", care era hanul cel mai apropiat, îl instalară într-o odaie aflată în dosul cîrciumii și trimiseră după doctor. Girafă era de față, ca de obicei.

Cînd îl întrebară dacă are dureri mari, neamțul, Charlie pe nume, spuse :

— Asta nimic, nu pasă turere, dar e al dreilea an — și trebuia să plec acasă anul ăsta — după gontract — și gontract tocmai încep.

Acesta rămase refrenul cîntecului său tot timpul, printre gemete.

Cînd sosi doctorul, se găseau mai mulți oameni pe verandă și pe lîngă tejghea. Girafă stătea la capătul tejghelei, pe care-și lăsase pălăria, și cu o basma mare, pestriță, își ștergea fața, ceafa și fruntea. Era o zi foarte călduroasă.

Doctorul, un tînăr australian, cu inimă bună, spuse ceva. Atunci neamțul Charlie, cu o voce plină de durere :

— Drege biciorul repede, herr Doctor — repede. Asta al dreilea afurisit an, und trebuie merg acasă.

Doctorul îl întrebă dacă are dureri.

— Nu importă afurisit turere, herr doctor ! Nu importă turere. Asta nimic. Drege biciorul repede, herr doctor. Asta ultimul gontract şi merge acasă anul ăsta. Şi cuvintele ţîşniră din el cu o durere aproape fizică. Fata aşteptat drei ani. Mein Got ! Trebuie merg acasă.

Cîrciumarul, Watty Braithwayle se întoarse spre pălăria lui Girafă, obosit şi plictisit, aruncă o liră în ea şi, resemnat, îi făcu lui Girafă un semn din cap.

Girafă sări asupra sugestiei, şi a pălăriei, cu multă vioiciune şi făcu chetă, ca să spun aşa, prin tot oraşul ; şi îndată ce piciorul fu destul de zdravăn ca să suporte drumul, neamţul Charlie plecă acasă.

Se ştia bine că trimit reportaje la *Buletinul* din Sydney şi la multe alte ziare. Girafă simţea o acută nevoie de a respecta oamenii, mai ales pe bolnavi şi poeţi. Mă trata cu mai mult respect decît i se cuvin oricărui om şi chiar cu un ciudat supliment de gentileţe, după cum aveam uneori impresia. Dar într-o zi m-a cam surprins.

— Îmi pare rău că te deranjez, spuse el putintel jenat. Nu ştiu dacă îţi place sportul, dar Bogan-Chiorul şi cu Barcoo-Putregai au să aibă în seara asta un pic de păruială jos, la Billabong şi...

— Un pic de ce ? am întrebat.

— Un pic de luptă, în final, spuse el scuzîndu-se. Şi băieţii s-au gîndit să fixeze o răsplată de cinci lire, ca să fie mai pasionant. E multă vrăjmăşie între Bogan şi Barcoo-Putregai, şi nu le strică s-o descarce.

Îmi amintesc că a fost o luptă grozavă. Trebuie să fi fost vreo două batiste pline de sînge, arse apoi într-o groapă pe cîmpul de luptă, iar în restul serii, Girafă a fost ocupat să bandajeze pe făptaşi. Mai tîrziu făcu o mică chetă pentru învins, care se întîmpla să fie Barcoo-Putregai, cu tot avantajul unui ochi în plus.

Fetiţa de la Armata de Salvare, care aducea ziarul *Strigătul de război*, îi vindea aproape întotdeauna lui Girafă trei exemplare.

Un preot nou care dorea o subscripţie pentru a clădi sau a mări o capelă, sau altceva, căuta ajutorul lui Girafă ca să-i influenţeze prietenii.

— Ei bine, spunea Girafă, eu nu sînt bisericos, nici ceea ce s-ar putea numi un tip religios, dar bucuros voi face tot ce pot ca să vă ajut. Nu cred că pot mult. N-am fost la biserică de cînd eram copil.

Preotul se scandaliza, dar mai tîrziu învăţa să-l aprecieze pe Girafă şi pe prietenii săi şi să iubească Australia, de dragul oamenilor ei. Chiar el mi-a povestit întîmplarea de mai sus.

Girafă dădea ajutor la aranjarea unor pavilioane de vînzare pentru bazarul bisericii catolice şi unii băieţi îl tachinau în legătură cu aceasta, la biroul Uniunii.

— În curînd ai să faci o chetă pentru un templu chinezesc în tabăra chinezilor, spuse Tom Hall, în concluzie.

— D-apoi ce, doar n-am nimic împotriva Bisericei romano-catolice, spuse Girafă, iar Părintele O'Donovan e un tip foarte cumsecade, şi în orice caz a fost cu Uniunea în timpul grevei.

(N-ar fi fost irlandez, dacă n-ar fi fost, comentă cineva.)

— Am cărat o dată saci timp de şase luni cu un individ care era catolic — şi era un om foarte cumsecade. Şi o fată pe care o cunoşteam s-a făcut catolică, numai ca să se poată mărita cu un tip care o băgase în bucluc, şi pentru mine a rămas întotdeauna aceeaşi care fusese şi înainte. Afară de asta, îmi place să ajut în orice împrejurare.

Tom Hall şi încă vreo doi ieşiră în grabă, să bea ceva. Dar noi toţi îl iubeam pe Girafă. Era foarte naiv şi foarte hazliu, mai ales cînd vroia el mai mult să fie serios şi filozofic.

— Unele fete de pe-aici sînt nişte ştrengăriţe, îmi spuse el solemn, într-o zi. Altele sînt chiar obraznice. Mi-aduc aminte că o dată am rămas peste noapte într-o casă, la nişte neamuri, şi m-au pus să dorm într-o cameră care dădea pe verandă şi care avea o uşă de sticlă şi nici un fel de oblon. Şi în prima dimineaţă, fetele — care erau un fel de verişoare cu mine — au venit pe verandă, în faţa uşii, chicotind şi făcînd nebunii, ţinîndu-mă astfel în pat pînă aproape de ora zece, de-a trebuit pînă la urmă să-mi pun pantalonii sub cuvertură. Dar în noaptea următoare le-am păcălit eu, reflectă el.

— Cum aşa, Bob? Ce-ai făcut? l-am întrebat.

— Ei, m-am culcat cu pantalonii pe mine!

Într-o zi eram pe o schelă, zugrăvind tavanul barului de la Marele Hotel din Vest. Mă gră-

beam să-mi termin lucrul, căci întîrziasem din cauza băieților, care-mi tot dădeau bere și ziceau că nu puneam bine vopseaua. Tocmai vopseam ultimele cîteva scînduri, cînd :

— Regret că trebuie să te deranjez, mereu te deranjez, dar e vorba de femeia aceea cu fetele...

M-am uitat în jos — cred că era prima oară că mă uitam la el în jos — și acolo stătea Girafă, cu pălăria lui cu boruri și cu două jumătăți de coroană în ea.

— A, foarte bine Bob, i-am spus și i-am aruncat o jumătate de coroană.

Barul era plin de tunzători și în curînd se auzîră proteste. Ieșise la iveală că femeia aceea cu fetele ei erau străine, atît în localitate, cît și în sens biblic ; veniseră de la Sydney la sfîrșitul sezonului de tuns și luaseră o căsuță la marginea pădurii, în suburbia orașului. Fusese un scandal în săptămîna aceea în legătură cu o încăierare în casa lor și fuseseră amendate, citate la poliție și date afară de proprietar.

— Asta-i prea din cale-afară, Girafă, spuse unul din tunzători... astea au scos destui bani de la noi. Au destui bani, nu vă frămîntați pentru ele. Să se ducă la... Să fiu al dracului dacă dau măcar un bănuț !

— N-au nici pentru biletul de tren pînă la Sydney, spunea Girafă. Și ceea ce-i mai trist, e că cea mică e bolnavă, iar două din ele au copii la Sydney.

— Cum de știi... toate astea ?

— Păi cum, a venit la mine una din ele și mi-a spus tot.

Fără voie, izbucniră toți în rîs.

— Ascultă, Bob, îi spuse cu bunăvoință Billy Woods, secretarul zilierilor. Nu te face de rîs! Au să rîdă de tine toți bărbații. Fetele astea vor să te exploateze și să-ți ia banii. Bănuiesc că vreuna din ele a venit la tine plîngînd și văicărindu-se. Nu-ți bate capul cu ele. Tu nu le cunoști: sînt ființe care pot plînge la comandă. N-ai experiență în privința femeilor, Bob.

— N-a venit la mine plîngînd și văitîndu-se, spuse Girafă mai puțin tărăgănat. M-a privit drept în față și mi-a spus tot necazul.

— Ia ascultă, Girafă, interveni unul căruia îi ziceau „Pișicheru", ce-ai făcut? Ai fost acolo la ele pe datorie? Mă mir o asemenea faptă din partea ta, Girafă.

— Și mai faci pe sfîntul! mîrîi Bogan. Acu, știu cine ești, Girafă.

— Ascultă, Girafă, spuse și Mitchell, tunzătorul, n-aș fi crezut niciodată una ca asta din partea ta. Credeam cu toții că ești singurul flăcău cuminte de dincoace de rîu, eu te-am crezut un tînăr moral. Nu trebuie să crezi că dacă conștiința ta te tulbură, trebuie să tulbure și pe alții.

— Dar n-am avut nimic de-a face cu ele, spuse Girafă, din nou tărăgănat. Nu sînt eu omul care să mă țin de astfel de lucruri. Dar alții da, și cred că ei ar trebui să le ajute să iasă din încurcătură.

— Sînt niște stricate, spuse Billy Woods. Tu nu le cunoști, Bob. Nu-ți bate capul cu ele. Nu

merită. Pune-ţi banii în buzunar. Ai să le găseşti o întrebuinţare mai bună, înainte de tunsul viitor.

— Mai bine plăteşte-ne băutura, Girafă, spuse Pişicheru.

Dar în ciuda blîndeţei lui, Girafă era cel mai greu de convins din tot oraşul, o dată ce hotărîse el „ceea ce se cuvenea să facă". O altă particularitate a lui era că la unele ocazii, ca cea de exemplu de „a spune cîteva cuvinte" la o adunare de grevă, se ridica drept, lăsa la o parte fîrnăiala şi spunea tot ce avea de spus, în felul lui tărăgănat.

De data aceasta, iată ce grăi :

— Dar ia ascultaţi, fraţilor. Eu nu ştiu nimic despre femeile astea. Să presupunem că sînt rele. Dar nu pot crede că sînt mai rele decît le-au făcut bărbaţii să fie. Tot ce ştiu e că sînt patru femei date afară din casă, că n-au nici un ban şi că fiecare femeie din Bourke, cît şi poliţia şi legea sînt împotriva lor. Şi faptul că sînt femei e împotriva lor mai mult ca orice. Cred că nu vă aşteptaţi din partea lor să-şi care bagajul în spate pînă la Sydney. Dacă aveam bani, nu v-aş mai fi supărat. Le-aş fi plătit biletul eu singur. Uitaţi-vă, zise el coborînd vocea, acum sînt colo, şi una din fete plînge. Să nu vă vadă că le priviţi.

Am sărit de pe schelă şi am privit afară cu ceilalţi.

Stăteau lîngă gard, de partea cealaltă a străzii, pe drumul spre gară, cu geamantanele şi boccelele la picioare. O fată şedea cu braţele spri-

jinite de gard şi cu faţa îngropată în palme, iar cealaltă încerca s-o consoleze. A treia fată şi femeia stăteau cu faţa spre noi. Femeia era frumoasă. Avea o faţă aspră, dar care trebuie să fi devenit astfel. A treia fată părea pe jumătate sfidătoare, pe jumătate gata să plîngă. Se duse lîngă fata care plîngea la gard şi-şi trecu braţul pe după umerii ei. Femeia ne întoarse brusc spatele şi rămase privind în depărtare, peste păşune.

Pălăria făcu turul. Billy Woods a fost primul, apoi Pişicheru, apoi Mitchell.

Billy contribui cu o tăcere elocventă.

— Am glumit, Girafă, spuse Pişicheru, pescuind de prin buzunare cîţiva şilingi. Sezonul tunsului trecuse de multişor, şi băieţii erau, cam toţi, lefteri.

— A, bine, suspină Mitchell. Nu e nimic de făcut. Dacă Girafă ar face o chetă ca să aducă cîteva fete cumsecade în groapa asta uitată de Dumnezeu, aş mai zice şi eu... Destul de rău pentru Girafă că ne subminează interesele religioase şi că ne face să ne interesăm de chinejii şi de afganii bolnavi şi de spărgători de grevă şi de văduve ; dar cînd începe să ne amestece în treburile femeilor necunoscute, e cazul să ne apărăm. Şi explorîndu-şi buzunarele, contribui cu doi şilingi, cîţiva penny, şi puţin praf de tutun.

— Eu nu mă dau în lături să ajut fetele, spuse Tom Hall, dar afurisit să fiu dacă dau măcar un penny pentru... bătrînă.

— Ei, a fost şi ea o dată fată, fornăi Girafă.

Apoi Girafă o porni şi pe la celelalte cîrciumi şi pe la birourile Uniunii şi cînd se întoarse părea foarte mulţumit de rezultatul chetei, dar stînjenit din altă pricină.

— Nu ştiu unde să le adăpostesc la noapte, spuse el. Nici un han sau pensiune nu vrea să le primească şi nu e nici o casă goală, iar femeile sînt toate pornite împotriva lor.

— Nu toate, spuse Alice, frumoasa şi voinica bufetieră venită de la Sydney Vino încoace, Bob.

Şi-i dărui lui Girafă jumătate de sovereign şi o privire pentru care unii dintre noi i-ar fi dat pe loc lui zece lire, dacă am fi avut atîţia bani şi dacă privirea ar fi putut fi transferabilă.

— Aşteaptă o clipă, Bob, spuse ea şi intră să vorbească cu patronul... Este o cameră goală la capătul magaziei, în curte, spuse cînd se întoarse înapoi. Pot să doarmă acolo la noapte, dacă se poartă bine. Poţi să le spui, Bob.

— Îţi mulţumesc, Alice, spuse Girafă.

A doua zi, după lucru, Girafă şi cu mine coborîrăm împreună la rîu în răcoarea serii şi ne aşezarăm pe marginea malului rîpos.

— Am auzit că ţi-ai condus azi dimineaţă prietenele, Bob, am rostit eu, şi am regretat imediat ceea ce spusesem, chiar înainte ca el să-mi fi răspuns.

— A, nu-mi sînt prietene, spuse el ; doar patru femei năcăjite. M-am gîndit că s-ar putea să nu le convină să stea cu mulţimea pe peron, aşa că m-am oferit să le iau eu biletele şi le-am spus să aştepte în spatele gării pînă sună clo-

potul. Şi ce crezi, Harry, c-au făcut ? continuă el cu un zîmbet exasperant de neînţelegător. Ei bine, au vrut să mă sărute.

— Chiar aşa ?

— Da. Şi chiar m-ar fi sărutat dacă n-aş fi aşa de lung. Dar ce crezi ? Să fiu afurisit dacă nu mi-au sărutat mîinile.

— Nu mai spune !

— Martor mi-e Dumnezeu. Oricum, după asta n-am mai putut merge cu ele pe peron ; de altfel, plîngeau şi eu nu pot suferi să văd o femeie plîngînd. Dar cîţiva băieţi le-au găsit un compartiment gol şi le-au suit în el.

Se gîndi un moment, apoi reflectă ·

— Sînt pe lume oameni cu inimă foarte bună.

Aşa gîndeam şi eu.

— Bob, i-am spus, eşti mereu singur. De ce nu te însori şi nu prinzi rădăcini undeva ?

— Ei, bine, răspunse el, n-am nevastă şi copii, asta-i adevărat. Dar nu e vina mea.

Se poate să fi avut dreptate în privinţa nevestei. Dar m-am gîndit la privirea pe care i-o aruncase Alice şi...

— Fetele par să mă placă, spuse el, dar lucrurile nu merg mai departe de atît. Necazul e că sînt prea lung, şi se pare că mie îmi plac tot fetele mici. Ştii, era o fetiţă la Bendigo, de care eram îndrăgostit de-a binelea.

— Şi nu te-a vrut ?

— De, se pare că nu.

— Ai cerut-o ?

— Da, da, i-am spus-o chiar de-a dreptul.

— Ei, şi ea ce-a spus ?

— A spus că ar fi ridicol pentru ea să fie văzută lîngă o prăjină ca mine.

— Poate că n-a spus în serios. Femeilor mici în general le plac bărbaţii înalţi.

— M-am gîndit şi eu la asta... după aceea. Poate n-a înţeles chiar aşa. Cred că adevărul adevărat e că nu m-a plăcut şi a vrut să mi-o spună cu binişorul. N-a vrut să mă jignească, ştii, era o fetiţă cu o inimă de aur. Mai sînt băieţi foarte înalţi acolo de unde vin şi cunosc doi care au luat neveste mici.

Girafă părea să fie un caz fără speranţă.

— Uneori, spuse el, uneori aş vrea să nu fi fost aşa de al dracului de lung. Mai este individul acela surd, reflectă el deodată. În ceea ce priveşte fetele e cam în aceeaşi situaţie cu mine. El e prea surd, iar eu prea lung.

— De unde ai scos-o şi pe-asta ? Numai eu îi ştiu trei gagici. Cît despre surzenie, păi le trăncăneşte mai mult decît oricine prin oraş şi ştie mai multe din ce se petrece decît maica Brindle, spălătoreasa.

— Ia te uită ! spuse Girafă încet. Cine-ar fi crezut una ca asta ? Niciodată nu mi-a spus că a avut trei gagici. Cît despre noutăţi, eu întotdeauna îi spun tot ce se întîmplă, fiindcă mă gîndesc că el, săracul, nu poate auzi nimic. Mi-a spus că necazul lui cel mare e că de cîte ori iese cu o fată, oamenii pot auzi tot ce-şi vor-

besc, sau în orice caz ceea ce îi spune ea, şi ştiu totul despre ei. Spunea că era într-o noapte cu o fată şi unul din băieţi i-a urmărit şi a auzit-o pe ea spunînd : „Nu ! Asta nu !" şi a umplut tot oraşul.

— Dar în legătură cu ce spunea ea nu ? l-am întrebat.

— Asta nu mi-a spus, dar presupun că o săruta sau o strîngea în braţe, sau aşa ceva.

— Bob, l-am întrebat apoi, n-ai încercat a doua oară cu fetiţa din Bendigo ?

— Nu, spuse el, ce folos ? Era o fată bună şi n-am vrut s-o plictisesc. Nu sînt eu omul care să stăruie acolo unde nu e dorit. Dar nici n-am mai putut sta la Bendigo după ce mi-a dat a înţelege, aşa că m-am gîndit să vin aici şi să mai stau prin părţile astea un an sau doi.

— Şi nu i-ai scris niciodată ?

— Nu. Ce rost are s-o pisez cu scrisori ? Ştiu ce necaz e pentru mine cînd trebuie să răspund la vreo scrisoare. N-ar fi putut face altceva decît să-mi spună adevărul curat şi nu mi-ar fi făcut nici un bine cu asta. Dar acum am şi uitat.

Cîteva zile mai tîrziu am plecat la Sydney. Girafă a fost ultimul cu care am dat mîna la fereastra vagonului şi cu acel prilej mi-a strecurat în mînă ceva învelit într-o bucată de ziar.

— Sper că nu te vei simţi ofensat, fornăi el, dar cîţiva băieţi s-au gîndit că s-ar putea să nu prea înoţi în bani — tot ai avut cheltuieli cam mari în ultimul timp — aşa că au strîns cîteva

lire. S-au gîndit că s-ar putea să-ţi prindă bine la Sydney.

M-am întors la Bourke înainte de următorul sezon de tuns. În seara sosirii mele am dat peste Girafă ; părea grozav de tulburat de ceva, dar îşi păstra pălăria pe cap.

— Te-ai supăra dacă am face o plimbare pînă la Billabong ? E ceva de care aş vrea să-ţi vorbesc.

Mîinile lui mari, negre, arse de soare, tremurau pe cînd scoase o scrisoare din buzunar şi o deschise.

— Tocmai am primit o scrisoare, spuse el. O scrisoare de la fetiţa aceea din Bendigo. Se pare că totul a fost o neînţelegere. Aş vrea s-o citeşti. Ştii, uneori simt nevoia să vorbesc cu cineva şi aş prefera să vorbesc cu dumneata.

Era o scrisoare frumoasă de la o fată mică cu inimă mare. În toate aceste luni avusese inima zdrobită din pricina unui mare prost. Reieşea că el plecase din Bendigo fără să-şi ia rămas bun de la ea. „Nu puteam", zise el, cînd i-am spus cuvîntul pe care-l merita. Ea nu putuse să-i afle adresa pînă săptămîna trecută ; a căpătat-o de la un om din Bourke, care a plecat spre sud. Îl numea „prost îngrozitor de lung", ceea ce şi era, fără nici cea mai mică îndoială, şi îl implora să-i scrie şi să se întoarcă la ea.

— Şi ai să te întorci, Bob ? l-am întrebat.

— Pe Dumnezeul meu ! M-aş sui în tren chiar mîine, dacă aş avea bani, dar am lucrat o

baracă la Big Billabong şi în curînd voi pune mîna pe cîteva lire. Am să mă duc înapoi îndată ce s-o termina tunsul. Vreau să-i scriu chiar în noaptea asta.

Girafă era şef de echipă în sezonul acela. Încasările lui au fost în medie de o sută douăzeci pe zi. N-a umblat cu cheta decît o singură dată în tot sezonul şi s-a observat că a ezitat şi n-a pus decît jumătate de coroană. Dar era vorba despre un om care fusese luat de la baracă de poliţie, pentru că-şi părăsise nevasta.

— Aşa e întotdeauna, comentă Mitchell. Oamenii ăştia blînzi şi cumsecade sfîrşesc întotdeauna prin a deveni aspri şi egoişti. Viaţa îi transformă. Mai devreme sau mai tîrziu încep să creadă că au fost nişte proşti şi asta îi face să se căiască. Girafă va deveni fără îndoială cel mai meschin om.

Cînd lucrul la Billabong s-a terminat şi ne-am întors la Bourke cu sacii noştri prăfuiţi şi cu cecurile murdare, i-am spus lui Tom Hall :

— Ascultă, Tom, lunganul ăsta prost de Girafă şi-a zdrobit inima după o fată din Bendigo, şi ea îşi frîngea inima după el, şi măgarul n-a ştiut nimic pînă n-a primit o scrisoare de la ea, chiar înainte de a începe să lucreze la Big Billabong. Mîine dimineaţă pleacă.

În seara aceea Tom fură pălăria lui Girafă.

— Cred că mi-o vor da înapoi mîine dimineaţă, spuse Girafă. Nu mă supăr de-o glumă, adăugă el, dar mi se pare prea din cale-afară din partea băieţilor să şterpelească pălăria cuiva

care pleacă a doua zi de dimineaţă şi poate pentru totdeauna.

Mitchell porni cheta cu o jumătate de liră.

— Merită, spuse el, fiindcă ne descotorosim de el. Vom fi lăsaţi în pace de-acum înainte. N-or să mai fie atîtea accidente sau femei nenorocite, dacă Girafă şi afurisita lui de pălărie or să plece. Oricum, e un spin în ochi aici în oraş şi îmi calcă pe nervi uneori... Veniţi, voi, păcătoşilor! Daţi-vă obolul! Nu primim decît lire şi jumătăţi de liră.

A doua zi dimineaţa, cînd se crăpa de ziuă, Tom Hall se furişă în camera lui Girafă, la „Herbul Cărăuşilor". Girafă dormea liniştit. Tom puse pălăria pe un scaun lîngă pat. Cheta fusese un record şi, în afară de monezile din fundul pălăriei, mai era şi o pipă montată în argint, cu cutie cu tot — cea mai bună care se putea găsi la Bourke — o broşă de aur şi mai multe fleacuri, printre care şi o ilustrată oribilă, cu un om înalt în cămaşă, plimbîndu-se prin cameră cu cîte-un copil geamăn în fiecare braţ.

Tom era gata să-l scuture pe Girafă de umeri, cînd observă un picior, cu un genunchi şi un fluier de jumătate de yard, ieşind afară pe la capătul patului. Ispita era prea mare. Tom luă peria de cap şi cu dosul ei dădu o lovitură uşoară peste o unghie încarnată, apoi se strecură afară din cameră.

Îl auziră pe Girafă înjurînd cu blîndeţe, apoi se făcu tăcere deplină. Probabil că se uita la pălărie.

Ne-am dus cu toții pe peron să-l petrecem. Am asteptat cam multișor. Girafă m-a tras spre celălalt capăt al peronului.

Părea copleșit.

— Sînt... sînt... oameni buni pe lume, strașnic de buni. Nu trebuie să-i uiți, Harry, cînd ai să-ți faci un nume cunoscut ca scriitor. Sînt... ei bine... afurisit să fiu dacă nu mă simt exact ca și cînd mi-ar veni să plîng.

Am fost bucuros că n-a plîns. Girafă plîngînd — ar fi fost un spectacol. L-am condus spre prietenii lui.

— N-ai de gînd să mă săruți, Bob ? spuse frumoasa și voinica bufetieră, cînd sună clopotul de plecare.

— Ei, bine, nu mă dau în lături să te sărut, Alice, spuse el, ștergîndu-se la gură. Dar sînt pe cale să mă însor, știi.

Și o sărută frumos pe gură.

— Nimic nu e mai bun ca practica, spuse el, zîmbind celor din jur.

Ne-am gîndit că făcea progrese admirabile, dar în ultimul moment ceva îl tulbură.

— Ascultați, băieți, spuse el șovăind cu o mînă în buzunar ; nu știu ce-am să fac cu atîta bănet. E nenorocita aia de spălătoreasă care și-a opărit picioarele cînd a vrut să ia cazanul cu rufe de pe foc.

Îl împinserăm în compartiment. Aproape jumătate din el atîrna în afară, pe fereastră, și-și flutură pălăria frenetic, pînă cînd trenul dispăru în depărtare.

Și cum stau aici și scriu cu lumina aprinsă în toiul zilei, în mijlocul unui mare oraș în care domnește prefăcătoria, superficialitatea, sărăcia disperată și egoismul culturalizat sau brut, și unde atitudinea nobilă și eroică este privită cu răceală și cinism, simt deodată cum irupe în casă o rază de lumină, și o siluetă lungă se sprijină de scaunul meu :

— Iartă-mă că te deranjez, mereu te deranjez, dar este afară o femeie sărmană...

Și doresc să-l fi putut imortaliza !

FATA CEA DRĂGUȚĂ DIN ARMATA SALVĂRII

Eu adesea-am stat la Watty, cu noaptea-n apropiere,
În cap cu clinchet de sticle și cu fumul de la bere.
Am crezut că stînd acolo, o să fie foarte bine,
Căci în ruga pentru Watty, m-or include și pe mine.
Erau multe rugăciuni și bătăi în toba mare
Pregătind sufletul nostru pentru-o viață viitoare.
Dar voi, păcătoși prieteni, vă iubesc pe toți și sper
Rugăciunile Armatei să fie-auzite-n cer.

— *Cînd lumea era nesfîrșită.*

Armata Salvării face afaceri bune în cîteva dintre orașele retrase, aflate în întinsele regiuni pustii ale Australiei. Aceasta se datorește generozității nepăsătoare și ușuratice a australianului, ale cărui buzunare nu sînt destul de bine închise (ăsta e defectul lui) și care contribuie la orice se ivește, fără să-și dea osteneala să mai pună întrebări ; de pildă, lunganul de Bob Brothers din Bourke, care fiind protestant, sub-

scria cu inconştienţă la ridicarea unei noi biserici catolice şi care, fiind ironizat pentru greşeala lui, spunea :

— A, bine, la toată urma nu cred că are vreo importanţă. Eu, unul, n-am nimic împotriva bisericii catolice.

Există tunzătorul de oi, cu cecul proaspăt decupat, beat şi fericit, îndrăgostit de întreaga lume, gata să subscrie pentru orice crez şi să plătească pentru toţi, chiar şi pentru dracu, dacă se întîmplă să treacă pe acolo. Există tunzătorul pe jumătate ameţit şi gata să devină arţăgos, care a prins şi ţine strîns de capătul greşit al lucrurilor şi care aruncă un şiling în obrazul convenţionalismului (după cum crede el) punînd un bănuţ în cutia Armatei Salvării, apoi se uită împrejur să vadă dacă nu prinde pe cineva făcînd cu ochiul în spatele lui. Există şi tipul glumeţ şi cinic, un ciudat amestec care întîi se arată generos şi apoi caută să corupă pe beţivul lecuit ; mai este bătrînul cu faţa severă, cu cămaşa şi legătura de la gît curate, cu pantaloni albi de catifea — prezent la chefurile anuale sau semianuale, care contribuie din principiu şi bea apoi cu religiozitate pînă i se termină cecul şi vine disperarea. Mai este tunzătorul care se simte teribil de prost după un chef şi în pericol de a avea vedenii cînd încearcă să adoarmă. A aruncat zece sau douăzeci de lire pe tejgheaua barului şi la cărţi şi acum, plin de remuşcări, pune un şiling în cutie, cu sentimentul personal şi cam vag că i-ar putea aduce ceva. Apoi e crîşmarul, gras, vesel, amabil, care înfundă Armata cu bani

ca pe-o flaşnetă. Şi mai sînt şi alţi oameni şi alte motive — ticăloşi şi răufăcători, şi slabe ecouri ale altor timpuri în cîntecele Armatei Salvării.

Bourke, metropola ţinuturilor de desişuri, aflată pe ţărmul fluviului Darling cam la cinci sute de mile depărtare de Sydney, suferea de o secetă cumplită cînd am fost acolo în '92 ; şi căldura poate că a fost, poate că n-a fost, una din cauzele care au contribuit la succesul, din punctul de vedere al afacerilor, al garnizoanei din Bourke. Se bea foarte multă bere şi afară de asta se înţelegea vag (cum cele mai multe lucruri sînt vag înţelese acolo, în negura secetei) că locul de care Armata voia să ne salveze era mai fierbinte decît oraşul Bourke. Dar în anul acela a mai existat un motiv deosebit pentru marele succes financiar al Armatei în acel loc.

Fetiţa aceea avea vreo nouăsprezece sau douăzeci de ani, aş crede, şi era cea mai drăguţă fată pe care am văzut-o vreodată în Armata Salvării şi una dintre cele mai drăguţe pe care am văzut-o vreodată în afara Armatei. Avea trăsăturile unui înger, dar expresia ei era minunat de omenească, dulce şi plăcută. Ochii mari, cenuşii, erau plini de tristeţe din cauza celor suferinzi şi păcătoşi, iar de sub pălărioară i se vedeau buclele roşii-aurii. Prima ei apariţie a fost oarecum dramatică — poate că Armata aranjase astfel.

Armata obişnuia să se roage, să bată toba şi să facă chetă în fiecare seară afară, la hotelul lui Watty, „La Herbul Cărăuşilor". Îşi îndeplinea sarcina mai mult şi mai adesea la Watty decît la oricare altă cîrciumă din oraş, poate pentru

că Watty era considerat ca fiind crîşmarul cel mai pesimist, iar clienţii lui — cea mai grozavă ceată de beţivani din Bourke. Ceata începea să cînte în general cam pe-nserat. Watty se aşeza comod pe verandă, într-un fotoliu de nuiele împletite, cu mîinile împreunate pe stomac, în timp ce Armata bătea toba, din ce în ce mai repede, pe cînd în bar poate că începea un chef, iar în curtea din dos, o luptă sîngeroasă. În astfel de ocazii, pe faţa lui grasă şi de obicei nesimţitoare, plutea ceva ca o expresie indulgentă şi părintească. Şi din cînd în cînd, în moţăiala ce-l cuprindea, îşi mişca uşor capul. Bătăile tobei şi cîntecele păreau să-l liniştească, iar rugăciunea, care uneori era foarte personală, nu părea să-l deranjeze cîtuşi de puţin.

Ei bine, şi o dată, era cam pe-nserate ; fusese o zi cumplit de fierbinte, o sută şi ceva la umbră, dar după apusul soarelui se stîrnise o uşoară adiere. Fuseseră aruncate zeci de găleţi cu apă pe podeaua verandei şi afară, pe pămînt. Watty şedea pe locul lui obişnuit, cînd sosi Armata. La bar nu era nici o petrecere, pentru că se organizase o luptă în curtea din dos, care concentra atenţia tuturor clienţilor.

Armata începu să se roage pentru Watty şi clienţii lui. Apoi un beţiv adus pe calea cea bună începu să vorbească împotriva crîşmarilor şi a activităţii lor. Watty se aşeză mai confortabil, îşi împleti mîinile şi începu să moţăie.

Lupta încetase şi oamenii se adunau încet în jurul barului. Omul care fusese salvat şi flutura braţele, se învîrtea dansînd şi urla.

— Daaaa ! striga el răguşit, crîşmarii şi beţivii şi jucătorii şi păcătoşii ar putea să cugete că Bourke e fierbinte, dar iadul e de o mie de ori mai fierbinte ! Vă spun...

— Of, Dumnezeule, spuse Mitchell, tunzătorul şi aruncă un penny în cutie.

— Daaa ! Vă spun că arşiţa iadului e de un milion de ori mai rea ! Vă spun...

— Ei, ia ascultă, strigă o voce din fund. Asta nu merge. Ce, nu ştii că oamenii din Bourke, cînd mor, trimit după păturI ?

Fratele salvat privi în jurul lui.

— Prieteni, aud un liber-cugetător vorbind, spuse el. Apoi, cu o inspiraţie subită, şi cu reînnoită energie : Aud vocea unui liber-cugetător, răcnea el, rotindu-şi ochii împrejur, ca un om flămînd şi urmărit. Arătaţi-mi faţa unui liber-cugetător şi am să vă spun eu ce e cu el.

Watty se aranjă într-o poziţie şi mai confortabilă, îşi încleştă mîinile pe genunchi şi închise din nou ochii.

— Daaaa ! urla proaspătul convertit, vă spun eu, prieteni ; pot să ghicesc liber-cugetătorul după faţă. Arătaţi-mi faţa unui...

În acea clipă se produse o întrerupere. Bogan-Chiorul, care avea nasul sfărîmat, iar partea bună a feţei era socotită ca cea mai urîtă şi mai sinistră — Bogan-Chiorul îşi repezi faţa înainte, din cercul de întuneric, în lumina torţelor Salvării. Se alesese cu ce e mai rău dintr-o luptă nedecisă ; nasul şi gura îi sîngerau, iar ochiul cel bun era vătămat.

— Priveşte-mi faţa ! mîrîi el cu o seriozitate periculoasă. Priveşte-mi faţa ! Asta-i faţa unui liber-cugetător şi nu-mi pasă cine o recunoaşte. Ei, ce-ai de spus împotriva feţei mele, om-fără-de-cămaşă ?

Fratele dădu înapoi. Pe vremuri, în zilele sale păcătoase, din regiunile de nord-vest i se spunea „Omul-fără-de-cămaşă", alias „Cămaşă" sau „Omul-murdar" şi era uluit de a fi fost recunoscut. Fusese de asemenea într-o baracă de tuns şi într-o orgie la crîşmă cu Bogan-Chiorul, şi cunoştea omul.

Adevărul e că cei mai mulţi dintre oameni respectau Armata şi orice avea legătură cu religia, dar faţa lui Bogan, reprezentînd gîndirea liberă, a fost pentru ei ceva neaşteptat. Se auziră nişte zgomote din partea cealaltă a ringului, ca de oameni loviţi repetat şi iute sub centură, iar lunganul de Tom Hall şi încă unul sau doi fură înghiţiţi de bezna din fund, unde Tom se tăvălea neputincios pe iarbă, plîngînd în hohote.

M-am gîndit că faţa lui Bogan era mai mult urmarea vorbirii libere, decît a orice altceva.

Armata era gata de rugăciune cînd fata cea drăguţă păşi înainte, cu ochii strălucind de indignare şi entuziasm. Sosise cu trenul de seară şi stătuse ghemuită în spatele unei fetişcane de vreo cincizeci de veri australiene, care avea cam vreo şase picioare înălţime, lăţime şi lărgime, o faţă pătrată şi o gură ca o crăpătură într-un ceainic.

Fata cea drăguţă bătu cu piciorul ei frumuşel în pietriş şi ochii îi luciră în lumina făcliilor.

— Ar trebui să vă fie ruşine, spuse ea. Oameni în toată firea ca voi, să vă purtaţi în felul acesta ! Dacă aţi fi neştiutori sau sărmani, cum am văzut pe alţii, ar mai încăpea vreo scuză pentru voi. Oare n-aveţi mame, sau surori, sau neveste, la care să vă gîndiţi ? Ce fel de viaţă e cea pe care o duceţi ? Băutură, şi jocuri, şi bătăi, şi înjurături. Vă gîndiţi oare vreodată la Dumnezeu şi la vremea cînd eraţi copii ? Pentru ce nu vă întemeiaţi cămine ? Uitaţi-vă la faţa omului acesta ! (arătă dintr-o dată spre Bogan care îşi pierdu curajul şi se topi în spatele prietenilor săi, în afara luminii). Uitaţi-vă la faţa omului acesta ! E faţă de creştin ? Şi voi îl ajutaţi şi îl încurajaţi să se bată. Sînteţi mai răi decît el. O, e brutal, e... e... o ticăloşenie. Oameni în toată firea ca voi ! Ar trebui să vă fie ruşine.

Lunganul de Bob Brothers — cam şase picioare şi ceva — cel mai lung şi mai nevinovat din cei de acolo, se făcu mic lîngă zid şi-şi mută faţa cercetătoare în afara luminii.

Fata cea drăguţă se mai frămîntă puţin, foarte emoţionată, apoi se întoarse, părînd tulburată şi fu luată sub aripa femeii cu gura ca de ceainic crăpat.

Deodată, surpriză ! Bogan fu văzut furişîndu-se în curtea din dos şi spălîndu-şi faţa la pompă. Ceilalţi aveau expresia unor oameni care bănuiau că se întîmplase ceva neobişnuit, dar nu ştiau ce anume şi aşteptau distraţi desfăşurarea evenimentelor — în afară de Tom Hall, care-şi revenise şi se înapoiase. Şezu privind peste capetele oamenilor avînd aparent acelaşi interes

critic pentru fată ca şi pentru o luptă — expresia lui fiind aceea care trebuie s-o aibă un ziarist cînd dă peste un eveniment senzaţional.

Armata îşi urmă programul în tot restul serii şi făcu o chetă bună. Fata cea drăguţă zîmbea în jur cu ochii strălucitori, în timp ce lirele şi gologanii cădeau în cutie. Apoi, împinsă în faţă de femeia cea voinică, ne mulţumi dulce şi ne spuse că sîntem oameni de treabă şi că îi pare rău de unele cuvinte pe care ni le spusese. Apoi se retrase, foarte aprinsă şi tulburată, şi se ascunse în spatele femeii aspre, care, fiindcă veni vorba, avea o excrescenţă pe buza superioară, ca un adevărat nit.

Deodată, fata cea drăguţă apăru din nou din spatele femeii corpolente şi stătu, urmărind cu ochi scînteietori ce se petrece. Unii dintre oamenii de pe partea opusă ringului se mişcară puţin într-o parte, avînd grijă să nu-i întîlnească privirea şi să nu fie prinşi privind-o — ca să nu se simtă ea încurcată. Watty se trezise puţin la sunetul unei voci străine în Armată (şi ce voce dulce şi limpede) şi aruncă o privire ; apoi se aşeză din nou liniştit, dar oricine ar fi putut observa că nu sforăia în seara aceea.

Şi cînd Armata începu să se roage, fata cea drăguţă îngenunche cu ceilalţi pe prundiş. Vreo doi bărbaţi înalţi îşi înclinară capetele, ca şi cînd aşa se cuvenea, iar Bogan-Chiorul, cu faţa spălată de sînge, stătea cu pălăria ridicată, uitîndu-se primprejur să vadă dacă nu poate prinde vreunul rîzînd pe-nfundate.

Mitchell tunzătorul spunea mai tîrziu că toată împrejurarea îl făcuse să se simtă pentru moment ca altădată, pe vremea cînd era mai sensibil.

Oraşul începu să discute despre fata cea drăguţă din Armată în aceeaşi seară, şi continuă să discute multe zile după aceea, dar nimeni nu putea descoperi cine şi de unde era — afară doar că venea de la Sydney. Ea îşi păstra bine secretul, dacă avea vreunul, iar celelalte femei din Armata Salvării nu puteau fi trase de limbă. Stătea în nişte chilioare, în spatele marii bărăci de lemn a Armatei Salvării, cu încă două „fete" care spălau, coseau, dădeau îngrijiri şi umblau jerpelite şi pe jumătate moarte de foame, ca zecile şi chiar sutele de femei din regiune care suferă de manie religioasă, şi care robesc şi trudesc prin mahalalele oraşelor mari şi îşi neglijează casele, bărbaţii şi copiii — pentru gloria Cerului.

Fetei cele drăguţe i se spunea Sora Hannah de către cei din Armată, şi uneori era cunoscută de păcătoşi ca „Domnişoara Căpitan". Nu ştiu dacă acesta era adevăratul ei nume, sau ce rang avea ea în Armată, dacă în adevăr avea vreunul.

Vindea „Strigătul de luptă" şi într-o singură zi a vîndut de două ori mai multe ziare ca de obicei. Bogan-Chiorul, fiind eliberat pe cauţiune, îi dădu doi şilingi pe un exemplar şi fugi fără să ia ziarul sau restul. Jack Mitchell cumpără pentru prima oară în viaţa lui „Strigătul", şi îl şi citi. Spunea că găseşte unele

articole foarte realiste şi unele expuneri foarte interesante. Spunea că citise unul sau două lucruri în „Strigătul", de care înainte nici nu auzise. Tom Hall, luat pe neaşteptate, cumpără trei numere de la fata cea drăguţă şi le găsi faimoase.

Micul Billy Woods, secretarul Uniunii Muncitorilor, care avea o fire poetică şi mai mult decît obişnuitul respect al australianului pentru lucrurile înalte — micul Billy Woods îmi spuse, într-o izbucnire de sinceritate, că de cînd o cunoscuse pe fată, avea două simţiminte, unul după altul : un insondabil şi îndepărtat sentiment de singurătate şi nostalgie care cuprinde cîteodată, în chip ciudat, pe cei mai buni dintre bărbaţii însuraţi cu cele mai bune soţii şi copii — cum era cazul lui Bill. Celălalt sentiment, care venea mai tîrziu şi care de fapt era o reacţie, era sentimentul unui om care-şi dă seama că e învîrtit pe degetul cel mic al unei femei, în folosul altcuiva. Billy spunea că, la zîmbetul sfios şi drăgălaş şi la timidul şi dulcele „mulţumesc" al fetei celei drăguţe din Armată, nu se putea opri de a nu-şi aminti de sfiosul şi dulcele zîmbet, şi de sfioasa şi dulcea gratitudine a unei chelnăriţe din Sydney, care îl vrăjise o dată, în vremea dinainte de a fi căsătorit. El socotea că fata din Armată fusese trimisă la Bourke ca o speculaţie în vederea unei bune afaceri.

Tom Hall gîndea la fel — dar aceasta după ce fusese ironizat o lună întreagă pe seama celor trei numere din „Strigătul".

S-a discutat despre fata cea drăgută şi din punct de vedere psihologic ; neuitîndu-se problema sexuală. Donald Macdonald — tunzător, membru de frunte al Uniunii şi uneori delegat în alte colonii — ei bine, Donald Macdonald spunea că de cîte ori vedea un cerc de femei sau fete neatrăgătoare ori urîte în jurul unui pastor sau în Armata Salvării, spunea : „Inaniţie sexuală". Erau înfometate de dragoste. Mania religioasă era o pasiune sexuală, canalizată pe alt drum. De aceea credea că fetele morbid religioase erau cele mai uşor de sedus.

Dar această teorie nu se putea aplica fetei celei drăguţe din Armata Salvării. Mitchell socotea că ea avea un mare necaz — o soartă tristă, ori o dezamăgire în dragoste („ori" îi aparţinea lui Mitchell) ; dar nu puteau înţelege cum o fată ca ea putea fi dezamăgită în dragoste — afară, doar dacă tipul murise sau era întemniţat pe viaţă. Donald decise că sufletul ei era înfometat.

Mitchell sugeră că s-ar putea să nu fie decît o mare dorinţă de a dobîndi faimă, acelaşi lucru care le făcea pe unele femei şi fete să meargă printre leproşi, sau pe cîmpurile de luptă ajutîndu-i pe schilozi să vină la viaţă. Acelaşi lucru care le face pe unele femei şi fete să pună juvăţul de gîtul bărbaţilor. Fata cea drăguţă trebuie să fie fiică de oameni înstăriţi — chiar aristocraţi, spunea Mitchell — era destul de drăguţă şi vorbea destul de bine.

Dar nici măcar una din femeile rătăcite din Bourke n-a suflat vreo vorbă de bănuială împotriva ei. Spuneau că era prea bună şi prea drăguţă pentru a fi acolo unde era. Vedeţi, nu era unul din acele oraşe vechi, în care cotoroanţele ponegresc lumea lui Dumnezeu cu limba lor. Bourke era un orăşel abia ridicat într-o ţară mare, un oraş pe unde treceau mereu australieni democraţi, liberi şi voioşi, ca şi cele mai bune dintre oile negre ale lumii vechi ; unde soţii erau adesea obligaţi să lipsească de acasă cîte douăsprezece luni, unde negustorii trebuiau să aibă încredere în clienţi, şi prietenii să se încreadă unii în alţii, şi oamenii aveau vederi largi. Ochiul minţii vede departe.

După cuvîntarea ei din acea primă zi, fata cea drăguţă arareori vorbea, afară de cazul cînd mulţumea pentru colecte — şi niciodată nu predica. Avea o voce plăcută şi obişnuia să cînte.

Acum de, dacă aş scrie pură ficţiune şi n-aş fi blestemat cu o încăpăţînată înclinaţie de a pune pe hîrtie adevărul curat, aş putea spune că după venirea fetei celei drăguţe, moralitatea în Bourke s-a îmbunătăţit dintr-odată, în chip miraculos. Că Bogan-Chiorul n-a mai jucat cărţi, n-a mai băut, nu s-a mai bătut şi n-a mai înjurat, că n-a pus haina de luptător şi nu s-a mai bătut decît cu diavolul. Că Mitchell a lepădat masca de cinism ; că Macdonald n-a mai gustat din Pomul Cunoaşterii şi a încetat să-şi mai bată capul cu probleme psiholo-

gice, devenind un om fericit; că Tom Hall n-a mai luat pe nimeni în zeflemea. Că nimeni, după ce se întuneca, nu se mai furişa prin pădure către un anumit stabiliment necesar, în casele de la marginea oraşului; şi că cele mai amabile şi mai binevoitoare cucoane s-au înscris în Armata Salvării.

Dar nu s-a întîmplat nimic din toate acestea. Beţivii se potoleau un pic, sau se fereau din drum dacă puteau, cînd apărea fata cea drăguţă pe scenă; luptele şi jocurile erau amînate, iar între timp se întrebuinţa un limbaj moderat — şi aceasta era cam tot.

Totuşi, cei mai mulţi dintre băieţi erau îndrăgostiţi de fata cea drăguţă din Armata Salvării — toţi acei care nu o *adorau* în taină. Despre lunganul de Bob Brothers se spunea că da tîrcoale, cu speranţa să i se întîmple fetei vreun accident, s-o trîntească calul, sau ceva, în sfîrşit, iar el să trebuiască să o aducă pe braţe în casă. Speria femeile din barăci, aruncînd lemne peste gard, după ce se întuneca. Barcoo-Putregai, cel mai zgîrcit om din ţinut, a fost văzut punînd trei penny în cutie, iar un zvon foarte persistent răspîndit de Tom Hall, spunea că Bogan-Chiorul intenţiona să-şi radă barba şi să adere la Armată, deghizat în fată.

Frumosul Jake Boreham, un tunzător sentimental din Noua Zeelandă, care-l citise pe Bret Harte, făcu o încercare bine chibzuită pe lîngă fata cea drăguţă, prefăcîndu-se că apucă pe calea pierzării cu ideea de a-i cîştiga interesul şi simpatia, apoi, purtînd o aparentă luptă

grea cu sine însuşi, că se înduplecă de hatîrul ei. El povestea întîmplarea cu vesela şi cinica lipsă de discreţie care-i era caracteristică, lui cît şi celor mai mulţi dintre oamenii din ţinut.

„Băusem cîteva păhărele, spunea el, şi stăteam sub un eucalipt de lîngă rîu, cînd o văd pe fata cea drăguţă şi o altă femeie din Armata Salvării, coborînd de-a lungul malului. Era o arşiţă grozavă. M-am gîndit la Sandy şi la învăţătoarea din Bret Harte şi mi-am spus că n-ar fi o idee rea să mă întind la soare şi să mă prefac bolnav ; am aruncat pălăria pe pămînt şi m-am întins pe jos, cu capul în soarele fierbinte, în cea mai graţioasă poziţie pe care am putut-o găsi şi am încercat să dau feţei mele o expresie de îndurerat regret, ca şi cînd aş fi visat la copilărie şi la maică-mea. M-am gîndit că poate fetei celei drăguţe îi va fi milă de mine şi am fost sigur că se va opri, va ridica pălăria şi o va aşeza uşor peste bietul meu cap bolnav. Eu aveam să devin conştient pentru un moment, să mă uit disperat împrejur, să-i văd ochii, apoi să tresar şi să mă uit trist şi ruşinat, să mă clatin pe picioare, ridicîndu-mi pălăria, ca Silver King în faţa publicului, cînd apare prima dată, beat, pe scenă ; şi apoi aveam să încep să tremur, încercînd să merg pe cît aş fi putut de drept. Iar în ziua următoare aveam să-mi curăţ dinţii şi unghiile, să pun o cămaşă albă şi să încep să fiu un om nou.

Ei bine, cum stăteam acolo, jos, cu ochii închişi, am auzit paşii venind şi oprindu-se şi o

şoaptă şi am crezut c-o aud pe fata cea drăguţă : „Bietul băiat !" sau ceva asemănător şi în aceeaşi clipă am simţit în coastă o împunsătură grozavă de umbrelă — cel puţin presupun că a fost ţintită spre coastă ; dar femeile sînt proaste ochitoare, aşa că vîrful umbrelei mă atinse într-o parte, tocmai între ultima coastă şi osul şoldului, de-am sărit în sus cu iuţeala lamei unui briceag cînd îl deschizi.

Cealaltă era femeia cea voinică, cu faţa pătrată. Fata cea drăguţă arăta mai curînd speriată şi dezgustată decît sentimentală, dar cum avea destul curaj, şi-a regăsit numaidecît cumpătul. Mi-a spus că ar trebui să-mi fie ruşine, un om în toată firea ca mine, să zac acolo în praf, ca un vagabond beat — o ruşine pentru întreaga lume. Mi-a spus să mă duc acasă şi să dorm pînă mă voi trezi. Femeia cu falca pătrată mi-a spus că arăt ca un nătărău. Mă simţeam cu adevărat ruşinat şi cred chiar că arătam ca un nerod — cum arată orice bărbat în astfel de situaţie. Oricum, mă simţeam ca un nătărău. M-am sculat şi am plecat, dar sufeream atît de tare, încît m-am dus dracului de rîpă, chiar de-adevăratele timp de vreo două săptămîni şi am pierdut douăzeci de lire la o partidă de dame contra unui jucător legat la ochi. Acum stau şi mă gîndesc că amîndouă femeile aveau umbrele, dar nu sînt sigur nici pînă în ziua de azi, care din ele m-a pocnit ? Nu e vorbă, n-ar avea mare importanţă. Dar de-atunci n-am mai citit nici o carte de Bret Harte."

Jake se gîndi cîtva timp.

„Partea proastă a lucrului, spuse el cu tristeţe, e că n-am ştiut dacă femeia sau fata mi-au înţeles intenţiile ; aş fi fost curios să ştiu. Nici nu vă puteţi închipui ce bănuitoare sînt femeile, ăsta e cusurul lor cel mai mare ; am descoperit asta după ce m-am însurat."

Fata cea drăguţă din Armata Salvării devenea tot mai palidă şi mai slăbuţă şi cu ochii tot mai mari. Femeile spuneau că era o adevărată ruşine şi că ar fi trebuit să fie trimisă acasă, la prietenii ei, oriunde ar fi fost ei. Două, trei zile a fost bolnavă, iar cîteva femei au făcut prăjituri şi le-au dăruit peste gardul barăcii şi s-au oferit să vină s-o îngrijească, dar femeia cea voinică lua de spălat acasă şi a îngrijit-o ea singură.

Fata cea drăguţă încă mai vindea „Strigătul de Luptă" şi făcea chete, dar obosită, apatică şi cam jenată. Era clar că se săturase de Armata Salvării şi îi era ruşine de ceilalţi fraţi din Armată. Poate că ajunsese să înţeleagă lucrurile prea bine.

Armata Salvării, vedeţi, nu era de nici un folos în Australia decît din punct de vedere financiar. E pur şi simplu acolo ca să colecteze fonduri pentru conducătorii flămînzi. Australienii sînt prea inteligenţi pentru Armata Salvării. În Bourke nu era de loc sărăcie — aşa cum se înţelege la oraş ; era destulă hrană ; iar dormitul în cort şi lipsa de confort păreau firesti oamenilor. Cînd era vorba de vreo boală, accident, văduve sau orfani, prietenii făceau o chetă, fără să bată toba şi să ţină predici, şi totul era perfect. Dacă cineva era lefter, împrumuta două

lire de la un prieten. Dacă sosea o familie străină, fără bani, se găsea cineva care s-o găzduiască, iar negustorii îi creditau pînă ce bărbatul găsea de lucru. Cît despre rest, ne rezolvăm singuri, pe aici, problema salvării sau a osîndei — după cum e cazul — fără să ne ajute nimeni — decît un prieten, poate. Armata Salvării nu poate să ne ajute, dar un prieten păcătos, mai curînd — fiind şi el păţit. Armata Salvării este doar un obstacol în calea progresului democraţiei, pentru că atrage pe mulţi, care altfel ar fi democraţi agresivi — ca şi pentru alte motive.

În afară de aceasta, dacă toţi am adera la Armata Salvării, ar rămîne al dracului de puţini pentru principala ei misiune.

Fata cea drăguţă a mai lucrat o bucată de timp, cu soţia inspectorului de la depozite, care n-a putut afla nimic de la ea în privinţa ei sau a prietenilor ei. Dormea tot în baracă, făcea parte din Armata Salvării şi asista la mitingurile ei.

Era în dimineaţa de Crăciun, şi era pace în Bourke şi printre oameni bună învoire. Nu mai fusese nici o bătaie de două seri, şi chiar şi aceea fusese o luptă amicală, pentru a se lămuri o discuţie cu privire la fosta proprietate şi în acelaşi timp a se decide viitoarea stăpînire a unui cîine.

Fusese o noapte foarte caldă şi apăsătoare, care se termină într-un răsărit înăbuşitor. Bărbaţii liberi aveau obiceiul să-şi ia aşternutul şi să doarmă în „Parc" sau în scuarul oraşului, cînd era foarte cald. Nevestele şi fetele dormeau sau

încercau să doarmă cu ferestrele şi uşile de la dormitor deschise, iar bărbaţii dormeau afară, pe verandă. Eu mă culcasem în noaptea aceea într-un colţ al parcului şi soarele m-a trezit din somn.

Pe cînd mă ridicam, am văzut un om cu sacul în spate, venind pe drumul alb şi prăfuit, dinspre pod, acolo unde drumul duce spre Vest şi mai departe, o sută şi treizeci de mile prin desişurile aride şi pîrjolite de soare, la Hugerford, pe marginea Sheol-ului. Am recunoscut mersul acelui om. Era Jack Moonlight, un timp secretarul Uniunii tunzătorilor la Coonable şi în general delegatul tunzătorilor în orice baracă unde tundea. Era un tunzător de o categorie superioară, unul din acei oameni liniştiţi şi gînditori, din care se găseau, în general, doi sau trei în mediul aspru al barăcilor, care au o mare influenţă şi dau barăcii un nume bun, din punctul de vedere al Uniunii. Nu calmi în felul indignat şi snob al englezului educat, dar cu un fel de calm trist, stăpînit, plin de forţă — ca şi cînd şi-ar da bine seama că inteligenţa lor depăşeşte linia medie, că au suferit necazuri mai adevărate şi mîhniri mai adînci decît majoritatea prietenilor lor, cărora nu le este cu putinţă să-i înţeleagă dacă le vorbesc aşa cum simt şi care nu pot să vadă lucrurile aşa cum le văd ei — totuşi, oameni care sînt înţeleşi şi foarte simpatizaţi în rezerva lor izolată şi plină de bun simţ.

Lucrasem în aceeaşi baracă cu Jack Moonlight şi îl întîlnisem la Sydney şi a fi tovarăş de lucru cu un boşiman cîteva săptămîni, înseamnă a-l

cunoaşte bine — cel puţin aşa cred. Cu doi ani în urmă de Crăciun, el făcuse o excursie la Sydney, şi cînd se întorsese înapoi, părea că îi lipseşte ceva. Devenise tăcut, bea mai mult şi uneori chiar de unul singur, şi începuse să fumeze zdravăn. Îşi abandona prietenii, se interesa puţin sau de loc de treburile Uniunii şi călătorea singur, mai ales noaptea.

Australianul se naşte cu prietenul lipit de el, şi lipit rămîne toată viaţa — ca o aluniţă. Poate să-i despartă uneori sute de mile şi să fie separaţi ani întregi ; rămîn totuşi prieteni pe viaţă. Un australian poate avea mulţi prieteni în vagabondările lui, dar întotdeauna unul singur este prietenul *lui*, „prietenul meu" ; şi este lucru obişnuit să auzi un australian, care este în toate privinţele un adevărat prieten cu omul cu care se întîmplă să călătorească, să vorbească despre *prietenul prietenului său* — „prietenul lui Jack" care ar putea fi în Klondyke sau Africa de Sud. Un australian are totdeauna un prieten care să-l consoleze, cu care să discute, să lucreze, să se plimbe, să bea, care să-i împrumute bani cînd rămîne lefter şi care să-i spună nătărău afurisit şi să-l şi pocnească uneori, care în faţă să-l înjure, dar pe la spate să-i ia apărarea, care să depună mărturie falsă şi să-şi calce jurămîntul pentru el, care să-şi mintă iubita pentru el dacă e holtei, sau nevasta, dacă e însurat, care să-i reţină un ţarc la o baracă unde nu e de faţă, sau, dacă prietenul e plecat în Noua Zeelandă ori Africa de Sud, să-i scrie să vină, dacă e rost de vreun cîştig. Şi fiecare ia de bun cuvîntul celuilalt îm-

potriva întregii lumi, şi fiecare crede că celălalt e omul cel mai drept care s-a văzut vreodată — „un om întreg". Şi cel mai bun, în al doilea rînd, după vechiul prieten, este acela cu care te plimbi, mergi călare, lucrezi sau bei.

Primul lucru de care te întreabă bucătarul cînd vii la o baracă de tunzători este : — „Unde ţi-e prietenul ?" Într-o vreme am călătorit singur cîtva timp şi mi se părea uneori, după tonul cu care eram întrebat despre prietenul meu, că oamenii îşi închipuiau că l-aş fi făcut să dispară şi că faptul ar trebui cercetat.

Cînd un om calcă prietenia şi începe să „urască", oamenii de pe la noi consideră asta ca o treaptă spre un copac convenabil şi o pereche de chingi de şa încătărămate...

Părerea mea era că, într-o oarecare măsură, începeam să iau loc pe vremea aceea prietenului lui Jack Moonlight.

— Hei, Jack ! l-am strigat, cînd ajunse la colţul Parcului.

— Bună dimineaţa, Harry, spuse Jack, ca şi cînd m-ar fi văzut în ajun, şi nu cu trei luni în urmă. Ce mai faci ?

Am mers împreună la biroul Uniunii, unde aveam o cămăruţă mititică. Jack era tăcut. Dar nu e loc pe lume unde tăcerea unui om să fie mai mult respectată (cu limite rezonabile) ca în ţinuturile australiene, unde fiecare om are un trecut, mai mult sau mai puţin trist, şi fiecare o fantomă — poate că din alte ţări de care nu ştim nimic şi vorbind într-o limbă străină. Pe la noi se spune : „Jack e pe gînduri !"

Şi îl lăsă într-ale lui. În general doreşti şi tu să-ţi vezi de gîndurile tale, ca şi prietenul tău ; şi cînd aţi fost o bucată de timp împreună, e foarte natural să călătoreşti o zi întreagă fără să schimbaţi o vorbă. În cursul dimineţii, Jim va spune la un moment dat : „Ei bine, cred că am făcut o afacere bună cu calul ăsta, Bill", iar după-amiază, tîrziu, să zicem cu douăzeci de mile mai departe, i se întîmplă lui Bill să răspundă : „Ei bine, cred că afurisitul care ţi l-a vîndut, te-a înşelat."

Îmi place un prieten care gîndeşte şi cred că a gîndi în tovărăşia cuiva este mult mai sănătos şi mai comod, precum şi mai puţin riscant, decît a gîndi singur.

În drum spre biroul Uniunii, Jack şi cu mine am trecut pe lîngă „Royal Hotel" şi am aruncat o privire prin uşa deschisă a dormitorului ce da pe verandă, şi am văzut-o pe drăgălaşa, frumoasa şi tînăra soţie din Sydney a proprietarului, dormind frumuşel sub plasa împotriva ţînţarilor, ca o frumoasă din pădurea adormită, în timp ce patronul dormea pe saltea afară, pe verandă, de-a curmezişul uşii deschise.

M-am uitat la Jack, căutînd un zîmbet, dar n-am văzut nici unul. Avea expresia îndurerată a unui om care e brusc îmboldit de gîndul la ceva care ar fi putut să fie.

Am pus ceainicul la foc şi am fript o bucată de carne.

— Ai călătorit toată noaptea, Jack ? l-am întrebat.

— Da, răspunse Jack, am poposit ieri la Emus.

N-a mîncat de loc. Începeam să cred că gîndea prea mult pentru sănătatea lui. Era mult mai slab decît îl văzusem ultima dată şi puţin cam distrat, şi avea ceva din privirea rătăcită pe care o văzusem la Tom Hall după ultima mare grevă a tunzătorilor, cînd Tom lucrase zi şi noapte pentru a-şi susţine prietenii în aspra şi amara luptă, dar bătălia a fost pierdută.

— Ascultă, Jack, i-am spus eu la urmă, ce s-a întîmplat ?

— Nu e nimic în neregulă, Harry. Ce te face să crezi ?

— Ai intrat în vreo încurcătură ? l-am întrebat. Ce s-a întîmplat pe drumul de la Hungerford ?

— Nu, Harry, n-am nimic, dar tu ce faci ?

Şi scoase din buzunar o sfoară, nişte ziare şi un sul de bancnote prăfuite şi le aruncă pe pat. Cum tocmai atunci eram lefter, am luat o bancnotă şi o cană, să aduc bere de la „Royal". Mă gîndeam că berea l-ar putea ajuta să-şi mai revină puţin.

— Ia mai bine două lire, spuse Jack. Arăţi ca şi cînd ai avea nevoie de ceva cămăşi şi lucruri noi.

Dar o liră îmi era de ajuns şi cred că avea motiv să se bucure de cea de-a doua, după cum s-au desfăşurat apoi lucrurile.

— Nimic nou în Bourke ? întrebă Jack în timp ce ne beam berea.

— Nu, spusei eu, nimic ; doar că e o fată drăguță în Armata Salvării.

— Era și timpul, mîrîi Jack.

— Dar ia ascultă, Jack. spusei eu deodată, în definitiv ce ți s-a întîmplat în ultimul timp ? Poate că aș putea să te ajut. N-are nici un rost să tot zici că nu e nimic. Cînd un om cade mereu pe gînduri și umblă singur, e semn rău și e foarte probabil să sfîrșească într-un copac, atîrnat de o bucată de funie. Spune-mi ce necaz ai. Spune tot. E o fantomă, nu-i așa ?

— Ei bine, așa cred, spuse Jack. Toți avem fantomele noastre în această privință. Dar n-a-vea nici o grijă, Harry, n-am nimic. Eu nu mă amestec în fantomele tale, și nu înțeleg ce te face să o urmărești pe a mea. De ce ? E tot așa de rău ca și cînd ai da cu piciorul în cîinele cuiva, spuse Jack cu o umbră de zîmbet.

— Spune-mi, Jack, e o femeie ?

— Da, o femeie. Acum ești mulțumit ?

— O fată ?

— Da.

Nu mai era nimic de spus. Mă gîndeam c-ar fi putut fi de o mie de ori mai rău decît o fată. Mă gîndeam că s-ar fi putut însura pe undeva, și să fi ieșit vreo încurcătură.

Am luat masa la Billy Woods, o adevărată masă de Crăciun — totul rece în afară de le-gume, stînd pe verandă în șorturi, în pofida ordonanțelor în vigoare, iar soția și sora lui Billy, proaspete, calme, frumoase, în loc să fie încălzite, îmbujorate și prost dispuse, ca cele mai multe femei australiene care au gătit toată

dimineaţa la un foc dogorîtor într-o bucătărie supraîncălzită şi pe o zi extrem de călduroasă, ca să prepare budinci şi fripturi fierbinţi, pentru simplul motiv că bunicile lor obişnuiau să prepare, în Anglia, de Crăciun, bucate calde.

După masă am făcut o plimbare pe rîu, plutind uşor în josul curentului, la umbra copacilor de pe malul rîului, în loc să ne culcăm sau să umblăm obosiţi şi transpiraţi, ca să găsim apoi femeile cu migrene, cum se întîmplă de multe ori, de Crăciun, în Australia.

Doamna Woods încercă să-l facă pe Jack să vorbească, dar fără nici un succes, iar seara, Jack începu să bea, ceea ce-l făcu pe Bill să spună : „Mă tem că Jack e pe drum rău."

După ceai, cei mai mulţi dintre noi ne adunarăm în jurul verandei lui Watty. Mai tot ce se întîmpla în Bourke, se întîmpla la crîşma lui Watty sau prin apropiere.

Dacă un cal nărăvaş se ambala şi pleca în goană cu o trăsurică sau o căruţă, era oprit în general în faţa crîşmei lui Watty, ceea ce părea să sugereze, după cum spunea Mitchell, că cei mai mulţi dintre eroi beau la Watty — şi de asemenea că oamenii cei mai curajoşi se găsesc printre cei mai mari beţivani. (Dar uneori calul se oprea singur în stîlpul firmei lui Watty, care era un stîlp gros şi rezistent ce-i oprea elanul.) Pe atunci crîşma lui Watty, „La Herbul Cărăuşilor", era o crîşmă a unioniştilor ; şi căruţaşii australieni sînt în majoritatea cazurilor oameni aspri, oţeliţi şi cruzi : dar era ceva în berea lui Watty care-i făcea pe oameni să discute curgă-

tor, şi cele mai frumoase lupte aveau loc în curtea lui. Cîinii lui Watty erau cei mai răi din tot oraşul şi aveau loc lupte de cîini la fiecare două seri, urmate tot atît de des de o trîntă între oameni. Cînd calul vreunui om o lua la goană cu el, de cele mai multe ori era azvîrlit pe veranda lui Watty, dacă nu era cumva proiectat drept în bar ; şi victimele accidentelor, şi tunzătorii bolnavi sau lefteri erau, în general, aduşi tot la crîşma lui Watty, ca fiind cea mai convenabilă şi mai comodă pentru ei. Mitchell nega că ar fi fost generozitate sau bunătate din partea lui Watty ; spunea că totul era o chestie de reclamă şi de afacere. Watty ştia ce face. Era un om şiret, Watty ăsta. Mitchell mai spunea că dacă ar fi bolnav, *el* personal n-ar vrea să fie adus la Watty, pentru că Watty ştia ce bună afacere era setea de la înmormîntări. Tom Hall era de părere că Watty mituia în taină Armata Salvării.

Stăteam pe un scăunel lîngă zidul verandei, cu Donald Macdonald, Bob Brothers (Girafa) şi Mitchell, şi cu încă vreo doi alţii, iar Jack Moonlight şedea pe podea, cu spatele rezemat de zid şi cu pălăria trasă bine pe ochi. Armata Salvării sosi la ora obişnuită, dar la început n-o văzurăm pe fata cea drăguţă, era puţin în întîrziere. Mitchell spunea că îi place să se afle la Watty cînd Armata Salvării făcea rugăciuni şi fata cea drăguţă era acolo ; personal, n-avea nimic împotrivă să se roage pentru el o fată atît de frumuşică, deşi considera că numai un înger adevărat ar mai putea să-l salveze. Spunea că bătrîna lui bunică obişnuia să se roage pentru el în fiecare

seară a vieţii ei, iar duminica, de trei ori, plus zilele de Crăciun, dacă nu se întîmpla să cadă Crăciunul într-o duminică ; dar Mitchell socotea că bătrîna nu trebuie să fi avut mare influenţă, căci cu fiecare an a devenit tot mai păcătos şi s-a afundat tot mai adînc pe căile întunericului, pînă a luat chiar drumul crimei.

În timp ce Armata Salvării se ruga, o femeie mititică, subţirică, şi cam ţicnită, apăru pe ring ; era o apucată în ce priveşte religia aşa cum pe unele femei le apucă de cîte ori e vorba de drepturile femeii sau sute de alte lucruri. Avea o faţă atît de slabă, fălcile atît de proeminente şi gura atît de mare, încît cînd a deschis-o să vorbească, era ca mişcarea în gol a unui ventriloc şi aproape că puteai să-i vezi gîtlejul.

— Lumea spune că sînt smintită, ţipă ea cu o voce spartă şi stridentă. Dar nu sînt nebună — sînt nebună numai după Domnul Isus Cristos ! Asta-i toată nebunia mea !

Şi tocmai atunci, un om din Armata Salvării — bocitorul Armatei, cum îl numeam noi şi care totdeauna călca în strachini, tocmai atunci făcu un pas înainte, îşi roti ochii, îşi aruncă mîinile în sus şi-n jos, ca şi cînd ar fi săltat două mingi şi spuse cu o simţire adîncă :

— Slavă Domnului că sminteala ei e tocmai unde trebuie !

Tom Hall se îndoi de rîs şi mulţi dintre ceilalţi păcătoşi găsiră că era tare hazliu. Şi Armata Salvării părea de asemenea să creadă că ceva nu era în ordine, căci începu să cînte un imn.

Un negru american voinic, care fusese păzitor de noapte la Sydney, păşi pe ring şi îşi flutură braţele, iar cînd se simţi destul de emoţionat, începu să-şi mişte mîinile în sus şi-n jos, repede, ca şi cînd ar fi tras în jos o frînghie, în mare grabă, pe un scripete, şi să spună : „Coboară Doamne !" — o dată cu imnul, ca un acompaniament de bas. „Coboară, Doamne, coboară, Doamne, coboară, Doamne, coboară Doamne !" Şi cu cît spunea mai iute, cu atît mai repede trăgea funia. Iar cînd imnul se termină, el începu să predice.

— Prieteni, spunea el, am fost o dată negru ca tăciunele în gîndurile mele ! Am fost o dată negru ca cerneala în oceanul păcatului ! Dar acum — slavă şi binecuvîntare Domnului ! — sînt mai alb ca fulgul de zăpadă !

Tom Hall, stînd jos, pe marginea verandei, plîngea, cu capul rezemat de un stîlp. Contribuise cu un şiling în seara aceea şi voia să aibă contravaloarea sumei.

Atunci sosi şi fata cea drăguţă şi fu împinsă înainte, pe ring. Arăta mai subţirică şi mai palidă ca oricînd, iar în ochi avea o strălucire febrilă, care nu-mi plăcu.

— Oameni buni, spuse ea, e ziua de Crăciun...

N-am auzit mai mult căci la sunetul vocii ei, Jack Moonlight sări în sus, ca şi cînd l-ar fi înţepat cineva. Se repezi înainte, se uită la ea o clipă, fix, de parcă nu-şi putea crede ochilor, apoi strigă : „Hannah !" scurt şi tăios. Ea tresări

de parcă ar fi fost împuşcată, îi aruncă o privire sălbatică şi se clătină pe picioare ; în clipa următoare el o ţinea în braţe şi îşi îndrepta paşii spre salonul particular.

Am auzit-o pe soţia lui Watty strigînd după apă şi după săruri mirositoare. Era tot atît de grasă ca şi Watty şi îi semăna foarte mult la faţă, dar era emotivă şi simpatică. Apoi imediat am auzit prin fereastra deschisă vocea fetei celei drăguţe, care-i spunea lui Jack :

— O, Jack, Jack ! De ce ai plecat şi m-ai lăsat aşa ? A fost crud din partea ta.

— Dar mi-ai spus să plec, Hannah, zise Jack.

— Asta... asta n-are a face. De ce nu mi-ai scris ? suspina ea.

— Pentru că nici tu nu mi-ai scris mie niciodată, Hannah, spuse el.

— Asta... asta nu e o scuză. A fost atît de cr... crud din partea ta, Jack !

Nevasta lui Watty închise fereastra. Un nou venit îl întrebă pe Watty ce se întîmpla, iar el îi răspunse că nu era nimic altceva decît că fata din Armata Salvării îşi găsise drăguţul, sau soţul, sau un frate de mult dispărut, sau aşa ceva, dar că nevastă-sa se îngrijea de chestia asta, şi continuă să moţăie mai departe.

Apoi ne-am strămutat cu toţii la Royal şi am luat şi Armata Salvării cu noi.

— Aşa se petrec lucrurile, spuse Macdonald. Pentru femei este sau dragostea sau religia ; pentru bărbaţi, dragostea sau dracul.

— Uneori, pentru bărbaţi, spuse Mitchell imediat, sînt amîndouă, şi dragostea şi dracul, Donald.

M-am uitat atent la Mitchell, dar faţa lui nu avea altă expresie decît dac-ar fi vrut să spună : cred că va începe să plouă.

HOTELUL SUFLETELOR PIERDUTE

Drumul spre Hugenford. Februarie. O sută treizeci de mile de nisip roşcat, aspru, pe lîngă desişuri uscate şi încinse. Nori deşi de nisip fierbinte. Patru atelaje încărcate cu lînă, trecînd peste o barieră care taie drumul. Scîrţîit de roţi, zăngănit şi clinchet de lanţuri, pocnete de bice şi înjurături în dialect local. Baloturi, şi orice altceva, acoperite de praf. Miros de pînză gudronată şi de unsoare veche de osii. Şine de roţi, destul de fierbinţi ca să frigi cotlete pe ele, juguri şi lanţuri atît de încinse încît e de mirare că nu ard pielea animalelor. Apă călduţă în burdufurile atîrnate la spatele carelor. Boi, trăgînd aşa cum numai boii ştiu să tragă. Roţi săpînd brazde adînci în nisip, şi încărcătura clătinîndu-se de pe o parte pe alta. La jumătate de drum, o întindere uscată de şaptesprezece mile. Un rezervor mare, plin cu apă bună, în desiş, la dreapta, dar e un rezervor particular, străjuit de un paznic. Tufişuri de *mulga* şi un lăstăriş rar şi spinos.

Căruţaşii se opresc pentru masă. Fac tabără şi pun apă la fiert, în timp ce boii stau frînţi sub jugul lor, în căldura arzătoare. Unul sau doi se culcă, iar înaintaşii se tîrăsc şi se înghesuie în jurul unui copac uscat, nădăjduind un pic de umbră. Căruţaşii arată ca nişte piei roşii, cu o mască de praf roşu amestecat cu sudoare pe chipuri, ciudată fiind dunga albă din jurul ochilor, pricinuită de îndepărtarea prafului orbitor, a sudorii şi a muştelor. Vreascurile uscate ard cu o flacără palidă şi un fum albastru, străveziu, se ridică aproape invizibil. Fierbinţeala soarelui dansează şi luminează orbitor stîlpii albi ai îngrădirilor, peste munţi de nisip şi peste orice lucru luminos din depărtare.

Un om îşi scoate cizma şi ciorapul, le goleşte de un pumn bun de nisip şi îşi suflecă cu grijă cracul pantalonului. Piciorul îi e acoperit pînă la genunchi de o crustă de praf şi sudoare ; distrat, o rade cu briceagul şi se amuză umezind o dungă cu degetul, apoi o rade, ca şi cînd ar fi curios să vadă dacă se mai poate numi un om alb.

Diligenţa pentru Hungerford, brăzdînd nisipul, trece pe lîngă ei, într-un nor des de praf.

Şirul de care se tîrăşte din nou mai departe, ca „un şarpe rănit, ce piere o dată cu apusul", dacă un şarpe rănit care moare la apusul soarelui ar putea reînvia în dimineaţa următoare, ca să se tîrască din nou mai departe, pînă la un alt apus de soare.

Oameni în căutare de lucru, cu o înfăţişare disperată, sînt întîlniţi în cursul după-amiezii,

iar un căruţaş, cel cu piciorul acoperit de nisip, le oferă tutun. Tovarăşii lui contribuie cu cîte puţin ceai, făină, zahăr.

Apus de soare şi boi obosiţi. Căruţaşii îi dejugă şi îi mînă spre cea mai apropiată apă — la cinci mile depărtare — trimiţînd mai întîi un om să cerceteze şi să vadă dacă paznicul nu e pe-acolo, altfel să trateze cu el, căci e proprietatea squatterului. Duc în grabă boii spre apă şi înapoi, în lumina amurgului, apoi, la adăpostul întunericului, îi mînă într-o poieniţă din desiş, departe de drum, unde s-ar putea vedea o urmă de iarbă — dacă priveşti mai de aproape. E mai bine cu boii decît cu caii, căci nutreţul prost se vinde scump, iar grăunţele sînt cîntărite în aur.

Mitchell şi cu mine ne-am întors pe drum, la rezervorul de apă. Am pus ceainicul la fiert şi am mîncat carne sărată de oaie şi turte. Trebuia să ne întoarcem înapoi, la Bourke, căci n-am găsit de lucru la nici una din barăci, în drumul spre Hungerford. Ne aşezarăm sub un pîlc de arbuşti tineri de mulga, cu spinările rezemate de trunchiuri şi ne scoaserăm pipele. De obicei, pe drum, cînd muştele erau foarte rele, trebuia să ne apărăm cu crenguţe sau cu pene lungi din cozi de curcan, pe care le tot mişcam în faţa obrazului, ca să nu ne intre gîngăniile în ochi ; iar cînd făceam popas, unul trebuia să mişte penele, în timp ce celălalt aprindea pipa — şi pînă la urmă fumul le gonea. Dar la o umbră deasă sau într-o colibă întunecoasă, muştele nu erau atît de rele. Pipa lui Mitchell l-ar fi afu-

mat şi pe dracul ; era o veche pipă din spumă de mare, destul de tare ca să ucizi cu ea un băştinaş. Am fumat odată cu ea, cînd eram rău cătrănit şi voiam să mă-mbolnăvesc, şi rezultatul a fost foarte satisfăcător.

Mitchell se uită prin portofelul lui, mai mult din obişnuinţă decît pentru altceva, şi scoase o reclamă de la Tattersall. Şi aceasta îi aminti.

— Ştii ce-aş face eu, Harry, spuse el, dacă aş cîştiga pariul cel mare de la Tattersall, sau dacă ar fi să moştenesc cincizeci sau o sută de mii de lire sterline, sau mai bine, un milion ?

— Cred că nimic altceva, spusei eu, decît că te-ai duce la Sydney, sau în vreun alt loc mai răcoros decît ăsta.

— Am să-ţi spun eu ce-aş face, spuse Mitchell, vorbind cu pipa în gură, aş clădi un cămin pentru muncitori.

— Un cămin pentru muncitori ?

— Da. Şi chiar aici, chiar pe locul acesta, uitat de Dumnezeu. Aş clădi un cămin pentru muncitori şi l-aş numi Hotelul sufletelor pierdute, sau Hanul de la Apusul soarelui, sau Casa de la jumătatea drumului sau un alt nume care să stimuleze fantezia oamenilor. L-aş clădi după cele mai bune metode de locuinţă răcoroasă într-o regiune fierbinte : cărămidă, verande multe şi mari, podite cu cărămizi, şi balcoane, şi acoperiş de şindrilă, în vechiul stil australian. N-aş pune nici o singură foaie de tablă gofrată şi la ferestre aş pune balamale, ca pe vremuri, şi ochiuri mici de geam, iar împrejur, viţă de vie ; arată mai răcoros, mai simplu şi mai romantic

decît modelele bătătoare la ochi. Şi aş săpa un rezervor pentru o suprafaţă de apă mare cît un lac şi pentru o fîntînă arteziană, chiar dac-ar trebui să sap pînă în Anglia, şi aş iriga pămîntul, ca să se facă nutreţ bun pentru cai şi fructe şi legume, chiar de-ar trebui să aduc cu căruţa de 'a Bourke bălegar pentru îngrăşăminte. Şi boul şi calul oricărui căruţaş, şi calul închiriat al oricărui tunzător ar putea intra nestăvilit, dar cirezile de vite aflate în trecere ar plăti, căci ele aparţin squatterilor şi capitaliştilor. Toţi căruţaşii ar putea poposi, dar numai pentru o noapte. Şi aş... dar nu, nu, flori n-aş pune de loc, ele ar putea aminti ceva dureros, iar bietului emigrant abia sosit în Australia, i-ar aminti de casa în care s-a născut şi de maică-sa, a cărei inimă a zdrobit-o şi de tatăl lui cu părul încărunţit pe care l-a băgat în mormînt, distrugîndu-se şi pe el totodată.

— Dar ce e cu ferestrele după moda veche şi cu viţa de vie ? l-am întrebat.

— A, spuse Mitchell, uitasem de ele. Dacă mă gîndesc mai bine, cred că aş pune şi ceva flori ; şi poate şi puţină iederă. S-ar putea ca noii veniţi să fie preocupaţi de propria lor salvare şi în cazul acesta vederea rozelor şi a iederei le-ar arăta că, la urma toată n-au nimerit chiar într-o ţară uitată de Dumnezeu şi le-ar putea ajuta în năzuinţa spre ceva mai bun, care se găseşte în inima oricărui vagabond, pînă ce moare.

...Puf, puf, puf, din lulea, încet şi gînditor.

— Pînă ce moare, repetă Mitchell. Şi poate, spuse el ridicîndu-se, aş avea o sală mică, aran-

jată ca un colţ de restaurant elegant, cu argintărie şi feţe de masă şi un chelner, pentru ca atunci cînd vreun om cu carte decăzut, ar veni pe-aici, să se poată simţi pentru o oră, două, omul care era o dată. Dar presupun, reflectă Mitchell, că nu s-ar putea simţi complet ca mai înainte, fără o prietenă, care să stea în faţa lui. Aş putea alege vreuna cu pielea neagră, cred că n-ar avea prejudecăţi de culoare. Dar astea sînt prostii. Orice căruţaş şi drumeţ ar putea rămîne acolo numai o noapte. Aş avea duşuri ; dar n-aş forţa pe nimeni să facă baie, împotriva voinţei lui. Ar putea să stea jos, la o masă, şi să mănînce pe o faţă de masă ; să doarmă pe cearceafuri şi să se simtă ca înainte de a fi murit bătrîna-i mamă, sau ca înainte de a fi fugit de acasă.

— Cine ? Mama ? am întrebat.

— Da, în unele cazuri, spuse Mitchel ; şi aş avea şi un mic, atrăgător şi răcoros pavilion de vară, chiar lîngă lacul artificial, departe de zgomotul casei, unde căruţaşii să poată, după ceai, să-şi fumeze pipele şi să spună poveşti şi să stea la taclale. Şi aş pune de asemenea şi bărci pe lac, în caz că vreun fost student de la Oxford sau Cambridge, sau un vechi marinar ar veni pe-aici ; ar începe să le curgă un alt sînge în vine, să mai poată pune mîna pe vîsle. Îţi mai aminteşti de acel bătrîn marinar, care avea în grijă motorul statului ? Ai văzut cum îşi ţinea motorul — curat şi strălucitor ca un ac nou, toate nou-nouţe şi bine întreţinute, iar cabana lui, aranjată ca o cabină de vapor. Cred că îşi închipuie mai tot timpul că e pe mare şi că se

luptă cu ea, în loc de a pompa nişte apă murdară, dintr-o groapă din desiş, pentru vite aproape moarte de foame şi de sete. Sau poate crede că pluteşte la suprafaţa apei.

— Şi ai avea şi peşti, în lacul ăsta al tău ?

— Desigur, spuse Mitchell, şi cînd vreun ţîcnit de bătrîn cioban sau vagabond soseşte seara, înnebunit de căldură şi de singurătate — ca bătrînul acela ciudat pe care l-am întîlnit colo, în urmă — ar putea să stea la marginea lacului, în răcoarea serii şi să pescuiască după pofta inimii, cu undiţă şi cîrlig, şi să viseze că a fugit de la şcoală şi pescuieşte în pîrîul de lîngă satul lui natal, din Anglia, cu aproape cincizeci de ani în urmă. Ar părea mai real decît să pescuiască în praf, cum fac pe aici cîţiva bătrîni nebuni ai desişului.

— Dar n-ai impune nici o restricţie ? am întrebat eu.

— Nu. Nici măcar pentru poeţi. Aş încerca să-i lecuiesc cu hrană bună, sănătoasă, şi multe exerciţii fizice. Hotelul sufletelor pierdute ar fi un refugiu, atît pentru foşti ocnaşi, cît şi pentru cei care au fost odată domni ; pentru infirmi şi pentru beţivi ruinaţi, cît şi pentru tunzătorii cinstiţi şi sănătoşi. M-aş aşeza şi aş sta de vorbă cu un beţivan sau un criminal, ca şi cînd l-aş socoti un om tot atît de bun ca şi mine şi s-ar putea chiar să fie ; în privinţa asta... numai Dumnezeu ştie. Bolnavul ar fi ţinut aici pînă s-ar însănătoşi sau ar muri, iar chefliul, care are nevoie să se trezească, l-aş ţine pînă s-ar pune iar pe picioare.

— Atunci ți-ar trebui și un doctor, am spus.

— Da, vorbi Mitchell, aș aranja și asta. Nu mi-aș bate capul cu vreun respectabil medic practician de la oraș. Aș lua vreun nenorocit de doctoraș care ar fi avut odinioară, în Anglia, o carieră strălucită și care a căzut în dezonoare și a șters-o în colonii, un om care știe ce înseamnă delirium tremens, care a trecut prin toate și cunoaște totul.

— Atunci ai avea nevoie de un director, sau funcționar, sau secretar, am sugerat eu.

— Cred că da. Eu nu mă prea descurc cu cifrele. Ar trebui să dau un anunț la ziar pentru asta. Dacă mi-ar veni vreun candidat cu certificat de bună purtare și mai ales cu recomandație iscălită de un preot, i-aș spune să mai treacă săptămîna viitoare ; și dacă un tînăr ar dovedi că se trage dintr-o bună familie creștină, că merge regulat la biserică și cîntă în cor, și că a predat în școlile de duminică, i-aș spune să nu mai vină, căci locul s-a ocupat, — pentru că n-aș avea încredere în el. Se întîmplă deseori ca omul foarte religios, cinstit și muncitor la tinerețe s-o ia pe căi greșite mai tîrziu. M-aș încrede mai curînd în vreun bătrîn și ticălos funcționar, care a încăput pe mîna vreunei femei sau a vreunor jucători la curse cînd era tînăr și a călcat greșit și și-a ispășit pedeapsa de delapidare ; oricum, l-aș scoate din mizerie și i-aș oferi o cale de salvare.

— Și cum o să fie cu femeile ? l-am întrebat.

— A, bine, cred că va trebui să fie şi vreo femeie, fie şi numai pentru a-l ţine pe doctor pe linie. Aş angaja o femeie cu trecut, una care n-a fost de loc mai bună decît ar fi putut fi ; pînă la urmă sînt cele cu inima cea mai bună ; să zicem, o actriţă care a decăzut în viaţă, sau o fostă cîntăreaţă de operă care să-şi fi pierdut vocea, dar ar putea încă să mai cînte puţin. O femeie care ştie ce înseamnă necazul. Şi aş lua şi o fată care să-i ţină tovărăşie, un fel de fată în casă, şi vreo două băştinaşe sau metise care s-o ajute. Aş prefera o biată fată dezamăgită sau părăsită. Şi nici vreo doi copilaşi n-ar strica să fie. Copiii ar înveseli pe oameni şi ar contribui la îndulcirea atmosferei în casă.

— Şi ce te faci dacă menajera se îndrăgosteşte de doctor ?

— Ei bine, n-aş lua măsuri împotriva dragostei, spuse Mitchell. M-am îndrăgostit şi eu, nu numai o dată, şi nu cred că aş fi fost mai rău dacă aş fi rămas îndrăgostit. Ei bine, să presupunem că se îndrăgosteşte de doctor şi se mărită cu el, sau că se îndrăgosteşte dar nu se mărită cu el — ori să presupunem că fata se îndrăgosteşte de secretar. Nu ar fi nici un rău în asta ; nu i-ar face decît mai mulţumiţi în acest cămin şi i-ar lega de el. Ar fi o familie fericită, iar Hotelul sufletelor pierdute ar fi mai vesel şi mai intim ca oricînd.

— Dar dacă se îndrăgostesc toţi, unul de altul, şi pleacă ?

— Nu văd de ce ar pleca, spuse Mitchell. Dar să presupunem că au spălat putina. Se gă-

sesc în Australia destui nenorociţi de medici, şi destule femei cu trecut, şi destui foşti funcţionari înfrînţi, care au greşit şi au fost descoperiţi şi care au trecut prin închisori, şi destule sărmane fete dezamăgite. Ar putea fi uşor înlocuiţi, şi Hotelul sufletelor pierdute ar avea, în felul acesta, menirea de a cîrpi multe vieţi nenorocite, dînd unor oameni cu trecut posibilitatea unui alt viitor, ca să zic aşa.

— Presupun că ai avea şi muzică şi cărţi şi tablouri.

— Desigur. Dar nu cărţi triste, sau despre probleme sexuale. Nu sînt de nici un folos. Problemele au fost blestemul lumii, de la începutul ei. Cred că un personaj vesel, amabil, plin de noblețe, dintr-o carte, e de-un mai mare folos decît toate aventurile infame sau romantice care s-au inventat vreodată. Şi mai cred că oamenii ar trebui să-şi rezolve sentimentele lor plîngăreţe în particular, cînd sînt singuri sau cînd se îmbată. E păcat că orice scriitor nu-şi poate pune într-o carte toată amărăciunea lui şi apoi s-o ardă. ...Nu. Aş avea numai cărţi bune şi vesele, despre cele mai bune şi strălucitoare laturi ale naturii omeneşti — Charles Dickens, Mark Twain şi Bret Harte şi alţii ca ei. Şi aş avea toate tablourile australiene — care ar arăta partea cea mai bună şi mai luminoasă a vieţii australiene. Şi aş avea toate cîntecele australiene. Dar cîntece ca „Swannie Ribber", sau „Cămin, dulce cămin" sau „Annie Laurie" sau oricare din aceste cîntece vechi, n-aş vrea să le aud cîntate la Hotelul sufletelor pierdute ; ele

sînt cauza mai multor inimi frînte şi beţii şi sinucideri pe aici, decît orice altceva. Iar dacă cineva ar vrea să cînte „Înainte de bătălie, mamă", sau „Mamă, trezeşte-mă din somn", va găsi că înainte de bătălie era foarte bine. Va trebui să meargă afară şi să doarmă în desiş, unde ţînţarii şi furnicile o să-l trezească din somn. Nu-mi place omul care tot scînceşte după maică-sa, fiindcă de fapt nu s-a sinchisit niciodată de bătrîna lui mamă, nici de altcineva decît de propria sa persoană, egoistă şi meschină... S-ar purta discuţii înalte şi intelectuale pentru cei care...

— Cine şi-ar lua sarcina acestui sector? am întrebat repede.

— Ei bine, reflectă Mitchell, am avut intenţia s-o iau asupra mea, pentru un timp cel puţin, dar dacă te gîndeşti bine, doctorul şi femeia cu trecut ar avea multă experienţă şi aş putea să mă ocup, numai la nevoie, de această latură a chestiunii. Desigur, tu nu eşti în măsură să judeci abilitatea mea intelectuală; vezi tu, eu n-am avut pe nimeni cu care să discut de cînd ai venit tu. Dar n-are importanţă. Vor fi discuţii intelectuale pentru folosul ticăloşilor nou-sosiţi. Şi orice actori decăzuţi care ar veni ar putea juca o piesă, dacă ar voi. Aceasta ar lumina lucrurile şi ar ridica nivelul căruţaşilor şi al vagabonzilor. Aş avea aranjată o estradă şi ceva decoruri. Aş face tot ce-aş putea ca să atrag pe tunzători spre Cămin după ce s-ar termina sezonul tunsului şi să-i împiedic de a alerga cu banii cîştigaţi, la prima crîşmă sau la Sydney,

unde să-i cureţe de bani fetele de la bar. Şi aş zdrobi eroul în ultimul act ca pe-un netrebnic egoist, şi aş mărita fata cu ticălosul — căci ar fi mai probabil ca acesta s-o facă fericită, pînă la urmă.

— Dar, cu ferma ce faci ? am întrebat. Cred că ai aduce un expert de la facultatea de agricultură ca s-o conducă.

— Nu, spuse Mitchell. Aş angaja vreun biet selector ruinat de secetă şi i-aş da în grijă totul. Numai că, reflectă el, partea proastă e că dacă iei un selector care a folosit boi toată viaţa ca să facă să răsară recolta pe straturi nisipoase şi pietroase din desiş şi îl pui să lucreze un pămînt bogat în apă şi îngrăşăminte, unde nu trebuie decît să arunce sămînţa în pămînt şi apoi poate să-şi aprindă pipa şi să aştepte să crească, s-ar putea să se simtă deprimat. De, aşa-i firea omenească... Şi bineînţeles, ar trebui să am un personaj excentric pe lîngă casă, un fel de tip glumeţ, care să facă lucrurile să pară mai luminoase. N-aş lua un om care a fost fericit şi comod toată viaţa ; ci mai curînd vreun bătrîn bizar, a cărui nevastă l-a cicălit pînă a murit şi care a fost urmărit pentru că a vrut să-şi înece necazurile în băutură şi care a început ca antreprenor de pompe funebre dar n-a reuşit şi pînă la urmă a căpătat o slujbuşoară de grădinar sau portar sau aşa ceva, la vreun azil de nebuni. L-aş angaja. Ar fi cît se poate de probabil să fie un umorist şi un filozof şi şi-ar aduce partea lui la înveselirea celor de la Hotelul sufle-

telor pierdute, care, sînt sigur că l-ar lua în mare simpatie.

— Şi ai avea şi băuturi la Hotelul sufletelor pierdute ?

— Da, spuse Mitchell, aş avea berea cea mai bună şi cele mai bune alcooluri şi vinuri ce s-ar putea găsi. După ceai, aş lăsa pe fiecare să bea doar atît cît să se simtă bine şi fericit şi tot atît de bun şi de isteţ şi de inocent şi de cinstit ca oricare altul, dar nu mai mult. Dar dacă un suflet amărît ar veni tîrîndu-se şi tremurînd, de i-ar sălta carnea pe el, urmărit de monştri cu ochi verzi şi nas scînteietor, l-am primi şi i-am da medicamente calmante şi l-am îngriji şi l-am veghea şi l-am curăţi şi i-am da cîte-o înghiţitură de whisky bun şi mai ales am fi alături de el, şi i-am spune că şi noi am fost de multe ori mai răi decît el. Nu i-am spune ce om egoist şi slab este şi nu i-am tot pomeni că şi-a distrus viaţa. Am încerca să-i demonstrăm că e mai bun moralicește decît este în realitate. Pe mulţi oameni, şi mai ales pe aici pe la noi, remuşcările îi împing mai repede în iad. Cînd un om crede cu fermitate despre sine că e un caz disperat, atunci nu mai e nimic de făcut pentru el ; dar lasă-l să se îndoiască, şi va avea o şansă. Fă-l să creadă că sînt cazuri mult mai rele decît al lui... Nu i-am predica despre păcatul de a-şi irosi viaţa, nu — ci am încerca să-i arătăm nebunia unei vieţi risipite. Dar ar trebui mai întîi să fiu eu în măsură să predic aşa ceva. Şi asta numai Dumnezeu o ştie. Şi mai ales am încerca să-i scoatem din cap blestemata şi vechea părere

populară că e greu să te schimbi, că un om trebuie să ducă o luptă grea cu sine însuşi pentru a scăpa de beţie — sărmanii beţivi nu-şi pot închipui cît de uşor este. Şi îl vom întreba de-a dreptul dacă puţinele ore de plăcere merită preţul zilelor de suferinţă infernală ce le urmează.

— Şi foarte probabil, am adăugat eu, că o dată pus pe picioare, ar lua drumul cel mai scurt pînă la crîşma cea mai apropiată, şi s-ar pune pe-un chef grozav, şi într-o săptămînă ar veni înapoi la Hotelul sufletelor pierdute, delirînd mai rău ca oricînd. Ce-ai face atunci ?

— L-aş primi din nou şi l-aş îngriji ceva mai mult ; şi a treia şi a patra oară, dacă ar fi nevoie. Cred că trebuie mers pînă la capăt cu un lucru pe care-l începi. Şi dacă nu şi-ar face apariţia după ultimul chef, l-aş căuta peste tot, l-aş aduce în casă, ca să moară pe un pat şi i-aş face moartea cît mai uşoară posibil. Am văzut un om murind pe pămînt, iar pe-un altul, l-am găsit mort în desiş. L-am îngropa sub un eucalipt şi am scrie : Închinat memoriei unui om care a murit. Odihneaască-se în pace ! Aş aranja şi un cimitir, cu eucalipţi drept pietre de mormînt şi cîteva epitafe originale — ţi-o promit.

— Şi la cît de multă recunoştinţă te aştepţi tu de pe urma Hotelului sufletelor pierdute ? l-am întrebat.

— La nici o recunoştinţă, răspunse el pe loc. Nu e vorba de un sindicat pentru descoperirea Recunoştinţei. S-ar putea ca lumea să spună că

Hotelul sufletelor pierdute e o vizuină pentru femei şi fete răpite, folosite ca momeală, cu scopul de a înşela şi jefui pe călători, şi chiar dacă legile, cu sancţiunile lor, ar veni pe capul meu, m-aş lupta mai departe pentru ideea asta. S-ar putea să mă trezesc zeificat şi adorat înainte de a fi spînzurat. Cred că un filantrop şi un reformator au noroc dacă pînă la urmă îşi salvează pielea, lăsînd de o parte celelalte. Dar iată ! Vorbind de recunoştinţă : tocmai teama de nerecunoştinţă opreşte mii de oameni de a face binele. Este tot atît de mizerabilă şi egoistă şi laşă, ca orice altă teamă de care suferă omenirea — de fapt, e chiar mai egoistă decît cele mai multe temeri — ca de exemplu teama de-a fi socotit laş, sau de a fi considerat excentric, sau îngîmfat sau afectat, sau prea bun, sau prea rău. Omului care se gîndeşte mereu la ingratitudinea lumii, nu i se datoreşte nici o recunoştinţă ; dimpotrivă, el ar trebui să fie recunoscător lumii că îl lasă să trăiască. Se gîndeşte mereu la ingratitudinea oamenilor, pînă cînd ajunge un cinic. El vede lumea ca pe partea dinafară a unei ferestre, care ar fi cu oblonul lăsat şi cu luna moartă şi rece strălucind pe el, şi trece mai departe, cu o faţă acră ; în timp ce, dacă şi-ar da osteneala să păşească înăuntru, e foarte probabil că ar găsi o cameră plină de lumina roşiatică a focului, ar găsi simpatie şi voie bună, şi amabilitate, şi dragoste, şi gratitudine. Uneori cînd e sărac lefter şi silit să meargă printre oameni şi să

lupte pentru o bucată de pîine, rămîne surprins cît de multă bunăvoinţă întîlneşte alergînd prin lume, în locuri unde niciodată nu s-ar fi aşteptat. Dar... a, bine, devin sentimental.

— Şi ai uitat de Hotelul sufletelor pierdute, i-am amintit eu.

— Nu, n-am uitat, spuse Mitchell. Aş aranja asta foarte bine. Îndată ce aş vedea că lucrul e pus pe roate, sub conducerea unui om în care aş avea încredere, aş cheltui fiecare penny pe care l-aş avea pentru această treabă, aş pune cîţiva oameni cinstiţi să administreze, iau eu aş lua-o din loc. Sînt prea bătrîn ca să stau mult într-un loc — (sînt un suflet pierdut care se simte întotdeauna mai bine cînd schimbă locul). Sînt atît de obişnuit cu drumul, încît dacă aş aş fi închis într-o casă, m-aş plimba nopţile în sus şi-n jos prin camera mea, deranjîndu-i pe ceilalţi. Şi, în afară de asta, m-aş simţi pierdut şi mi-ar lipsi sacul pe umăr.

— Aşadar, ţi-ai pune toţi banii în afacerea asta ?

— Da, în afară de-o liră-două, ca să am la drum, şi — cine ştie ? — s-ar putea ca într-o bună zi să mă întorc, obosit şi plin de praf, zdrenţuit, lefter şi bătrîn şi să fiu foarte bucuros pentru o noapte de odihnă petrecută la Hotelul sufletelor pierdute. Dar n-aş spune că eu sînt bătrînul Mitchell, milionarul, fondatorul. S-ar putea ca cei de acolo să devină prea ceremonioşi şi nu-mi plac mofturile... Dar e timpul s-o pornim la drum, Harry.

O dată cu apusul soarelui, se stîrnise o adiere răcoroasă. Ne ridicarăm amorțiți, luarăm pe umeri sacii și sacoșele cu merinde și o pornirăm în grabă la drum, căci aveam de trecut încă o apă înainte de popas. Cum nu mai aveam tutun de loc, împrumutarăm puțin de la unul din căruțași.

CUM S-A ÎNSURAT BUNICUL

Era de Crăciun şi un frate mai mic al meu, un unchi mai tînăr şi cu mine veniserăm cu două puşti de vînătoare şi cu optimismul pescarului, să petrecem vacanţa cu bunicul, pe muntele Victoria. El era îngrijitor într-o veche reşedinţă de munte, în partea de sus a unei văi rîpoase, şi petrecuserăm ajunul Crăciunului ajutîndu-l să aducă lemne despicate din partea de sus a rîpei. Seara, el şi cu mine am decis să rămînem acasă şi să fumăm, în timp ce ceilalţi doi aveau să meargă la biserica parohială.

Bunicul şedea rezemat de zid, fumîndu-şi pipa, pe care o curăţise şi o umpluse cu dichisul unui vechi om al regiunilor de desişuri australiene. Încercam să fumez şi eu. Trecusem de douăzeci şi unu de ani, şi bunicul îmi îngăduia acest privilegiu.

Priveam amîndoi, în lumina lunii ce se revărsa peste livadă, la stîncile de dincolo de vale şi la vîrful munţilor albaştri din depărtare. După un răstimp de tăcere, l-am rugat să-mi cînte ceva, şi

el a cîntat „Mănuşa de aur" şi „Creanga de vîsc". Apoi iarăşi am tăcut un timp. În fine, bunicul rupse tăcerea :

— Henery, ţi-am povestit eu vreodată cum am cucerit-o pe bunică-ta ?

Auzisem povestea, dar m-am prefăcut că n-o ştiam, şi atunci bunicul mi-a povestit-o de-a fir-a-păr.

„Eram tînăr pe-atunci, Henery, începu bunicul, cam de vîrsta ta, dar se spunea că aşa cum arătam, aveai la ce să te uiţi."

Bunicul tăcu, aruncîndu-mi una din privirile lui lungi şi zeflemitoare, dar n-am acceptat provocarea, aşa că bunicul urmă, evident dezamăgit :

„Nu purtam haine deocheate şi nici nu scriam poezii pentru reviste, nici nu mă plimbam atît încît să ajung să arăt ceea ce nu eram."

Am lăsat să treacă şi asta, considerînd-o slabă şi fără valoare din partea bunicului.

„Trăiam cu toţii într-un loc, între Windsor şi Penrith, în partea de sus a Hawkesbury-ului — pe Nepean — în apropiere de locul unde ne născuserăm şi crescuserăm cu toţii, într-un loc numit N-are Importanţă. Cel puţin aşa îi spuneam noi. În zilele aiurite de azi s-ar numi Faceţi Zarvă Băieţi. Aveam ferăstrău cu groapă şi camion pentru transportul lemnelor. Acum s-au dus toate. Şi ferăstrăul s-a dus, şi lemnul. Am auzit că au început acum să sădească păduri noi. Dar n-or să mai fie ca cele de odinioară. În ultimul timp am făcut o excursie într-acolo, ca să

văd casa, dar nu mai era decît un morman de pietre, cu ierburi încîlcite crescute deasupra şi o şopîrlă meditînd în soare ; trebuie să fi fost una bătrînă, căci părea să-şi amintească de mine şi n-a fugit. Dar era o urmă acolo în pămînt, unde fusese groapa ferăstrăului şi apă murdară şi cîteva broaşte şi poate şi vreo doi raci ; apa era prea tulbure ca să fi putut vedea ; şi o întrunire de raţe, presupun că în legătură cu venirea mea."

— Spune mai departe, bunicule !

„Apăi, era într-o sîmbătă. Terminam lucrul la ora unu, şi am plecat acasă mort de oboseală. Aveam o bucătărie mare unde am intrat şi am stat la masă. Mama era plecată de-acasă — ea era angajată cu luna ca menajeră la casa preotului (e vorba de parohia de lîngă Penrith) ; iar de casa noastră avea grijă soră-mea, Margaret. N-ai văzut-o niciodată, Henery, pe mătuşă-ta Margaret ?"

(Am văzut-o pe bătrînă după aceea şi m-a recunoscut şi mi-a spus că ar recunoaşte pe unul de-ai noştri chiar dacă i-ar fi văzut pielea întinsă pe gard, şi atunci am recunoscut-o şi eu.)

„Aşadar tata — adică străbunicul tău — era acasă, bodogănind mereu ; asta era cam tot ce făcea el pe-atunci. Înţelegi, avea ideile excentrice pe care le adusese din Bătrîna Patrie. Oricum, era nevoie în familie şi de unul ca el, ca să fie casa completă. Era o familie mare, dar bietul tata bodogănea cît era ziulica de mare.

După masă m-am întins pe-o canapea mare făcută în casă ; fumam şi mă odihneam. Era

bine. După un răstimp, mătuşă-ta Margaret, spuse :

— Aş vrea să duci tu azi mamei rufele spălate, la casa parohială.

Ştii, spălase pentru parohie.

— Să le ia dracu de rufe ! am răspuns eu. Întotdeauna mă scoţi din sărite. Nu pot avea şi eu parte de puţină odihnă ? N-are decît să le ducă altcineva.

Margaret nu spuse nimic. Continuă să calce, să împăturească şi să umple coşul. Ştia întotdeauna să se stăpînească. După ce m-am mai odihnit, am început să mă simt prost, aşa că m-am ridicat.

— Voi, femeile, întotdeauna cicăliţi bărbaţii. Nu pot avea şi eu un pic de linişte.

— Ce-i cu tine, Harry ? spuse ea. Cine te cicăleşte ?

— Ai terminat rufele acelea ? am strigat eu.

— Îndată, spuse ea, n-ai nevoie să ţipi.

Am ieşit afară, m-am aranjat puţin şi mi-am pus ghetele. Pe atunci nu purtam ghete în toate zilele săptămînii. Apoi am ridicat coşul pe umeri şi am pornit de-a lungul rîului, spre casa parohială.

Cînd am ajuns acolo, am înconjurat casa şi am bătut la uşa bucătăriei. Uşa era închisă, căci era o zi vîntoasă. Dar îndată s-a deschis, şi atunci mi-a fost dat să văd cea mai drăguţă fată din partea de răsărit a munţilor. Era mică şi subţirică, avea ochi albaştri şi păr de culoarea paiului (voi, pungaşilor, aţi ieşit toţi negri ca mine). Am fost luat prin surprindere, nu mă aşteptam

s-o văd, deşi auzisem că aveau la parohie o fată în casă englezoaică, dar nu dădusem faptului nici o atenţie. M-am tulburat, am ridicat iar coşul, ca un mare nătărău ca să am de ce mă ţine şi i l-am oferit, ca şi cînd ar fi fost un buchet de flori. Dar ea nu s-a tulburat, văzîndu-mă acolo, mai mult decît dacă ar fi văzut pisica venind acasă — sau dacă ea însăşi ar fi fost o pisică. Femeile seamănă cu pisicile în unele privinţe. Dar imediat m-am recules, am pus coşul jos şi mi-am scos pălăria.

— Dacă sînteţi bună, domnişoară, aş vrea să vorbesc cu mama, doamna Albury, domnişoară, am spus.

— A, dumneata eşti Harry ! spuse ea. Te rog să mă ierţi, domnule Albury. Poftim înăuntru şi stai jos. Pune coşul jos, undeva, iar eu mă duc să spun mamei dumitale că eşti aici.

Am intrat şi am pus coşul jos, pe podeaua de cărămidă, drept în mijlocul camerei, unde oricine ar fi putut să se împiedice de el. Era una din acele bucătării de modă veche, în care orice lucru, alb, galben sau roşu, era spălat şi frecat pînă ajungea strălucitor. Fata se apucă să tragă un scaun mare şi demodat de trestie, cu picioarele în afară, ca un cangur cînd aleargă, şi cu fundul legat cu sfoară. Mi-am aşezat pălăria cu multă grijă pe jos, într-un colţ al podelei de cărămidă, de unde nu putea să cadă.

Apoi am dat fuga să-i ajut să tragă scaunul şi, întîmplător, i-am atins mîna, şi era atît de mică şi de moale şi de răcoroasă, încît mi-a gonit toată prezenţa de spirit care-mi mai rămăsese.

l-am spus : — Iertați-mă, domnișoară — așa fără nici un rost, apoi m-am trîntit brusc pe scaun, iar scaunul s-a trîntit și el pe jos, căci i-au fugit picioarele care-ncotro ; și asta n-a îmbunătățit cu nimic situația."

— Și ce-ai făcut atunci, bunicule ?

„M-am ridicat, bine-nțeles, prostuțule, crezi că era să stau acolo toată ziua ?"

— I s-ar fi părut ciudat dacă ai fi rămas acolo jos. Dar, ia spune, ea ce a făcut ? A rîs ?

„Nu. N-a rîs. Nu era ca gaițele alea care sar și țipă (ca nepoții mei). Ea părea... părea... ei bine,..."

— Jenată, bunicule ?

„Ei, și tu, cu cuvintele voastre aiurite ! Părea..."

— Îngrijată ? am încercat eu.

„Ei nu, arăta neliniștită... m-a întrebat dacă nu m-am lovit."

— De ce ?

„Ei, ca să știe — dacă vrei numaidecît să afli. I-am spus că nu. Eu eram îngrijat de scaun. Voiam să-l scot afară și să-l repar imediat, dar ea nici n-a vrut s-audă, spunea că toată vina era a ei ; bucătăreasa ar fi trebuit să-l pună de mult într-o debara. Domnul Kinghorn, pastorul, doar le spusese, dar de ce să fie vina lor, a ei și a bucătăresei — nu m-am gîndit atunci.

— N-ai vrea să-l iei și să-l duci în șopron, în locul meu, domnule... e... Harry ?

Și domnul Harry a vrut. Cînd m-am întors, tocmai tîra un scaun mare, dintr-un ungher al bucătăriei, presupun că era scaunul preferat al bucătăresei, și am dedus că trebuie să fie destul

de voinică. I-am luat scaunul și l-am pus aproape de ușă și m-am așezat; părea mai în siguranță acolo, iar ea s-a îndreptat spre scară. Mama striga peste rampă :

— Ce e zgomotul ăsta, Harriet ? Cine-i acolo ? Îmi închipui că știuse tot timpul.

— E domnul... domnul Harry, madam ! spuse Harriet. S-a stricat scaunul !

— Ce s-a stricat ?

— Scaunul, madam, spuse Harriet. S-a sfărîmat.

— Ei, pot spune că nu v-ați pierdut timpul. Ei bine, ține-l acolo pînă cobor și vezi să nu cadă-n foc.

Aveam chef să mă sui s-o sugrum pe mama — din cauza scaunului, vreau să spun, dar nu cred că Harriet știa ce punea la cale mama. În orice caz, Harriet mi-a spus mai tîrziu că n-a știut.

Ei, și eu stam tăcut, iar Harriet nu spunea nimic. Era cea mai tăcută fată-n casă pe care o văzusem vreodată. Mai curînd un șoricel de casă. Cred că era după-amiaza liberă a bucătăresei. Harriet se învîrtea ca un șoricel, curățind și lustruind și nu ne spuneam nimic unul altuia.

Și după un timp, cît doi ani grei, cred, am auzit-o pe mama coborînd, lipa-lipa-lipa, cu un coș de rufe murdare — de fapt n-aș putea spune că erau murdare."

— Purtate, bunicule ?

„Bine, să le spunem așa. Oricum, mama a ajuns în josul scărilor și a început să se învîrtească de colo-colo, ca un dop într-o sticlă.

(Era mică şi grasă ca o găluşcă, ca bunică-ta cînd ai cunoscut-o, cît era de înaltă, tot pe-atît era şi de lată. E curios cum mamele şi soţiile noastre sînt atît de mici şi de îndesate şi noi aşa de înalţi — chiar lungani uneori, ca tine.) Oricum, mama s-a uitat bănuitor la mine şi apoi la Harriet.

— Ei bine, faceţi cam multă gălăgie voi doi, spuse ea, pentru nişte noi cunoştinţe ce sînteţi. Cînd eram fată, cel puţin aşteptam pînă eram prezentaţi. Ei bine, Harry, ce e pe-acasă ?

A fost prima oară cînd am văzut-o pe Harriet — bunică-ta — roşind. S-a îmbujorat pînă la rădăcina părului, cum se spune (şi pînă la jumătatea spinării, poate, deşi n-am văzut). Se făcuse ca sfecla, cu atît mai mult cu cît era blondă, şi o prindea aşa de bine ! Îmi venea s-o gîtui pe mama, dar în loc de asta a trebuit s-o sărut.

Harriet a ieşit după niscai treburi de-ale ei, în timp ce mama a ascultat noutăţile de acasă şi mi-a dat unele instrucţiuni pentru Margaret. Mama dorea să stau şi să iau o ceaşcă de ceai, dar n-am vrut. Mi-era de ajuns. Şi afară de asta nici nu ştiam cum să mă folosesc de ceaşcă şi de farfurioară, mai ales dacă Harriet era în bucătărie, deşi ceştile pastorului erau destul de mari şi de modeste ; pur şi simplu mă îngrozea gîndul să încerc. Vezi tu, noi întrebuinţam acasă căni mari sau ulcele. Aşa că am spus că trebuia să mă duc undeva în după-amiaza aceea şi că doream să mă întorc acasă.

— Foarte bine atunci, spuse mama, legînd o rufă peste coş. Dar n-aştepţi să-ţi iei rămas bun de la Harriet ? Ce purtări sînt astea ?

— Harriet o cheamă, mamă ?

— Sigur că da, spuse mama. Henrieta-Harriet. Nu m-ai auzit chemînd-o de cîteva ori ?

— Asta are haz, am spus, scărpinîndu-mă în cap.

— Ce vezi hazliu în asta, mă nătărăule ? întrebă mama.

— Păi cum, numele meu nu e tot Henery şi Harry ? am spus.

— Dar nu e Henrietta, nici Harrieta, spuse mama. Şi, ascultă aici, de ce nu ştii să te porţi ca un bărbat cînd întîlneşti o fată drăguţă ? Tatăl tău ştia să se poarte, şi fraţii tăi ştiu şi ei.

Tocmai atunci s-a întors şi Harriet, şi m-a văzut stînd lîngă coş gata de plecare.

— Dar ce ? Domnul Albury nu stă să ia ceaiul cu noi ? întrebă ea. Îl prepar imediat.

— Nu, mulţumesc, domnişoară, am răspuns. Trebuie să mă duc undeva. Şi afară de asta, sînt plin ca o căpuşă.

Mai bine îmi muşcam limba decît să dau în vileag o astfel de lipsă de maniere, dar era prea tîrziu şi m-am repezit să iau coşul.

— Ei, ia-ţi măcar rămas bun de la Harriet, spuse mama.

Aşa că m-am năpustit spre Harriet aproape c-am dat buzna peste ea, iar ea mi-a întins mîna ei mică. Dumnezeule ! M-am înfiorat tot. Era atît de moale şi de răcoroasă şi de mică. Nu mi-am închipuit niciodată că o fată poate avea

o mînă atît de mică. Părea vie şi conştientă în mîna ta, ca un şoricel alb, îmblînzit. Am tresărit şi trebuie s-o fi strîns cam tare, în emoţia mea, căci fata a scos un sunet ca un mic o ! şi şi-a pus amîndouă mîinile la spate. Apoi, după ce s-a recules, şi le-a pus în faţă, sub şorţ, unde presupun că îşi freca mîna amorţită pe care i-o strînsesem, cu cealaltă. Era ca şi cum mi-ar fi dat pe neaşteptate o broască îmblînzită s-o iau acasă şi să am grijă de ea — aşa era mîna aceea micuţă. Am văzut că i-am strîns-o pînă a durut-o, aşa că am înşfăcat coşul, l-am ridicat pe umeri şi am sărutat-o pe mama pe nas — sau pe bărbie, nu mai ştiu, căci amîndouă ieşeau în afară ca ale tale, cînd vei mai pierde cîţiva dinţi ; apoi am luat pălăria de grădină a pastorului, agăţată într-un cui de perete, şi am luat-o la goană."

L-am aşteptat răbdător pe bunicul să-şi dichisească pipa, apoi să cerceteze gînditor lumina lunii.

„Şi fiindcă veni vorba de dinţi, spuse bunicul, mă întreb cum de voi, tinerii, vă pierdeţi aşa de curînd dinţii. Cred că din cauza alimentaţiei aiurite şi a vieţii molatice pe care o duceţi la Sydney. Pe vremea mea nu se pomenea aşa ceva, cînd ronţăiam seminţe de dovleac şi boabe de porumb în perioadele în care inundaţiile întrerupeau cărăuşia."

— Las-o naibii, bunicule, de ce nu-ţi continui povestea ?

„Cum să povestesc dacă mă întrerupi mereu ? spuse bunicul. N-ai putea să-ţi ţii gura ? (Pauză

pentru răspuns, dar nu mă prind.) Oricum, mersesem cam o milă pe drum, cînd mi-am dat seama că pînă la urmă tot nu-mi luasem rămas bun de la Harriet. Asta ca să vezi cît de..."

— Bunicule, l-am întrerupt eu cu severitate, dar de ce ai luat pălăria pastorului ?

„De unde să ştiu ? spuse bunicul pe un ton blajin şi ofensat. Şi cum naiba vrei să ştiu acum, după patruzeci şi cinci de ani ?"

— Iartă-mă, bunicule.

„Bine, dar să nu mai faci. Mereu îmi întrerupi firul povestirii. Aşadar, n-am ştiut că luasem pălăria pastorului pînă ce n-am ajuns acasă. Mi s-a părut ciudat mai tîrziu şi oarecum hazliu ca un pastor să aibă la cap aceeaşi măsură ca şi mine. Dar din nou, dacă te gîndeşti, de ce n-ar fi avut ? Oricum, puţinii oameni pe care i-am întîlnit în Penrith, călări sau în căruţe, se uitau neobişnuit de atent la mine. Am băgat de seamă şi m-am întrebat ce drăcovenie voi fi făcut în oraş în ultima săptămînă. Unul sau doi oameni călări au strigat după mine întrebînd dacă Harry Albury fusese hirotonisit, şi nu înţelegeam ce voiau să spună, decît că ghiceau că vin de la locuinţa pastorului. Ar fi descoperit repede ce voiau dacă nu mergeam pe jos, căci oamenii de pe la noi nu erau batjocoritori — orice altceva am fi putut fi, dar nu sfidam şi să nu fii nici tu astfel, Henery" (se referea la sfidare) „căci mai tîrziu te vei ruşina. Bunică-ta avea cusurul ei în această privinţă, îţi aminteşti, fiind ea o biată fată de pastor înainte de a emigra. Ar fi fost mult mai comod pentru

noi toți, urmă bunicul, reflectînd, dacă n-ar fi avut convingeri atît de stricte în privința ținutei de duminică și mici fleacuri de felul acesta. Dar am uitat. Înțelegi că pălăria era o pălărie de pastor ; era de-o... o..."

— O formă clericală, bunicule.

„O ce ?"

— O formă clericală.

„Clericală, spuse bunicul, încercînd cuvîntul, îmi pare că sună ca numele unui cocoș de Bantam. Bine, foarte bine, pentru moment merge ; ai să-mi spui mai tîrziu ce înseamnă."

Astfel l-am făcut să accepte cuvîntul, deși numai condiționat.

„Ce înseamnă jenată ?" întrebă bunicul brusc, oarecum agresiv, mi s-a părut.

Am putut vedea că îl răsucise în inconștientul lui o bucată de timp. Ca mulți oameni inteligenți dar fără școală, era atras de sunetul cîte unui cuvînt. I-am explicat înțelesul cum am putut mai bine. Am văzut astfel că mi-a acceptat al doilea cuvînt aiurit, de data aceasta necondiționat, și eram sigur că-l voi reîntîlni mai tîrziu în vocabularul său.

„Așadar am ajuns acasă, am intrat în bucătărie și am pus jos coșul cu rufe.

— Iată-le, i-am spus lui Margaret, acum trag nădejde să încetezi cu cicălitul și să mă lași să mă odihnesc puțin.

Margaret s-a uitat la coș, apoi la mine, apoi la capul meu, apoi m-a privit și mai atentă. Pălăria era împinsă cam pe ceafă, de brațul cu

care ţinusem cosul. Trebuie s-o fi purtat în felul acesta mai tot drumul şi nu era de mirare că Margaret se uita uimită să mă vadă cu o pălărie de popă împinsă pe ceafă.

— Ei bine, ai să mă cunoşti imediat, am zis, mai bine uită-te la picioare, ca să te convingi.

— Dar ce, Harry, ce ai pe tine ?

— Hainele mele, am spus, crezînd că se referă la faptul că mă întorsesem atît de devreme şi adică unde mă pregăteam să mai merg, căci niciodată nu lucram la ferăstrău sîmbăta după-amiază. Era destul de plictisitor în timpul săptămînii. Mi-am scos pălăria ca s-o arunc pe canapeaua din bucătărie şi cînd am dat cu ochii de ea, am privit-o şi mai atent decît o privise Margaret. Am crezut mai întîi că cineva îmi jucase o farsă. Nu putea fi pastorul, căci nici nu-l văzusem.

— Să ştii că sînt vrăjit, am zis.

Margaret s-a gîndit o clipă, era femeia care se gîndea cel mai iute din cîte femei am văzut vreodată, mătuşă-ta Margaret, apoi spuse :

— Cred că eşti, Harry.

— Trebuie să fie pălăria pastorului, am spus.

— Aşa trebuie să fie, spuse Margaret.

— Trebuie s-o fi adus acasă din greşeală.

— Probabil, spuse Margaret.

Am pus pălăria în cui, mi-am scos pipa, şi m-am aşezat pe canapea, s-o înşel pe Margaret. Înţelegi, mă suspecta. O cunoşteam eu. Cred că e o laşitate să-ţi iei pălăria şi să pleci din calea unei femei, ca să scapi de limba ei, oricît ar fi ea de blajină ; şi ea crede tot aşa. Înţelegi, asta

răneşte... mîndria ei sau aşa ceva, şi dacă e vorba de cicăleala unei neveste, apoi e şi mai rău şi uneori mai periculos, decît să taci sau să fluieri „Ultimul trandafir al verii". Poate avea ea de gînd să plece.

Margaret călca rufele noastre de duminică, călca una din cămăşile mari şi albe ale tatei, cu volănaşe pe piept, cum se purta pe-atunci, şi cu care tata se îmbrăca duminica cînd mergea la capelă. Călca volănaşele" (presupun că bunicul voia să spună pliseuri sau cute) „şi deodată spuse :

— Ai mai adus şi altceva de la parohie, Harry ?

— Am adus rufele murdare. Uite coşul sub nasul tău, nu-l vezi ? Ce naiba altceva era să mai aduc ?

Apoi amintindu-mi :

— Am adus o scrisoare de la mama, dar cu prostiile tale, m-ai făcut să uit.

Şi i-am dat scrisoarea, pentru a pune capac la ceea ce descoperise.

Acum călca un alt volănaş.

— Ai mai lăsat şi altceva la parohie, Harry, în afară de pălărie ? întrebă ea.

— Am lăsat rufele curate. Ce naiba altceva vrei să mai fi lăsat ? Şi ce dracu vrei să spui, la urma urmei ?

Era o greşeală din partea mea. E întotdeauna rău să înjuri — asta strică tot ce urmează să spui. Şi e o şi mai mare greşeală să întrebi o femeie ce vrea să spună.

Margaret călcă mai departe un alt volănaş, cu multă grijă : cu un aer „jenat", cum ai spune tu, numai că nu chiar în felul ăsta. Deodată spuse :

— Ai văzut pe cineva la parohie, Harry ?

— Am văzut-o pe mama, pe cine altcineva crezi c-am văzut ? Preotul nu era acasă. Te aşteptai poate să mă duc în dormitorul preotesei şi s-o întreb cîţi dinţi are pruncul ? Doar nu s-a născut decît de-o săptămînă.

Margaret călca un alt volănaş, unul de la mijloc, cu multă grijă, de la un capăt la altul, arătînd mai jenată ca niciodată, dar altfel, ca o soră. Cînd a terminat volănaşul, n-a spus nimic şi a început un altul, unul din cele mai scurte. Nu mă simţeam la largul meu. Soră-mea era ca pisica, pîndind încordată în întuneric. La urmă m-am gîndit să mă duc singur unde credeam că era întins năvodul, şi să termin într-un fel sau altul.

— L-am văzut acolo pe argat, dar nu era nimic de văzut la el şi o fată, o dădacă sau aşa ceva, o cheamă Mary-Ann sau ceva asemănător ; şi am mai văzut cîteva păsări de curte şi un porc. Acum eşti mulţumită ?

— A, era Harriet Wynn, spuse Margaret.

— Harriet cum ?

— Wynn, aşa o cheamă. Harriet Wynn. Nu ţi-a spus mama ?

— A, fata ! am spus. Credeam că vorbeşti de porc. Nu ştiam că preotul s-a apucat să boteze porcii, ca pe copii. Ei bine, cred că m-ai sîcîit destul pe ziua de azi. Mă duc afară să am şi eu parte de puţină linişte şi pace.

Şi luîndu-mi vechea pălărie de lucru, am ieşit pe uşă."

Scurtă pauză — în care bunicul îmi trimise una din privirile lui zeflemitoare, să vadă ce credeam despre dibăcia şi strategia lui în materie de povestit. Am dat din cap într-un mod semnificativ, către cărarea de lumină a lunii, cu toată înţelepciunea lumească a celor douăzeci şi unu de ani.

„Dar reţinusem numele fetei în minte, pentru *referiri viitoare*, cum aţi spune voi.

Am ieşit şi m-am aşezat pe iarbă, cu mîinile sub cap. Soarele se lăsase jos, peste plopi, peste sălcii şi peste munţi. Purpurii în zorii zilei, munţii erau acum de-un verde-albastru închis, albastru întunecat şi albastru azuriu, tot mai luminos cu cît se depărtau, pînă cînd dispăreau în zare ; şi am căzut pe gînduri — ceea ce îmi aminteşte că m-aş putea gîndi şi acum puţin, cît îmi umplu pipa."

Mă gîndeam şi eu. Mă gîndeam la mătuşa Margaret, care trăia la ferma Berry, la nord de Sydney, bătrînă şi zbîrcită, dar vînjoasă şi cu ochi strălucitori ; îmbrăcată într-o rochie pretenţioasă şi demodată, în stil victorian, care fusese la modă în tinereţea ei, considerată pe-atunci nici pretenţioasă, nici demodată.

Mă gîndeam la bunicuţa, aşa cum am văzut-o ultima dată, scoţîndu-şi vechea bonetă neagră şi punîndu-şi bonetica de dantelă veche ; cu bărbia şi nasul apropiindu-se încovoiate, şi era neplăcut de sinceră (sau „fără tact") faţă de aceste zile aiurite şi cu o tendinţă crescîndă de a

prinde cu mîinile ei mici și bătrîne lucrurile mărunte și de a le ține strîns. Cît munciseră mîinile acelea în vremea lor ! Cu vederi mai severe decît oricînd asupra ținutei de duminică și cu cea mai incomodă și mai incorigibilă neîncredere în ornicele și ceasurile din acele zile, cînd ea purta mătase neagră (sau postav, cașmir sau ce-ar fi fost) — și boneta neagră de duminică și mănușile, care arătau toate atît de bune de parcă ar fi fost cumpărate cu o săptămînă în urmă.

Gîndindu-mă la ea, puteam să-i văd boneta neagră, apărînd de după grilajul bisericii. Ochii ei bravi, care văzuseră mai mult din sălbăticia zilelor de odinioară, mai multă secetă, mai multe inundații, întinderi pustii, suferințe și pericole, pe drum, în corturi și colibe, decît ar putea încăpea în cărți. Ochii ei bravi, care priviseră spre puțurile lui Syd Lardner, Frank Wall și „Bunny" Hughison, în timp ce dojenea pe nechibzuiții urmăriți, pentru căile greșite pe care apucaseră și le dădea sfaturi sincere, pe cînd tîlharii din desișuri se bîlbîiau, cu pălăriile lor largi ; sau stăteau înșirați pe o bancă, ca niște școlari dojeniți, în care timp mîinile ei brave, pe atunci încă nezbîrcite, le puneau dinainte turte și carne sărată și cafea fierbinte. Capetele lor plecate arătau destulă recunoștință. Căci bunicuța știa să prepare cafea.

Și iată-l și pe bunicul, neîndoit de ani — se păstra drept cărînd butuci — dar cu părul și barba creață, încărunțite foarte devreme. Cu fața pătrată și puternică, cu bărbia, gura și obrajii

raşi complet. Maşina lui de ras a fost aceea care m-a trezit din somn în dimineaţa asta, ca o maşină de secerat de modă veche, mergînd printr-un mare lan de grîu.

Şi *hey presto !* rîul de deasupra Windsorului, cu pîlcul de sălcii la cotitură, iar deasupra, munţii invincibili. În fund, la stînga, în susul rîului, un şir de plopi pe fondul conturat al munţilor, la o milă distanţă de trecătoare. Case în stil englezesc, cu frontoane de cărămidă roşie, îmbrăcate în iederă, iar una, cu un acoperiş ţuguiat ca al casei părinteşti, coborînd în jos, spre pămînt, de fiecare parte, ca aripile unei cloşti bătrîne şi bune, care adăposteşte un cîrd de pui. Margaret, tînără încă, plinuţă, sora mai mare cu responsabilităţi de mamă, înţeleaptă şi isteaţă, cu o instinctivă cunoaştere a lumii şi a căilor ei. Mai departe, în spatele plopilor, casa pastorului, cu tînăra îngrijitoare Harriet Wynn, ea însăşi fată de pastor, drăguţă, plină de farmec şi serioasă. Şi bunicul, înalt, drept, puternic, cu părul negru, des şi ondulat. Ar fi putut spune cu toată seriozitatea că aveai la ce să priveşti. Mătuşa Bess obişnuia să-mi spună, cînd eram copil, că bunicul în tinereţea lui arăta „ca un zeu grec", iar eu mă întrebam unde văzuse ea un zeu grec, căci unchiul Mack nu semăna de loc cu un astfel de zeu (după cîte văzusem şi eu în unele cărţi vechi), afară doar dacă zeii greci erau scurţi şi roşcaţi, cu picioarele strîmbe de multă călărie şi dacă mergeau ca o raţă şi aveau părul suflat de multe furtuni de praf, în drumurile lor de-a lungul ţării. Nu, unchiul Mack era un tip gro-

zav şi un rege al văcarilor, dar l-am văzut înotînd şi pot spune că unchiul Mack nu era un zeu grec...

„Aşadar, spuse bunicul, unde rămăsesem ? Mereu mă întrerupi."

Nu-l întrerupsesem decît în gînd, dar n-am mai spus nimic, temîndu-mă de o capcană.

„Aşadar, în sîmbăta următoare am venit acasă de la lucru, de la ferăstrău, obosit, fericit şi mîndru ca doi cîini care şi-au urmat stăpînul călare întorcîndu-se spre casă o zi întreagă, vînînd toţi cangurii întîlniţi la fiecare milă de drum şi prinzînd o pisică sălbatică în scobitura unui trunchi de copac şi stricîndu-i blana fiindcă pisica fusese tăiată în două. Încheiasem o săptămînă bună de lucru. Abel lucra departe, la carele de lemne, iar eu stătusem în puţ toată dimineaţa, cu un sac pe cap, ca să mă feresc de rumeguş, căci Bill lucra la ferăstrău sus ; avea o pată de nisip pe ochi şi nu putea lucra în schimbul de jos.

M-am întors acasă, mi-am luat prosop, săpun şi rufe curate şi am coborît la rîu, între sălcii. Toţi băieţii tineri de primprejur obişnuiau să se scalde, să se spele şi să se îmbrace acolo duminicile dimineaţa, pentru biserică, sau plimbări cu fetele. Cînd m-am întors la masă, Margaret spuse ·

— Observ că cineva s-a gătit devreme săptămîna asta, Harry.

— Vezi-ţi de treburile tale, Margaret, am repezit-o eu.

Margaret continua să cureţe mazăre pentru masa de duminică.

— Mă duc la Penrith azi după-amiază să văd ce mai e pe-acolo. E un match de fotbal, sau aşa ceva. Sau poate te aştepţi ca un băiat tînăr să stea să robească şi să fie cicălit sau să asculte la trăncăneala femeilor şi la bodogănelile lui tat-su ? Nu pot avea şi eu nici o plăcere ?

Margaret nu spuse nimic. Îmi dădu să mănînc şi continuă să cureţe mazăre. După masă m-am întins pe sofa, m-am odihnit bine şi am fumat, aşteptînd ca Margaret să-mi spună ceva despre rufe — dar nici pomeneală. Ştia să aştepte — mătuşă-ta Margaret — cînd urmărea ceva sau voia să facă ceva.

M-am sculat şi am continuat să mă dichisesc.

— Margaret ! am strigat din cămăruţa mea.

— Da, Harry spuse ea, pe cît de blajin pe-atît de dulce.

— Dacă ai ceva de trimis mamei, ai face bine să pregăteşti repede. N-am de gînd să-mi pierd toată după-amiaza. Aş lăsa, în trecere, coşul cu rufe la bucătărie.

— O-o-o. Ai vrea tu să le duci, Harry ? Ştii nu ţi-am mai spus, fiindcă le-ai dus şi săptămîna trecută.

— Ei, ţi-am spus că le duc, le duc. De cîte ori vrei să-ţi mai spun ?

— Dar ştii, Harry, spuse ea (ca să vezi ce încăpăţînată poate fi o femeie), sîmbăta trecută ţi-ai pierdut jumătate de zi.

— Lasă naibii sîmbăta trecută ! am strigat eu. N-am sîmbăta asta ? Nu ? Nu ţi-am spus de o

sută de ori că mă duc la Penrith ? Şi sînt doar cîţiva paşi în afară de drumul meu !

— Dar va merge şi Abel călare într-acolo, îndată ce va sosi de la munte, şi Bill de asemenea, mai tîrziu, pe mînzoc, spuse Margaret încă insistînd femeieşte, şi oricare din ei ar putea lua coşul pe cal, în faţă, scutindu-te pe tine de osteneală.

— Să-l ia dracu pe Abel ! am strigat. El va fi mai obosit decît mine. Şi iapa de asemenea. Nu ţi-am spus de o duzină de ori că trebuie să-mi iau pălăria mea şi s-o duc pe-a pastorului ?

— Ar putea s-o facă la fel de bine Bill sau Abel, spuse Margaret liniştită.

— Şi eu să-mi pun pălăria veche ! Nu ? am urlat, scos din sărite. Şi cei de la parohie să creadă că mi-e ruşine să dau ochii cu ei. Nu ? Dă-mi repede rufele, ori nu le mai iau de loc.

— Sînt gata pregătite, Harry, spuse Margaret, moale şi blajin. Şi pălăria pastorului de asemenea.

Atunci am aruncat o privire furişă printr-o crăpătură a peretelui despărţitor şi am văzut-o pe soră-mea Margaret cum zîmbea singură deasupra mazărei. Da, era grozav de amuzată de ceva. Şi am înţeles că tot timpul îşi rîsese de mine.

Nu, nu eram gelos pe fraţii mei, spuse bunicul, privindu-mă cu coada ochiului, după cum crezi tu, Henery (n-am protestat). Numai că îi cunoşteam eu bine pe Abel şi pe Bill. Afară de asta, mă necăjiseră toată săptămîna în legătură cu pălăria pastorului ; şi îi auzisem vorbind despre fata cea drăguţă de la paronie şi despre mine,

în cămăruța lor, noaptea, așa că li se cuvenea o lecție. Nu voiam să dea tîrcoale pe la locuința pastorului cînd nu eram eu acolo, și nici altă dată, și tocmai acum să mă întrerupă în chestiunea asta.

La început m-am gîndit să fac scăpat, ca din întîmplare, mînzocul lui Bill — era greu să-l prinzi — și astfel să-l scutesc de osteneala de a mai merge la Penrith. El avea nevoie de odihnă și, afară de asta, aerul rece nu-i făcea bine la ochi. Dar noi, cei trei frați, nu ne jucam feste din astea unul altuia, așa că m-am dus în cămăruța lor și am luat cu împrumut pălăria cea mai bună a lui Abel, care-mi venea mai bine decît a lui Bill. A lui Bill mi-era prea strîmtă. L-am văzut pe Abel coborînd de la munte cu boii și era de așteptat să sosească și Bill dintr-un moment în altul ; așa că am înșfăcat coșul și am dat să pornesc. Pălăria pastorului era deasupra, bine periată și învelită cu hîrtie de împachetat.

Tocmai cînd să ies, Margaret strigă :

— Harry, dacă se întîmplă s-o vezi pe Harriet, amintește-i că mi-a promis să vină pe la noi. Spune-i că am așteptat-o mereu de cînd am fost ultima dată acolo.

— Alta acum ! am spus eu. Să port eu scrisorele și trăncăneli între fete ! Foarte bine ! Am să-i spun. Acum ești mulțumită ?

Și am ieșit.

Îmi părea că am pornit spre pastor cu mult înainte de a fi fost gata. Dar n-am fost eu primul, reflectă el privind la foc, și s-ar putea să nu

fi fost nici ultimul, continuă el, cu o privire furişă spre mine. Am pornit ca într-un vis (unii merg ca într-un coşmar). Aşadar, după ce-am intrat în curte, am pus coşul jos şi m-am uitat prim-prejur, să văd dacă nu era ceva de reparat, şi imediat am văzut o poartă, în fund, care avea nevoie să fie dreasă ; şi atunci m-am bucurat. Am luat coşul, m-am dus la uşa bucătăriei şi Harriet era acolo. Părea că se aştepta oarecum să mă vadă — poate că mă văzuse pe fereastră venind pe drum ; căci fereastra era deschisă, dacă stau şi mă gîndesc. Se făceau ferestre cu balamale pe vremea aceea ; se deschideau în părţi şi în afară ; cu viţă sălbatică şi trandafiri agăţători în jurul lor, nu ca aiuritele astea de acum, ce se deschid în sus şi-n jos. Aşadar, fata era acolo şi părea să fie îmbrăcată ca de sărbătoare, dacă stau să mă gîndesc ; şi asta spune foarte mult. Proaspătă ca o floare de mai, cum spunea mama. Părea puţin îmbujorată şi cam tulburată, ceea ce îmi da mie mai mult curaj, ca să spun aşa. M-am simţit dintr-o dată mult mai stăpîn pe mine decît ultima dată.

— O, domnul Albury ! spuse Harriet. Mă bucur că ai venit. Mama dumitale te aşteaptă. (N-a spus că mă aştepta ea.) Poftim înăuntru şi pune coşul undeva jos. Şi ia loc. Trebuie să fii obosit după ziua dumitale de lucru şi mersul pe jos.

— Mulţumesc, domnişoară, am spus eu, dar nu sînt de loc obosit. N-am făcut decît să hoinăresc toată dimineaţa.

Am pus coşul jos, într-un colţ şi mi-am scos pălăria. Am luat pălăria preotului de deasupra rufelor şi i-am dat-o, fără s-o scap jos şi fără să fac vreo încurcătură între cele două pălării. Era o adevărată prestidigitaţie.

— Trebuia să vin ca să aduc pălăria domnului Kinghorn, am spus apoi, dacă nimeni din ai casei n-a trimis după ea. Şi ca să-mi cer scuze, am urmat, şi să mă asigur că domnul Kinghorn nu s-a supărat — Kinghorn era numele pastorului şi era un om dintr-o bucată, fiindcă veni vorba.

— Nu, de loc, spuse ea. Domnul Kinghorn doar a rîs cînd mama dumitale i-a povestit. Îmi pare rău că ţi-ai uitat pălăria dumitale, domnule Albury. Dar ia loc, domnule Albury. Apoi, uitîndu-se la pălăria mea, mai bine zis a lui Abel : Mama dumitale e ocupată tocmai acum. Are să se coboare în cîteva minute.

Aşa că m-am aşezat, în timp ce Harriet continuă iute şi parcă bucuroasă :

— Dar îmi pare aşa de bine că ţi-ai luat o altă pălărie bună. S-ar fi putut să te incomodeze lipsa ei.

Şi se tot agita, părînd foarte ocupată, fără să facă nimic, cum numai o femeie poate fi.

— Da, domnişoară, s-ar fi putut. Dar eu, în general, am două sau trei pălării la îndemînă, în caz de vînt şi ploaie. Am pierdut una bună în rîu, în timpul ultimelor inundaţii.

Aşa şi era, dar nu i-am spus că celelalte două pe care le aveam la îndemînă aparţineau lui Abel şi lui Bill.

— Vai ! Îmi pare rău că ţi-ai pierdut pălăria aceea, dar mă bucur că ai multe, domnule Albury.

M-am uitat la ea, dar n-am putut observa nimic. Nu ştiam cît de multe îi povestise mama despre mine şi doream să termin cu subiectul pălăriei. Dar părea prea serioasă ca s-o bănuiesc.

Imediat m-am ridicat.

— O, nu pleca, domnule Albury, spuse ea foarte fîştîcită. Mama va fi jos într-un minut.

— Dar nu am de gînd să plec, domnişoară. Ce te face să crezi aşa ceva ? Numai că am văzut poarta din dos că ar cam avea nevoie de-o mică reparaţie şi aş putea s-o fac eu în timp ce aştept, dacă vei fi bună să-mi arăţi unde e cutia cu scule. Azi n-am nici o grabă.

— Îmi pare bine, începu ea, apoi păru să-şi dea seama ce-am spus, respiră adînc, se înroşi şi-mi arătă unde erau sculele.

În timp ce reparam poarta, îşi luă inima-n dinţi şi ieşi afară şi spuse că va fi foarte bine dacă o reparam, că era un adevărat necaz, că domnul Kinghorn încercase s-o repare singur şi că trebuie să fiu foarte iscusit. Şi în timp ce vorbeam cu ea despre porţi şi chestii din astea şi îi arătam cum ar trebui făcute şi potrivite, l-am văzut pe Abel trecînd călare pe drum. Avea pe cap ceea ce părea să fie, de la distanţă, pălăria lui Bill ; am presupus deci că o luase pe-a lui Bill, iar Bill rămăsese acasă să-şi odihnească ochii. Apoi amîndoi îl văzurăm pe domnul Kinghorn venind pe drum cu cabrioleta, şi Harriet alergă în casă.

Domnul Kinghorn avea un soi nou de raţe care mă interesa foarte mult. Nu fuseseră de mult importate, cred — cel puţin nu le văzusem mai înainte nicăieri ; erau de două ori mai mari decît raţele obişnuite şi nu măcăiau ; doar sîsîiau şi susurau. Le botezase Sîsîitele. Nu, nu ştiau să vorbească ; erau singurele femele pe care le-am văzut că nu pot să vorbească.

I-am spus pastorului că aş putea veni sîmbăta viitoare să mai lucrez cîte ceva şi să pun la punct unele lucruri şi poate să fac şi un coteţ nou pentru păsări, iar el îmi spuse : — Bine, Harry, asta te va ţine oarecum departe de păcate, iar eu îţi voi fi recunoscător (vezi, mă cunoştea). Spuse că îmi va da o pereche de raţe tinere, de orăsilă, îndată ce vor mai creşte, ceea ce mă bucură grozav.

— Şi acum, Harry, zise domnul Kinghorn, du-te şi vezi dacă Harriet nu poate să-ţi pregătească o gustare. Trebuie să-ţi fie foame, tinerii au totdeauna poftă de mîncare. Cred că o văd pe mama dumitale făcîndu-ţi semn din uşă.

Mama îmi arătă unde să stau. Niciodată pînă atunci nu văzusem o masă atît de frumos aranjată ; eram intimidat. Pe masă se aflau nişte bucăţi de pînză albă, rulate în inele, şi am întrebat-o pe mama ce erau.

— Sînt şervete, mi-a spus ea.

Imediat a coborît şi Harriet şi am observat că îşi aranjase părul altfel. Părea şi mai drăguţă. S-a roşit puţin cînd a simţit că mama se uita la ea — am văzut asta. O pîndeam pe mama bîndu-şi ceaiul şi cum manevra pîinea cu unt şi făceam şi

eu la fel ; şi am terminat ceaşca în acelaşi timp. Atunci Harriet şi-a pus mîna stîngă pe umărul mamei şi a întrebat-o :

— Mai doreşti o ceaşcă de ceai, doamnă Albury ?

Şi mama i-a spus.

— Mulţumesc, Harriet, şi a întins ceaşca.

Apoi Harriet şi-a pus mîna dreaptă pe umărul meu şi m-a întrebat :

— *Dumneata* mai vrei o ceaşcă, domnule Harry ?

Sfinte Dumnezeule ! Asta m-a năucit de tot, zise bunicul. Şi a năucit şi ceaşca, pe care am răsturnat-o pe farfurioară, vrînd să i-o întind, iar restul de ceai care mai rămăsese s-a vărsat. Dar ea le-a prins repede şi bine, altfel le-aş fi scăpat pe amîndouă peste umărul meu. Vezi, avea... avea..."

— Tact, bunicule ? încercai eu.

„Nu, nici un tact. Avea... Ştia să facă faţă împrejurărilor. Mama spuse :

— Unde ţi-s manierele, Harry ?

Asta aş fi vrut şi eu să ştiu. Probabil c-o luaseră la fugă, ca o turmă de canguri la vederea unui cîine de vînătoare. Căci vezi tu, Harry, era prima oară cînd bunică-ta mă atinsese cu mîna şi cu vocea ei.

M-a atins după aceea mai mult decît o dată, cu amîndouă, spuse bunicul imediat, dar numai cînd am meritat. Cît aş... cît aş vrea să fie aşa şi-acum. Dar... nu-i nimic. Unde-am rămas ? A, da.

— Vă rog, domnișoară, am spus peste umăr, după ce mi-am revenit puțin, dar numai jumătate de ceașcă.

Ea umplu ceașca cam pe trei sferturi și o puse cu multă grijă lîngă farfuria mea. Nu-i puteam vedea fața, iar mama era foarte atentă la ceaiul ei. Părea că-l bea cu multă plăcere.

M-am ridicat imediat și am spus :

— Trebuie să plec, mamă. Și cînd mama a încheiat mesajul pe care avea să-l trimită pentru Margaret, m-am întors și am văzut-o pe Harriet stînd acolo și așteptînd cu mîinile la spate. Arăta foarte... jenată, spuse bunicul, aruncîndu-mi o privire fugară. Mi-am închipuit la început că îi era frică să n-o strîng din nou prea tare, dar cînd și-a ridicat o mînă, ținea chiar pălăria mea — periată și cu panglica bine fixată, după cum am observat mai tîrziu. Pe atunci se purta un fel de panglică ca o eșarfă la pălărie.

— Mulțumesc foarte mult, domnișoară, am spus eu, luîndu-i pălăria din mînă.

Și atunci, în mare grabă, și cam de mîntuială, i-am transmis mesajul lui Margaret, și desi țineam pălăria strîns cu amîndouă mîinile, mă uitam după ea peste tot primprejur.

Atunci am auzit-o pe mama dînd pe gît a treia ceașcă de ceai și privind spre ea, mi-am dat seama ce făceam. Ea a rîs și a spus :

— Ce cauți, Harry ?

A rîs și Harriet puțin și mi-a arătat cu degetul pălăria, pe care o țineam în mînă, și atunci am rîs și eu și ne-am simțit cu toții din nou în largul nostru. Și i-am dat mîna fără să i-o strîng

prea tare de data aceasta ; mi-am luat rămas bun de la mama, am ieşit şi am pornit spre casă.

În josul drumului am dat cu ochii de Gipsy, iapa lui Abel, care venea singură pe drum de la Penrith, cu frîul atîrnînd. Îl pierduse pe Abel pe undeva, sau se săturase să tot aştepte. N-avea de gînd să stea cu el la chef toată noaptea, aşa că se întorcea acasă, cum mai făcuse şi altă dată. Cînd m-a zărit, s-a oprit şi a aşteptat să încalec, dar eu n-aveam chef să merg călare ; aveam nevoie de o plimbare, de o plimbare lungă în care să mă simt fericit ; aşa că i-am fixat hăţul şi am pornit înainte.

Aşa că am mers, şi am mers, şi am tot mers, gîndindu-mă şi tot gîndindu-mă şi simţindu-mă nespus de fericit. Ai să ştii şi *tu* într-o bună zi la ce mă gîndeam — poate la atingerea mîinii acelei fete de umărul meu şi la sunetul vocii ei, adresîndu-mi-se pe numele meu de botez. Nu simţeam pămîntul sub picioare. Eram... eram...

— Entuziasmat, bunicule ? i-am sugerat eu

„Aşa, aşa, spuse bunicul, eram entu-zias-mat. Dar eram şi întîrziat, mă apucase noaptea pe drum, căci era lună plină, şi eu, cum spuneam, nu simţeam pămîntul sub picioare şi mă mişcam încet, dar mergeam tot înainte, ca într-un vis. Am trecut şi de casă, vreo jumătate de milă, cînd mi s-a părut că aud ceva în urmă.

Era chiar lîngă locul pe unde fusese văzută în timpul din urmă fantoma pescarului şi m-am gîndit imediat şi la alte fantome care cutreierau pe acolo. Era o stafie care stătea rezemată de

gard în lumina lunii, cu spatele la drum şi stă-ţia calului şchiop, cu frîul tîrîş, al cărui stăpîn fusese ucis cu un par. Am aruncat o privire furişe înapoi, dar n-am putut vedea nimic în umbrele negre ale copacilor uriaşi de pe marginea drumului ; imediat însă am auzit un pas oprindu-se şi picioarele mă duseră, scăpărînd, spre cel mai apropiat loc luminat de lună, şi atunci am văzut clar un cal, cum ieşea şchiopătînd din umbră. Dar înainte de a-mi sări inima cu totul şi de a-mi îngheţa sîngele în vine, am văzut că era Gipsy.

Mă urmase tot drumul la pas şi îmi pîndise purtarea ciudată ; poate că mi-am fluturat braţele, sau am cîntat sau am recitat puţin — şi poate că o parte din drum am mers în pas de dans ; oricum, văzînd că trec de casă, a devenit grijulie şi s-a grăbit ; în graba ei, frîul s-a dezlegat şi asta era ceea ce o încurca şi o făcea să şchiopăteze.

Am aşteptat bătrîna iapă să se apropie, am mîngîiat-o pe bot şi i-am spus că totul era în ordine. Apoi am sărit în şa, ea s-a rotit mulţumită şi m-a dus acasă.

Cînd am ajuns acasă, Margaret încă nu se culcase ; îşi termina treburile, deşi a doua zi, duminică, avea să înceapă din nou să robotească. Pe ea n-o puteai păcăli, pe bătrîna mătuşă-ta Margaret. N-a spus nimic, nici eu n-am spus nimic ; doar m-am aşezat lîngă foc.

Deodată ea vorbi :

— Ei bine Harry ?

Iar eu am spus :

— Ei bine, Margaret?

Şi m-am dus la culcare.

Şi deodată mi-am adus aminte că uitasem pălăria lui Abel. Era surprinzător cît bucluc a putut să facă o pălărie de preot cu un aer atît de nevinovat. Era aproape să strice prietenia de-o viaţă dintre cei trei fraţi, a doua zi dimineaţă. Bill a bodogănit cît a bodogănit în privinţa pălăriei lui, apoi a plecat să pescuiască pe răcoare.

Sîmbăta următoare n-am mai avut nici o bătaie de cap. Abel a sosit primul acasă, apoi a plecat la Windsor cu pălăria mea. Bill a ajuns al doilea şi a plecat şi el pe undeva cu pălăria lui; dar asta n-avea importanţă — lucram acum la preot şi nu aveam nevoie decît de haine de lucru, curate şi decente. Am împrumutat astfel o pereche de pantaloni de catifea reiată, pe care Abel îi avea pregătiţi să meargă luni la Sydney, cu lemne de construcţie — şi salopeta lui Bill care era mai bună ca a mea — era vară, aşa că mă simţeam foarte bine. Şi am împrumutat şi vesta de lucru a tatei, pe care el n-o lua niciodată la lucru, aşa că era curată de tot, aproape nouă. Dar nu l-am întrebat, fiindcă dormea — odihnindu-se după o săptămînă de bodogăneli. Afară de asta era întotdeauna foarte supărăcios cînd era vorba de hainele lui de lucru şi voia totdeauna să le aibă curate şi pregătite, ca să le poată îmbrăca luni la lucru.

În drum spre parohie mă simţeam legat, ca un copil de doi ani pe care-l fereşti de foc, dar

eram foarte fericit și mulțumit din cauza asta și n-am lăsat legăturile să slăbească tot drumul spre casa preotului..

Eram de altfel ars bine cu fierul roșu, spuse bunicul, privind în foc ; ar fi putut foarte bine să spună că literele erau încă gravate pe inima sa.

Așadar am avut cu toții o după-amiază plăcută. Am făcut cotețul în două ore și am pus și stinghiile pentru găini, căci eram un bun dulgher în vremea aceea, dar restul l-am lăsat pentru sîmbăta viitoare, în caz că lucrurile n-ar merge destul de repede, căci aveam chiar și pe atunci ceva judecată.

Cînd am intrat în casă pentru ceai, n-am văzut-o pe Harriet, ceea ce m-a dezamăgit grozav și m-a neliniștit. Mă gîndeam că poate era ziua ei de ieșire și că s-o fi dus undeva ; dar n-aș fi riscat s-o întreb pe mama pentru nimic în lume.

Ei bine, și tocmai cînd socoteam că totul era pierdut și mă simțeam ca bolnav, mama spuse, ca și cînd și-ar fi adus atunci aminte :

— Uite ce e, Harry, mîine e ziua de ieșire a lui Harriet, și s-a gîndit s-o petreacă la Margaret ; i-am spus că desigur se simte obosită de treburile casei — n-a avut o sîmbătă liberă de cînd s-a născut copilul — așa că dacă vrea, o s-o conduci tu diseară și o să poată sta mai mult de vorbă cu Margaret, iar Margaret îi va aranja pentru noapte camera liberă.

— Bine mamă, am spus eu după un timp, dar ea ce-a spus de asta ?

— N-a spus prea multe. Acum e sus, se pregăteşte. Va trebui s-o aduci înapoi mîine seară, la timp, ţine minte, asta dacă n-ai altceva de făcut. Altfel, spuse mama, va trebui ca unul din băieţi s-o conducă. Aşa va fi bine.

— În regulă, mamă, am spus.

Imediat coborî şi Harriet, agitată şi îmbrăcată nu ştiu cum, într-o rochie de culoare închisă şi pe cap cu o bonetă cum vezi în fotografiile vechi şi cu o crinolină mare pe care o purtau ca să ţină la distanţă pe nepoftiţi. Tinerii de pe vremea aceea nu puteau să se apropie prea mult de drăguţele lor şi era foarte bine aşa.

Am luat rufele murdare, nu erau multe, şi Harriet a venit cu mine, cu mesajul mamei pentru Margaret şi cu pălăria lui Abel învelită în hîrtie de împachetat. Aş fi dorit să nu-şi fi luat ea sarcina asta — putea fi pusă în coş.

Şi aşa, am luat-o de-a lungul aleii şi apoi pe drum, şi era tot o noapte cu lună."

Bunicul tăcu un timp — ştiam că se întorsese cu gîndul înapoi, pe acele drumuri şi alei.

— Şi despre ce-aţi vorbit, bunicule? l-am întrebat eu după o pauză cuviincioasă.

„Despre găini, spuse bunicul cu chibzuinţă, fără să-şi schimbe atitudinea.

— Observi, domnişoară Wynn, i-am spus, că găina care spui că e a dumitale a scos pui foarte bine?

Şi aşa am început.

Vezi, tu, Henery, spuse bunicul, niciodată două găini nu se poartă, nu ouă, nu clocesc, nu scot pui exact la fel. Tot aşa e cu animalele şi cu

lucrurile, cred ; şi poate cu peştii şi cu şerpii. Masculi, femele, neutri. (La fel şi copacii, şi plantele.) Nu există două lucruri de acelaşi gen care să se poarte exact la fel. Este foarte multă... foarte multă..."

— Individualitate, bunicule.

„Deosebire ! spuse hotărît bunicul, şi am văzut că încă un cuvînt aiurit n-a fost acceptat. E tot atîta deosebire între ele, ca şi între fiinţele omeneşti. Domnişoara Harriet observase acest lucru la găini ; dar pastorul nu observase. A părut mai interesat după ce i-am atras eu atenţia, vorbindu-i despre asta."

— Şi ce avea Harriet de spus la toate acestea ?

„Încă nu era Harriet, spuse bunicul pe un ton mustrător. Ar fi putut fi, deşi pe atunci... oricum, ea spunea : Da, domnule Albury, şi : Nu, domnule Albury, şi că observase şi ea şi părea să asculte cu mult respect tot ce spuneam. Era aproape prima fiinţă care mă asculta în felul acesta.

Apoi am început să vorbim despre lemne şi despre păsări şi alte lucruri înconjurătoare, exact ca un frate şi o soră, care şi-ar vorbi mulţumiţi şi plini de interes despre lucrurile din jurul lor. Dar am zorit-o, căci se apropiau nori urîţi şi ştiam eu cum e vremea la Hawkesbury. Primele picături au căzut înainte de a ajunge noi acasă. Margaret a luat-o imediat în grijă pe Harriet şi boneta ei, ca şi cum ar fi avut de-a face cu un copil mai mare ; şi aşa şi era, dacă stai să te gîndeşti.

Ne-am așezat veseli și vorbăreți în jurul focului, cu atît mai mult cu cît afară ploua cu găleata, și era o ploaie destul de rece. Chiar tata și-a lăsat la o parte bombănelile lui și a povestit cîteva întîmplări, pe cît putea el să povestească, și cînd m-am dus la culcare mă simțeam atît de fericit și de mulțumit, cum nu fusesem niciodată pînă atunci în viața mea.

În dimineața următoare se înseninase și Margaret ne-a trimis pe noi, băieții, la capela din Windsor (tata a bodogănit în privința hainei lui de lucru, apoi a plecat încotrova cu cabrioleta), dar Harriet dorea să stea și să-i ajute lui Margaret la prepararea mesei. Părea fericită acolo, la noi, și se părea că-i place felul nostru de a fi, nepăsător.

La vremea mesei am observat la noi un tînăr, sau doi mai mult ca de obicei. Au rămas la masă, bineînțeles — era totdeauna destul pentru toți. După masă i-am ținut cu poveștile mele, departe de bucătărie.

— Te-am văzut lucrînd cîte ceva la pastor, Harry, observă unul din ei, privind către munții albaștri și scărpinîndu-se după ureche.

Cum munții albaștri nu spuneau nimic, tot așa nici eu.

— E adevărat? întrebă celălalt. Cît cîștigi într-o după-amiază, Herry? Cinci șilingi?

— Mai mult, am spus eu.

— Zece?

— Mai mult!

Atunci se simți rușinat, gîndindu-se că-mi bat joc de el.

Şi asta a fost tot. Abel nu spusese nimănui în dimineaţa aceea că auzise vorbindu-se că fata din casă a pastorului era o bună cunoscătoare de porţi, ceea ce era destul de neobişnuit. Dar fata era acum în casă şi nu s-a făcut nici o glumă pe socoteala ei. Aşa erau tinerii pe vremea aceea.

După masă ne-am plimbat pe rîu în două bărci ; dar Harriet s-a ţinut aproape de Margaret, în timp ce Abel şi Bill şi ceilalţi au vîslit, iar eu am pescuit şi am dirijat lucrurile în general. Iar după ceai, Margaret mi-a spus :

— Ar fi timpul s-o conduci acum pe Harriet acasă. Altfel mama ar fi îngrijorată.

În timp ce Harriet se pregătea de plecare, Joe Buckman — drăguţul lui Margaret — trecînd călare de la Penrith, s-a oprit să spună ceva lui Margaret şi am auzit-o zicînd că se bucură că tata luase cabrioleta şi că acum lunganul va trebui s-o ajute să treacă pîrîul, dar n-am înţeles ce voia să spună, pînă cînd Harriet şi cu mine am ajuns la un pîrîiaş cam la jumătatea drumului spre parohie. Noaptea trecută ploaia îi umflase apele şi acum pietrele de trecut erau sub apă. Nu ştiu cum s-a întîmplat, dar n-am pierdut timpul să discutăm. Am cuprins-o pe după mijloc, am ridicat-o şi am trecut apa cu ea şi cu inima bătîndu-mi tot timpul, ca şi cînd aş fi cărat un bou, deşi ea era uşoară ca o pană. Şi palpita şi ea cînd am lăsat-o jos, de parcă ea m-ar fi ridicat pe mine. Pe mal era o buturugă mare, albă în bătaia lunii.

— Vai, domnule Albury, zise ea, mă simt atît de ameţită ! Să stăm puţin pe buturuga asta, simt că leşin.

— Mă tem că te-ai speriat, domnişoară Wynn, am spus eu, şezînd jos şi cuprinzînd-o de după umeri, ca s-o susţin, în caz cînd i-ar veni să cadă. Mă tem că te-am purtat prea repede.

— O, nu, nicidecum, spuse ea, nevrînd totuşi să-i dea acest înţeles. Am să mă simt foarte bine într-o clipă, domnule Albury. Nu ştiu nici eu ce m-a apucat.

Am căutat s-o liniştesc.

După o bucată de timp a scos un fel de suspin şi a spus :

— Acum mă simt bine, domnule Albury, mulţumesc. Nu ştiu ce mi-a venit. Cred că acum ar fi bine să mergem mai departe. Desigur că mama dumitale ne aşteaptă.

Am ajutat-o să se ridice şi am condus-o pe drum."

— Tot susţinînd-o, bunicule ? am întrebat.

„N-avea tu grijă, răspunse bunicul. Trebuia s-o păzesc de bălţi în locurile umbroase. Îndată ce am ajuns în apropiere de casă, i-am spus :

— Ah, domnişoară Wynn, ce viaţă singuratică !

— Da, domnule Albury, spuse ea.

Am aşteptat puţin, apoi ea a întrebat :

— Te simţi singur, domnule Albury ?

— Da, mă simt singur, domnişoară Wynn, şi imediat am întrebat-o : Dumneata te simţi vreodată singură, domnişoară Wynn ?

— Da, spuse ea, uneori mă simt foarte singură.

Atunci i-am spus :

— Ei bine, eşti mulţumită acum ?

Şi ea a spus :

— Da, domnule Albury, perfect mulţumită.

Şi aşa s-au statornicit lucrurile.

Şi acum, Henery, spuse bunicul, ridicîndu-se şi întinzîndu-se, ar cam fi timpul să se întoarcă şi băieţii. Afară de asta am povestit destul pentru o singură noapte. Vrei să pui ceainicul pe cărbuni ?"

— Bunicule, am spus eu consternat, n-ăi fi vrînd să spui că ai terminat povestea ?

— Ba da, ce altceva mai vrei ?

— Vrei să spui că aşa i-ai propus ?

— Ce să propun ?

— Căsătoria, bineînţeles, cu Harriet.

— Căsătoria cu bunică-ta ? zise bunicul. Pe vremea mea nu se făcea curte în felul ăsta. Se făcea curte pentru curtea în sine. Îţi spun că i-am propus doar să-i ţin tovărăşie şi m-am asigurat că era de acord.

— Dar n-ai sărutat-o, bunicule ?

— Nu, n-am sărutat-o. Pe vremea aceea nu umblam cu îmbrăţişări şi pupături.

— Şi ai „susţinut-o", cum spui dumneata tot timpul cu braţul pe după mijloc ?

— Ptiu ! Nebun afurisit ! Cum s-ar fi putut aşa ceva ? Doar ai cunoscut-o pe bunică-ta şi doar n-a mai crescut de-atunci. Ţi-am spus că aveam braţul în jurul umerilor ei. Pune ceainicul la foc !

Dar imediat bunicul se îmbună.

— Ia ascultă, Harry, tu i-ai făcut curte sau eu ?

— Dumneata, bineînțeles, bunicule.

— Ai curtat-o tu vreodată pe bunicuța, afară doar ca să capeți bani de bomboane și ca să te ia în brațe ?

— A, bine, poate. Iartă-mă, bunicule.

— Atunci nu mă tot întrerupe și nu mă zori. Îmbătrînesc și eu, ating aproape suta, ceea ce puțini dintre voi vor atinge.

„Așadar am ajuns la poarta preotului, dar n-am vrut să mai intru. Am zărit o lumină în bucătărie și am știut că mama încă nu se culcase și că era pe-acolo. Ne-am spus la revedere și Harriet a intrat repede înăuntru, iar eu am pornit înapoi spre casă. Dar nu făcusem decît cîțiva pași pe alee, cînd am auzit-o pe mama strigînd :

— Harry ! Ei, Harry !

M-am întors înapoi.

— Pentru ce o iei așa la fugă ? spuse mama. Te-ai purtat rău ?

— M-am gîndit că poate te-ai culcat, mamă.

— Iar te gîndești prea mult. Intră să-ți usuci picioarele.

Așa că mi-am scos ghetele pe verandă și am intrat. Era aprins un foc bun. Harriet se dusese să-și scoată o parte din armură.

Imediat veni și domnul Kinghorn pe coridor. Trebuie să fi auzit ceva.

— Dă-i mai bine lui Harry o pereche de ciorapi de-ai mei, doamnă Albury, zise el, și vreo pereche de ghete uscate care i s-ar potrivi.

Dar cred că-i vin, dacă pălăria mea i se potrivește.

În clipa următoare, Harriet, practică, a și coborît cu ciorapii și apoi, în timp ce mi-i schimbam, s-a dus să vîneze și o pereche de ghete. Așa e întotdeauna. Cînd o fată ia inima unui băiat, începe să aibă grijă și de rest. Am observat-o ținîndu-se de mama și învîrtindu-se în jurul ei mult mai mult ca de obicei. Și mă întreb acum, spuse bunicul reflectînd, dacă astea două n-au fost tot timpul înțelese între ele."

— Eu cred c-au fost toate, bunicule, am spus eu. În orice caz, cît o privește pe mătușa Margaret, pot pune rămășag.

„Așadar, conchise bunicul, cînd a fost să plec, mama a spus :

— Ar fi bine să conduci lunganul pînă la poartă. E în stare să uite s-o închidă.

Și Harriet a făcut precum i s-a spus."

— Și atunci s-a întîmplat, bunicule ?

„Ei bine, presupun că da. Oricum, tu ar trebui să știi, spuse el cu voce tare. Știu totul despre tine și despre fata brutarului, colo, lîngă poartă, alaltăieri noapte."

Am rămas uluit. Nimerise atît de bine !

În a lui Niciodată-mpărăţie —
Acolo zac oamenii morţi !
Valuri fierbinţi acolo dansează-n veşnicie —
Acolo zac oamenii morţi !

Acest cîntec mă urmăreşte chiar şi acum, aici, cum stau cu pipa în gură pe veranda şcolii, în această blîndă şi frumoasă după-amiază de septembrie, verde-aurie. În faţa mea şi la dreapta, cîmpiile netede, de in şi ferigă, mărginite de pîlcuri şi tufe de manuca, înălţimile povîrnite în terase, pînă la poalele munţilor cafenii şi pleşuvi, sau împăduriţi, iar jos, pereţii prăpăstioşi ai munţilor Kaikoura cu creştetul acoperit de zăpadă. La stînga, micul şi trădătorul rîu Hapuka, alergînd, datorită vîntoaselor care au topit zăpezile, în trei sau patru torente galbene, în josul albiei sale mari şi bolovănoase şi croind un singur canal printr-o movilă de nisip negru aruncat peste noapte de mare şi decolorîndu-i albastrul minunat.

Iar în spatele meu, marea, clipocind, scînteind şi pălind, jucîndu-se pe ţărmul lung şi stîncos, calmă, liniştită şi cu un aer nevinovat, după furtuna de peste noapte. Atît de liniştită, de calmă şi de nevinovată, încît un poet cinic s-ar putea

aştepta să găsească pe nisipul negru al malului rîpos un marinar înecat.

O cotitură de douăzeci-treizeci de mile de ţărm, numai bulgări şi nisip negru, se deschide brusc spre mare, formînd cornul de nord, iar la zece mile spre sud, peninsula Kaikoura, adăpostind impresionanta staţie de la nord-est şi debarcaderul lipit de stîncă de furtunile de la sud-est.

Acolo-unde cranii rînjind se albesc,
Sub desişul sărat şi strălucitor.
Şi unde noaptea, ciinii, se-aud urlînd în cor —
Acolo zac oamenii morţi !

Trebuie să fie obsedantă muzica acestui cîntec ; poate pentru că sîntem aici izolaţi şi singuri, sau poate pentru că cunosc regiunea care l-a născut şi l-a ucis pe poet.

În a lui Niciodată-mpărăţie...

Culorile apusului pălesc, înspre vîrfurile înzăpezite ale munţilor Kaikoura ; priveliştea se estompează şi se întunecă — totul în afară de strălucirea piscurilor albe... Ele par să se încline mai întîi încet, apoi, cu o mişcare crescîndă, spre creştetul colinelor de la poalele muntelui şi în fine, cu ele, spre terase. Pe urmă scena pare să se prăbuşească în întregime sub nivelul cîmpiilor de ferigă, şi sub nivelul...

De undeva se aude o muzică răsunătoare, cu cuvintele cîntecului obsedant.

În a lui Niciodată-mpărăție —
Acolo...

O cîmpie mare, acoperită cu praf cenușiu, lipsită de verdeață, afară doar de aceea care se poate găsi într-un deșert ars de soare, arbuști sau smocuri de iarbă ici și colo ; o suprafață atît de netedă și goală, încît o tufă ce iese din ea pare un copac în miniatură ; un pom solitar, de la distanță părînd aproape, se află de fapt la depărtare de mile ; un bulgăre pare o stîncă, o tufă un copac, căci toate lucrurile sînt mărite în aceste îngrozitoare și întinse cîmpii fierbinți. Și departe, la marginea zării, o linie confuză, de la care nivelul cîmpiei pare să se ridice într-o pantă aproape imperceptibilă, și care se ridică mereu, pe măsură ce înaintezi ; și privind înapoi, în anumite condiții vei zări același fenomen — îți va părea că ai venit la vale de la marginea confuză a punctului opus al zării. E ca și cînd spațiul din interiorul acestui cerc ar fi un disc concav, în al cărui centru te afli. Un soare orbitor, aprins într-un cer de alamă, și arșița alergînd vizibil peste fiecare lucru, în valuri jucăușe și orbitor de luminoase.

Unde rumena vară și moartea se unesc
Acolo zac oamenii morți !
Unde cu arzătoare dorință se iubesc
Acolo zac oamenii morți...

În prim plan, un „rezervor" uscat, din care ultimele picături de apă s-au evaporat, dar foarte de curînd, de o oră poate, căci fundul încă mai

aburește ; dar pămîntul a și început să crape în lung și-n lat și să se încrețească sus, pe margini. În spate, un dîmb semicircular cu o margine de prundiș strălucitor și o bază ca cenușa. Iar de jur împrejur, scheletele — oase înălbite și piei înnegrite și bucăți de piei, din cirezile de vite care au pierit în perioadele de secetă, tîrîndu-se pînă la rezervor :

> Acolo unde cranii rînjinde se albesc,
> Sub desișul sărat și strălucitor
> Și unde noaptea, cîinii, se-aud urlînd în cor —
> Acolo zac oamenii morți !

Dar e îndoielnic dacă un cîine sălbatic se va hazarda să străbată chiar o treime din distanță, în arșita acestei secete cumplite.

Și departe, în dreapta movilei de pămînt, între ea și orizontul orbitor de luminos, trei siluete negre, trei cai și doi călăreți pe cîmpia incandescentă și părînd a fi doar la o distanță de cîteva sute de yarzi. Să lăsăm minutele să se prefacă în ore — fierbinții, orbitoarele, sufocantele ore, prin care trebuie ei să se tîrască. În fine, ajung la rezervor — un văcar și un băiat de baștinaș ; doi cai istoviți și un cal de povară, tîrîndu-și cu greu picioarele. Călăreții descalecă sub trei arbuști de *mulga* zdrențuiți, în spatele dîmbului. Doi cîini ciobănești cad și se întind acolo gîfîind, fără putere. Sînt sortiți morții și, poate că din instinct, sînt conștienți de aceasta, dar din cauza boturilor larg deschise și a limbilor scoase par să rînjească batjocoritor.

Văcarul se cațără pe dîmbul rezervorului, pe la spate, ținînd în mînă un burduf pentru apă gol și o oală ; și rămîne ca o stană de piatră acolo, sus, privind în jos.

Văcarul e un om înalt, subțire și vajnic, cu membre, ținută și mers fasonate de atîta călărit ; slab, ars de soare, cu obrajii scobiți și ochi ce par să fi privit și să fi sfredelit îngrozitorul hotar al lui Niciodată, prin negura secetei, prin valurile fierbinți ce joacă pe nisip, prin fiorosul siroco, care gonește peste Niciodată, din deșerturile mari și fără de nume de dincolo și spre nord-vest, mînînd nisipul fierbinte și aspru, în pînze orbitoare și coloane învîrtejite peste ținutul aprins, acoperind călători, vite, cai, diligențe și care, pe drumurile spre sud, măturate de straturi dese de praf roșu.

Îl cunoaștem pe acest văcar și clasa de care ține. Născut în regiunile selectorilor de vite ; obișnuit cu caii (și adesea cu capul spart) încă de copil ; și tot de copil a mers în Queensland și a traversat Țara Nimănui, cu taică-su sau cu vreun unchi. Cunoaște Țara Uscată — aproape fiecare milă a ei ; și el este acela care o străbate sau o ia de-a lungul marginilor, de la pășunile uscate și lovite de secetă, cu cirezi de douăzeci sau treizeci de mii de vite, și cu setea, foametea și moartea urmîndu-l pe flancurile și în coada coloanei. Ars de soare, bărbos și slab ; cumsecade și de treabă acasă — cu voce liniștită, dar greu de istovit la drum.

A fost în călătorii lungi. Ochii i-au fost vătămați de sclipirea nisipului, mîinile îi sînt crăpate

şi roşii ; părul îi e lung şi decolorat la vîrf, acolo unde iese de sub borurile largi ale pălăriei, care a devenit aproape neagră de cît a fost purtată prin soare, prin ploi şi pe roua nopţii ; hainele îi sînt ponosite şi roase, iar căptuşeala atîrnă în zdrenţe. Jambierele s-au strîns şi au crăpat pe el.

De data aceasta „a riscat", fără îndoială cum oamenii de pe la noi „vor risca" întotdeauna, cu acea credinţă, sau curaj, care poate fi considerat eroic şi conştient de moartea căreia spiritul lui Niciodată îl destină pe el, care e poate la o milă sau la o oră depărtare de tovarăşii săi.

În drumul spre casă, după ce a înaintat spre nord, a pătruns pe o lungă „porţiune uscată" dependentă de acest rezervor — iar ultimele rezerve de apă, care l-ar fi ajutat, pe el şi caii lui, să treacă prin ultima etapă grea, s-au terminat ieri. Şi ştie că e condamnat.

Nici un gest de disperare în braţul întins de-a lungul corpului, doar mîna liberă, se închide şi se strînge o clipă. Apoi, întorcîndu-şi puţin faţa, cu o mişcare bruscă a capului şi a mîinii, îl cheamă pe băiatul băştinaş. Băiatul priveşte repede la rezervor, la cer, apoi la stăpînul său, rotindu-şi capul şi ochii cu mişcări iuţi ca de maimuţă. Văcarul îi spune ceva, iar buzele negre ale băiatului, mişcîndu-se într-un răspuns grăbit şi dînd la iveală o străfulgerare de dinţi albi strălucitori, dau impresia unei scurte umbre de zîmbet. Se duce înapoi la cai şi se întoarce îndată cu o oală şi o secure mică, şi le pune jos, în albia rezervorului.

Văcarul își ridică mîinile și, umbrindu-și ochii, privește în zare peste cîmpie — peste capetele noastre, cum ar fi — dar nu vede nimic, decît poate un deal sau un morman de nisip, pe care noi nu-l vedem, în direcția opusă. În depărtare, mirajul — mereu înainte și în depărtare — acel „fum" depărtat, cu o mișcare sinuoasă, în timp ce călătorul înaintează. Nici o speranță pe cerul care de luni de zile nu s-a mai întunecat a ploaie, ci doar norii negri de praf, grei și joși, ridicați și purtați de furtuna fierbinte, sau de fumul focurilor depărtate din desișuri. Nici o speranță la sud, unde urmele oamenilor morți se arată pe sute de mile, de-a lungul Țării Nimănui și a lui Niciodată. Nici o speranță la răsărit, căci discul împreună cu orizontul incandescent se rotește înapoi, strălucesc ca soarele, pe o sută de mile și mai bine, către prima posibilitate de apă, care se află pe marginea de vest a marilor pășuni. La vest, dincolo de cel mai îndepărtat punct, unde speranța s-a spulberat, îngrozitoarele deșerturi ale Australiei Centrale ; dar există o șansă în această direcție, căci noaptea trecută fulgere capricioase s-au jucat pe orizontul jos, și există posibilitatea unei furtuni trecătoare, dacă ar aduce cu ea ceva mai mult decît cîteva picături mari de ploaie — și dacă le-ar putea prinde la timp. Va încerca, trimițînd băiatul spre răsărit, pentru a se întîlni din nou la rezervor și a avea, poate norocul de a fi salvați ; căci liniile de telegraf îi taie drumul de la nord și dacă vor afla de la cele mai apropiate coloane că el a luat drumul acesta și vor ști care

e starea rezervoarelor — ceea ce neapărat vor afla — vor lua apă și vor înainta încet și greu pînă cînd îl vor găsi, să-l salveze sau să-l îngroape — sau să-și dea seama că disperata lor încercare e fără speranță.

Băiatul băștinaș îngenunchează pe pămînt, pune oala jos, lîngă el și ridică securea. Oala, care nu stă prea bine pe pămîntul ondulat, cade ; el o pune alături, cu mișcări repezi de maimuță, caracteristice băștinașilor, ridică securea din nou și lovește adînc. Și scena devine neagră, ca pe un ecran de cinematograf cînd focarul e închis — o beznă ca cea care apare, pentru o clipă, ochilor orbiți de transpirație, într-un val de arșiță nemiloasă.

În tristețea secetei se aude un sunet, ca geamătul lung și grav al unei mari mulțimi pierind pe acest acoperiș al infernului, iar muzica, și prin ea cuvintele cîntecului lui Barcroft Boake, e cînd tînguitoare, cînd fioros de triumfătoare :

> Cu fețele întoarse-napoi spre răsărit —
> Așa zac oamenii morți !
> Cu slabe brațe-ntinse și dorul ne-mplinit —
> Așa zac oamenii morți !

Vîrfuri stîncoase și acoperite cu pini se ridică în culorile amurgului, pinteni de deal verde închis și pajiști înverzite, un cot de rîu cu ape limpezi și cu stejari pe mal, iar mai departe, jos, în dreapta, un șir de sălcii, pe unde curge rîul. Chiar în spatele malului rîpos și acoperit

cu ierburi, al rîului, printre eucalipți și alți arbori, într-un unghi format de părțile abrupte ale dealului, o casă construită din lemn și acoperită cu șindrilă ; în spatele casei, un țarc cu vaci și viței. O lăptărie durată din bușteni trainici, cu acoperiș dublu, pentru a păstra răcoarea ; căpițe de fîn și un lan cu grîu copt. Într-un capăt al verandei, stă o femeie palidă, subțire, uscățivă, de vreo treizeci-patruzeci de ani. Lîngă ea, peste un rînd de haine păturite, se află o scrisoare deschisă ; de cealaltă parte, pe un vraf de cearceafuri, șade și dă din picioruțe un prunc de vreo șase luni. Un băiețaș cu picioarele murdare, dar cu fața veselă, în vîrstă de vreo două-trei veri — sau mai curînd două-trei secete — se cațără și se joacă pe lîngă verandă. În curtea pentru vite par să fie și copii mai mari și un băiat cu picioarele goale șade călare pe gard și pîndește drumul spre rîu. Mama ia scrisoarea, își aruncă ochii pe ea și, ușor, o pune din nou jos și își vede mai departe de lucru. Cîrpește o cămașă bărbătească și, în timp ce degetele-i fug de-a lungul cusăturii sau netezește pe genunchi o parte lucrată, buzele i se mișcă, de parc-ar murmura un cîntec. Iar chipul, în timp ce coase, e luminat de-un aer tineresc.

Nani, puiul mamii, în pom te-oi așeza,
Cînd va bate vîntul, te va legăna.

Nevasta văcarului își lasă lucrul și se apleacă peste pruncul care gîngurește și care nu și-a văzut încă tatăl ; și îl sărută și se joacă cu el.

Haide, bate din mînuțe, pîn' tăticu vine-acasă !

Băiatul de pe gard se cațără și se ridică sus, pe stîlpul înalt și rotund din colțul gardului și pîndește drumul dinspre rîu, prin pînza de praf. Scena pălește, lăsîndu-l pe băiat proiectat pe fondul cerului, în așteptarea tatălui.

Cer blînd, soare, cîmpii nesfîrșite, cu ierburi înalte pînă la brîu, întinzîndu-se cît vezi cu ochii. În prim plan, o baltă cu apă tulbure, cenușie, încrețindu-se spre grămada întunecată de pămînt pe la spate ; clipocind în iarba din jurul marginilor, revărsîndu-se și gîlgîind în jurul oaselor albite și al pieilor de animale înnegrite ; curgînd în valuri mici, prin gura unei oale ruginite, care zace în iarbă, la o margine, în stînga, îmbibînd cu apă ceva negru, care apare din iarba abundentă și ia forma unei cizme.

Zăngănit de lanțuri de împiedicat caii, și clinchet de ulcele pe samare, și sunetul unei voci care cîntă ·

E un om cu mulți prieteni care vesel îl salută
În a brizei adiere și-a-nserării ce s-așterne
Peste splendida vedere a cîmpiei însorite...

Trei călărești vin din dreapta și descalecă lîngă tufele de *malga*.

Iară noaptea el admiră vraja stelelor eterne.

Unul dintre călărești sare ușor peste marginea rezervorului și privește în apă. E viguros și are o față roșie frumoasă și nepăsătoare, dar trăsă-

turile au o nedefinită și totuși neîndoielnică asemănare frățească cu ale celui care a stat acolo, înaintea lui. Ca atras inconștient, el privește la stînga, în iarbă. Atunci, tresărind puternic, cu orice aer tineresc pierit de pe fața lui, se întoarce în grabă către ceilalți.

Cei trei se întorc spre stînga și dispar. O clipă, mai tîrziu, unul din ei se întoarce, pe jumătate tîrîndu-l, pe jumătate sprijinindu-l pe cel dintîi și îl așază jos, lîngă cai. Se apleacă o clipă asupra lui, cu o mînă pe umărul lui, apoi scoate o ploscă din cobur și îi dă să bea. Vine și al treilea, ia o pătură dintr-una din boccele și se reîntoarce acolo unde e leșul. Găsesc ceainicul, îl spală, îi cercetează pereții și fundul. Ridică din iarbă zdrențe putrede, șei, samare și coburi și le pun pe marginea rezervorului. Deodată dau de o căniță, de fapt un borcan, în care găsesc ceea ce căutau și se așteptau să găsească.

Și iată-i că întorc filele carnetului uzat și murdar și citesc descrierea tragediei, notată acolo în fraze scurte și simple. Mesajul — ultimul mesaj către „sărmana mea soție", note privind sumele de bani pe care le are de primit, situația financiară și îndemnul către un prieten sau către frate să aibă grijă de biata Mary și de copii și să aibă grijă ca ea să primească toți banii ce i se cuvin. Și, sfîrșitul în cuvinte zgîriate în răstimpuri pe marginea oalei, groaznicul jurnal, scris și datat la ora disperării, ori a morții : „Doamne-ajută", „Doamne, binecuvînteaz-o", „Binecuvîntează, Doamne, pe ea și pe copii".

Căci mereu, cît timp judecata mai stăruie, nu este altceva decît soția, Mary, și copiii.

Oamenii citesc și află totul ; văd sfîrșitul, așa cum a fost ; fețele lor pălesc și ochii speriați se îmblînzesc și se umplu de lacrimi. Strîng toate lucrurile și le pun cu grijă și cu pietate pe marginea rezervorului. Fratele stă lîngă calul său ; cu un braț aruncat peste grumaz și îngropîndu-și fața în coamă, stă nemișcat ; doar cîte un suspin îi scutură umerii din cînd în cînd. Calul își întoarce capul spre el cu o expresie de simpatie aproape omenească. Unul dintre prieteni vine lîngă el. Și atunci, bîjbîind cu mîna peste șa, caută pînă dă de oblînc, pe care-l apucă și-l strînge cu putere, ca să se calmeze. Deodată își aruncă brațul drept peste umărul prietenului său și își lasă capul pe șa.

Scena pălește repede — al treilea văcar merge repede și neliniștit, de ici colo... de ici, colo... cînd cu brațele împreunate, cînd cu mîinile în buzunar și cu o expresie ca și cînd ar suferi o durere fizică.

De sete topiți și de alte lipsuri —
Astfel mor oamenii morți !
Departe de casă și de țarcuri —
Astfel mor oamenii morți !

Și din nou stația, centrul de vite. Dar „totu-i fierbinte și totu-i uscat". Piscurile de granit strălucesc ca niște uriașe blocuri de metal topit, desișul albastru-cenușiu e zdrențuit și prăfuit, malurile rîului goale și uscate, căci acum seceta

a lovit înălțimile districtului. Și bătrînul cal sur, și puținele vaci prăfuite și cu coastele supte, stau descurajate sub copaci toată dimineața, neavînd curajul să se cațere pe creste, ca să pască iarba rară, după ce au fost mînate, cît de repede le-au ținut picioarele, vreo două mile printr-o proprietate particulară, pentru adăpatul de dimineață la rîu.

Acoperișul lăptăriei nu fusese bine lucrat și locuința, în general, are un aspect delăsat. Băiatul cel mare, cu ajutorul unui topor, încearcă bărbățește să repare o scîndură din gardul ce înconjoară stogul împuținat, a cărui prețioasă hrană e necesară vacilor care mai dau încă lapte, căci biata femeie are nevoie de tot untul pe care-l poate face, ca să împace negustorul și să capete astfel ceai și zahăr și făină, în limite rezonabile — pînă va primi veste de la Joe (soțul ei), care probabil că a trebuit să se ducă cu o altă cireadă de vite, de n-a putut să vină acasă.

Femeia ridică un bidon greu, plin cu lapte smîntînit pentru viței din țarc (orfani de mamă), nedreptățiți și cu o înfățișare nenorocită. E tare obosită acum, și arată cu zece ani mai bătrînă în fusta ei pătată și șleampătă, cu pălărie bărbătească și ghete cu elastic. Poarta e ieșită din balamale, ea o ridică și o proptește cu o buturugă grea, pe care o așază cu greu. Ridică găleata cu ambele mîini și o duce spre țarc. Băiatul, care tocmai aruncase o privire pe drumul spre rîu, deși nu-l mai pîndește acum pe taică-su, căci

şi-a pierdut speranţa, vede un nor de praf şi o strigă pe mama. Cu o privire iute în acea direcţie, ea leapădă găleata şi aleargă în casă, de unde iese cu pruncul în braţe.

Copilaşul e primul ei confident — la bucurie, dacă are parte de ea vreodată, şi primul gînd la pericol ; ultima resursă la necaz. „Un şarpe !" — şi ea aleargă şi ia copilul în braţe, indiferent la cine ar fi şi unde, firește, cu motiv. „Un bou turbat !" — şi ea aleargă în casă la prunc, chiar fără motiv. În toiul unei certe amare cu soţul ei, cu o rudă, cu un vechi prieten, sau cu un străin, se va întrerupe brusc ca să dezmierde sau să se joace cu pruncul, fără nici un motiv evident (doar dacă nu o face instinctiv, pentru a exaspera cealaltă parte). La supărare, boală şi moarte, ea îşi strînge copilul la pieptul ei sleit, îl liniştește şi îl sărută, fie că are nevoie sau nu — şi, lăudat fie Domnul, capătă ea puţină linişte de la prunc pentru propria-i inimă secătuită.

Şi necazul se apropie, căci vede în căruţă o femeie, şi o femeie ştie ea bine, într-o zi de lucru, nu poate fi un semn bun în această casă singuratică. Nu se aşteaptă să vadă vreo femeie decît duminică după-amiază, şi atunci rar.

Căruţa cu arcuri, în care stau un bărbat şi o femeie, se opreşte în faţa casei. Omul e prietenul fratelui din scena ultimă, de lîngă rezervor. Femeia văcarului, cu o privire speriată, se uită fix în ochii celeilalte femei. Omul sare jos şi o ajută şi pe femeie să se coboare, cu multă grijă şi blîndeţe, ca şi cînd ar fi vorba de-o mi-

reasă ruşinoasă şi nu de-o matroană grasă şi bătrînă, cu o înfăţişare comună, cu o faţă care ar rămîne aspră şi în cele mai bune timpuri. Dar colţurile gurii i se crispează acum spasmodic şi pare incapabilă să vorbească. Şi nici nu e nevoie de cuvinte, căci nevasta văcarului citeşte adevărul în ochii celeilalte femei, înainte de a spune vreun cuvînt şi, o dată cu primul ţipăt, primul gest al văduvei e de a cădea în genunchi, în praf, cu braţul liber trăgîndu-l pe prunc lîngă ea. Of! băieţaşul meu! Of! sărmanii mei copii! Tatăl vostru... tatăl vostru e mort!

Omul se întoarce cu spatele spre grup; mîinile lui bîjbîie nervos de-a lungul oiştii pînă dă de curea, pe care o prinde aşa cum un înecat se agaţă de un pai; apoi o desface şi o strînge mai tare. Restul hamurilor neoferind nici o şansă, ia repede un pachetel din buzunarul interior al hainei, pe care îl desface cu mîini tremurînde. Un pachet şi o scrisoare cad jos şi, în timp ce le ridică din praf, vedem cum ultimele foi din carnetul de buzunar au fost smulse. Trebuie să fi fost mari discuţii în jurul acestor foi printre prietenii din staţia depărtată, de la marginea Tării lui Niciodată. Fără îndoială că au fost cu toţii de acord ca jurnalul muribundului să nu fie încredinţat soţiei sale. Au fost unele îndoieli despre oportunitatea sau obligaţia de a-i trimite ultimul mesaj, scris de propria-i mînă. Unul o fi sugerat să i se dea carnetul mai tîrziu, cînd se va mai linişti; un altul să i se dea imediat, dacă e vorba ca tot să i se dea odată, astfel ca să înfrunte de

la început emoția și să termine cu ea, căci dacă i l-ar trimite mai tîrziu, nu va face decît să-i împrospăteze durerea ori de cîte ori se va uita la el. Și pînă la urmă s-a hotărît ca Andy, care se întorcea spre sud și va fi primul care o va întîlni, să aibă o poveste gata aranjată pentru a i-o spune.

Așa s-a făcut că Andy a venit cu vestea și a adus-o și pe maică-sa cu el, ca să-l ajute, scoțînd-o din casă pe bătrînă și purtîndu-se cu ea cu multă grijă și blîndețe, căci era singura speranță în această „misiune" — o treabă afurisit de grea, ar spune el, o treabă cu care nu e obișnuit și de care ar da, nu știu ce, ca să scape. Dar maică-sa vine de bună-voie, căci în necazuri ca acesta primul lucru pe care o femeie de pe la noi îl spune este : Înhamă imediat caii și lasă totul la o parte. Trebuie să mă duc cît mai repede la sărmana femeie.

Andy pune pachetul jos, pe scara căruței, și se uită în jurul lui. Maică-sa e aplecată peste văduva îngenuncheată, ridicînd-o.

— Joe, bunul, blîndul meu soț ! Joe !

Mîinile lui Andy rătăcesc pe roată, pe care o apucă și o zgîlțîie violent încolo și-ncoace, ca și cînd ar vrea să vadă dacă cercul și spițele și bucșa sînt tari și în bună stare.

Pe pieptul bătrînei, femeia văcarului hohotește de parcă i s-ar sfărîma inima, poate că pentru prima dată în atîția ani. Andy își zice că are să-i facă bine, dar consideră cazul fără spe-

ranţă şi trecîndu-şi braţul deasupra roţii, îşi sprijină fruntea pe el ; iar cînd maică-sa încearcă să-i treacă rolul, el doar bolboroseşte.

Însuşi diavolul trebuie să fie în muzica aceasta. Nu ! E vocea celui mort, care cîntă cîntecul oamenilor morţi şi al femeilor văduve, singure, istovite.

Cînd Moneygrub la club îşi soarbe-n tihnă vinul,
Se uită cu plăcere şi foarte mulţumit
La lanţul său de aur de optîşpe carate
Purtat la ceasul său. Dar nu-l intersează
Că fiece verigă este adînc marcată
Cu numele acelor, a căror mădulare
Cuprinse-s de cîrcei şi de dureri amare
De prea mult stat acolo, alăturea de Moarte
În groapa mucezită, cu leşuri vai, umplută !

Ultima scenă este pentru mine un film „viu", şi totodată „vorbit" ; un film luminos, în ciuda împrejurărilor, căci soţia văcarului s-a liniştit acum şi nu mai plînge, stă resemnată ; în timp ce mama lui Andy se agită, încurajînd femeia sau pregătind o ceaşcă de ceai şi din cînd în cînd îndemnîndu-l pe Andy, pe care îl instruise bine şi cu şiretenie pentru rolul său, cu sfaturi ca : De ce nu-i spui ?... etc. Ce mi-ai spus în legătură cu... ? etc.

Şi Andy, cu pălăria pe genunchi, stă în faţa nevestei văcarului şi îi povesteşte cu o voce gravă, tristă, că soţul ei a murit de inimă, la staţia principală, că s-a făcut pentru el tot ce s-a

putut ; că n-a suferit mai de loc şi că ultimele lui cuvinte au fost pentru ea, să nu se necăjească. Astfel stă Andy şi minte ca un bărbat şi i se pare uşor şi firesc, în timp ce-şi îndeplineşte cu tot mai multă convingere misiunea. Şi nici o clipă nu-şi ia ochii cenuşii şi solemni din cei ai nevestei văcarului, ca nu cumva ea să se îndoiască de spusele lui.

FIICA ADOPTIVĂ

— Ei, da, spuse prietenul meu cu tristeţe, am promis să-ţi istorisesc despre fiica mea adoptivă. Îmi închipui că ai auzit multe versiuni ale acestei întîmplări şi ai putea acum să afli şi adevărul în privinţa ei.

Privi în foc şi rămase pe gînduri cîtva timp.

— Asta s-a întîmplat cînd aveam douăzeci şi cinci de ani, spuse el. Pe o noapte ploioasă, venisem de la Milson's Point cu ultimul vapor şi şedeam sub adăpostul unei verande, aşteptînd autobuzul, cînd deodată, văd o femeie repezindu-se pe caldarîm şi apucîndu-se de balustradă, cu intenţia evidentă de a sări peste ea în apă. Prima încercare nu i-a reuşit şi a încercat din nou. Bineînţeles că am alergat şi am oprit-o.

— O, Dumnezeule, gîfîia ea şi se lupta să-mi scape.

Am văzut că era tînără şi foarte drăguţă, dar faţa îi era palidă, cenuşie şi mîinile-i mici, reci ca gheaţa. S-a luptat cu disperare o bucată de timp, gemînd mereu :

— Trebuie să sfîrşesc ! Trebuie ! Dă-mi drumul ! Vai, te rog, lasă-mă să mă duc !

Dar eu o ţineam strîns şi deodată, s-a oprit extenuată şi ar fi căzut, desigur, fără sprijinul meu.

Cheiul era aproape pustiu la ora aceea şi nimeni nu observase gestul fetei. Dar imediat am văzut un poliţist venind de după colţ si mi-am dat seama că nu mai era timp de pierdut, dacă voiam să feresc fata de urmări neplăcute. Şi voiam, într-adevăr, căci era tînără şi atît de drăguţă si în mod vizibil într-o situaţie disperată ; si de asemenea, pentru că înfăţişarea şi îmbrăcămintea ei erau ceea ce numim „distinse".

— Ia-mi braţul şi vino repede cu mine, i-am soptit eu sever, deschizînd în acelaşi timp umbrela şi ţinînd-o deasupra capului ei.

Fata m-a ascultat în mod mecanic şi am condus-o pe-o mică distanţă, pînă în strada Pitt, unde i-am cerut să-mi explice ce s-a întîmplat.

Felul meu autoritar a avut efectul dorit. Si-a deschis inima. Povestea ei era o foarte tristă şi foarte veche poveste. Fusese ademenită de un mişel din casa ei părintească de la ţară şi apoi lăsată în voia soartei, în „oraşul crud si fără milă". N-avea bani şi nici prieteni, şi nu îndrăznea să se întoarcă acasă, la părinţi.

— Tata m-ar o-mo-rî ! suspina ea.

M-am hotărît repede. Nu mă voi purta ca alţi bărbaţi. Voi fi un adevărat tată pentru această copilă şi o voi scăpa de dezonoare, de care ea

încă n-are habar. Am dus-o la Coffee Palace si am cerut o cameră pentru ea, pentru la noapte, și ne-am despărțit, după ce mai întîi am pus-o să-mi promită că nu va ieși din casă pînă a doua zi dimineața, cînd voi veni eu. Apoi am plecat să hotărăsc ce aveam de făcut

Exista în oraș o fostă proprietăreasă de-a mea, o bătrînică foarte cumsecade, care nu mă credea în stare de nimic rău. O chema doamna Smith — doamna John Smith, și era văduvă. A doua zi de dimineață m-am dus la ea și i-am povestit întîmplarea.

— Biata copilă e o ființă care a iubit orbește, i-am spus eu. (Cu doamna Smith eram întotdeauna poetic, pentru că era o sentimentală.) Ia-o la dumneata, i-am spus, și poartă-te cu ea cu blîndețe ; voi plăti eu pentru ea și o voi feri de dezonoare etc.

Bătrîna și buna femeie a plîns și chiar m-a uimit cînd am văzut-o că își pune brațele în jurul gîtului meu și mă sărută, numindu-mă „erou". Nu eram pregătit pentru sărutare căci băusem, dar mi-am ținut răsuflarea cînd am văzut-o că se apropie, așa că nu m-a bănuit.

Am făcut toate pregătirile, iar pe la ora nouă m-am dus la Lily (Lily era numele fetei) ca s-o duc la noul ei cămin. Am găsit-o palidă și înlăcrămată și plină de-o recunoștință demnă de încredere ; dar sărmana copilă se simțea teribil de jenată și am fost bucuros s-o dau în primire doamnei Smith, care a îmbrățișat-o, a plîns și a sărutat-o, părînd să cîștige imediat inima fetei.

Am plătit înainte pensiunea pe un trimestru, am închiriat un pian şi am angajat un profesor de muzică pentru Lily, dar nu mă prea duceam pe acolo, de frică să nu compromit fata. Ea a înţeles că trebuie să vadă în mine un tată, sau un unchi, totuşi era întotdeauna timidă şi încurcată în prezenţa mea. Doamna Smith era încîntată de ea şi-mi spunea că fata aproape că nu vorbea de nimic altceva decît de recunoştinţa pe care mi-o purta, considerîndu-mă salvatorul ei.

Încetasem de a mă mai interesa de drame şi romane. Viaţa mea devenea destul de romantică, pentru a mai avea vreun rost şi alte subiecte. Ca orice tinerel modern, la douăzeci de ani mă socoteam un netrebnic, un ticălos pe drumul pierzaniei şi mă mîngîia gîndul că ticălos cum eram — şi cum credeam că mă socoteşte şi lumea — făcusem cel puţin o faptă nobilă. Scăpasem o fată de o viaţă dezonorantă, pentru a le compensa pe celelalte, pe care (îmi imaginam) le condusesem eu pe căi greşite. Bărbaţii sînt atît de proşti !

Intr-o seară frumoasă mă plimbam prin faţa casei unde locuia Lily şi mă simţeam bun şi nobil, şi romantic. Mă gîndeam că după ce îmi voi termina cariera de ticălos şi nu voi fi decît un bătrîn păcătos, cel puţin va exista o femeie care să mă creadă bun şi nobil şi care să-mi uşureze drumul spre mormînt. Şi cînd lumea va fi spus tot ce e mai rău despre mine, iar eu voi fi acolo unde se află toţi păcătoşii (iar sfinţii vor fi terminat cu discursurile), ea şi-ar aduce copiii la

mormîntul meu şi m-ar plînge, pe umărul soţului ei.

Aceste gînduri îmi făceau bine, dar nu erau pe deplin satisfăcătoare, şi după ce mă gîndeam în felul acesta atît cît putea fi plăcut, îmi mai făceam şi altfel de gînduri :

Lily se îndrăgostea de mine. Cum s-ar fi putut altfel ? Încerca să-şi ascundă iubirea, era tot mai palidă şi mai slabă şi se simţea mai sfioasă ca oricînd în prezenţa mea. Atunci doamna Smith o făcea să-şi mărturisească durerea, fata îşi deschidea inima în faţa bătrînei, şi plîngea, şi spunea că era o fată rea şi nerecunoscătoare, dar că nu se putea împotrivi acestui sentiment şi că dorea să moară sau să plece departe, dar o făcea pe doamna Smith să jure că nu-mi va spune mie. După care, doamna Smith îmi spunea totul. Atunci eu intram în salon şi-i spuneam doamnei Smith : „Trimite-o pe Lily jos, la mine". Şi Lily venea, arătînd atît de pură şi de frumoasă în rochia ei albă, şi sta cu sfială în faţa mea, tremurînd şi cu ochii în jos. Iar eu îi cuprindeam mîinile şi îi spuneam : „Lily, e crud din partea mea că profit de situaţia în care mă găsesc faţă de tine, şi singura mea scuză este că te iubesc şi doresc să fii soţia mea." Atunci ea izbucnea într-un acces de plîns pasionat, se depărta de mine şi spunea că numai firea mea nobilă mă împingea să fac un asemena sacrificiu pentru ea şi că ar fi fost mai bine pentru amîndoi s-o fi lăsat să se înece. Apoi vorbea despre prăpastia de netrecut care ne despărţea şi despre tot felul

de astfel de lucruri şi spunea că ea era o fată nenorocită şi rea şi că mă roagă să-i găsesc o slujbă şi s-o alung, s-o las să plece, pentru binele meu ; în cele din urmă cădea pe canapea, îşi acoperea faţa cu mîinile, cuprinsă de suspine pasionate şi arăta atît de dulce şi de neajutorată şi de drăguţă în durerea ei, încît treceam peste prăpastia de netrecut, mai sus pomenită, şi mă căsătoream cu ea în ciuda spuselor ei şi apoi trăiam fericiţi pînă la sfîrşitul vieţii, după ce, mai întîi, am fi văzut spulberată pricina nenorocirii ei. Era un vis foarte plăcut.

Ei bine, lucrurile mergeau în felul acesta, pînă cînd într-o zi am fost chemat la Melbourne, trebuind să lipsesc o lună. M-am dus la doamna Smith şi i-am plătit pe-un alt trimestru înainte, pentru Lily. Nu voi uita niciodată acea ultimă dată cînd am văzut-o — de fapt, penultima. Nu ţi-am descris-o pe Lily, dar am să-ţi arăt într-o zi fotografia ei. Avea o siluetă subţire de fetiţă, faţa de culoarea sidefului, o gură dulce şi tristă, ochi albaştri, mari şi patetici şi părul blond şi... dar am să-ţi arăt fotografia ei. Cînd m-am dus să-mi iau rămas bun, stătea în faţa mea, în salon, ca în visul meu de peste zi. I-am spus să fie cuminte cît timp aveam să lipsesc şi i-am oferit o bancnotă de cinci lire — „ca să-şi cumpere dulciuri" i-am spus. Ea n-a făcut nici o mişcare să ia banii, ci sta în faţa mea, cu pieptul greu de suspine şi ochii plecaţi, părînd să lupte ca să vorbească. Apoi deodată căzu în genunchi,

îmi apucă mîinile, le sărută cu pasiune, şi porni să dea frîu liber întregii ei recunoştinţe faţă de mine şi, în cele din urmă, leşină. Am culcat-o pe canapea, am chemat pe doamna Smith şi cînd a început să dea semne de revenire, am plecat, nedorind s-o tulbur mai mult. În aceeaşi zi am luat vaporul spre Melbourne.

M-am întors de la Melbourne cu o săptămînă mai devreme decît mă aşteptam şi îndată ce-am debarcat, m-am îndreptat cu grabă spre doamna Smith. Ea mi-a dat noutăţi. Se pare că sosise fratele lui Lily, cu vestea că maică-sa era pe moarte şi că dorea s-o vadă. Lily se temuse să nu mă supăr că pleacă fără ştirea mea, dar doamna Smith a sfătuit-o să se ducă la mamă-sa şi că ea (doamna Smith) îmi va explica cum stau lucrurile. Lily promisese să se întoarcă imediat după înmormîntare, dar iată că trecuse o săptămînă fără veşti de la ea.

În seara aceea mergeam trist de-a lungul străzii Oxford, simţindu-mă ciudat de nemulţumit şi deprimat, cînd — pe cine văd ? chiar Lily în persoană, cu o prietenă care părea c-o sprijină. Lily întoarse atunci capul şi îmi păru că arată foarte bolnavă. Avusese desigur un şoc, căci se clătina la fiecare pas. Înaintai în grabă s-o ajung. Păru surprinsă că mă vede şi spuse :

— Bună. Ce, te-ai întors ?

Purtarea şi chiar vocea îi erau schimbate.

— Ce s-a întîmplat, Lily ? am întrebat-o. A murit mama ta ?

— Da, spuse ea, şi mi s-a părut că tonul era sfidător. Da, a murit.

Am mers tăcut lîngă ea cîtva timp, încă mai crezînd că purtarea îi era schimbată din pricina şocului. Lily mi-a luat braţul, fără să spună nimic.

— Lily, i-am spus, dar nu m-ai prezentat prietenei tale.

— A, da. Uitasem ; dînsa e domnişoara Somers, unchiule ; Mary, dînsul e... tipul meu.

Mi s-a tăiat respiraţia şi m-am uitat la Lily Eram trăsnit. Ea mă privi o clipă cu o încruntare pe jumătate tristă, pe jumătate provocătoare, apoi spuse cu disperare :

— Ei, fir-ar al dracului ! Ce stai ca un... prost ? N-ăi fi atît de fraier ca să te laşi păcălit. Vă cunosc eu pe voi, bărbaţii. Nu cumva vrei să faci scandal ?

Era beată.

Prietenul meu tăcu, privind în foc.

După ce mi s-au potolit hohotele de rîs, am întrebat :

— Aşadar, ai fost „dus" de la început ?

— Da.

— Lily era o... ?

— Da.

— Şi trucul cu încercarea de sinucidere a fost jucat pentru tine ?

— Da.

— Şi presupusul frate era... ?

— Era „tipul" ei.

— Şi unde e acum Lily ?

— Moartă — a murit la spital. Aş fi iubit-o totuşi, dar nu era de nici un folos. Ea îl iubea

pe tipul ăla, şi trăiseră pe spinarea mea. Mă socotea un bleg şi-un nătărău.

Am rîs din nou şi cînd m-am oprit să răsuflu puţin, prietenul meu îmi spuse cu reproş :

— Nu văd ce e de rîs. Pe atunci abia mă formam ca om. Am vrut să-i fac un bine fetei aceleia şi s-o salvez şi, salvînd-o pe ea, m-aş fi ridicat pe mine pe o treaptă superioară. Ea mi-a schimbat şi mi-a înrăutăţit întreaga-mi fire. Respectam pe atunci femeile şi mai credeam că există ceva bun şi curat pe lumea asta. Eram un om mai bun pe atunci. Ea mi-a distrus viaţa. Lumea spune că eram naiv — de-ar fi dat Dumnezeu să rămîn aşa !

Tăcu şi se uită din nou în foc. Poate c-o vedea pe Lily, aşa cum era ea — cu gura dulce şi tristă şi cu ochi albaştri, patetici şi mari. Suspină, apoi se reculese şi îşi luă pălăria.

— Ei, acum trebuie să plec, spuse el. Nu uita de întîlnirea de vineri seara. Noapte bună, prietene !

— Noapte bună, dragul meu !

Dispăru în întuneric şi mă lăsă pe gînduri.

POVARA NECAZURILOR

Nota autorului : Multe şi diferite persoane, timp de mulţi şi diferiţi ani, au stăruit în a identifica unul sau altul din personajele mele cu mine însumi sau cu careva apropiat mie. Nu e nevoie să se frămînte. N-am încercat încă în mod conştient să descriu un idiot înnăscut. Cît despre rest, rudele mele şi cu mine sîntem şi am fost de ani de zile în cei mai buni termeni posibili. Atît unii cu alţii, cît şi cu modestele şi individualele noastre eurl.-H.L.

Aceasta e o povestire cam tristă ; dar şi atunci era o zi tristă, întunecoasă şi ploioasă, şi o noapte şi mai întunecoasă. O vom lumina în curînd.

Prima oară l-am întîlnit pe Jacky în tramvai, pe drumul de la Gore Hill, într-o duminică după-amiază, de fapt mai pe seară. Era un negru slăbuţ, cu trăsături fine, probabil din Indiile Occidentale — cu mîini şi picioare extrem de mici — asta am observat-o mai tîrziu — cum au mulţi dintre negri. Era cu băieţii lui, unul de

vreo paisprezece, cincisprezece ani, iar celălalt cu vreo trei ani mai mic. Erau foarte bine îmbrăcați, cu pantaloni noi de serj, ciorapi și pantofi buni, iar cel mai mare avea pardesiu și fular de lînă — părea să-i fie frig. Atenția îmi fu atrasă de cei trei din pricina tatălui, care se adresă conductorului — se pare că, după cum spunea el, conductorul dăduse semnalul de plecare înainte ca băiatul lui să fi intrat în vagon.

— Băiatul e bolnav, spuse el furios. N-ai fi îndrăznit să faci una ca asta dacă era un băiat alb.

Ceea ce era un lucru nedrept dar, după cum îmi spuse mai tîrziu Jacky, era supărat și îngrijorat și chiar foarte neliniștit în privința băiatului.

— Mama lor, spuse el, a murit acum trei săptămîni. Am chemat doi doctori. Consult. Nici un folos — și făcu cu mîna un gest de neputință. Tocmai am fost la cimitir — la Gore Hill. Băieții încă se mai frămîntă. Dar vreau ca ei să-și aducă aminte de ea cînd vor fi mari.

M-am uitat la cele două fețișoare negricioase, cu trăsături plăcute, cu acel straniu, neajutorat, obsedant și scrutător patos al negrilor din ochii lor, pe care-l vedeți la negri chiar și cînd glumesc. L-am văzut și în ochii tatălui lor, în timp ce vorbea. Ei îți scrutează ochii căutînd un semn — să zicem de amintire, de simpatie, de prietenie, sau stimă, de antipatie, trădare, ridicol sau primejdie — sau ce oare? Dar în zadar încerci să afli. Puțini oameni albi știu ce ar putea fi acel semn. (Kennedy, exploratorul, și băiatul lui știau.) Dar în ochii celui mai mic am

avut impresia că descopăr o privire, ca un apel pe jumătate speriat — ca și cînd ar fi avut o rază de speranță în sufletelul lui negru, că domnul alb așezat în fața lui și care se pare că le arată simpatie, ar vrea, poate, să-i ajute s-o readucă pe mămica înapoi, întrucît ceilalți doi domni albi (doctorii) au avut legătură cu plecarea ei de acasă.

Tatăl, stînd lîngă ușă, își întoarse brusc capul și privi afară peste vale, înspre Gore Hill, iar eu m-am mutat în celălalt capăt al băncii și am început să privesc afară, în cealaltă parte.

Era o dimineață însorită în port, plină de adieri, cînd l-am văzut pe Jacky a doua oară și priveliștea era cît se poate de frumoasă, ceea ce ne apropia. Ne aflam pe bac, și Jacky îl avea cu el pe fiul cel mic ; celălalt era acasă, cu una din răcelile lui ; dar mergea spre bine, spunea Jacky, și Jacky era vesel. Avea o încărcătură mare de boarfe pe căruța lui ; erau îngrămădite în baloturi mici, iar cele mai bune din ele, cearceafuri vechi, perdele, fuste, plăpumi vechi, fețe de masă etc. fuseseră legate strîns cu tot felul de sfori, de la șnururi de perdele (cu ciucuri de mătase), pînă la frînghii de întins rufele, sau fîșii de cuverturi sau de cearceafuri, răsucite. Plătea statului treizeci de șilingi pe săptămînă, pentru dreptul de a răsturna cutiile cu gunoaie. Era patron și-i mergea bine. Îmi spuse prețul pentru o tonă de farfurii de sticlă sparte (era o încărcătură la bord — de la vreun foc, presupun) și multe lucruri în legătură cu comerțul lui și al lui Benno, lucruri care mi-ar fi putut fi

de folos să le cunosc. Şi totul era însorit şi băieţelul era vesel de asemenea. Bacul coborî, cu o izbitură, căruţele se scuturară vesel şi ei urcară prin stradela Elder Man spre strada George.

După mai multe luni l-am văzut din nou — şi tot într-o zi însorită. Soare cu dinţi în port, pe o vreme de iarnă timpurie. Îşi trecuse cu bine căruţa şi stătea între ea si parapet, cu băiatul cel mic. Altceva n-am observat, dar era un dric lung acoperit cu negru, chiar în spatele căruţei lui Jacky — cineva se scuturase de povara necazurilor, sau poate le trecuse pe umerii altora.

— Fata aceea, ştiţi, îmi şopti răguşit la ureche omul de pe bac, referindu-se la o tragedie întîmplată cu o zi în urmă pe coasta de nord.

Am trecut respectuos pe lîngă dricul fetei şi pe lîngă botul bătrînului cal al lui Jacky şi m-am oprit în spate, lîngă el. Avea din nou o încărcătură bună.

— Cum mai merg treburile, domnule Harrison ? l-am întrebat. Se pare că-ţi merge bine.

— Nimic bun, domnule Lawrence, răspunse Jacky, desfăcînd braţele şi mîna cu palma în afară, înspre încărcătură, ca pentru a dispune de ea şi de întreaga afacere. Nu mai e nimic bun pentru mine. Nu mai am poftă de lucru.

— Dar văd că îţi merge bine. Ai vreun necaz ?

Pentru a nu mai lungi vorba, pierduse pe fiul cel mare. Credea că ştiu. Poate că îşi închipuia că toată lumea ştie. Cam aşa se întîmplă. l-am spus :

— Vai ! Îmi pare foarte rău !

Aşa spunem toţi. Dar necazurile altora ne amintesc, de cele mai multe ori, doar că sîntem şi noi supăraţi, sau că nu sîntem, sau că am fost, sau că ar trebui să fim, sau că n-ar trebui să fim, sau... ei, dar la dracu cu toate ! E o încurcătură întreagă în lumea asta ! S-o lăsăm aşa ! Dacă durerea sau tulburarea altuia e mai mare decît a noastră, ne uşurează apăsarea noastră ; dacă e mai mică, ne dă un fel de orgoliu reconfortant ; iar dacă e cumva la fel, ceea ce nu prea se întîmplă — ei bine, atunci n-o mai simţim atît de apăsător. „Tovarăşi în nenorocire", „nu există decît mila de sine" etc. „E o vorbă banală dar numai munca contează" etc. Ei, bine, aranjează-te cum poţi mai bine, în durerea ta.

— Cincisprezece ani şi unsprezece luni, spuse Jacky.

— Atît avea ? l-am întrebat, cu simpatie, sau absent, sau ipocrit. Să spunem, din dorinţa de a spune ceva. De cele mai multe ori, pentru asta vorbim.

— Nu, spuse Jacky, dar atît ar fi avut acum, dacă ar fi trăit pînă azi. Acum optsprezece luni. A murit. Şaisprezece ani la unsprezece ale lunii viitoare. Totuşi, păstrez casa. Apoi, cu un gest al mîinii către drumul înspre Blue's Point : Nimic nu mai e bun pentru mine. Nu mai am curajul să muncesc. Nu pot uita.

Bacul se izbi. Pasarela coborî. Am dat mîna cu el (atunci am observat ce mîini mici avea

şi cît de fragile păreau) şi am debarcat. Bătrînul cal înainta cu greu, căruţa se scutura deprimată. Am trecut înainte, pe drum, iar coşciugul cu fata moartă venea în urmă.

Data următoare l-am întîlnit pe Jacky întorcîndu-se de la bac. Am stat de vorbă cîteva minute, de una, de alta. Apoi, în timp ce pleca, spuse :

— Şaisprezece ani astăzi.

Am ridicat degetul arătător în semn c-am înţeles. Era 11 iunie, ziua de naştere a fiului său care murise. Mă întrebam dacă va continua să ţină socoteală pînă cînd băiatul mort va deveni major.

Cam o lună mai tîrziu eram din nou pe vechiul bac şi l-am văzut pe Jacky în faţa căruţei, cu prietenul meu Benno, cel cu sticlele. Păreau să vorbească despre ceva, neobişnuit de serios. Căruţa lui Benno era în urmă, la dreapta, încărcată cu sticle, şi am observat un nou ferăstrău de mînă, înfipt într-o parte a căruţei, acoperit cu rugină proaspătă. Presupun că Benno îl şterpelise de la vreo casă nepăzită.

Why Ken, „vărul" prietenului şi binefăcătorului meu chinez defunct Ah See (alias Vegerbuls) şi deci nepot prezumtiv al lui Ah Soon, tovarăş de mină cu tatăl meu (a cărui viaţă am povestit-o în altă parte) — deci Why Ken veni pe punte cu coşurile şi ploconelile lui (fiindcă veni vorba, aţi încercat vreodată greutatea coşurilor încărcate ale unui chinez ?). Îşi lăsă povara jos, lîngă parapet. Mulţumi la semnul meu din cap,

cu obişnuita-i strîmbătură, ca de durere de dinţi, şi se aşează jos, rămînînd apoi cu faţa sa ca de piatră, privind drept înainte, ca şi cînd ar fi „desfiinţat" Occidentul de-a binelea, în afară doar de afaceri, acum că îşi cunoştea terenul şi ştia destulă englezească pentru scopurile lui. Totuşi, părea ca şi cum un sfinx ar fi înviat şi ar fi început să respire. (Faţa şi nasul îi erau tot ca ale Sfinxului, aşa cum arăta el acum.) Poate că îşi avea şi el povara de necazuri, care îi veneau din China, sau le adusese cu el.

Deodată apăru o maşină, cu un şofer a cărui faţă de piatră era şi mai lipsită de expresie decît a lui Why Ken ; iar înăuntru, o femeie între două vîrste, cu faţa albă şi delicată, şi o fată cu faţa albă şi delicată, amîndouă în doliu mare sub voaluri dese, negre şi reci. O altă povară de dureri ; sau poate două separate.

Am rămas susprins văzîndu-l pe Benno stînd cu o mînă pe umărul lui Harrison şi cu cealaltă ţinîndu-l de mînă. Apoi îl lăsă şi veni lîngă căruţa lui.

— Benno, ce e cu Harrison ? l-am întrebat.

— Mai bine lasă-l în pace, spuse Benno. Nu te duce la el. Lasă-l pe seama bătrînului Benno. L-a pierdut şi pe al doilea fiu.

Tuberculoză sau aşa ceva, presupun. Poate că Jacky a luat-o scotocind prin gunoaie, în dorinţa de a-şi face un cămin şi de a-şi întreţine familia.

— Şi acum, ce are de gînd să facă ? am întrebat cam prosteşte.

— De unde vrei să știu ? spuse Benno. Poate ca o să muncească pentru a-l plăti pe doctor, sau pentru pietrele de mormînt — sau în amintirea lor. Nu poți ști niciodată ce zace în om, după înfățișare sau culoare. Poate că se gîndește s-o ia de la început.

Stăteam și așteptam. Cunoșteam povara durerii lui Benno — sau mai degrabă regretul. Fata pe care o părăsise de hatîrul bătrînilor săi. Dar el își ducea, sau părea să-și ducă, ușor greutatea, tot de hatîrul părinților săi, fără îndoială. Benno privi silueta băștinașului singuratic, pe lîngă căruța încărcată.

— Ia te uită ! spuse, cînd te gîndești că aș fi putut fi și eu în aceeași situație !

M-am uitat și eu, dar nu m-am simțit în stare să fac față situației. N-aș fi vrut ca Jacky să mă vadă acolo tocmai atunci. M-am întors în ultima clipă, tocmai cînd se ridica pasarela și mi-am cărat sacul cu necazuri pe un alt bac. Socoteam că vechiul bac era și așa destul de încărcat.

OMUL CARE MURISE

E povestea unui om care a plecat şi a murit, sau s-a presupus că ar fi murit — că s-ar fi înecat. Era scriitor. Aş fi putut spune că era un mare artist, actor, cîntăreţ, muzician, sau poet, sau orice altceva neobişnuit şi mare — sau mai curînd obişnuit şi „mare", cum sînt acum lucrurile „mari" ; dar era scriitor. Fusese foarte cunoscut şi scrisese mulţi ani. Şi observa că cu cît scria mai mult şi cu cît devenea mai cunoscut, cu atît cîştiga mai puţin. Poate din cauza băuturii — şi poate că necazuri personale fuseseră cauza băuturii. Nu e timp nici loc de a vorbi aici despre misterul băuturii. Poate că numele lui era John Lawrence. John Lawrence bea zdravăn uneori, iar cînd bea, era pe rînd cînd un sentimental idiot, cînd nebun de legat. Şi decăzuse foarte mult. Ochi învineţiţi (o dată şi o congestie), pălărie ponosită, îmbrăcăminte ruptă şi murdară, ghete plesnite, purtate fără ciorapi. Cînd punea dracul stăpînire pe el, pentru băutură ar

fi făcut orice în afară de furt. A reușit să-și păzească sufletul, dar orice altceva avea, amaneta.

— Dacă ar putea să se vadă cum arată ! spunea lumea.

Dar el *putea* să se vadă și de asemenea să se audă. Obișnuia să se privească în oglinzi — oglinzile acelea proaste de prin cîrciumi — și să-și studieze ochii împăienjeniți, fălcile nebărbierite, dinții nespălați și unghiile murdare, și expresia stupidă ; și își nota observații asupra lor, cu gîndul de a le folosi în viitor. O dată, în epoca sa cea mai decăzută, și apoi din nou cînd își revenise, se fotografiase și pusese fotografiile cu grijă, la o parte, cu gîndul de a le publica vreodată, împreună, în vreun fel. Oamenii cumsecade nu l-ar fi primit în casele lor, nici chiar cînd era treaz — se spunea — de frică să nu facă scandal, dar el nu acceptase niciodată invitații în zilele lui de abstinență, așa că asta nu-l deranja.

Se spunea că oamenii cumsecade nu voiau să aibă de-a face cu el. Dar el nu avusese niciodată vreun folos de pe urma oamenilor cumsecade. Activitatea sa se desfășura printre oamenii de rînd, și oamenii de jos, și oamenii incorecți, printre cei cu reputație proastă și suflete pierdute ; și aceștia păreau să-l înțeleagă, iar el putea privi în fundul sufletului lor. Se gîndea, nu cu amărăciune sau dispreț, ci cu un fel de mulțumire liniștită la aceia care văzîndu-l, treceau strada pe partea cealaltă, căci știa bine că dacă mîine ar trece pe stradă treaz și bine îmbrăcat, pălăriile s-ar ridica, femeile i-ar răs-

punde la salut şi mîinile i s-ar întinde să-l felicite, pentru haine. Şi mulţi l-ar întreba ce mai face (adică ce mai fac hainele). Uneori se simţea înclinat să le spună că se simţea foarte bin şi că hainele de asemeni erau foarte bine, mulţumesc.

Dar a ştiut întotdeauna că se va ridica din nou, cu o minte mai limpede, cu mai multă clarviziune, cu un condei mai strălucit ca oricînd, ca să scrie din nou despre sufletul bărbaţilor şi al femeilor şi ca să fie din nou regele oamenilor. Treazul John Lawrence, înalt, bine îmbrăcat, cu ochiul limpede, frumos şi puternic stătea în spatele lui Jack Lawrence, a josnicului beţivan aflat pe treapta cea mai de jos, din cauza lungilor ani de suferinţă şi a muncii pe care o făcuse.

John Lawrence trăia despărţit de soţia lui. Aceasta ar trebui să se înţeleagă de la sine, fără s-o mai spunem — un simplu amănunt, o chestiune de minoră importanţă. În afară de lumea muncitorilor, oamenii căsătoriţi trăiesc din ce în ce mai puţin împreună şi vor sfîrşi prin a nu mai trăi împreună de loc, ci numai a se căsători, a se despărţi şi a divorţa, pentru plăcerea sau notorietatea lucrului. Şi poate că recăsărindu-se şi reseparîndu-se şi redivorţînd, noutatea se epuizează şi au timp destul să se gîndească la căminurile fericite pe care le-ar fi putut avea. Vina era desigur a lui John Lawrence (deşi pe vremea aceea era abstinent). Intotdeauna vina era a lui.

Şi astfel, lucrurile merseră din rău în mai rău, pînă cînd nu mai putu nici să-şi vadă copilul ; şi într-o zi, drogat şi încurajat de băutură, cu haina sa pătată de bere, încheiată peste un tricou murdar, într-o cîrciumă pe chei, se întîmplă că norocul îi surîse. (Încercase timp de şapte zile să obţină un ajutor, dar nu reuşise.) Se emisese şi un mandat de aducere împotriva lui, încît era disperat. Aproape se hotărîse să se îmbete bine şi apoi să părăsească lumea aceasta. Avea numai cîţiva şilingi, şi credit mai de loc.

Se presupunea că un mare transoceanic cu pasageri ar fi eşuat pe undeva în mările de sud, cu o spărtură în partea din spate. De fapt, era mai mult decît o presupunere. Un mic vas cu pînze îl văzuse şi adusese veşti. Şi era mare emoţie, „mare nelinişte publică", cum spuneau ziarele, ceea ce însemna că cititorii doreau ca vaporul să nu ajungă încă în port, pentru un timp, să fie găsit în circumstanţe extraordinare sau în cel mai bun caz să devină „un mister al mării", şi astfel să le ofere emoţii şi mai mari. Căci cine a alergat vreodată la un incendiu, dorind ca focul să se stingă înainte de a ajunge acolo ?

Una sau două soţii, ai căror bărbaţi se aflau printre pasagerii de clasa întîi, se bucurau, în public, de chinuitoarea tensiune şi de simpatia plină de nelinişte, iar în particular şi cu anticipaţie, de tînăra lor văduvie ; dar încă nu începuseră să se ocupe de doliul lor.

Oricum, un vas fu trimis să caute vaporul — unul care părea să aibă cele mai multe

şanse de reuşită, un remorcher. În ziua cînd vasul trebuia să iasă la larg, secundul (sau mecanicul-şef, n-are importanţă cine), care îl cunoştea pe Jack Lawrence şi îi admira scrierile şi care era prieten cu comandantul vasului, intră în cîrciuma unde se afla Jack şi îl văzu. Şi astfel Jack, cu o cămaşă curată şi haine bune, cu hîrtie de scris şi creioane, fu introdus pe furiş pe bord, ca reporter, ca bucătar sau mai ştiu eu ce. N-avea importanţă. Şi astfel porni în larg, întîmplător de la acelaşi chei de la care, doar cu cîţiva ani în urmă, plecase cu clasa întîi a unui mare vapor, avînd la dispoziţie orice i-ar fi dorit inima, în timp ce o sută de prieteni urlau, gălăgioşi şi veseli, un cîntec în onoarea lui şi se veseleau pînă cînd n-au mai putut să se veselească.

Şi astfel John Lawrence plecă pentru a doua oară.

Ultima carte a lui John Lawrence vîndută cu doi ani în urmă, fusese de bun augur. Ultima nuvelă a lui John Lawrence, publicată într-o revistă lunară, făcu oarecare senzaţie, căci scriitorul se întorsese la vechiul său stil, uimind astfel mulţi prieteni şi duşmani, care crezuseră şi speraseră că îşi epuizase resursele scriitoriceşti şi că stilul îi era mort.

Puţinii prieteni ai lui John Lawrence nu-i simţiră lipsa, căci se întîmpla în mod obişnuit să se despartă pentru lungi perioade de timp. Exista o *femeie* care ştia, desigur, dar a păstrat secretul, de dragul lui John Lawrence, după cum

credea ea. Faima literară a lui John Lawrence era mai mare ca oricînd ; vechile lui fotografii mai apăreau încă, iar munca încă îi mai era furată ; mulțimea de critici irascibili și gata de-a mușca încă îl analiza și îl tăia în bucățele și îl lipea la loc, cum făcea de douăzeci de ani ; dar nimeni nu se interesa serios de John Lawrence omul, decît poliția, care avea o plîngere pentru neplata la timp a unei pensii alimentare de către un anume John Lawrence (invitîndu-l să se prezinte la Tribunalul corecțional la ora 10 a unei anumite zile) și se credea că era beat pe undeva. Dar John Lawrence plecase pe exuberantul ocean, recăpătîndu-și bărbăția, avînd în față trei sau patru săptămîni în care putea să respire liber, din nou în căutarea unui imens material despre care instinctul său sau mai știu eu ce îi spunea, că îl va avea. Simțea, sau mai curînd *știa*, că viitorul soției și al copiilor săi era asigurat, dacă se întorcea cu un manuscris, sau nu se întorcea de loc. Fie că vasul se scufunda, fie că se întorcea cu bine, lozul lui John Lawrence era cîștigător.

Zilele treceau, și săptămînile de asemeni, și nu sosea nici o veste despre vaporul pierdut sau despre remorcherul care plecase să salveze viața oamenilor — și să pună mîna pe prima de salvare — iar în cazul lui Jack, pe „manuscris". Un alt vas se întoarse fără vești, iar ziarele continuau să tipărească coloane de minciuni despre nimic. Tinerele soții începuseră să se ocupe de doliu iar apartamentele lor erau pline de voaluri și crep, pînă cînd începură să miroase a

funeralii. Oh, lacrimile vărsate pe crepul de doliu !

Apoi, într-o bună dimineaţă, vaporul fu adus pe coastă, remorcat de un alt vapor, apartamentele fură aerisite, şi curăţate, hainele de doliu date la o parte cu cea mai mare grabă. Tinerele şi uşuraticele soţii nu aveau destulă minte pentru afaceri — sau pentru orice altceva. Mica şi practica doamnă John Lawrence desigur că le-a păturit bine pe-ale ei, aşteptînd să vină şi ceasul lui John, căci simţea ea că mai devreme sau mai tîrziu, el se va îmbăta de moarte.

Se pare că vaporul abandonat pe apă fusese cules de remorcher şi tras timp de o zi, dar cablul s-a desprins peste noapte, în timpul unei vremi rele şi ceţoase, aşa că vaporul şi remorcherul rămăseseră separate. Ultimul lucru ce se ştia despre remorcher, e că se produsese o pană la maşini ; şi ultima dată cînd fusese văzut echipajul tocmai ridica o pînză murdară la proră, în timp ce vreo doi marinari păreau să se uite după vapor. Remorcherul avea o bucată de pînză şi un căpitan de marină, aşa că era oarecum în siguranţă. Cei de pe vas erau prea ocupaţi tocmai atunci cu propriile lor necazuri, pentru a-şi mai bate capul şi cu remorcherul, iar a doua zi dimineaţă nu se mai vedea nicăieri. În cursul zilei, tîrziu, cînd vremea s-a mai îndreptat, vasul abandonat a fost remorcat de un alt vapor.

Jack n-a putut — sau nu s-a grăbit — să treacă pe puntea vaporului ; dar un vechi şi ex-

perimentat membru al echipajului remorcherului fusese trimis, în caz că sfatul sau ajutorul său ar fi necesar, așa că s-a aflat că John Lawrence, binecunoscutul autor, era sau mai bine zis fusese, pe bordul remorcherului dispărut. Remorcherul nu avea provizii și cărbuni decît pentru trei săptămîni, ori acum trecuse mai mult de o lună.

Și iată! Numele lui John Lawrence apăru dintr-o dată pe primele pagini în țara sa natală, iar ziarele telegrafiară în America și în Anglia și chiar în Germania (unde cîteva din lucrările lui fuseseră traduse), în Africa de Sud și pînă în Klondike — și oriunde se putea presupune că se găsesc compatrioți de-ai săi; și sosiră telegrame de acolo, cerînd amănunte. Și cu cît era considerat mai mort, cu atît faima îi devenea mai mare. Orice vești se puteau strînge în legătură cu el, erau strînse și tipărite și retipărite, și tot ce se putea inventa, era inventat. Fotografia îi era cerută și tipărită peste tot. Și vîrsta îi era dată greșit, ziua de naștere era greșită și tot așa locurile pe unde fusese, și (în mod necesar) ceea ce făcuse pe acolo. Înălțimea și greutatea, și culoarea ochilor și a părului, erau toate greșite, și dac-ar fi fost cu putință, și numele i l-ar fi tipărit tot greșit, cum erau și titlurile celor mai cunoscute dintre lucrările lui. Și tot așa, bineînțeles anul în care a început să scrie, primul ziar la care a scris, anul căsătoriei, numele și naționalitățile părinților, și numele și vîrsta copi-

ilor săi. Şi cea mai mare parte din greşeli erau făcute de ziarişti şi critici, care pretinseseră de ani de zile că ştiau totul despre el.

Chiar doamna John Lawrence începu să creadă că era ceva de capul lui John şi să-şi pregătească doliul. Dar era o femeiuşcă practică, şi ei trăiau despărţiţi de cîţiva ani.

Se formă un comitet pentru comemorarea lui Lawrence şi un fond pentru soţia şi copiii săi ; erau pe atunci vremuri bune pentru toate nulităţile literare. În timpul acesta, supravieţuitorii remorcherului, care fuseseră luaţi de o corabie cu pînze, eşuasera pe un ţărm pustiu, împreună cu căpitanul, soţia şi fiica acestuia, şi cu tot echipajul corăbiei cu pînze, şi avura multe aventuri şi o călătorie emoţionantă cu barca pînă la insula cea mai apropiată, unde era un depozit de alimente al statului şi unde aflară că vor trebui să aştepte cel puţin trei luni.

Jack, după ce-şi aduse contribuţia la tot ce putu, se apucă de scris cu multă rîvnă, pe bucăţile de hîrtie pe care le salvase, pe bucaţi disponibile de pînză, pe fragmente de pînză de vele, pe cutii de conserve, cu cărbunele şi cu cuţitul cînd creioanele se isprăviră.

Nu se frămînta de loc pentru pierderea remorcherului şi pentru paguba societăţii maritime. Ştia că se vor ocupa marinarii de asta ; şi că el n-ar putea îmbunătăţi niciodată istorisirea unui naufragiu, clară, simplă, viu colorată făcută de un marinar. Nici un scriitor nu poate,

decît doar s-o copieze. Descrierea făcută de un marinar obişnuit, notată cuvînt cu cuvînt, este cea mai bună descriere din lume. În descrierea lui nu este nici risipă de cuvinte, nici nu lipseşte nimic.

Astfel John Lawrence, cît dură căutarea, putu culege cele mai bune povestiri şi anecdote marinăreşti — lucruri care nu sînt auzite niciodată pe uscat. Naufragiul remorcherului, lansarea bărcilor, salvarea de către corabia cu pînze pe oceanul întunecat. Atitudinea şi caracterul marinarilor — alegerea tipurilor de marinari din lume. Corabia cu pînze şi cele două femei, soţia şi fata căpitanului de vas. Eşuarea corăbiei cu pînze. Stîncile goale, spălate de spuma valurilor. Şi acele insule singuratice, cu decorul lor straniu, vechi de cînd lumea, şi o lume de păsări! Şi focul de tabără, arzînd prietenos, ca acasă, printre stîncile negre, şi o vegetaţie stranie, crescînd în ciuda condiţiilor mizere, departe, pe cîteva dintre cele mai izolate insule, poate că în cea mai izolată porţiune de mare cunoscută de oameni.

Era material din belşug pentru un adevărat roman marinăresc şi pentru volume întregi de descrieri ale firii omeneşti. Jack şi prietenii săi erau toţi consideraţi morţi, şi ei o ştiau, dar oamenii de pe corabie nu erau aşa de siguri, pentru că vasul lor nu avusese timp să fie considerat întîrziat. Aceia dintre prietenii lui Jack care aveau neveste şi familii şi nu erau nici di-

vorțați, nici separați și nu erau prea nefericiți acasă, erau îndurerați de a fi socotiți morți. Vreo doi bănuiau că nevestele lor s-ar putea remărita, la prima ocazie bună ce s-ar ivi, „de hatîrul copiilor".

Un sentimental și bătrîn lup de mare mai ales, scuturînd ultima pipă fumată în jurul focului, înainte de a merge la culcare, spuse :

— Ah ! Biata nevastă-mea ! Știu că își freacă rău ochii în noaptea asta, sărăcuța de ea !

Iar prietenul lui, ca să-l consoleze :

— Nu fi așa de sigur de asta, Ben ! Așteaptă să cunoști femeile cum le cunosc eu. Culcă-te, Ben și nu te mai frămînta pe chestia asta. E o femeie cu destul bun simț ca să se fi lăsat consolată pînă la vremea asta.

Ben, furios :

— Ce vrei să spui ?

— De către prietenele ei, bineînțeles, ce altceva crezi că aș fi vrut să spun ?

Da, era material umoristic din belșug pentru John, și destulă filozofie amuzantă.

Căpitanul își avea soția și fiica în siguranță, încît în privința femeilor era liniștit. Dar secundul se frămînta mult, cu gîndul la tînăra lui soție (poate ca nu cumva ea să afle prea curînd), iar primul locțiitor se temea că drăguța lui din Glasgow, ori din altă parte, nemaiputînd să aștepte și să spere să nu-și ia cumva un alt prieten. Nu cred că vreun marinar cu o nevastă tînără, începînd cu cei mai bătrîni, a mers vreodată pe

mare fără să fie cuprins de temeri, născute desigur din cunoașterea faptului că bărbații din lume, și marinarii mai ales, au și alte femei și neveste, în case și porturi străine, lucru în privința căruia nu încape îndoială. Astfel căpitanul, cînd vremea e bună, după ce și-a luat „punctul de plecare", se frămîntă ore și chiar zile întregi în cabina sa, iar uneori blestemă sau chiar se roagă în sinea lui pentru un vînt prielnic. Căci vîntul puternic care te scoate din port e același vînt care te ajută să te și întorci acasă. Fericit omul, care, pe mare, n-are nevoie să se grăbească.

Dar John Lawrence era mulțumit. El știa bine că nevestica lui cea practică va aștepta douăsprezece luni pînă să-l creadă mort, ca să fie sigură, astfel că n-avea nici o teamă de alte neplăcute complicații domestice — din care avusese destule. Era foarte încîntat să fie mort o bucată de timp, deși nu fusese niciodată în viața lui atît de viu. Avea o grămadă de materiale ; și o mulțime de lucruri despre care să scrie, în afară de mare, se prezentau acum minții lui limpezi și pătrunzătoare. Nu-i lipsea decît hîrtia și o mașină de scris, dar se aranja și fără ele. Trebuia să fie însă cu ochii în patru, să nu i se ia foi de manuscris pentru aprins focul sau altceva. Trecuse prin furtuni și naufragii și învățase exact cum reacționează oamenii cei mai corecți în astfel de împrejurări. Găsea extraordinar cît de puțin se deosebeau de oamenii care treceau

prin primejdii mult mai mici, pe uscat — cu cît erau mai calmi decît în cazul unor necazuri financiare, de pildă. Dar probabil că nici un om nu crede că se va îneca sau va fi ucis, pînă cînd nu este realmente înecat sau ucis, ca să spun aşa, indiferent cît de mare e primejdia. Jack învăţase de asemenea o mulţime de lucruri despre o corabie cu pînze, lucru foarte preţios în scrierea unei cărţi la care visa de cînd fusese copil. Şi mai învăţase cu cîtă greutate reuşeşte marea să scufunde o corabie — probabil tot atît de greu cît îi era uscatului să distrugă şi să doboare un om.

În călătoria lor cu vasul văzuseră şi un alt naufragiu — singuratica epavă a unui vapor, zăcînd pe stînci, pe jumătate scufundată în apă şi aplecată, cu o spărtură imensă în coastă, la mijlocul vasului. Probabil se ciocnise şi fusese abandonat, fiindcă mai plutea, fusese purtat la mal. Jack o descrise mai tîrziu, asemuind-o cu un om în suferinţă, care ar încerca să-şi elibereze o mînă, pentru a-şi apăsa coasta rănită.

În timpul acesta, scriitorul dispărut sau mai curînd manuscrisul absent ar fi putut fi plătit cu orice preţ. Ziarele care îi ignoraseră cel mai mult existenţa, scriau acum coloane întregi despre el. Un comitet de-nu-ştiu-ce pregăti şi ţinu mai multe întruniri în încăperi elegante, pe care John Lawrence nu şi-ar fi dat osteneala să le viziteze pe vremea cînd era un domn, sau dacă ar fi fost invitat s-o facă, în zilele cînd începuse

degringolada. Ar fi privit oricum cu prea mult dispreț meschinăria întregii chestiuni.

Soția guvernatorului general a trimis zece lire pentru fond și a fost singura care a vizitat-o pe doamna Lawrence. Ceilalți nu s-au gîndit la ea decît prea puțin, sau de loc. Nu era din lumea lor ; și erau și prea ocupați cu micile lor nimicuri și demnități și se certau tot timpul pentru cine să conducă lucrurile. Fiecare dorea să aibă ultimul cuvînt în diferite chestiuni. Omul care murise nu era nimic pentru ei — în afară de vreo doi care îl socoteau un rival înlăturat ; numai renumele lui, mare, era bun ca să-și atîrne de el numele lor mici. Doar doi sau trei dintre ei, credincioși omului mort și numelui său viu, luptară și se frămîntară pentru el, astfel că se colectă cam jumătate din cît s-ar fi colectat dacă ceilalți s-ar fi gîndit mai puțin la meschinul lor eu, și astfel fondul a fost alcătuit.

Un vapor guvernamental o porni spre insulele îndepărtate — mai curînd stînci — luînd și colecții de ziare care cuprindeau și liste de decese, „aprecieri", și reviste destinate să-l intereseze și să-l amuze pe John Lawrence în puținele momente libere pe care le-a avut în drumul său de reîntoarcere.

Mitingul Comemorativ Lawrence și înființarea Fondului de ajutor a avut loc la Teatrul Regal ; a fost un mare succes monden și ar fi putut avea foarte interesante și dramatice poante, dacă

Lawrence ar fi fost adus pe neașteptate de la țărm direct, introdus în teatru fără știința lui ; și, astfel deghizat, cu barba și hainele lui de marinar, să fi stat jos liniștit, printre mulțimea din sală și să fi asistat la celebrarea propriei sale morți (nu, n-am vrut să spun „comemorarea"). L-ar fi uns cu untdelemn la inimă să vadă cît de mare era... Sau dacă ar fi fost luat un cadavru pescuit, identificat ca fiind al lui, îmbălsămat și trimis în orașul său ca să fie înmormîntat, iar el, deghizat, să fi asistat la propriile lui funerarii. Ar fi fost o lecție bună pentru mîndria lui să vadă cît de puțini asistau și cît de mic era și el și ai lui.

Dar astfel de lucruri nu s-au întîmplat și nici nu se întîmplă vreodată. Marile întîmplări se termină totdeauna foarte banal, iar perioadele emoționante devin obișnuite și chiar plictisitoare. La fel ca viața într-un oraș bombardat, dacă asediul durează prea mult — și cum vedea acum John furtunile, naufragiile și insulele pustii.

A doua zi, după celebrarea morții sale la Sydney, acostă liniștit cu vaporul la Wellington, în Noua Zeelandă, și, bronzat, cu ochii limpezi, sănătos, bărbos, lecuit, cum își putea da seama, de băutură pentru totdeauna, se grăbi să caute hîrtie și o cameră liniștită. Întîlni cîteva vechi și credincioase cunoștințe dintre literați, din vremurile de odinioară și nu peste multe ore, pri-

mea telegrame de la cele mai mari ziare din sud, cerîndu-i să-şi fixeze singur condiţiile.

Cîştigă de ajuns (fără să se atingă de manuscris) numai din articole scrise la ziare, pentru a-şi oferi un rînd de haine bune şi o călătorie la Sydney cu clasa întîi, mai rămînîndu-i şi ceva bani pe deasupra. Lucră din greu tot timpul cît dură drumul pe mare, iar cînd sosi, într-o dimineaţă devreme, alergă în căutarea unui birou de dactilografiat, şi îşi petrecu ziua acolo. Încheie o afacere bună cu un ziar din Sydney, plecă cu expresul la Melbourne, revăzînd pe drum corecturile interviurilor şi impresiilor sale etc. Trimise còpii ale manuscriselor la Londra, unui agent pe care-l cunoştea, reuşi să fie plătit cu anticipaţie de fotografi, recitatori şi plagiatori ai muncii lui, şi se întoarse la Sydney, unde se stabili să lucreze la cartea sa.

Cei din comitet se ciorovăiră o bucată de timp în legătură cu destinaţia ce-ar trebui dată Fondului, dar el continuă să lucreze şi-i lăsă să se certe, pînă cînd la urmă apelară la el, sau mai degrabă încercară. El le spuse că avînd în vedere munca lui de douăzeci de ani pentru ţară, şi faptul că nu era vina lui că nu murise şi acela că nimeni n-ar fi în pierdere, e de părere că i se cuvin lui aceşti bani, deşi cam prematur, din punctul lor de vedere ; aşa că ar putea, dacă vor, să investească suma în beneficiul copiilor lui şi al soţiei sale, dacă ea i-ar

supraviețui, atunci cînd el va muri de-adevăratele. Căci socotea că într-o bună zi tot va muri.

Şi lucrul a rămas astfel stabilit. Şi nu cred că se vor mai atinge de el, cînd va muri din nou ; deşi a mai scris încă douăzeci de ani — pînă cînd nu-i vor vedea cu ochii lor cadavrul şi încă proaspăt.

CUPRINSUL

Cortul şi arborele	5
Un vechi prieten al tatei.	17
Stiffner şi Jim (şi în al treilea rînd Bill)	24
Omul care uita	36
Cîinele meu	45
Deşteptătorul lui Arvie Aspinall	49
Uniunea îşi îngroapă morţii	55
Tovarăşul tatălui său	63
Nevasta văcarului	79
Străduţa Jones	92
Geologul farsor	110
Rivalul lui Andy Page	123
Surcica de eucalipt	135
Misterul lui Dave Regan	143
Aur rentabil	149
Fiica selectorului de vite	158
Cum s-a însurat Joe Wilson	175
Cimitirul de aur	223
Fantoma chinezului	242
Cîinele dinamitat	248
Uşa-fantomă	260

Un irlandez sălbatic 269
Curtea deliberează 283
Căutați de poliție 297
Cheta 319
Fata cea drăguță din Armata Salvării 346
Hotelul sufletelor pierdute 375
Cum s-a însurat bunicul 392
Un film australian 432
Fiica adoptivă 450
Povara necazurilor 459
Omul care murise 467

TIPARUL EXECUTAT LA

ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ „13 DECEMBRIE 1918"

Coli de tipar 15,25 ; comanda nr. 2476

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Volumul de nuvele al scriitorului Henry Lawson (1867 — 1922) — socotit părinte al literaturii australiene — deschide privelişti spre o lume puţin cunoscută: lumea căutătorilor de aur din Australia de la începutul secolului, lumea coloniştilor debarcaţi pe tărîmuri străine, a pionierilor care îmblînzesc un continent sălbatic înfruntînd condiţii vitrege.

Henry Lawson dă viaţă unei galerii de personaje care amintesc de eroii lui Jack London, acei eroi mînaţi de dorul aventurii — sau cel puţin tulburaţi de mirajul ei.

Lei 9